

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Извештај на независниот ревизор и

Консолидирани финансиски извештаи

за годината што завршува на 31 декември 2024

Содржина

	Страница
Извештај на независниот ревизор	1
Консолидирани финансиски извештаи	
Консолидиран биланс на успех	3
Консолидиран извештај за сеопфатна добивка	4
Консолидиран биланс на состојба	5
Консолидиран извештај за промените во капиталот и резервите	6 - 9
Консолидиран извештај за паричниот тек	10 - 11
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи	12 - 165
Прилози	
Прилог 1 – Консолидирана годишна сметка	
Прилог 2 – Годишен извештај	

Извештај на независниот ревизор

До акционерите на
Комерцијална банка АД Скопје

Грант Торнтон ДОО
Св. Кирил и Методиј 525-1/20
1000 Скопје
Северна Македонија
Т +389 (0)2 3214 700
Ф +389 (0)2 3214 710
Е Contact@mk.gt.com
Даночен број: 4030003475973

Извештај за консолидираните Финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните консолидирани финансиски извештаи на Комерцијална банка АД Скопје и нејзината подружница (во понатамошниот текст „Групата“), составени од консолидираниот биланс на состојба на ден 31 декември 2024 година и консолидираниот биланс на успех, консолидираниот извештај за сеопфатна добивка, консолидираниот извештај за промените во капиталот и резервите и консолидираниот извештај за паричниот тек за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки прикажани на страните од 3 до 165.

Одговорност на раководството за консолидираните финансиски извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со регулативата на Народна банка на Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на консолидираните финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали консолидираните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во консолидираните финансиски извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во консолидираните финансиски извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на консолидираните финансиски извештаи на Групата со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Групата. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на консолидираните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

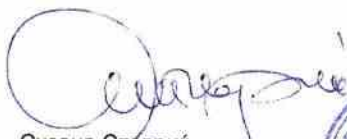
Наше мислење е дека придружните консолидирани финансиски извештаи, ја претставуваат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Комерцијална банка АД Скопје и нејзината подружница на ден 31 декември 2024 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со регулативата на Народна банка на Република Северна Македонија.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСР“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Групата е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Групата за 2024 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски податоци објавени во консолидираната годишна сметка и ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Групата со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2024 година, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за ревизија.

Наше мислење е дека историските финансиски податоци изнесени во годишниот извештај за работењето на Групата со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2024 година, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со податоците објавени во консолидираната годишната сметка и ревидираните консолидирани финансиски извештаи со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2024 година.

Сузана Ставриќ
Управител
Грант Торнтон ДОО, Скопје

Сузана Ставриќ
Овластен ревизор

Скопје, 28 февруари 2025 година

² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСР“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

КОНСОЛИДИРАН БИЛАНС НА УСПЕХ

за периодот од 1 јануари 2024 до 31 декември 2024

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 2024	претходна година 2023
Приходи од камата	6,759,161	5,772,137
Расходи за камата	(791,837)	(559,928)
Нето-приходи/(расходи) од камата	5,967,324	5,212,209
Приходи од провизии и надомести	2,424,697	2,125,973
Расходи за провизии и надомести	(1,144,244)	(961,150)
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	1,280,453	1,164,823
Нето-приходи од тргување	59,165	(2,842)
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност	10,837	9,198
Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики	376,790	365,977
Останати приходи од дејноста	1,162,004	274,883
Удел во добивката на придружените друштва	111,015	92,507
Исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа	(670,459)	(766,891)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	(19,290)	(6,769)
Трошоци за вработените	(1,466,347)	(1,304,427)
Амортизација	(247,739)	(235,938)
Останати расходи од дејноста	(1,039,221)	(864,278)
Удел во загубата на придружените друштва	-	-
Добивка/(загуба) пред оданочување	5,524,532	3,938,452
Данок на добивка	(564,418)	(336,075)
Добивка/(загуба) за финансиската година од непрекинато работење	4,960,114	3,602,377
Добивка/(загуба) од група на средства и обврски кои се чуваат за продажба*	-	-
Добивка/(загуба) за финансиската година	4,960,114	3,602,377
Добивка/(загуба) за финансиската година, којашто им припаѓа на:		
акционерите на Банката	4,946,892	3,587,308
неконтролираното учество	13,222	15,069
Заработка по акција		
основна заработка по акција (во денари)	2,171	1,574
разводната заработка по акција (во денари)	2,171	1,574

* само за консолидираните финансиски извештаи

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи претставуваат интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи.

Потпишано во име на Комерцијална банка АД Скопје:

Анита Бислимовска

Директор на Самостојна дирекција за финансиско работење, овластен сметководител, лиценца бр.0106800

УПРАВЕН ОДБОР НА БАНКАТА

д-р Никола
Џамбазовски
Главен директор за
продажба и развојБилјана Максимовска-
Поповиќ
Главен директор за
корпоративно
банкарствод-р Маја Стевкова
Штеријева
Главен финансов
директорИлија Илоски
Главен оперативен
директорХари Костов
Главен извршен
директор

Добивка/(загуба) за финансиската година

Останати добивки/(загуби) во периодот (пред оданочување)

Останати добивки/(зазуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех (пред оданочување)

Ревалоризациска резерва за сопственички средства расположливи за продажба

- нереализирани нето-промени во објективната вредност на сопственичките средства
расположливи за продажба

- реализирани нето-добивки/(загуби) од сопственичките средства расположливи за продажба, рекласификувани во Останати резерви

Промени во кредитната способност на Банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност

Данок на добивка од останати добивки/(загуби) коишто не се прикажуваат во Билансот на успех

Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот којшто не се прикажуваат во Билансот на успех

Останати добивки/(загуби) во периодот коишто се или може да се прекласификуваат во Билансот на успех (пред оданочување)

Ревалоризациска резерва за должнички средства расположливи за продажба

- нереализирани нето-промени во објективната вредност на должничките средства расположливи за продажба

- реализирани нето-добивки/(загуби) од должничките средства расположливи за продажба, рекласификувани во Билансот на успех

- допълнителна исправка на вредноста на должничките средства расположливи за продажба

- ослободување на исправка на вредноста на должничките средства расположливи за продажба

Ревалоризациска резерва за преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања

- ревалоризациска резерва признаена во текот на годината

- намапување на ревалоризациската резерва, рекласификувано во Билансот на успех

Резерва за инструменти за заштита од ризикот од паричните текови

- нереализирани нето-промени во објективната вредност на инструментите за заштита од
ризикот од паричните текови

- реализирани нето-добивки/(загуби) од инструментите за заштита од ризикот од паричните текови, рекласификувани во Билансот на успех

Резерва за инструменти за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење

Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење

Удел во останатите добивки/(загуби) од придружените друштва коишто не се прикажуваат во Билансот на успех

Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех

Данок на добивка од останати добивки/(загуби) коишто се или може да се прекласификуваат во Билансот на успех

Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот коишто се или може да се преklasификуваат во Билансот на успех

Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот

Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година

Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година, којашто им припаѓа на*:

акционерите на Банката
неконтролираното учество

* само за консолидираните финансиски извештаи

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи претставуваат интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи.

Потпишано во име на Комерцијална банка АД Скопје:

Анита Бислимовска

Директор на Самостојна дирекција за финансиско работење, овластен сметководител, лиценца бр.0106800

УПРАВЕН ОДБОР НА БАНКАТА

д-р Никола
Џамбазовски
Главен директор за
продажба и развој

Билјана Максимовска-
Поповиќ
Главен директор за
корпоративно
банкарство

д-р Маја Стевкова
Штеријева
Главен финансов
директор

Илија Илоски
Главен оперативен
директор

Хари Костов
Главен извршен
директор

КОНСОЛИДИРАН БИЛАНС НА СОСТОЈБА**
на ден 31 декември 2024

Белешка	во илјади денари		
	тековна година 31.12.2024	претходна година 31.12.2023	претходна година*** 01.01.2023
Актива			
Парични средства и парични еквиваленти	18 55,480,410	62,400,249	-
Средства за тргување	19 250,635	114,321	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	20 374,973	364,135	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	21 -	-	-
Кредити на и побарувања од банки	22.1 6,051,011	2,981,364	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	22.2 72,975,118	60,206,811	-
Вложувања во хартии од вредност	23 37,416,023	29,887,949	-
Вложувања во придружени друштва (сметководствено се евидентираат според „методот на главнина“)	24 422,412	403,904	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	30.1 391	890	-
Останати побарувања	25 2,943,753	2,583,333	-
Заложени средства	26 -	-	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	27 10,491	1,962,658	-
Нематеријални средства	28 86,159	71,872	-
Недвижности и опрема	29 2,708,412	2,698,598	-
Одложени даночни средства	30.2 -	-	-
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	31 -	5,453	-
Вкупна актива	178,719,788	163,681,337	-
Обврски			
Обврски за тргување	32 1,647	599	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	33 -	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21 -	-	-
Депозити на банките	34.1 1,233,413	521,458	-
Депозити на други комитенти	34.2 153,366,826	142,515,749	-
Издадени должнички хартии од вредност	35 -	-	-
Обврски по кредити	36 1,456,825	876,461	-
Субординирани обврски	37 -	-	-
Посебна резерва и резервирања	38 278,963	489,670	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	30.1 262,671	229,888	-
Одложени даночни обврски	30.2 -	-	-
Останати обврски	39 1,134,283	945,153	-
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	31 -	-	-
Вкупно обврски	157,734,628	145,578,978	-
Капитал и резерви			
Запишан капитал	40 2,279,067	2,279,067	-
Премии од акции	771,527	771,527	-
Сопствени акции	-	-	-
Други сопственички инструменти	-	-	-
Ревалоризациски резерви	(477)	-	-
Останати резерви	12,125,995	10,748,513	-
Задржана добивка/(Акумулирана загуба)	5,771,261	4,272,463	-
Вкупно капитал и резерви, кои припаѓаат на акционерите на банката	20,947,373	18,071,570	-
Неконтролирано учество*	37,787	30,789	-
Вкупно капитал и резерви	20,985,160	18,102,359	-
Вкупно обврски и капитал и резерви	178,719,788	163,681,337	-
Потенцијални обврски	42 18,342,141	16,751,579	-
Потенцијални средства	42 -	-	-

* само за консолидираните финансиски извештаи

** овој извештај е познат и како „Извештај за финансиската состојба“

*** оваа колона се пополнува само доколку Банката: ретроактивно применува сметководствена политика, прави ретроактивна корекција на грешка или прави ретроактивна рекласификација на ставки од финансиските извештаи.

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи
 претставуваат интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи

Консолидираните финансиски извештаи се усвоени од страна на Надзорниот одбор на Банката на 26 февруари 2025 година.

Потпишано во име на Комерцијална банка АД Скопје:

Анита Бислимовска

Директор на Самостојна дирекција за финансиско работење, овластен сметководител, лиценца бр.0106800

УПРАВЕН ОДБОР НА БАНКАТА

д-р Никола
Цамбазовски
Главен директор за
продажба и развој

Билјана Максимовска-
Поповиќ
Главен директор за
корпоративно
банкарство

д-р Маја Стевкова
Штеријева
Главен финансов
директор

Илија Илоски
Главен оперативен
директор

Хари Костов
Главен извршен
директор

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ И РЕЗЕРВИТЕ

за периодот од 1 јануари 2024 до 31 декември 2024

	Капитал			Ревалоризациски резерви				Останати резерви			Задржана добивка		Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на Банката	Неконтролирано учество*	Вкупно капитал и резерви			
	Запишан капитал	Премии од акции	Сопствени инструменти	Други сопствени инструменти	Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплаќање побарувања	Ревалоризациски резерви за средства расположливи за продажба	Резерви за заштита од ризикот	Резерва од курсни разлики	Резерва од вложување во странско работење	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви				Расположлива за распределба на акционерите	Ограничена за распределба на акционерите	
во илјади денари																		
На 1 јануари 2023 година (претходна година)	2,279,067	771,527	-	-	-	(16,967)	-	-	-	455,813	-	9,443,047	2,222,347	470,000	-	15,624,834	47,727	15,672,561
Корекции на почетната состојба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
На 1 јануари 2023 година (претходна година), коригирано	2,279,067	771,527	-	-	-	(16,967)	-	-	-	455,813	-	9,443,047	2,222,347	470,000	-	15,624,834	47,727	15,672,561
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,587,308	-	-	3,587,308	15,069	3,602,377
Добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16,967
Останати добивки/(загуби) во периодот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Должнички инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- нереализирани промени во објективната вредност (нето)	-	-	-	-	-	16,967	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- реализирани промени во објективната вредност (нето), префрлени во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- дополнителна исправка на вредноста на должничките средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ослободување на исправка на вредноста на должничките средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
сопственички инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- нереализирани промени во објективната вредност (нето)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- реализирани промени во објективната вредност (нето), префрлени во Останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот на парични текови	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи претставуваат интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ И РЕЗЕРВИТЕ (продолжува)
за периодот од 1 јануари 2024 до 31 декември 2024

	Капитал			Ревалоризациски резерви				Останати резерви		Задржана добивка		Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на Банката	Некон-тро-лирано учество *	Вкупно капитал и резерви
	Запишан капитал	Премии од акции	(Солствени акции)	Други сопствени инструменти	Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплата на побарувача	Ревалоризациски резерви за средства за продажба	Резерви за заштита од ризикот	Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	Останати ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Расположлива за распределба на делба на акционерите	Ограничена за распределба на делба на акционерите	(Акумулиран и загуби)
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот на нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/(обврски) признаени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во кредитната способност на Банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно нереализирани добивки/(загуби) признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	16,967	-	-	-	-	-	-	-	16,967
Вкупно сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	16,967	-	-	-	-	-	3,587,308	-	3,604,275
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издадени акции во текот на периодот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за законска резерва	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Продадени сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Други промени во капиталот и резервите (наведете детално)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Распределба на задржана добивка ограничена за распределба на акционерите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Зголемување на влог во подружници	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2023 (претходна година)	2,279,067	771,527	-	-	-	-	-	-	-	455,813	-	10,292,700	-	18,071,570
На 31 декември 2024 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	849,653	160,000	18,102,359

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи
претставуваат интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи

консолидиран извештај за промените во капиталот и резервите (продолжува)
за периодот од 1 јануари 2024 до 31 декември 2024

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи претставуваат интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ И РЕЗЕРВИТЕ (продолжува)
за периодот од 1 јануари 2024 до 31 декември 2024

	Капитал				Регулаторизациски резерви				Останати резерви			Задржана добивка		Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на Банката	Неконтролирано учество*	Вкупно капитал и резерви
	Залишан капитал	Премии од акции	(Сопствени акции)	Други сопствени инструменти	Регулаторизациска резерва за средства наменети за набавувања	Резерви за средства расположливи за продажба	Резерви за разлики од вложување во странско работен	Резерв од курсни разлики од вложување во странско работен	Останат и резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположлива за распределба на акционери	Ограничена за распределба на акционери		
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот на нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/(обврски) признаени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во кредитната способност на Банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на Успех	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно нереализирани добивки/(загуби) признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	(477)	-	-	-	-	-	-	-	(477)	-	(477)
Вкупно сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	(477)	-	-	-	-	-	-	4,946,892	-	4,946,415	13,222
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издадени акции во текот на периодот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за законска резерва	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Продадени сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Други промени во капиталот и резервите (наведете детално)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Распределба на задржана добивка - ограничена за распределба на акционерите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(160,000)	160,000	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,339	-	3,339	918
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2024 (тековна година)	2,279,067	771,527	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,377,482	(3,608,094)	160,000	(2,070,612)	(6,224)
*само за консолидираните извештаи										455,813	-	11,670,182	4,981,261	790,000	20,947,373	37,787
Белешките кон консолидираните финансиски извештаи претставуваат интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи.																

Потпишано во име на Комерцијална банка АД Скопје:

Анита Бислимова

Директор на Самостојна дирекција за финансиско работење, овластен сметководител, лиценца Бр.0106800

Д-р Никола Цамбазовски
Главен директор за продажба и развој

Билјана Максимовска-Поповиќ
Главен директор за корпоративно банкарство

Д-р Маја Стефанова Штериева
Главен финансиски директор

Илија Илоски

Главен оперативен директор

Хари Костов

Главен извршен директор

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИОТ ТЕК
за периодот од 1 јануари 2024 до 31 декември 2024

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 2024	претходна година 2023
Паричен тек од основната дејност		
Добивка/(загуба) пред оданочувањето	5,524,532	3,938,452
Коригирана за:		
Неконтролирано учество, вклучено во консолидираниот биланс на успех*	(13,222)	(15,069)
Амортизацијата на:		
нематеријални средства	15/28 24,015	25,678
недвижности и опрема	15/29 223,724	210,260
Капиталната добивка од:		
продажба на нематеријални средства	11 -	-
продажба на недвижности и опрема	11 (8,826)	(655)
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	11 (630,433)	(46,126)
Капиталната загуба од:		
продажба на нематеријални средства	16 -	-
продажба на недвижности и опрема	16 -	-
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	16 -	-
Приходи од камата	6 (6,759,161)	(5,772,137)
Расходи за камата	6 791,837	559,928
Нето-приходи од тргување	8,9 (70,002)	6,356
Исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа	12	
дополнителна исправка на вредноста и посебна резерва	2,700,291	4,291,408
ослободена исправка на вредноста и посебна резерва	(2,029,832)	(3,524,517)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето основа	13	
дополнителни загуби поради оштетување	19,290	6,769
ослободени загуби поради оштетување	-	-
Резервирања		
дополнителни резервирања	38 10,513	10,283
ослободени резервирања	38 (603)	(449)
Приходи од дивиденди	11 (307)	(3,220)
Удел во добивката/(загубата) на придружените друштва	(111,015)	(92,507)
Останати корекции	7,809	(7,308)
Наплатени камати	6,377,586	5,401,969
Платени камати	(594,775)	(453,206)
Добивка од дејноста пред промените во деловната актива	5,461,421	4,535,909
(Зголемување)/намалување на деловната актива:		
Средства за тргување	(66,277)	7,031
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-
Кредити на и побарувања од банки	(1,670,447)	(2,515,122)
Кредити на и побарувања од други комитенти	(11,394,994)	(974,379)
Заложени средства	-	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	618,506	(1,934,848)
Задолжителна резерва во странска валута	(142,768)	(2,162,139)
Задолжителен депозит во НБРСМ според посебни прописи	-	-
Останати побарувања	(429,891)	(260,834)
Одложени даночни средства	-	-
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	31 1,868	-
Зголемување/(намалување) на деловните обврски:		
Обврски за тргување	1,048	599
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-
Депозити на банки	712,066	260,902
Депозити на други комитенти	10,656,487	9,236,450
Останати обврски	(20,855)	181,058
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	-	-
Нето паричен тек од основната дејност пред оданочувањето	3,726,164	6,374,627
(Платен)/поврат на данок на добивка	(531,136)	(139,648)
Нето паричен тек од основната дејност	3,195,028	6,234,979

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи
 претставуваат интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи.

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИОТ ТЕК (продолжува)
за периодот од 1 јануари 2024 до 31 декември 2024
Паричен тек од инвестициската дејност

(Вложувања во хартии од вредност)
 Приливи од продажбата на вложувањата во хартии од вредност
 (Одливи за вложувањата во подружници и придружени друштва)
 Приливи од продажбата на вложувањата во подружници и придружени друштва
 (Набавка на нематеријални средства)
 Приливи од продажбата на нематеријалните средства
 (Набавка на недвижности и опрема)
 Приливи од продажбата на недвижностите и опремата
 (Одливи за нетековните средства кои се чуваат за продажба)
 Приливи од нетековните средства кои се чуваат за продажба
 (Останати одливи од инвестициската дејност)
 Останати приливи од инвестициската дејност

Нето паричен тек од инвестициската дејност**Паричен тек од финансирањето**

(Отплата на издадените должнички хартии од вредност)
 Приливи од издадените должнички хартии од вредност
 (Отплата на обврските по кредити)
 Зголемување на обврските по кредити
 (Отплата на издадените субординирани обврски)
 Приливи од издадените субординирани обврски
 Приливи од издадените акции/сопственички инструменти во текот на периодот
 (Откуп на сопствени акции)
 Продадени сопствени акции
 (Платени дивиденди)
 (Останати одливи од финансирањето)
 Останати приливи од финансирањето

Нето паричен тек од финансирањето

Ефект од исправката на вредноста на паричните средства и паричните еквиваленти

Ефект од курсните разлики на паричните средства и паричните еквиваленти

Нето-зголемување/(намалување) на паричните средства и паричните еквиваленти

Парични средства и парични еквиваленти на 1 јануари

Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 2024	претходна година 2023
	(12,654,044)	(11,590,282)
	5,434,122	9,127,540
	-	-
	-	-
	(38,502)	(15,112)
	-	-
	(238,818)	(200,969)
	6,917	1,663
	-	-
	13,545	-
	-	-
	92,814	77,210
	(7,383,966)	(2,599,950)
	-	-
	-	-
	(603,989)	(660,703)
	1,181,770	839,005
	-	-
	-	-
	-	-
	(2,076,818)	(1,172,644)
	-	-
	-	-
	(1,499,037)	(994,342)
18	14	52
	-	-
	(5,687,961)	2,640,739
	50,796,617	48,155,878
18	45,108,656	50,796,617

* само за консолидираните финансиски извештаи

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи
 претставуваат интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи.

Потпишано во име на Комерцијална банка АД Скопје:

Анита Бислимовска

Директор на Самостојна дирекција за финансиско работење, овластен сметководител, лиценца бр.0106800

УПРАВЕН ОДБОР НА БАНКАТА

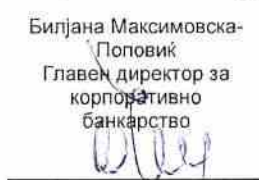
д-р Никола
 Џамбазовски
 Главен директор за
 продажба и развој

Билјана Максимовска-
 Поповиќ
 Главен директор за
 корпоративно
 банкарство

д-р Маја Стевкова
 Штеријева
 Главен финансов
 директор

Илија Илоски
 Главен оперативен
 директор

Хари Костов
 Главен извршен
 директор

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

Број на Белешка	Белешка
	Вовед
	1. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски
	2. Управување со ризици
	2.1. Кредитен ризик
	2.2. Ризик на ликвидност
	2.3. Пазарен ризик
	2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промените на пазарниот ризик
	2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средства за тргување)
	2.3.3. Валутен ризик
	2.3.4. Останати пазарни ризици
	2.4. Оперативен ризик
	3. Адекватност на капиталот
	4. Известување според сегментите
	5. Објективна вредност на финансиските средства и обврски
	Биланс на успех
	6. Нето-приходи (расходи) од камата
	7. Нето-приходи (расходи) од провизии и надомести
	8. Нето-приходи од тргување
	9. Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност
	10. Нето-приходи (расходи) од курсни разлики
	11. Останати приходи од дејноста
	12. Исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето основа
	13. Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето основа
	14. Трошоци за вработените
	15. Амортизација
	16. Останати расходи од дејноста
	17. Данок од добивка
	Биланс на состојба
	Актива
	18. Парични средства и парични еквиваленти
	19. Средства за тргување
	20. Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање
	21. Дериватни средства чувани за управување со ризик
	22.1. Кредити на и побарувања од банки
	22.2. Кредити на и побарувања од други комитенти
	23. Вложувања во хартии од вредност
	24. Вложувања во придружени друштва
	25. Останати побарувања
	26. Заложени средства
	27. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања
	28. Нематеријални средства
	29. Недвижности и опрема
	30. Тековни и одложени даночни средства и обврски
	31. Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување
	Обврски, капитал и резерви
	32. Обврски за тргување
	33. Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање
	21. Дериватни обврски чувани за управување со ризик
	34.1. Депозити на банки
	34.2. Депозити на други комитенти
	35. Издадени должнички хартии од вредност
	36. Обврски по кредити
	37. Субординирани обврски
	38. Посебна резерва и резервирања
	39. Одложени даночни обврски
	39. Останати обврски
	31. Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување
	40. Запишан капитал
	Други обелоденувања
	41. Заработка по акција
	42. Потенцијални обврски и потенцијални средства
	43. Работи во име и за сметка на трети лица
	44. Трансакции со поврзаните страни
	45. Наеми
	46. Плаќање врз основа на акции
	47. Подружници на Групата
	48. Настаните после датумот на билансот на состојба

Вовед

а) Општи информации

Комерцијална банка АД Скопје („Банката“) претставува акционерско друштво, со седиште во Република Северна Македонија. Седиштето на Банката е на ул. Васил Иљоски 3, 1000 Скопје. Банката своите активности во Република Северна Македонија ги извршува преку мрежа на филијали и експозитури. Овие консолидирани финансиски извештаи ја вклучуваат Банката и нејзината подружница КБ Инвест АД Скопје („КБ Инвест“) (заедно именувани како „Групата“).

Банката е регистрирана како универзален тип комерцијална банка, во согласност со македонските закони. Банката може да ги врши следните активности:

- Прибирање депозити и други повратни извори на средства;
- Кредитирање во земјата и во странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање комерцијални трансакции;
- Издавање и администрирање платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници);
- Менувачки работи;
- Платен промет во земјата и во странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
- Брз трансфер на пари;
- Издавање платежни гаранции, авали и други форми на обезбедување;
- Изнајмување сефови, остава и депо;
- Тргување со инструменти на пазарот на пари;
- Тргување со девизни средства;
- Тргување со хартии од вредност;
- Давање услуги на чување имот на инвестициски и пензиски фондови;
- Чување хартии од вредност за клиенти;
- Обработка и анализа на информации за кредитната способност на правни лица;
- Економско-финансиски консалтинг;
- Продажба на удели во инвестициони фондови;
- Застапување во осигурување;
- Тргување со финансиски деривати;
- Продажба на полиси за осигурување;
- Други финансиски услуги утврдени со закон што може да ги врши само банка.

Акциите на Банката котираат на официјалниот пазар на Македонската берза на хартии од вредност и истите се тргуваат на посебниот потсегмент Супер котација. Исто така, акцијата на Банката е една од десетте акции на компании кои го сочинуваат Македонскиот берзански индекс МБИ-10, а кодот под кој котираат е следниот:

Шифра на хартија од вредност
КМВ (обична акција)

ИСИН број
MKKMBS101019

КБ Инвест АД Скопје, Друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови, е регистрирано во Трговскиот регистар на 15 јануари 2009 година како КБ Публикум Инвест АД Скопје, Друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови. На 11.06.2024 е направена промена на називот на друштвото во КБ Инвест АД Скопје, Друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови. КБ Инвест АД Скопје има дозвола за основање и управување со отворени и затворени инвестициони фондови. Друштвото управува со шест отворени инвестициони фондови, КБ Инвест – балансиран, КБ Инвест – обврзници, КБ Инвест – паричен, КБ Инвест – МБИ 10, КБ Инвест – акции и КБ Инвест – златен фонд. Овие фондови немаат статус на правно лице и не извршуваат специфични активности.

Бројот на вработени во Групата на 31 декември 2024 година изнесува 981 вработени (на 31 декември 2023: 967 вработени).

Консолидираните финансиски извештаи на Групата за годината што заврши на 31 декември 2024 година беа одобрени за издавање од страна на Надзорниот одбор на 26 февруари 2025 година.

б) Основи за изготвување на консолидираните финансиски извештаи

Стандарди врз основа на кои се подготвени консолидираните финансиски извештаи

Податоците во финансиските извештаи на Групата се изготвени во согласност со Законот за трговски друштва („Службен весник на РМ“ бр.28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14,138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18,120/18 и „Службен весник на РСМ“ бр. 290/20,215/21, 99/22 и 272/24), Законот за банки („Службен весник на РМ“ бр. 67/07, 90/09, 67/10, 26/13, 15/15, 153/15, 190/16, 7/19 и „Службен весник на РСМ“ бр. 101/19 и 122/21), подзаконската регулатива пропишана од страна на Народната банка на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст „НБРСМ“), како и во согласност со Одлуката за методологија за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиски извештаи (во понатамошниот текст „Методологија“) („Службен весник на РМ“, бр. 83/17) и Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките („Службен весник на РМ“, бр. 83/17 и 149/18), пропишани од страна на НБРСМ.

Стандарди кои се објавени а сè уште не се во примена

На датумот кога овие консолидирани финансиски извештаи се усвоени од страна на Надзорниот одбор, постојат објавени стандарди кои сè уште не се во примена.

Во „Службен весник на РСМ“ бр. 275/24 објавени се:

- Одлука за изменување на Одлуката за методологија за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи,
- Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките и белешките кон тие извештаи, и
- Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за сметковниот (контниот) план за банките.

Измените се однесуваат на нов начин на евиденција на договорите за наем, согласно МСФИ 16 – Лизинг, со примена од 1 јануари 2025.

Ефект од новата регулатива во финансиските извештаи на Групата

Групата како наемател

Групата направи пресметка на ефектите од новата регулатива на НБРСМ и на 1 јануари во Билансот на состојба евидентираше средство со право на користење и обврска за наем во износ од 79,341 илјади денари.

При пресметката на средство со право на користење и обврска за наем, Групата ги вклучи сите договори за наем на недвижности, освен:

- Краткорочните договори за наем, кои на датумот на започнувањето имаат очекуван период на наем до 12 месеци;
- Средствата земени под наем кои се со мала вредност, под 300,000 денари, земајќи ја предвид вредноста на средството под наем како ново средство, без разлика на неговата старост на датумот на земање под наем.

За овие исклучоци, Групата евидентира расходи во Билансот на успех на праволиниска основа во рамките на времетраењето на наемот.

Групата како наемодавател

Групата дава недвижности под наем по основ на оперативни наеми. Приходите по основ на наем се признаваат во Билансот на успех на праволиниска основа во рамките на времетраењето на наемот.

Вовед (продолжува)

б) Основи за изготвување на консолидираните финансиски извештаи

Презентација на консолидираните финансиски извештаи

Овие финансиски извештаи претставуваат консолидирани финансиски извештаи на Групата. Банката има вложувања во придружено друштво и таа исто така изготвува и посебни финансиски извештаи во согласност со Методологијата.

Консолидираните финансиски извештаи на Групата се прикажани во согласност со формата и содржината на билансните шеми објавени во Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките.

Раководството на Групата го проценува влијанието на промените на регулативата на НБРСМ врз консолидираните финансиски извештаи, како и барањата за формата и содржината на одредени билансни шеми во согласност со Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките и со барањата на Методологијата.

Вовед (продолжува)

б) Основи за изготвување на консолидираните финансиски извештаи (продолжува)

Презентација на консолидираните финансиски извештаи (продолжува)

Презентацијата на консолидираните финансиски извештаи бара користење најдобри можни процени и разумни претпоставки од страна на раководството на Групата, кои имаат ефекти врз презентираните вредности на средствата и обврските, како и на приходите и расходите настанати во периодот на известување. Овие процени и претпоставки се засновани врз искуство од минатото и други фактори за кои се верува дека се разумни во околностите и чии резултати претставуваат основа за проценка на сметководствената вредност на средствата и обврските за кои не се достапни податоци од други извори. Стварните резултати во наредните периоди на известување можат да се разликуваат од проценетите износи.

Процените и претпоставките се разгледуваат на континуирана основа. Ревидираните сметководствени процени се признаваат во периодот во кој процената е ревидирана ако истата има влијание само на тој период или пак во периодот на проценка и идните периоди, ако ревидираната проценка има влијание на двата периода - тековниот и идниот период.

Консолидираните финансиски извештаи се подготвени во согласност со принципот на историска набавна вредност, освен за вреднувањето на вложувањата во финансиските средства расположливи за продажба кои се вреднуваат по објективна вредност, како и други финансиски средства кои се вреднуваат по објективна вредност преку билансот на успех врз основа на претпоставката на принципот на континуитет.

Информациите во однос на критичните процени во примената на сметководствените политики кои имаат најзначаен ефект врз износите обелоденети во консолидираните финансиски извештаи, се наведени во Белешка г).

Консолидираните финансиски извештаи на Групата се подготвени во согласност со сметководствените политики образложени во Белешката в) кон консолидираните финансиски извештаи.

Известувачка и функционална валута

Презентираните консолидирани финансиски извештаи се искажани во илјади македонски денари. Денарот претставува функционална и известувачка валута на Групата за целите на известувањето до НБРСМ.

в) Значајни сметководствени политики

Сметководствените политики прикажани во продолжение се применувани конзистентно за сите периоди прикажани во овие консолидирани финансиски извештаи.

Основи за консолидација

и) Деловни комбинации

Деловните комбинации се евидентираат со користење на методот на купување на датумот на стекнување т.е. на датумот кога контролата е стекната од Групата. Износот којшто се пренесува при стекнувањето се мери по објективна вредност, исто како и идентификуваните нето-средства кои се стекнуваат. Гудвилот којшто произлегува од ова се тестира годишно за оштетување. Трансакционите трошоци се признаваат како расход веднаш, освен доколку тие не се однесуваат за издавање должнички или сопственички инструменти.

Износот којшто се пренесува при стекнувањето не вклучува износи кои се однесуваат на подмирување на некои односи кои претходно постоеле. Таквите износи генерално се признаваат во билансот на успех.

Вовед (продолжува)

v) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Основи за консолидација (продолжува)

ii) Неконтролирани учества

Неконтролираните учества се мерат според нивното пропорционално учество во нето-средствата на стекнатиот ентитет.

Промените во учеството на Групата во подружниците кои не доведуваат до губење контрола, се евидентираат како трансакции во капиталот.

iii) Подружници

Подружници се ентитети контролирани од Групата. Групата има контрола врз ентитетот кога е изложена на, или има право на варијабилни поврати од своето инволвирање со ентитетот и има можност да влијае врз износот на овие поврати преку својата моќ врз ентитетот. Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните финансиски извештаи од датумот кога контролата започнува до моментот кога контролата престанува.

iv) Губење на контролата

Кога Групата ја губи контролата врз подружницата, ги депризнава средствата и обврските на подружницата, како и поврзаното неконтролирано учество и останатите компоненти на капиталот. Каква било добивка или загуба која е резултат на престанокот на контролата се признава во добивката или загубата. Какво било учество задржано во поранешната подружница се мери по објективна вредност во моментот на губење на контролата.

v) Вложувања евидентирани со користење на „методот на главнина“

Вложувањата на Групата евидентирани со користење на „методот на главнина“ вклучуваат вложувања во придружени друштва.

Придружени друштва се оние друштва врз кои Групата има значајно учество, но нема контрола или заедничка контрола врз оперативните и финансиските политики. Вложувањата во придружени друштва се мерат според метод на главнина. Почетно се признаваат по нивната набавна вредност, вклучувајќи ги и трансакционите трошоци. Последователно, во финансиските извештаи се вклучува учеството на Групата во добивката или загубата на придруженото друштво, до датата на која престанува значајното учество. Распределбите од придружените друштва ја намалуваат сметководствената вредност на вложувањето.

vi) Трансакции елиминирани при консолидација

Салдата и трансакциите во рамките на Групата, и сите нереализирани добивки и загуби кои произлегуваат од трансакции во рамки на Групата, се елиминираат. Нереализираните загуби се елиминираат на ист начин како и нереализираните добивки, но само до оној износ до кој не постојат докази за оштетување.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Приходи и расходи по основ на камати

Приходите и расходите по основ на камати се признаваат во билансот на успех за сите каматоносни инструменти на пресметковна основа, според амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Методот на ефективна каматна стапка е метод за пресметка на амортизирана набавна вредност на финансиските средства или финансиските обврски преку алокација на приходите од камата и расходите за камата во соодветниот релевантен период. Ефективната каматна стапка е стапка со која се дисконтираат проценетите идни парични приливи или одливи во текот на очекуваниот век на финансискиот инструмент или, каде што е соодветно, за пократок период до нето сметководствената вредност на финансиското средство или финансиската обврска. При пресметката на ефективната каматна стапка, Групата врши процена на паричните текови имајќи ги предвид договорените услови за финансиските инструменти (на пример, опциите за предвремена отплата), но не ги зема предвид идните загуби поради оштетување. Интегрален дел на пресметката на ефективната каматна стапка се и платените и/или наплатените провизии и надоместоци помеѓу договорните страни, трансакционите трошоци, сите други премии или дисконти при одобрување на кредитите, како и пресметани ефекти од модификации направени поради промени на условите во текот на амортизирањето на кредитот, кои се составен дел на ефективната каматна стапка.

Приходи од надоместоци и провизии

Провизиите и надоместоците, со исклучок на надоместоците за одобрување кредити, генерално се признаваат на пресметковна основа во периодот кога се врши услугата. Останатите надоместоци за одобрување кредити се разграничуваат и амортизираат за времетраењето на кредитот со примена на методата на ефективна каматна стапка.

Приходи од дивиденди

Приходите од дивиденди се признаваат кога правото да се добие дивиденда е востановено за сите акционери кои учествуваат во распределбата. Дивидендите се прикажани како дел од нето-приходите од тргување или приходи од дивиденди, во зависност од соодветната класификација на инструментот.

Трансакции во странска валута

Трансакциите настанати во странска валута се искажани во денари со примена на официјалните курсеви на НБРСМ, кои важат на денот на трансакцијата. Средствата и обврските кои гласат на странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните девизни курсеви кои важат на датумот на составувањето на билансот на состојба.

Позитивните и негативните курсни разлики кои произлегуваат од претворањето на износите во странска валута, како и во однос на вреднувањето на средствата и обврските во странска валута, се вклучени во билансот на успех во периодот кога тие настануваат.

Преземените и потенцијалните обврски деноминирани во странска валута се преведуваат во денари со примена на официјалните девизни курсеви кои важат на датумот на билансот на состојба.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Трансакции во странска валута (продолжува)

Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2024 и 2023 година за евра (ЕУР) и американски долари (УСД), беа како што следува:

	31.12.2024 МКД	31.12.2023 МКД
1 ЕУР	61.4950	61.4950
1 УСД	58.8807	55.6516

Финансиски средства и финансиски обврски

(i) Признавање и почетно мерење

Финансиските средства и обврски се признаваат на датумот на порамнување, што го претставува датумот кога средството се испорачува од/на Групата.

Финансиско средство или финансиска обврска почетно се мерат по објективна вредност зголемени за ставки кои не се мерат по објективна вредност преку билансот на успех, трансакционите трошоци кои се директно поврзани со стекнувањето или издавањето.

(ii) Класификација

Финансиски средства

Финансиско средство е средството коешто е:

- парично средство,
- сопственички инструмент издаден од друго правно лице,
- договорно право да се примат пари или друго финансиско средство од друго лице,
- договорно право да се разменат финансиски инструменти со друго лице според услови коишто се потенцијално поволни за Групата.

Финансиските средства може да бидат класифицирани во една од следните категории:

- финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност,
- финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка, и
- финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех.

Групата ги класифицира финансиските средства при нивното почетно признавање.

Класификацијата на финансиските средства се врши врз основа на следниве два критериума:

- припадност на финансиското средство во соодветен деловен модел на Групата за управување со финансиски средства, и
- карактеристики на договорните парични текови на финансиското средство (исполнување на условот на СППИ).

Оцена на деловниот модел на Групата

Оцената на деловниот модел на Групата се врши на ниво на деловен процес, а не по одделен финансиски инструмент. Групата може да има повеќе деловни процеси за управување со финансиски инструменти, при што Групата може да користи и управува одделен вид финансиски инструмент на различни начини, односно еден вид финансиски инструмент може да се појави во различни деловни процеси на Групата за управување со финансиските инструменти.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Оцена на деловниот модел на Групата (продолжува)

Оцената на деловниот модел ја врши раководство на Групата, врз основа на релевантни и расположливи екстерни и интерни фактори значајни за начинот на управување со финансиските инструменти.

Оцената на деловниот модел ја врши клучното раководство на Групата, при што ги зема предвид сите релевантни и расположливи податоци за начинот на управување со финансиските инструменти, особено: како се следат успешноста/осврзувањата на деловниот модел и како се известува до раководство на Групата; кои се ризиците коишто влијаат врз осврзувањето на тој деловен модел и како се управува со тие ризици; врз што се темелат наградите на раководството на Групата; и сл.

Во зависност од начинот на управување со финансиските средства, се идентификуваат три деловни модели, и тоа:

- Деловен модел чувани за наплата на главница и камата,
- Деловен модел чувани за наплата на главница и камата и продажба,
- Деловен модел за управување преку реализација на нивната објективна вредност (т.н. резидуален модел).

Деловен модел - „Чувани за наплата“

Целта на овој деловен модел е да се чува средството (или портфолиото од средства) за да се наплатат договорните парични текови, и средството (или портфолиото) припаѓа во „чувано за наплата“ деловен модел.

Притоа, иако целта на овој деловен модел е да се чува финансиското средство до достасување, доколку се случи одредени финансиски инструменти да се продадат пред нивниот договорен рок на достасување (предвремени продажби), или да се случи нивна модификација, тоа не е директен показател за промената на деловниот модел. Се земаат предвид следниве аспекти при процена на продажбите во моделот „чувано за наплата“, и тоа: историска фреквенција, време и вредност на продажба, причина за продажба (на пр., влошен кредитен ризик на средството, продажба поради концентрација во одделен сегмент согласно одделни лимити за концентрација, продажба поради управување со ликвидноста, продажба поради одредби на регулаторот, продажби по одлука на Групата за кои треба да се документира причината за истата, условите во окружувањето, износот, фреквенциите и сл.)

Деловен модел - „Чувани за наплата и продажба“

Чувањето на финансиските средства за да се постигне одредена цел преку наплата на договорни парични текови и преку продажба на финансиските средства, па така средството припаѓа во „Чувано за наплата и продажба“ деловен модел (познат и како ОВОСД (објективна вредност преку останата сеопфатна добивка) деловен модел).

Целта на овој деловен модел се достигнува преку наплата на паричните текови и продажба на финансиските средства, односно целта на овој деловен модел е финансиските средства да се држат поради управување со секојдневни ликвидносни потреби, одржување одреден профит на принос од камата, поради поврзување на времетраењето на финансиските средства со времетраењето на финансиските обврски (усогласување на рочноста) и слично.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

(ii) Класификација (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Деловен модел – „Објективна вредност преку билансот на успех“

Ако финансиско средство или група финансиски средства се чуваат со цел тргување и остварување добивка или финансиските средства не може да се вклучат во деловниот модел „Чувани за наплата“ или „Чувани за наплата и продажба“, тогаш истите припаѓаат во деловен модел „објективна вредност преку билансот на успех“ (во понатамошниот текст: ОББУ).

Целта на овој деловен модел е да се управува со финансиските средства преку активно и фреквентно тргување со цел остварување добивка од промените во објективната вредност на средствата. Групата ги управува овие средства со цел реализација на нивната пазарна/објективна вредност и одлуките при управувањето ги носи врз основа на нивната пазарна/објективна вредност. ОББУ е останата, т.н. резидуална категорија во која може да се вклучат финансиските инструменти, доколку не припаѓаат на деловен модел „чувано за наплата“ или „чувано за наплата и продажба“.

Анализа на договорните парични текови на инструментот – дали претставуваат единствено плаќање на главница и камата – СППИ

По утврдување на припадноста во одделен деловен модел за управување со финансиските средства, се утврдува дали договорните услови на финансиското средство доведуваат до парични текови, на одредени датуми, кои се само наплати на главница и камата на ненаплатената главница (наречен „СППИ тест“).

СППИ условот единствено може да се разгледува само за должничките финансиски средства.

Главница претставува објективната вредност на финансиското средство при првичното признавање.

Камата претставува надомест за временската вредност на паричниот и кредитниот ризик. Сепак, каматата може да земе предвид и други основни ризици за кредитирање (на пример, ликвидносен ризик), како и трошоци (на пример, трошоци за сервисирање или административни трошоци) поврзани со чување на финансиското средство одреден временски период, како и профитната маржа.

Анализата дали е исполнет условот на СППИ се прави при почетното признавање на секое/група должничко финансиско средство. Анализата дали е исполнет условот на СППИ се прави врз основа на договорните услови на инструментот и се земаат предвид сите парични текови утврдени во договорот. За оние должнички финансиски средства кои произлегуваат од одреден производ за кој има типизиран договор (или договорни услови) кој се применува за сите одделни побарувања по тој производ, анализата дали е исполнет условот на СППИ се прави на ниво на производ, а не по одделно финансиско средство.

Во случај на измена на договорните парични текови на постоечко финансиско средство, на датумот на изменувањето се оценува/проверува дали е исполнет условот на СППИ со новите изменети договорни услови. Соодветно на добиените резултати, се утврдува дали финансиското средство и понатаму ќе продолжи да се класифицира и да се мери по амортизирана набавна вредност (доколку СППИ условот повторно е исполнет) или пак ќе се утврди дека во понатамошниот животен век финансиското средство ќе треба да се мери по објективна вредност (доколку СППИ условот не е исполнет).

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

(ii) Класификација (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Финансиските средства, генерално се поделени на:

- Должнички финансиски средства, и
- Сопственички финансиски средства.

Должнички финансиски средства

Должничките финансиски средства, се класифицираат и се мерат во следните категории:

- Финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност,
- Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка,
- Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех.

Финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност

Во оваа категорија Групата ги класифицира финансиските средства кои ги исполнуваат следните критериуми:

- ги управува финансиските средства со цел наплата на договорните парични текови, и
- согласно со договорните услови на средството, исполнет е условот на „единствено отплати на главница и камата“ - СППИ.

Финансиските средства вклучени во оваа категорија, всушност, иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана набавна вредност.

Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка

Во оваа категорија Групата ги класифицира финансиските средства кои ги исполнуваат следните критериуми:

- го управува финансиското средство со цел наплата на договорните парични текови и/или за продажба, и
- согласно со договорните услови на средството, исполнет е условот на „единствено отплати на главница и камата“ - СППИ.

Финансиските средства вклучени во оваа категорија, иницијално се признаваат и последователно се мерат по објективна вредност.

Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех

Во оваа категорија Групата ги класифицира финансиските средства со намена за тргување и остварување готовински текови од продажба на истите.

Ова е и резидуална категорија, односно Групата во оваа категорија ги класификува и сите оние финансиски средства коишто не ги исполнуваат критериумите на останатите две категории.

Групата ги поседува овие финансиските средства со цел тргување и остварување добивка од промените во објективната вредност на средството.

Финансиските средства вклучени во оваа категорија ги мери по објективна вредност.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

(ii) Класификација (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Сопственички финансиски средства

Класификацијата на сопственичките инструменти се прави за поединечен инструмент, и тоа само при почетно признавање на инструментот, и потоа не е дозволена прекласификација.

Сопственичките инструменти се класифицираат и се мерат по објективна вредност (немаат договорни парични текови врз основа на главница и камата, односно не го исполнуваат условот СППИ).

Сопственички инструменти чувани за тргување

Сопственичките инструменти коишто Групата ги чува за тргување, задолжително се мерат по објективна вредност и сите промени во објективната вредност се евидентираат во Билансот на успех.

Останати сопственички инструменти

За сопственичките инструменти со кои не се тргува, Групата може при првичното признавање да избере дали промените во објективната вредност (реализирани и нереализирани/пресметани) ќе ги евидентира во билансот на успех или во ревалоризациските резерви во рамки на Останата сеопфатна добивка. Понатаму, износите во ревалоризациските резерви може само да се прекласификуваат во друга категорија на резерви, но никогаш не може да се признаат во билансот на успех.

За вложувањата на Групата во сопственички инструменти на одредени специфични институции за коишто нема активен пазар и чиешто поседување е утврдено со закон и/или е поврзано со можноста за користење на услугите коишто ги вршат овие институции, може да се смета дека нивната набавна вредност ја одразува нивната објективна вредност.

(iii) Депризнавање

Групата ги депризнава финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од средството со трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг. Секој остаток од пренесените финансиски средства кои се креирани или задржани од Групата, се признава како посебно средство или обврска.

Групата ги депризнава финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

(iv) Модификација на финансиските средства и финансиските обврски

Финансиски средства

Доколку, во текот на животниот век на финансискиот инструмент настанат промени во договорните парични текови (освен исправката на вредноста), кои не предизвикуваат депризнавање на финансиското средство и за кои Групата утврдила дека сè уште ги исполнуваат условите да се класифицираат и да се мерат по амортизирана набавна вредност, Групата на датумот на измената ја утврдува новата сметководствена вредност на изменетото средство, еднаква на сегашната вредност на идните очекувани изменети парични текови, дисконтирани со примена на првичната/оригиналната ефективна каматна стапка.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

(iv) Модификација на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Групата ја признава разликата помеѓу новата сметководствена вредност на изменетото средство и сметководствената вредност на средството пред да настане измена на договорните парични текови, како добивка или загуба од измената во билансот на успех во рамки на сметките за приходи/расходи за камата, како и на сметките за акумулирана амортизација во рамки на соодветната група сметки за финансиското побарување во Билансот на состојба.

По исклучок, во случаите на промена единствено на преостанатиот договорен рок на наплата на побарувањата, промена единствено на прилагодливата каматна стапка, предвремена отплата блиску до договорниот рок на отплата или незначителни/ситни износи на претплата, промена единствено на променлива каматна стапка, но без притоа да се менуваат други услови од договорот кои влијаат на првично договорените парични текови (единствено од комерцијални причини кога може да се случи промена на договорната каматна стапка како резултат на промена на референтната каматна стапка и/или промена на каматна маржа за конкретен кредит), Групата не утврдува новата сметководствена вредност на изменетото средство (не прави нова пресметка на ефективната каматна стапка, односно на разграничувањето на акумулираната амортизација) и не признава добивка или загуба од измената во Билансот на успех, бидејќи тие промени се незначителни. Во случај на предвремена отплата блиску до крајниот рок на достасување, Групата во целост го приходува целиот преостанат износ на акумулирана амортизација на датумот на предвремената отплата. Во случаите на промена единствено на преостанатиот договорен рок на наплата на побарувањата, промена единствено на прилагодливата каматна стапка или незначителни износи на претплата, Групата продолжува со разграничување на акумулираната амортизација согласно со првично утврдениот амортизациски план.

Финансиски обврски

Групата ги депризнава финансиските обврски кога условите на обврската се изменети и паричните текови на финансиската обврска се суштиниски различни. Во таков случај, се признава нова обврска врз основа на модифицираните услови по објективна вредност. Разликата помеѓу сметководствената вредност на обврската која се депризнава и новата обврска, се признава во билансот на успех.

Финансиските обврски се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

(v) Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето-износот се прикажува во билансот на состојбата само кога Групата има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето-основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се презентираат на нето-основа само доколку тоа е дозволено со сметководствените стандарди, или за добивки и загуби коишто произлегуваат од групи слични трансакции.

(vi) Принцип на мерење според објективна вредност

Мерењето по објективна вредност претпоставува дека средството или обврската се разменуваат помеѓу пазарните учесници, во вообичаена трансакција, според тековните пазарни услови на датумот на мерење. Објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски се утврдува на различни начини, во зависност од тоа дали средството или обврската се тргува на активен пазар или не се тргува.

Активен пазар е пазарот на кој се вршат трансакции со средството или обврската со доволна фреквенција и обем, за да обезбедат ценовна информација за средството или обврската.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

(vi) Принцип на мерење според објективна вредност (продолжува)

Соодветната котирана пазарна цена за средството или обврската е онаа што е во рамките на распонот помеѓу куповната и продажната цена, а којашто најдобро ја претставува објективната вредност во соодветните услови. Вообичаено се употребува тековната: куповна цена за средството коешто се чува или за обврската којашто треба да се издаде, односно продажна/понудена цена за средството коешто ќе биде стекнато или за обврската којашто се чува; просечната пазарна цена или друга цена согласно со вообичаената, прифатена пазарна практика.

Доколку не постои активен пазар за финансиското средство или обврска, Групата, за да ја одреди објективната вредност на средството или обврската, применува техники на вреднување за коишто има најмногу расположливи податоци, давајќи им предност на податоците коишто можат да се потврдат на пазарот.

Вообичаени техники на вреднување се: пазарен пристап (се користат котирани цени или други релевантни информации од пазарни трансакции со исти или слични средства или обврски), трошочен пристап (познат и како тековен трошок на замена, го претставува износот којшто би бил потребен за замена на постојното средство) и приходен пристап (дисконтирана вредност на тековните пазарни очекувања за идните износи, парични приливи или приходи и расходи, од средството или обврската).

Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти вклучуваат готовина и ностро сметки кои претставуваат депозити по видување и пласмани кај други банки и финансиски институции, износи кај НБРСМ и други финансиски средства, како што се благајнички и државни хартии од вредност, како високо ликвидни средства кои доспеваат во рок од 3 месеци од датумот на стекнување и имаат незначителни промени на објективната вредност.

За целите на изготвување на извештајот за паричен тек од паричните средства и парични еквиваленти, се исклучува задолжителната резерва во девизи и ограничените депозити.

Финансиски инструменти кои се чуваат за тргување

Хартиите од вредност за тргување се хартии од вредност вклучени во портфолио за кое постои намера за остварување профит на краток рок. Хартиите од вредност за тргување иницијално се признаваат и последователно се мерат според нивната објективна вредност, а трансакциските трошоци директно се признаваат во билансот на успех.

Сите поврзани реализирани и нереализирани добивки и загуби се вклучени во нето-приходи од тргување. Каматата, ако е остварена за време на располагањето со хартиите од вредност за тргување, се прикажува како нето-приходи од тргување во билансот на успех на Групата. Купопродажбата на хартиите од вредност за тргување се признава на датумот на порамнување, што го претставува датумот кога средството се испорачува на Групата.

Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање

При почетното признавање, секое финансиско средство може да биде определено како финансиско средство по објективна вредност преку билансот на успех, освен некотираните сопственички инструменти и оние финансиски инструменти кои немаат котирана пазарна цена и чијашто објективна вредност не може реално да се измери.

Групата во оваа категорија ги евидентира вложувањата во удели во отворени инвестициски фондови и истите иницијално ги признава и последователно ги мери според нивната објективна

вредност. Сите поврзани реализирани и нереализирани добивки и загуби се вклучени во нето-приходи од тргување.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние финансиски средства коишто се чуваат на неопределено време и истите можат да бидат продадени доколку постои потреба за решавање проблеми поврзани со ликвидноста или промената на каматните стапки, девизните курсеви или цената на акциите. Прикажаното портфолио е составено од сопственички хартии од вредност издадени од финансиски институции и друштва, врз кои Групата нема контрола, како и од должнички хартии од вредност издадени од Република Северна Македонија. Финансиските средства расположливи за продажба ги вклучуваат и вложувањата во подружници коишто се евидентираат по набавна вредност.

Финансиските средства расположливи за продажба се прикажуваат според нивната објективна вредност, со исклучок на финансиските средства за коишто не постои активен пазар и котирана пазарна цена и чијашто објективна вредност не може веродостојно да се измери, а во кој случај се мерат по набавна вредност намалена за загубите поради оштетување.

Нереализираните добивки и загуби кои произлегуваат од промена на објективната вредност на финансиските средства расположливи за продажба се евидентираат во ревалоризациски резерви.

Во моментот на депризнавање на должничките финансиски средства расположливи за продажба кумулативните добивки/загуби што се претходно признаени во ревалоризациските резерви се депризнаваат од капиталот и нето-добивките или загубите се признаваат во билансот на успех во позицијата „Останати приходи од дејноста/Останати расходи од дејноста“.

Приходите врз основа на камата, дивиденда, како и позитивните/негативните курсни разлики на финансиските средства што се расположливи за продажба, се признаваат во билансот на успех за тековниот период.

Финансиски средства кои се чуваат до достасување

Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до достасување претставуваат должнички финансиски средства коишто Групата ги управува со цел наплата на договорните парични текови и кои согласно договорните услови на средството го исполнуваат СППИ условот. Овие хартии од вредност се прикажани според амортизираната набавна вредност со примена на методот на ефективната каматна стапка.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата на Групата ги вклучуваат кредитите кога средствата се одобрени на комитентите. Кредитите иницијално се признаваат по објективна вредност, вклучувајќи ги сите трансакциски трошоци, а последователно се вреднуваат според амортизираната набавна вредност со користење на методот на ефективна каматна стапка. Каматите по основ на кредити одобрени од Групата, се вклучени во приходите од камати и истите се признаваат на пресметковна основа.

Кредитите на комитентите и финансиските институции се прикажани во нето-износ намалени за загубата поради оштетување.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Загуби поради оштетување на финансиски средства

Групата, најмалку на месечна основа, проценува дали постојат објективни докази за оштетување на финансиските средства кои не се мерат според објективна вредност преку билансот на успех или на група финансиски средства. Финансиските средства се оштетени кога објективни докази покажуваат дека оштетувањето настанало по почетното признавање на средството, и истото има влијание на идните парични текови кои можат веродостојно да се проценат.

Групата анализира докази за оштетување за кредитите и побарувањата и хартиите од вредност на поединечна основа.

Објективен доказ дека финансиските средства (вклучувајќи ги и сопственичките хартии од вредност) се оштетени може да вклучува доцнење или неисполнување на обврските на должникот, реструктурирање на кредитот од страна на Групата според услови кои Групата инаку не ги одобрува, индикации дека должникот или издавачот на хартиите од вредност банкротирал, исчезнување на активен пазар за хартиите од вредност, или други уочливи информации за група средства, како што се негативни промени во платежниот статус на должникот или на издавачот на хартиите од вредност во групата, или економски услови кои соодветствуваат со неисполнување на обврските на Групата.

Загуба поради оштетување на средствата евидентирани по амортизирана набавна вредност се мери како разлика помеѓу сметководствената вредност на финансиските средства и сегашната вредност на очекуваните парични текови, дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на средствата.

Загубите поради оштетување се признаваат во билансот на успех и се рефлектираат на соодветни сметки во активата и пасивата на билансот на состојба.

Каматата на оштетените средства продолжува да се признава преку амортизација на дисконтот. Доколку во наредниот период износот на загубата поради оштетување се намали, загубата се анулира низ билансот на успех.

Загубите поради оштетување на вложувањата расположливи-за-продажба се признаваат со пренесување на кумулативната загуба која е признаена директно од главнината во билансот на успех. Кумулативната загуба која се пренесува од главнината во билансот на успех е разлика помеѓу набавната вредност, намалена со сите исправки на вредност претходно признаени во билансот на успех. Промените во посебната резерва како резултат на временската вредност на парите се признаваат како компонента на приходи од камата.

Доколку во последователен период објективната вредност на оштетени расположливи-за-продажба должнички инструменти се зголеми и зголемувањето може да биде објективно поврзано со настан кој се случил откако загубата поради оштетување била признаена во билансот на успех, загубата се анулира низ билансот на успех. Сепак, секое последователно зголемување на објективната вредност на оштетени расположливи-за-продажба сопственички хартии од вредност се признава директно во главнина.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Резервации за загуби поради оштетување на кредити и побарувања

Резервацијата за загуби поради оштетување по кредити се искажува како намалување на сметководствената вредност на кредитите, додека за вонбилансните ставки резервацијата се искажува во рамките на ставката резервации. Зголемувањата на резервациите се вршат преку искажаните загуби поради оштетување признаени во билансот на успех.

Резервациите за загуби поради оштетување на кредитите и на останатите активни билансни и вонбилансни позиции се вршат во согласност со регулативата пропишана од страна на НБРСМ со важност на секој датум на билансот на состојба, според која Групата е должна да ги класифицира активните билансни и вонбилансни позиции во групи според степенот на нивната ризичност и да изврши процена на износот на потенцијалните загуби поради оштетување, кои се пресметуваат со примена на објективни и субјективни мерила на 31 декември 2024 и 31 декември 2023 година со примена на следните проценти:

Ризична
Категорија

Процент

А	од 0.01 % до 5 %
Б	од 5.01 % до 20 %
В	од 20.01 % до 45 %
Г	од 45.01 % до 70 %
Д	од 70.01 % до 100 %

Резервациите за загуби поради оштетување на кредитите се утврдуваат врз основа на степенот (големината) на ризикот од ненаплатливост и ризикот на земја во случај на ризик од загуба поради изложеност на Групата кон субјекти од одделна земја. Поединечните кредитни изложености (ризици) се оценуваат врз основа на видот на кредитобарателот, неговата целокупна финансиска позиција, изворите и евиденцијата за плаќање и надоместливата вредност на обезбедувањето. Резервациите за загуби поради оштетување се мерат и се утврдуваат како разликата помеѓу сметководствената вредност на кредитот и неговиот проценет надоместлив износ, што всушност ја претставува сегашната вредност на очекуваните готовински текови;

- Загубата по кредит претставува престанок на пресметка на приход од камата согласно договорените услови, а кредитот се класифицира како нефункционален. Утврдувањето на резервациите се врши на месечна основа, и сите промени во споредба со претходните периоди резултираат во промена на резервацијата за загуби поради оштетување, која се евидентира како дополнување или ослободување на загубите поради оштетување евидентирани во билансот на успех;

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Резервации за загуби поради оштетување на кредити и побарувања (продолжува)

- Почнувајќи од 01.01.2024 година, стапи во сила новата Одлука за Методологија за управување со кредитниот ризик, согласно која е извршена промена во начинот на дефинирање на нефункционалните кредитни изложености. Со Одлуката се дефинира нова методологија за утврдување на нефункционалните кредитни изложености, која го зема предвид т.н. праг на значајност, односно како „нефункционална кредитна изложеност“ се подразбира:
 - ненаплатена кредитна изложеност на која износот на достасаните побарувања кон клиентот по која било основа (главница, камата, други некаматни побарувања) не е наплатена подолго од 90 последователни дена, сметано од денот кога достасаниот износ го надминал прагот на значајност (составен од апсолутна и релативна компонента); или пак е утврдено дека клиентот нема да може да ги намира своите обврски кон банката во целост, без да се преземат активности за наплата на изложеноста преку активирање на обезбедувањето (односно е утврдена т.н. неможност за наплата),
 - изложеност кај која е утврдено дека постојат објективни докази дека настанало оштетување, во согласност со регулативата на Народната банка на Република Северна Македонија за методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи,
 - кредитна изложеност која е класифицирана во категориите на ризик „Г“ или „Д“,
 - кредитна изложеност којашто ги исполнува условите за реструктурирана нефункционална изложеност и
 - вонбилансна позиција, за која постои веројатност дека ќе биде активирана или искористена при што билансната изложеност којашто ќе настане со нејзиното активирање или искористување ќе ги исполни условите за нефункционална кредитна изложеност.
- Кредитите кои се веројатни дека е неможно да се наплатат, се оштетуваат со соодветна резервација за загуби поради оштетување, а сите понатамошни наплати се евидентираат како ослободување на загубите поради оштетување во билансот на успех;
- Во случаите кога кредитите се од кредитокорисници во земји со зголемен ризик (потешкотии за сервисирање на надворешен долг), се проценува политичката и економската ситуација, и при утврдувањето на резервациите се зема предвид и ризикот на земја.

За целите на посебните финансиски извештаи, Банката групите на кредитен ризик (Група 1, 2, 3) од Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на посебните финансиски извештаи и категориите на ризик од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик, ги поврзува и известува на следниот начин:

- во рамки на Група 1, изложеностите на кредитен ризик класифицирани во категорија на ризик „А“;
- во рамки на Група 2, изложеностите на кредитен ризик класифицирани во категориите на ризик „Б“ и „В“, коишто немаат статус на нефункционална кредитна изложеност;
- во рамки на Група 3, изложеностите на кредитен ризик коишто имаат статус на нефункционална кредитна изложеност.

Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со содржината на договорениот аранжман. Финансиските обврски се класифицирани како депозити на банки, финансиски институции и комитенти, обврски по основ на кредити, останати обврски и дериватни финансиски инструменти.

Вовед (продолжува)**в) Значајни сметководствени политики (продолжува)****Депозити од банки и други финансиски институции и комитенти**

Овие финансиски обврски се евидентираат по објективната вредност при иницијалното признавање, намалена за трансакциските трошоци, и последователно се мерат по амортизираната набавна вредност со примена на метод на ефективна стапка.

Обврски по основ на кредити

Обврските по основ на кредити се евидентираат по објективната вредност при иницијалното признавање вклучувајќи ги сите трансакциски трошоци. Последователното мерење е според амортизираната набавна вредност, користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Каматите по основ на обврски по кредити земени од Групата се вклучени во расходите од камати и истите се признаваат на пресметковна основа.

Недвижности и опрема

Недвижностите и опремата се евидентираат според набавната вредност, намалена за акумулираната амортизација и акумулираната загуба поради оштетување, доколку има. Издатоците направени за замена на дел од недвижностите и опремата што се евидентира одделно, се капитализираат. Останати последователни издатоци се капитализираат само кога ја зголемуваат идната економска корисност на ставката вклучена во дел од недвижностите и опремата. Сите останати издатоци се признаваат како трошоци во билансот на успех кога настануваат. Амортизацијата на недвижностите и опремата се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот корисен век на употреба. На инвестициите во тек не се пресметува амортизација сè до нивното ставање во употреба.

Корисен век на употреба на одделните категории недвижности и опрема е како што следува:

	2024	2023
Градежни објекти	40 години	40 години
Мебел и опрема	4-20 години	4-20 години
Транспортни средства	4-5 години	4-5 години

Методот на амортизација, корисниот век на употреба и остатокот на вредноста се ревидираат на секој датум на известување.

Добивките или загубите остварени со отуѓување на недвижностите и опремата се определуваат како разлика помеѓу приливите од продажба и сметководствената вредност на средството и истите се признаваат во билансот на успех, во позицијата „Останати приходи од дејноста“ или „Останати расходи од дејноста“.

Нематеријални средства

Нематеријалните средства се посебно набавени средства и истите се евидентираат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација, како и акумулираната загуба поради оштетување, доколку постои. Нематеријалните средства вклучуваат компјутерски софтвер и лиценци, кои се набавени одделно од хардверот. Трошокот за софтверот се амортизира со употреба на праволиниска метода на проценетиот век на траење кој изнесува 5 години. На крајот на секоја година Групата врши анализа на сметководствените вредности на нематеријалните средства и проценува дали постојат индикации кои укажуваат дека средствата се оштетени. Доколку постојат какви било навестувања, се утврдува проценетата надоместувачка вредност на средството и, доколку истата е помала од сметководствената вредност, сметководствената вредност на средството се намалува до неговата надоместувачка вредност.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Нематеријални средства (продолжува)

Нематеријалните средства треба да бидат депризнаени при нивното отуѓување или кога не се очекуваат идни економски користи од нивната употреба или отуѓување. Добивките и загубите кои произлегуваат од отуѓувањето на нематеријалните средства се определуваат како разлика помеѓу нето-приносите од отуѓувањето и сметководствената вредност на средството и се признаваат во билансот на успех во позицијата „Останати приходи од дејноста“ или „Останати расходи од дејноста“.

Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

Нетековните средства кои се чуваат за продажба се средства кои Групата ги чува со намера да ги отуѓи. Групата ги класифицира како нетековни средства чувани за продажба оние средства за кои очекува нивната сметководствена вредност да се надомести преку продажба, наместо преку континуирана употреба. Нетековните средства чувани за продажба не се амортизираат сè додека средството е класифицирано како такво наменето за продажба.

Овие средства во секој момент се расположливи за продажба и нивната продажба е високо веројатна.

Групата ги мери нетековните средства кои се чуваат за продажба според вредноста пониска од нивната сметководствена вредност и од објективната вредност.

Групата признава загуба поради оштетување во билансот на успех за секое почетно или последователно намалување на вредноста на средството до објективната вредност.

Добивките за последователно зголемување на објективната вредност се признаваат најмногу до износот на кумулативните претходно признаени загуби поради општетување.

Загуби поради оштетување на нефинансиските средства

Нефинансиските средства на Групата се разгледуваат на секој датум на изготвување на билансот на состојба со цел да се определи дали постојат објективни докази за оштетување. Ако постои ваква индикација, се проценува износот на средството кој би бил наплатлив.

Загуба поради оштетување се признава доколку нето-вредноста на дадено средство или единица која генерира пари, а на која ѝ припаѓа средството, го надминува неговиот надоместлив износ. За средството што не создава во голема мера независни парични приливи, надоместувачкиот износ се утврдува за единицата која генерира пари, а на која ѝ припаѓа средството.

Единицата која генерира пари е најмалата група средства што може да се идентификува и којашто генерира парични приливи од континуирана употреба коишто во голем степен се независни од парични приливи од други средства или групи на средства. Загубите поради оштетување се признаваат во билансот на успех.

Надоместувачкиот износ на дадено средство или за единицата која генерира пари претставува повисокиот износ од проценетата вредност на средството намалена за трошоците за продажба и неговата употребна вредност. При процената на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни процени на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството.

Загубата поради оштетување на дадено средство се анулира доколку постои индикација дека загуба поради оштетување признаена за средството можеби веќе не постои и има промени во процените користени за утврдување на надоместувачкиот износ.

Зголемената сметководствена вредност на дадено средство, како резултат на анулирање на загуба поради оштетување, не треба да ја надмине сметководствената вредност која би била определена (нето од амортизацијата) кога не би била признаена загуба поради оштетување на средството во претходните години.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Преземени средства по основ на ненаплатени побарувања

Преземените средства вклучуваат недвижности и опрема кои се стекнати преку постапка на преземање како би се исполниле обврските на комитентите, целосно или делумно, за соодветниот кредит и истите се прикажани во ставката преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања (преземените средства). Преземените средства почетно се признаваат по пониската од проценетата вредност, намалена за очекуваните трошоци за продажба кои ќе паднат на товар на Групата, и вредноста на преземеното средство наведена во актот донесен од страна на Извршителот во постапката за присилна наплата, од кој произлегува правниот основ за стекнување на правото на сопственост. Проценетата вредност се определува од страна на овластен проценител.

На датумот на почетното признавање на средството, Групата е должна согласно Одлуката за сметководствениот и регулаторниот третман на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања („Службен весник на РМ“, бр.50/13 и бр. 26/17) во билансот на состојба да ја намали вредноста на преземеното средство како оштетување во износ од најмалку 20 % од вредноста по која средствата почетно се признаваат.

По почетното признавање, најмалку еднаш во период од дванаесет месеци, Групата врши проценка на преземеното средство и утврдува разлика со сметководствената вредност. Во исто време Групата пресметува 20 % од нето-вредноста на преземеното средство и го споредува со разликата помеѓу проценетата и сметководствената вредност. Поголемиот износ го признава во билансот на успех како загуба за оштетување.

Во случај на пренамена на преземено средство во основно средство коешто служи на Групата во работењето, вредноста по која ќе се евидентира основното средство е по пониската од последната важечка проценка извршена од страна на овластен проценител и од сметководствена вредност на средството на датумот на преземање (согласно со Одлуката за сметководствениот и регулаторниот третман на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања).

Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се депризнаваат при продажбата или кога трајно ќе се повлечат од употреба (не се очекуваат идни економски користи). Остварениот износ над, односно под сметководствената вредност намалена за загубите за оштетување признаени во минати периоди, се признава како приход во позицијата „Останати приходи од дејноста“, односно како расход во позицијата „Останати расходи од дејноста“, на денот на продажбата.

Средства од комисионо работење

Групата дејствува како доверител и во останати доверителски работи во име и за сметка на правни лица, физички лица, инвестициски и пензиски фондови и други институции за кои чува и управува со различни финансиски инструменти врз основа на насоките на комитентите. Групата добива надомест за овие услуги. Средствата од комисионото работење не претставуваат средства на Групата и истите не се признаени во финансиските извештаи. Групата не е изложена на каков било ризик поврзан со овие средства, со оглед на тоа дека не ги гарантира истите.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Вонбилансна евиденција

Банката води вонбилансна евиденција за настани за кои во моментот на настанот не се исполнети критериумите за признавање на средство или обврска, но истите можат да создадат приливи или одливи на средства, и кои претставуваат извор на информации за работењето, за утврдување на ризик од работењето или евентуални идни обврски.

Оваа позиција ги опфаќа следните настани: отворени непокриени акредитиви, издадени непокриени платежни и чинидбени гаранции, авали, акцепти, преземени неотповикливи и отповикливи обврски за кредити, неискористен дел на одобрени рамковни кредити, неискористени лимити на кредитни картички, неискористени а дозволени пречекорувања на тековни сметки и други облици на настани врз чија основа може да настане обврска за плаќање или побарување на средства од страна на Групата.

Во оваа позиција има и евиденција на Групата која не претставува посебен вид на ризик, како покриени акредитиви и покриени гаранции.

Исто така во оваа позиција е вклучена и евиденција која е директно поврзана за соодветната регулатива, како отпишани побарувања.

Резервации

Резервациите се признаваат во случај кога Групата има тековни обврски (законски или изведени) како резултат на минати настани и притоа е веројатно дека Групата ќе биде обврзана истите да ги плати и износот на обврската може веродостојно да се процени. Износот признаен како резервација ја претставува најдобрата процена на потребниот износ за измирување на тековната обврска на датумот на билансот на состојба, земајќи ги предвид ризиците и неизвесностите кои ја опкружуваат обврската.

Онаму каде што резервацијата се мери со користење на проценетите парични текови за измирување на тековната обврска, нејзината сметководствена вредност претставува сегашна вредност на тие парични текови.

Користи за вработените

i) Планови за дефинирани придонеси

Групата плаќа придонеси во пензиските фондови во согласност со барањата на македонските закони. Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платата на вработените се уплаќаат во пензиските фондови, коишто се одговорни за исплата на пензиите. Групата нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови. Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во билансот на успех кога се пресметуваат. Покрај придонесите за задолжително пензиско и инвалидско осигурување се плаќаат и придонеси за задолжително здравствено осигурување, дополнителен придонес за задолжително здравствено осигурување за случај на повреда на работа и професионално заболување, и задолжителен придонес за осигурување во случај на невработеност. Групата нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови.

(ii) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие. Краткорочните користи за вработените вклучуваат: плати, задолжителни придонеси за социјално осигурување, краткорочни платени отсуства (платен годишен одмор, платено боледување), удел во добивката и бонуси (плата од деловна успешност) и немонетарни користи (здравствена заштита).

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Користи за вработените (продолжува)

(iii) Останати долгорочни користи за вработените

Согласно македонската законска регулатива, Групата исплаќа две просечни месечни нето-плати по работник, исплатени во РСМ во претходните три месеци, на вработените во моментот на заминување во пензија, и јубилејни награди согласно критериумите утврдени во Општиот колективен договор.

Согласно Методологијата, отпремнините за пензионирање претставуваат дефинирани користи по исполнување на условите. Сметководствената вредност на обврските на Групата кои произлегуваат од овие користи за вработените се пресметуваат на крајот од периодот на известување. Состојбата на овие обврски на крајот од периодот на известување го претставува износот на дисконтираните плаќања што ќе се направат во иднина.

Останати обврски

Во групата останати обврски спаѓаат обврски кои не припаѓаат и не се презентирани во некоја друга позиција од пасивата на Билансот на состојба.

Останатите обврски се евидентираат по амортизирана набавна вредност согласно прописите и одлуките на Групата и главно вклучуваат обврски кон добавувачи, останати обврски, пресметани недостасани обврски и одложен приход.

Капитал и резерви

Капиталот го сочинуваат:

- основната главнина која е еднаква на номиналната вредност на сите акции (запишан и уплатен капитал);
- зголемување на капиталот по основ на остварена разлика помеѓу номиналната вредност на акциите и износите по кои се продадени (премии на акции);
- ревалоризациска резерва;
- останати резерви; и
- задржана добивка / акумулирани загуби од претходни години.

Ревалоризациски резерви

Ревалоризациските резерви опфаќаат ревалоризациска резерва на средствата расположливи за продажба на која се евидентираат добивките и загубите од промените во објективната вредност на финансиските инструменти расположливи за продажба. Овие резерви ги сочинува нето кумулативната промена во објективната вредност на средствата, чишто промени во објективната вредност се признаваат директно во капиталот.

Законска резерва

Според локалната законска регулатива, Групата треба да пресметува и издвојува 5 % од нето-добивката за годината за законска резерва додека нивото на резервите не достигне износ кој е еднаков на една десетина од акционерскиот капитал. Додека законската резерва не го надмине определениот најмал износ, може да се употребува само за покривање на загубите. Кога законската резерва ќе го надмине најмалиот износ и по покривање на сите загуби од годишните завршни сметки, со одлука на Собранието, вишокот може да се употреби за дополнување на дивидендата, доколку таа за деловната година го достигнала најмалиот износ пропишан со Законот за трговски друштва или со Статутот.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Капитал и резерви (продолжува)

Останати резерви

Останатите резерви се формираат во дополние на законската резерва, врз основа на одлука на органите на Групата за распределба на добивката, и може да се користат за покривање на определени загуби или за други издатоци.

Одржувањето на нивото на резервите на Групата е детерминирано од исполнувањето на капиталните барања пропишани со регулативата од НБРСМ, согласно која овие позиции треба да се во целост и веднаш на располагање за покривање на ризиците и загубите за време на работењето на Групата, како и обврските согласно Законот за трговски друштва.

Заработка по акција

Групата ја прикажува заработката по акција во основната структура на Билансот на успех, ако обичните акции се предмет на јавно тргување на пазарот или ако е во процес на издавање обични акции на јавните пазари.

Основната заработка по акција претставува дел од добивката или загубата, кој им припаѓа на акционерите – сопственици на обични акции за ефектите на сите обични акции во оптек во текот на периодот.

Основната заработка по акција се пресметува кога нето-добивката или загубата која им припаѓа на имателите на обични акции се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек во текот на периодот. Пондерираниот просечен број на акции во оптек во текот на периодот, се добива кога бројот на акции во оптек на почетокот на периодот се коригира за бројот на акции кои се издадени или откупени во текот на периодот, помножени со (временскиот пондер) бројот на денови во текот на кој конкретните акции се во оптек – во однос на вкупниот број на денови во годината.

Разводнетата заработка по акција во Групата е идентична со основната заработка по акција, поради непостоење издадени потенцијални обични акции за чиј ефект се врши корекција на нето-добивката која им припаѓа на имателите на обични акции.

Данок на добивка

Данокот на добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во билансот на успех, освен кога се однесува за ставки коишто се однесени директно во капиталот и соодветниот данок од добивка се признава во капиталот.

Тековниот данок од добивка е очекувана даночна обврска од добивката пред оданочување за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка од 10 % на денот на билансот на состојба и корекции на даночната обврска која се однесува на претходни години.

Одложениот данок се признава со користење на методата на билансот на состојба, и произлегува од времените разлики помеѓу сметководствената вредноста на средствата и обврските за потребите на финансиското известување и вредноста на истите за даночни цели. Одложениот данок се мери со примена на даночните стапки кои се очекува да се применат кога ќе се реализираат времените разлики врз основа на законите кои се усвоени или значајно усвоени на денот на известувањето.

Вовед (продолжува)

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

Данок на добивка (продолжува)

Одложено даночно средство се признава за неискористени даночни загуби, неискористен даночен кредит и одбивни времени разлики до износот за кој е веројатно дека ќе има оданочив приход во иднина наспроти кој средството би се искористило. Одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се намалува до степенот до кој веќе не е веројатно дека овие даночни приходи ќе се реализираат. Секое вакво намалување треба да се анулира до степенот до кој станува веројатно дека ќе биде расположлива доволна оданочива добивка. Непризнаено одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се признава до степенот до кој е веројатно дека идните даночни приходи, на товар на кои може да се искористи тоа средство, ќе бидат доволни.

Наеми

Групата дава и зема недвижности под закуп по основ на оперативни наеми. Приходите и расходите по основ на наемнини се признаваат во билансот на успех на праволиниска основа во рамките на времетраењето на наемот.

Поврзани страни

Поврзаните страни ги вклучуваат КБ Прво Пензиско друштво АД Скопје како „Придружено друштво“, членовите на Надзорниот одбор и лицата со посебни права и одговорности во Банката, заедно со поврзаните лица како „Раководен кадар на Групата“. Банкарските трансакции се склучуваат со поврзани страни во редовното работење и се засноваат на условите на пазарот. Тие вклучуваат кредити, депозити, вложувања во хартии од вредност и потенцијални обврски. Приходите од придруженото друштво главно се состојат од останати приходи – удел во добивката, додека расходите се минимални. Приходите и расходите за раководниот кадар главно се состојат од приходи од камати од кредити, расходи по камати за депозити, приходи од провизии, и останати приходи и расходи (курсни разлики и други приходи).

г) Употреба на оценки и процени

Најзначајните области за кои се потребни процени и претпоставки се:

Објективна вредност на финансиските инструменти

Објективната вредност на финансиските инструменти кои не котираат на активните пазари се определува со користење интерни техники за вреднување. Тие вклучуваат користење методи на сегашна вредност и модели врз основа на параметри кои се достапни. Сите модели на вреднување прво се потврдуваат пред да бидат користени како основа за финансиско известување и периодично се разгледуваат од страна на квалификуван персонал којшто е независен во однос на областа за која е креиран моделот. Каде што е можно, Групата ги споредува вреднувањата добиени од различните модели со оние кои котираат на активни пазари на слични инструменти и со стварните вредности кога истите се реализираат, со цел понатаму да ги потврди и стандардизира моделите. Голем број различни фактори се вклучени во моделите, вклучувајќи стварни или проценети пазарни цени и стапки, како што се временска вредност и непостојаност, пазарни услови и ликвидност.

Групата ги применува моделите конзистентно од еден до друг период, обезбедувајќи споредливост и континуитет на вреднувањата низ периодите, но оцената на објективната вредност инхерентно инволвира значаен степен на проценување.

Вовед (продолжува)

г) Употреба на оцени и процени (продолжува)

Објективна вредност на финансиските инструменти (продолжува)

Во Република Северна Македонија не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купување и продажба на побарувања и други финансиски средства и обврски, за кои постојат официјално објавени пазарни цени.

Раководството врши процена на вкупната изложеност на ризик така што кога е проценето дека постојат навестувања дека евидентираната сметководствена вредност нема да може да биде реализирана, во тој случај се признава резервација. Според мислењето на раководството, искажаните сметководствени вредности на средствата кои не котираат на активниот пазар всушност ги претставуваат највалидните и најкорисните вредности за известување кои важат под сегашните пазарни околности.

Исправка на вредноста на кредитите

Групата врши анализа на своето кредитно портфолио на месечна основа, со цел одново да направи процени дали постојат промени или објективни индикации кои би резултирале во оштетување на кредитите (исправка на вредност). При одредувањето на потребата за признавање на загубата од оштетување во Билансот на успех, Групата проценува дали има евидентни податоци (докази) коишто укажуваат на мерливо намалување на идниот проценет готовински тек на целото кредитно портфолио, пред намалувањето да може да биде идентификувано на ниво на поединечен кредит (заем) од тоа портфолио. Овие процени можат да произлезат од влошување на платежната способност на корисниците на кредити во рамките на групата, или пак од национални или локални економски услови кои имаат влијание врз загубата на средствата во Групата.

Раководството користи информации за финансиската состојба и уредноста во намирувањето на обврските на клиентите добиени од организационите единици како и процени врз основа на: историското искуство за загуби кои се однесуваат на средства кои имаат карактеристики на кредитен ризик и постоење објективен доказ за оштетување кои се слични на оние во портфолиото при распоредување на идните парични текови. Методологијата и претпоставките користени за процена се анализираат на редовна основа со цел да се намалат разликите меѓу проценетите и стварно настанатите загуби.

Корисен век на материјалните и нематеријалните средства

Раководството на Групата го одредува проценетиот корисен век и соодветниот трошок за амортизација на материјалните и нематеријалните средства. Соодветноста на проценетиот корисен век се анализира секогаш кога постојат индикации за значајни промени во користените претпоставки, како што се предвидениот технолошки развој, факторите кои влијаат врз економијата во поширокото опкружување и индустријата.

Оцена на контрола над вложувањата

Менаџментот прави процени за да одреди дали индикаторите за контрола наведени во делот кај сметководствените политики во в) укажуваат на тоа дека Групата има контрола над одредено вложување или инвестициски фонд.

Вовед (продолжува)

г) Употреба на оценки и процени (продолжува)

Инвестициски фондови

Групата има улога на фонд менаџер на шест инвестициски фондови. Одредувањето дали Групата има контрола над инвестициските фондови вообичаено се фокусира на оценка на вкупниот економски интерес на Групата во фондовите (вклучувајќи кој било пренесен интерес и очекувани управувачки провизии) и правата на инвеститорите. Средствата на инвестициските фондови се правно одделени од средствата на Групата. Во случај на престанок со работа на Групата, средствата на инвестициските фондови припаѓаат на имателите на удели во инвестициските фондови. Исто така, Групата има слаб агрегатен економски интерес во фондовите. Како резултат на ова, Групата има донесено заклучок дека таа има улога на агент на инвеститорите во сите случаи и, следствено на тоа, не ги консолидира овие фондови.

д) Промена на сметководствените политики, сметководствените оценки и корекција на грешки

За годината завршена на 31 декември 2024 година немаше промени во сметководствените политики, сметководствените оценки и корекција на грешки.

ѓ) Усогласеност со законската регулатива

На датумот на финансиските извештаи не постојат неусогласености со регулативата пропишана од НБРСМ, во однос на солвентноста и адекватноста на капиталот, лимитите на изложеност на Групата, вложувањата на Групата, ликвидноста на Групата и отворената девизна позиција.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

1. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски

А. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски

	по објективна вредност преку биланс на успех		по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка		по амортизирана набавна вредност	Вкупно
	за тргување	по објективна вредност при почетното признавање	должнички инструменти	сопственички инструменти		
<i>во илјади денари</i>						
2023 (тековна година)						
Финансиски средства						
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	55,480,410	55,480,410
Средства за тргување	250,635	-	-	-	-	250,635
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	374,973	-	-	-	374,973
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	6,051,011	6,051,011
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	72,975,118	72,975,118
Вложувања во хартии од вредност	-	-	1,754,124	64,994	35,596,905	37,416,023
Останати побарувања	-	-	-	-	2,894,555	2,894,555
Вкупно финансиски средства	250,635	374,973	1,754,124	64,994	172,997,999	175,442,725
Финансиски обврски						
Обврски за тргување	1,647	-	-	-	-	1,647
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	-	-	-	-	1,233,413	1,233,413
Депозити на други комитенти	-	-	-	-	153,366,826	153,366,826
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	1,456,825	1,456,825
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	1,131,862	1,131,862
Вкупно финансиски обврски	1,647	-	-	-	157,188,926	157,190,573

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

1. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски

А. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски

	по објективна вредност преку биланс на успех		по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка		по амортизирана набавна вредност	Вкупно
	за тргување	по објективна вредност при почетното признавање	должнички инструменти	сопственички инструменти		
во илјади денари						
2023 (претходна година)						
Финансиски средства						
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	62,400,249	62,400,249
Средства за тргување	114,321	-	-	-	-	114,321
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	364,135	-	-	-	364,135
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	2,981,364	2,981,364
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	60,206,811	60,206,811
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	64,965	29,822,984	29,887,949
Останати побарувања	-	-	-	-	2,520,729	2,520,729
Вкупно финансиски средства	114,321	364,135	-	64,965	157,932,137	158,475,558
Финансиски обврски						
Обврски за тргување	599	-	-	-	-	599
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	-	-	-	-	521,458	521,458
Депозити на други комитенти	-	-	-	-	142,515,749	142,515,749
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	876,461	876,461
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	938,019	938,019
Вкупно финансиски обврски	599	-	-	-	144,851,687	144,852,286

2. Управување со ризици

Активностите на Групата ја изложуваат кон различни видови ризици, а тие активности опфаќаат идентификување, мерење или оценка, контрола или намалување и следење на одделните ризици или комбинација на истите. Преземањето ризик е основа на финансиското работење, а оперативните ризици се неизбежна последица на вршењето на деловните активности. Затоа, целта на Групата е да постигне соодветна рамнотежа помеѓу ризикот и приносот, како и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти врз финансиските перформанси на Групата.

Групата има воспоставено Стратегија за преземање и управување со ризиците, која е одобрена од страна на Надзорниот одбор и истата редовно се ревидира. Стратегијата го дефинира системот за управување со ризиците и неговиот опфат, со посебен осврт на прифатливото ниво на ризик, културата на ризик и процесот на утврдување на интерниот капитал (ПИК) и процесот на утврдување на интерната ликвидност (ПИЛ).

Собранието на акционери ги назначува Надзорниот одбор и на Одборот за ревизија. Надзорниот одбор има целосна одговорност за воспоставување и следење на рамката на управување со ризици и истиот ги назначува членовите на Управниот одбор, Кредитниот одбор и на Одборот за управување со ризици. Овие тела се одговорни за следење и развивање на политиките за управување со ризиците. Групата има воспоставено јасна поделба на надлежностите и одговорностите меѓу организационите делови кои се носители и кои ги преземаат ризиците и организационите делови кои се надлежни за управување со ризиците.

Најважните видови ризици се: кредитниот ризик, ликвидносниот ризик, пазарниот ризик (ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, валутен ризик и останати пазарни ризици) и оперативниот ризик.

2.1. Кредитен ризик

Групата презема изложеност кон кредитен ризик, којшто претставува ризик од загуба за Групата, поради неможноста нејзиниот клиент да ги намирува своите обврски кон неа, во договорениот износ и/или во договорените рокови. Кредитниот ризик е значаен ризик за работењето на Групата, затоа раководството внимателно ја следи изложеноста кон кредитниот ризик.

Кредитните изложености главно произлегуваат од активностите за кредитирање, односно билансите позиции кои ги опфаќа кредитите; депозитите; вложувањата во должнички инструменти; побарувањата врз основа на договори за лизинг; откупените побарувања (факторинг и форфетинг); извршените плаќања врз основа на дадени гаранции, акредитиви, авали или други вонбилансни позиции; каматите, провизиите и надоместите; побарувањата врз основа на трговски и други договори со клиенти и другите финансиски средства коишто ја изложуваат Банката на кредитен ризик. Исто така, постои кредитен ризик во вонбилансните финансиски инструменти, како што се неискористени неотповикливи рамковни кредити, неискористени дозволени пречекорувања на платежни сметки и кредитни картички, гаранциите, акредитивите, дадените авали; дадените акцепти и другите вонбилансни позиции коишто претставуваат потенцијална обврска за Групата.

2.1.1. Управување со кредитниот ризик

Групата воспоставува систем за управување со кредитниот ризик, како дел од корпоративното управување во Групата. Системот за управување со кредитниот ризик и неговиот опфат се усогласени со развојниот план и деловната политика на Групата и одговараат на природата, видот и обемот на финансиските активности кои ги врши Групата и се предмет на редовно унапредување, имајќи ги предвид профилот на ризичност на Групата и промените во надворешното окружување.

Системот за управување со кредитниот ризикот опфаќа:

- ефикасен процес за управување со кредитниот ризик и
- соодветна организациска поставеност за управување со кредитниот ризик.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.1. Управување со кредитниот ризик (продолжува)

Ефикасен процес на управување со ризиците подразбира донесување, воспоставување и примена најмалку на:

- политики и други интерни акти за идентификување, мерење или оцена, контрола или намалување и следење на кредитниот ризик;
- правила за стрес-тестирање;
- правила за воведување нов производ, активност/услуга или систем во Групата;
- информативен систем.

Управувањето со кредитниот ризик се остварува на сите хиерархиски нивоа во организациската структура во Групата:

- Стратешко ниво – функцијата на управување со кредитниот ризик се остварува од страна на членовите на Надзорниот одбор и на Управниот одбор, како и на Одборот за управување со ризици и Одборот за ревизија;
- Макро ниво – функцијата за управување со кредитниот ризик се остварува на ниво на деловната единица и се извршува од страна на лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција и од посебен организационен дел надлежен за управување со кредитниот ризик.

Функцијата на управување со кредитниот ризик во посебните деловни единици надлежни за преземање на кредитниот ризик се извршува во секоја деловна единица на Банката каде се презема кредитниот ризик и од страна на лицата со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во таа деловна единица, а согласно со Стратегијата за преземање и управување со ризици на Групата.

Надлежностите на ниво на наведените деловни единици се регулираат во соодветните политики и други акти донесени од страна на органите на Групата.

Како независна деловна единица надлежна за управување со кредитниот ризик во Групата е Секторот за управување со ризици и планирање - Дирекцијата за управување со кредитен ризик.

2.1.2. Контрола на лимитите за ризична изложеност и политики за заштита од ризик

Групата ја следи и управува со концентрацијата на кредитен ризик по различни основи, вклучувајќи ја концентрацијата по комитент, категории комитенти, дејности, валутна структура, географска концентрација, инструменти на обезбедување и по други основи. Групата управува со ризикот од концентрација преку одржување на висината на прифатливо ниво на изложеност по горенаведените категории на концентрации.

Иницијално, при одобрување кредит или друга кредитна изложеност, кредитоспособноста на клиентите се оценува од страна на соодветните кредитни тела, во зависност од видот и износот на изложеноста, врз база на дефинирани критериуми. Групата има имплементирано различни практики за намалување и ублажување на кредитниот ризик при одобрување на кредитите, вклучувајќи колатерали и други видови обезбедување. Со оглед на тоа што колатералот сам по себе не е доволен да генерира парични текови, Групата го смета како секундарен фактор при оценувањето на кредитната способност. Вредноста и квалитетот на колатералот зависи од типот (првокласно обезбедување, недвижен, подвижен имот - залихи, побарувања и др.) и можноста за негова реализација со цел наплата на побарувањата. За дел од кредитните изложености класифицирани во категорија на ризик В нефункционални, Г и Д, коишто Групата очекува да ги наплати преку реализација на обезбедувањето, и обезбедувањето ги исполнува условите согласно Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик, Групата ја зема предвид и неговата вредност при утврдување на сегашна вредност на очекувани идни парични текови на тие изложености. Обезбедувањето се дели на два вида: првокласно обезбедување кое се зема со 100 % при пресметка на нето реализирачка вредност и останато обезбедување.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.2. Контрола на лимитите за ризична изложеност и политики за заштита од ризик (продолжува)

Поважните типови обезбедување за кредити и други изложености се:

а) Правни лица:

- Парични средства;
- Недвижен имот;
- Опрема и моторни возила;
- Залихи;
- Побарувања;
- Банкарски гаранции и гаранции од правни лица;
- Хартии од вредност, вклучувајќи: должнички хартии од вредност издадени од Владата на Република Северна Македонија, Народната банка на Република Северна Македонија и хартии од вредност издадени од останати правни лица;

б) Физички лица:

- Недвижен имот;
- Патнички возила;
- Депозити;
- Хартии од вредност, вклучувајќи: должнички хартии од вредност издадени од Владата на Република Северна Македонија, Народната банка на Република Северна Македонија и хартии од вредност издадени од останати правни лица.

2.1.3. Политики за пресметка на загуба од оштетување/исправка на вредноста

Загубите поради оштетување претставуваат идентификувани загуби на кредитното портфолио на Групата коишто настанале до датумот на изготвување на билансот на состојба и за кои постојат објективни докази за оштетување. Групата ја врши пресметката на исправка на вредност/посебна резерва за оштетување по извршената класификација на кредитната изложеност во соодветната категорија на ризик.

Согласно интерните акти на Групата, одредувањето на оштетувањата и исправката на вредност/посебна резерва се врши на поединечна основа, за сите изложености на кредитен ризик на Групата.

Изложености класификувани на поединечна основа

Групата врши класификација на поединечните кредитни изложености во соодветна категорија на ризик врз основа на одредени параметри, како комбинација од добиената оцена (score) на клиентот, вклучувајќи ја неговата кредитна способност, уредноста во измирувањето на обврските, квалитетот на обезбедувањето и оцената на изложеноста на кредитен ризик добиена согласно останатите критериуми дефинирани во точка 9 од Одлуката за методологија за управување со кредитниот ризик.

Групата има воспоставено Политика за управување со кредитен ризик, усвоена од страна на Надзорниот одбор на Групата и истата редовно се ревидира, како и Процедури за идентификување, процена, мерење, следење и контрола на кредитниот ризик донесени од страна на Управниот одбор, кои се усогласени со регулативата на НБРСМ за управување со кредитниот ризик и редовно се ревидираат.

Исправка на вредност/посебна резерва за оштетување на индивидуално оценетите ставки на поединечна основа се утврдуваат преку евалуација на очекуваната кредитна загуба на датумот на изготвување на билансот на состојба, што претставува разлика меѓу сметководствената вредност и сегашната вредност на проценетите идни парични текови. Ефективната каматна стапка се користи при дисконтирањето на идните парични текови.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1 Кредитен ризик (продолжува)

2.1.3 Политики за пресметка на загуба од оштетување/исправка на вредноста (продолжува)

Исправка на вредност/поседна резерва за оштетување на индивидуално оценетите ставки на поединечна основа се утврдуваат преку евалуација на генерирана загуба на датумот на изготвување на билансот на состојба, што претставува разлика меѓу сметководствената вредност и сегашната вредност на проценетите идни парични текови. Ефективната каматна стапка се користи при дисконтирањето на идните парични текови.

2.1.4. Методологии за процена на кредитниот ризик на клиентите

Методологијата на Групата за системот на интерно рангирање на клиентите преку развиен score модел опфаќа селекција на критериуми за оцена на кредитниот ризик на клиентите кои се класифицираат на поединечна основа, во форма на score шема.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.A. Анализа на вкупната изложеност на кредитен ризик

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023
<i>во илјади денари</i>																		
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 1																		
Сметководствена вредност, пред исправка на вредноста/посебна резерва	6,051,695	2,981,666	60,404,373	51,490,385	1,754,124	-	35,592,205	29,744,374	42,070,504	56,012,010	37,082	8,515	758,994	726,869	14,643,172	13,609,071	161,312,148	154,572,889
(Исправка на вредноста и посебна резерва)	(618)	(301)	(492,527)	(436,642)	-	-	-	(2,229)	(1,038)	(1,268)	(481)	(121)	(897)	(1,011)	(71,591)	(65,560)	(567,151)	(507,131)
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	6,051,077	2,981,365	59,911,846	51,053,743	1,754,124	-	35,592,205	29,742,145	42,069,466	56,010,743	36,601	8,393	758,097	725,859	14,571,581	13,543,510	160,744,997	154,065,758
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 2																		
Сметководствена вредност, пред исправка на вредноста/посебна резерва	-	-	13,948,665	10,295,156	-	-	5,252	5,252	-	-	2,141	1,202	13	227	1,018,474	643,409	14,974,544	10,945,247
(Исправка на вредноста и посебна резерва)	-	-	(1,523,131)	(1,365,875)	-	-	(551)	(552)	-	-	(416)	(233)	(2)	(28)	(153,269)	(67,412)	(1,677,369)	(1,434,099)
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	-	-	12,425,534	8,929,281	-	-	4,701	4,701	-	-	1,725	970	11	199	865,205	575,997	13,297,175	9,511,148

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.A. Анализа на вкупната изложеност на кредитен ризик (продолжува)

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
во илјади денари	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 3																		
Сметководствена вредност, пред исправка на вредноста/посебна резерва	-	-	1,915,191	1,708,697	-	-	-	-	206	-	5,426	6,410	69,544	30,758	17,199	376,687	2,007,566	2,122,552
(Исправка на вредноста и посебна резерва)	-	-	(1,014,860)	(1,176,230)	-	-	-	-	(206)	-	(4,649)	(5,528)	(68,606)	(30,139)	(8,777)	(318,332)	(1,097,098)	(1,530,229)
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	-	-	900,331	532,467	-	-	-	-	-	-	777	882	937	619	8,422	58,355	910,468	592,323
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик пред исправката на вредноста и посебната резерва	6,051,695	2,981,666	76,268,229	63,494,238	1,754,124	-	35,597,457	29,749,626	42,070,711	56,012,010	44,649	16,127	828,550	757,855	15,678,845	14,629,166	178,294,258	167,640,688
(Вкупна исправка на вредноста и посебна резерва)	(618)	(301)	(3,030,518)	(2,978,747)	-	-	(551)	(2,780)	(1,245)	(1,268)	(5,546)	(5,882)	(69,506)	(31,178)	(233,636)	(451,304)	(3,341,619)	(3,471,459)
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	6,051,077	2,981,365	73,237,712	60,515,492	1,754,124	-	35,596,905	29,746,846	42,069,466	56,010,743	39,103	10,245	759,044	726,677	15,445,208	14,177,862	174,952,639	164,169,229

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.Б. Вредност на обезбедувањето (објективна вредност) земено за заштита на кредитниот ризик

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023
	во илјади денари															
Вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност којашто се оценува за оштетување на поединечна основа																
Првокласни инструменти за обезбедување																
парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во Банката)	-	-	3,841,530	2,642,126	-	-	-	-	-	-	61,194	49,598	95,049	149,784	3,997,773	2,841,508
државни хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
државни безусловни гаранции	-	-	2,005,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,005,000	-
банкарски гаранции	-	-	4,631	-	-	-	-	-	-	-	-	12	275,781	143,388	280,411	143,396
Гаранции од друштва за осигурување и полиси за осигурување	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштва за осигурување)	-	-	2,846,363	1,248,980	-	-	-	-	-	-	-	-	676,983	743,458	3,523,346	1,992,438
Гаранции од физички лица	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Залог на недвижен имот																
имот за сопствена употреба																
(станови, куќи)	-	-	29,925,700	24,545,521	-	-	-	-	-	-	185	615	1,529,548	1,398,558	31,455,433	25,944,694
Имот за вршење дејност	-	-	53,420,545	46,089,353	-	-	-	-	-	-	1,990	4,703	9,577,937	8,836,247	63,000,473	54,930,303
Залог на подвижен имот	-	-	14,637,343	13,912,311	-	-	-	-	-	-	410,006	93,551	3,137,843	3,726,277	18,185,192	17,732,139
Останати видови на обезбедување	-	-	6,354,657	6,528,072	-	-	-	-	-	-	-	1	156,351	360,491	6,511,008	6,888,568
Вкупна вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност којашто се оценува за оштетување на поединечна основа	-	-	113,035,769	94,966,363	-	-	-	-	-	-	473,375	148,480	15,449,492	15,358,202	128,958,636	110,473,046

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.B. Концентрација на кредитен ризик по сектори и дејности

во илјади денари	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2024	прет-ходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	прет-ходна година 2023	тековна година 2024	прет-ходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	прет-ходна година 2023	тековна година 2024	прет-ходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023
Индустриска гранка																		
Нерезиденти	-	-	121,407	42,659	-	-	2,397,783	1,717,819	-	-	48	42	-	-	13,642	-	2,532,880	1,760,520
Земјоделство, шумарство и рибарство	-	-	1,037,280	769,697	-	-	-	-	-	-	87	87	-	15	50,204	27,198	1,087,571	796,997
Рударство и вадење на камен	-	-	852,982	1,328,997	-	-	-	-	-	-	12	25	-	-	369,752	301,462	1,222,745	1,630,484
Прехранбена индустрија	-	-	4,339,256	3,581,029	-	-	-	-	-	-	88	121	7	50	320,645	228,751	4,659,996	3,809,951
Текстилна индустрија и производство на облека и обувки	-	-	1,244,345	874,433	-	-	-	-	-	-	219	71	1	80	276,638	298,834	1,521,203	1,173,418
Хемиска индустрија, производство на градежни материјали, производство и преработка на горива, фармацевтска индустрија	-	-	1,778,787	1,143,591	-	-	-	-	-	-	165	180	18	37	297,080	223,130	2,076,050	1,366,938
Производство на метали, машини, алати и опрема	-	-	3,945,151	2,288,023	-	-	-	-	-	-	547	200	-	16	684,975	920,854	4,630,673	3,209,093
Останата преработувачка индустрија	-	-	1,088,343	655,160	-	-	-	-	-	-	115	34	32	53	222,896	297,334	1,311,386	952,581
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	-	-	4,333,036	2,156,795	-	-	-	-	-	-	968	398	135,499	135,499	417,962	423,059	4,887,465	2,715,751
Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	-	-	195,807	251,613	-	-	-	-	-	-	4,894	41	2	4,482	19,131	13,416	219,834	269,552
Градежништво	-	-	5,928,869	5,169,646	-	-	-	-	-	-	588	418	763	630	2,576,998	2,371,967	8,507,218	7,542,661

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.B. Концентрација на кредитен ризик по сектори и дејности

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
во илјади денари	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023
Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и мотоцикли	-	-	6,595,374	6,345,694	-	-	-	-	-	-	1,994	1,361	102	1,017	4,210,985	4,039,447	10,808,455	10,387,519
Транспорт и складирање	-	-	974,624	797,064	-	-	-	-	-	-	341	195	30	151	342,836	336,133	1,317,830	1,133,543
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	-	-	1,792,857	1,718,628	-	-	-	-	-	-	217	66	25	88	106,719	38,806	1,899,818	1,757,588
Информации и комуникации	-	-	261,024	309,155	-	-	-	-	-	-	9,721	223	1	394	146,631	135,331	417,377	445,103
Финансиски дејности и дејности на осигурување	6,051,077	2,981,365	297,811	73,126	-	-	84,643	225,232	42,069,466	56,010,743	14,963	4,003	9,103	15,978	187,795	152,178	48,714,858	59,462,625
Дејности во врска со недвижен имот	-	-	5,525,029	4,181,854	-	-	-	-	-	-	67	36	-	23	271,210	277,342	5,796,306	4,459,255
Стручни, научни и технички дејности	-	-	1,800,799	1,039,039	-	-	-	-	-	-	295	119	114	252	88,839	88,842	1,890,048	1,128,252
Административни и помошни услужни дејности	-	-	219,735	171,841	-	-	-	-	-	-	613	102	-	489	348,154	88,184	568,502	260,616
Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување	-	-	1,113,634	1,426,224	1,754,124	-	33,114,480	27,803,795	-	-	257	148	55	299	2,363	2,457	35,984,913	29,232,923
Образование	-	-	355,032	244,679	-	-	-	-	-	-	108	21	-	90	19,445	4,761	374,585	249,551
Дејности на здравствена и социјална заштита	-	-	1,703,393	1,598,308	-	-	-	-	-	-	341	114	-	92	130,182	67,270	1,833,916	1,665,784
Уметност, забава и рекреација	-	-	563,800	563,530	-	-	-	-	-	-	205	227	1	62	770,127	511,040	1,334,132	1,074,859
Други услужни дејности	-	-	260,080	275,251	-	-	-	-	-	-	419	63	24	339	4,224	4,519	264,747	280,172

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)
- 2.1. Кредитен ризик (продолжува)
- 2.1.В. Концентрација на кредитен ризик по сектори и дејности (продолжува)

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023
во илјади денари																		
Дејности на домаќинствата како работодавачи, дејности на домаќинствата кои произведуваат разновидна стока и вршат различни услуги за сопствени потреби	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дејности на екстериторијалн и организации и тела	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Физички лица	-	-	26,822,539	23,426,725	-	-	-	-	-	-	1,708	1,896	613,267	566,477	3,555,971	3,315,429	30,993,484	27,310,527
Трговци поединци и физички лица кои не се сметаат за трговци	-	-	86,716	82,732	-	-	-	-	-	-	125	54	-	63	9,805	10,118	96,646	92,967
Вкупно	6,051,077	2,981,365	73,237,712	60,515,493	1,754,124	-	35,596,905	29,746,846	42,069,466	56,010,743	39,103	10,245	759,044	726,677	15,445,208	14,177,862	174,952,639	164,169,229

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.Г. Концентрација на кредитниот ризик по географска локација

во илјади денари	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023
Географска локација																		
Република Северна Македонија	532	54,562	73,116,304	60,472,833	1,754,124	-	33,192,876	27,808,496	36,228,725	48,384,524	38,964	10,136	759,042	726,677	15,288,982	14,041,947	160,379,549	151,499,174
Земји-членки на Европската Унија	3,486,361	1,331,191	121,231	42,438	-	-	612,599	818,004	4,391,223	3,129,152	128	94	1	-	128,983	124,488	8,740,524	5,445,366
Европа (останато)	2,101,420	1,132,847	177	221	-	-	6,247	-	929,467	3,536,100	4	3	-	-	13,642	-	3,050,956	4,669,170
Земји-членки на ОЕЦД (без европските земји членки на ОЕЦД)	462,765	462,765	-	-	-	-	1,785,184	1,120,346	431,032	881,104	7	9	1	-	13,601	11,428	2,692,591	2,475,651
Останато	-	-	-	-	-	-	-	-	89,020	79,863	-	4	-	-	-	-	89,020	79,867
(изложеноста која претставува повеќе од 10% од вкупната кредитна изложеност)																		
Вкупно	6,051,077	2,981,365	73,237,712	60,515,492	1,754,124	-	35,596,905	29,746,846	42,069,466	56,010,743	39,103	10,245	759,042	726,677	15,445,208	14,177,862	174,952,639	164,169,229

Вредноста на вкупната кредитна изложеност според географската положба на должниците покажува највисока концентрација во Република Северна Македонија, којашто на 31 декември 2024 година изнесува 91.67% од вкупната изложеност (31 декември 2023 година: 92.28%). Изложеноста кон должниците од земјите членки на ЕУ изнесува 5.00 % на 31 декември 2024 година (31 декември 2023 година: 3.32 %). Изложеноста кон должниците од останатите европски земји, земјите членки на ОЕЦД и останато изнесува 3.28 % од вкупната изложеност на кредитен ризик на Банката на 31 декември 2024 година (31 декември 2023 година: 4.35 %).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1. Кредитен ризик (продолжува)

2.1.Д. Анализа на кредитниот ризик на средствата кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех

	Средства за тргување				Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех определни како такви при почетното признавање									
	Должнички хартии од вредност за тргување		Сопственички хартии од вредност за тргување		Должнички хартии од вредност		Сопственички хартии од вредност		Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вкупно	
	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023
	во илјади денари													
Сметководствена вредност на финансиските средства кои се мерат по објективна вредност														
категиорија на ризик <u>без кредитен рејтинг</u>	66,166	35,926	182,652	77,485	374,973	364,135	-	-	-	-	-	-	623,791	477,546
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категиорија на ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупна сметководствена вредност	66,166	35,926	182,652	77,485	374,973	364,135	-	-	-	-	-	-	623,791	477,546

Вложувањата се однесуваат на финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку Билансот на успех и за кои нема издадено кредитен рејтинг од надворешни кредитни рејтинг агенции.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.2. Ризик на ликвидност

Ликвидносниот ризик е ризик од загуба што се јавува кога Групата не може да обезбеди доволно парични средства за намирување на своите обврски во рокот на нивното достасување или може потребните средства да ги обезбеди со многу повисоки трошоци. Ликвидносниот ризик произлегува како од неможноста за правилно управување со неочекуваните промени во изворите на средства, така и од неможноста Групата навремено и брзо да ја претвори активата во парични средства, со минимални трошоци.

Процес на управување со ликвидносниот ризик

Управувањето со ликвидносниот ризик подразбира управување со активата и пасивата на начин што овозможува навремено и редовно плаќање на обврските, во нормални или во вонредни услови за работење на Групата.

Изложеноста на ликвидносен ризик зависи од одделните категории во билансот на состојба според роковите на достасување (резидуална рочност) и нивото на нивна усогласеност. Изложеноста на ризик од несолвентност зависи од нивото на капитал и резерви, односно од сопствените средства на Групата. Целта за управувањето со овој ризик е да се максимизира стабилноста и профитабилноста, преку применување оптимална комбинација на рочноста и валутната структура на средствата и обврските.

Групата е изложена на побарувања на дневна основа за повлекување средства од страна на комитентите, кои влијаат на расположливите парични средства од тековните сметки, депозитите и заемите. Групата нема потреба да одржува ниво на парични средства за да излезе во пресрет на сите потенцијални барања, проценувајќи дека реално достасаните обврски (стабилност на депозитното јадро) може да бидат предвидени со голема сигурност.

Групата има воспоставено Политика за управување со ликвидносен ризик која е усвоена од страна на Надзорниот одбор и истата редовно се ревидира, а во која е дефиниран начинот на управување со ликвидноста. Управувањето со ликвидноста се одвива преку утврдување на основните цели, оцена на капацитетот на Групата за преземање ликвидносен ризик и оцена на профилот на ризичност, основните компоненти на системот на управување со ликвидносен ризик, основните елементи на процесот на одржување соодветно ниво на ликвидност и утврдување прифатливи инструменти за заштита од или намалување на ликвидносниот ризик.

Групата има воспоставено Процедури за идентификување, мерење или оцена, контрола или намалување и следење на ликвидносниот ризик, кои се донесени од страна на Управниот одбор и истите редовно се ревидираат. Во Процедурите се подетално разработени постапките (процесите) за управување со ликвидносниот ризик, и тоа: идентификување, мерење или оцена на ликвидноста и ликвидносниот ризик, тестирање на оперативната ликвидност и стрес-тестирање на ликвидноста, следење на ликвидноста и ликвидносниот ризик и известување, контрола или намалување на ликвидносниот ризик и процес на утврдување на интерната ликвидност (ГИЛ).

2. Управување со ризици (продолжува)

2.2. Ризик на ликвидност (продолжува)

Процес на управување со ликвидносниот ризик (продолжува)

Рочна структура на активата (побарувањата) и пасивата (обврските) на збирно ниво и според секоја значајна валута, стапка на покриеност со ликвидност (СПЛ) на збирно ниво и според секоја значајна валута, интерни ликвидносни показатели, концентрација на изворите на средства според инструменти, односно производи, цената на изворите на средства и нивната рочност, можноста за обновување на изворите на средства, утврдувањето на расположливите неоптоварени средства, стрес-тестирање и стрес-тестирање во обратна насока (reverse stress-test), планирање на потребите за ликвидност на дневна основа, исполнување на законска обврска за задолжителна резерва во денари и девизи, анализа на денарска и девизна оперативна ликвидност, сопствени средства и стапка на адекватност на капиталот и други постапки, претставуваат методи кои се користат од страна на Групата за мерење на ликвидносниот ризик.

Раководството на Групата ги следи состојбите на тековните сметки и депозитите на дневна основа. Раководството, врз база на своето искуство ги одредува критичните денови кои влијаат врз ликвидноста на Групата, односно значајните датуми кои влијаат врз одливот на средства. Врз основа на идентификација на расположливите средства и определените, дневни потреби на пари, се донесува одлука за соодветната употреба на средствата.

Совпаањето и контролираната неусогласеност на средствата и обврските е од фундаментално значење за раководството на Групата.

Групата управува со ризикот на ликвидност преку постојано набљудување на достасаноста на средствата и обврските.

Анализата според достасаноста на финансиските средства и обврски, вклучително билансна и вонбилансна достасаност на 31 декември 2024 и 2023 година, е изработена според преостанатите договорни достасувања, односно преостанатиот период од датумот на известување до договорниот датум на достасување. Прикажаните износи во анализите не се намалени за износите на акумулираната амортизација, исправка на вредност и издвоената посебна резерва. Постојат индикации за значајна неусогласеност за периодот до еден месец, и три до дванаесет месеци на 31 декември 2024 година и до еден месец, еден до три месеци и три до дванаесет месеци на 31 декември 2023 година. Основна причина за гореспоменатата неусогласеност лежи во фактот што краткорочните извори на средства се ангажирани за одобрување на кредити со подолг временски период на доспевање. За потребите на управување со ликвидносниот ризик, Групата ги следи и очекуваните приливи од кредити и аванси, очекуваните одливи од депозити, како и очекуваното користење на вонбилансни обврски каде е вграден елементот на предвидување и истата укажува на стабилна ликвидносна позиција.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.2. Ризик на ликвидност (продолжува)

Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски (преостаната рочност)

во илјади денари	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно
2024 (тековна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	40,922,159	2,413,617	206	12,145,673	-	-	55,481,655
Средства за тргување	250,635	-	-	-	-	-	250,635
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	374,973	374,973
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	1,216,619	603,183	3,768,585	496	-	462,811	6,051,694
Кредити на и побарувања од други комитенти	2,693,925	2,625,889	17,238,950	9,591,722	21,801,961	22,315,783	76,268,230
Вложувања во хартии од вредност	3,211,147	5,526,335	2,993,905	7,959,770	13,687,842	4,037,523	37,416,522
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	422,412	422,412
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	391	-	-	-	-	391
Останати побарувања	2,748,660	-	85,083	136,186	-	-	2,969,929
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно финансиски средства	51,043,145	11,169,415	24,086,729	29,833,847	35,489,803	27,613,502	179,236,441
Финансиски обврски							
Обврски за тргување	1,647	-	-	-	-	-	1,647
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	1,233,413	-	-	-	-	-	1,233,413
Депозити на други комитенти	100,914,777	8,731,381	23,777,781	14,012,488	5,660,966	269,433	153,366,826
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	31,241	41,656	185,516	217,708	384,927	599,298	1,460,346
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	260,567	2,104	-	-	-	-	262,671
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	1,079,510	6,489	20,484	25,382	-	-	1,131,865
Вкупно финансиски обврски	103,521,155	8,781,630	23,983,781	14,255,578	6,045,893	868,731	157,456,768
Вонбилансни ставки							
Вонбилансна актива	92,620	14,814	126,350	173,079	80,958	-	487,821
Вонбилансна пасива	9,055,611	909,940	4,097,051	3,496,284	26,699	-	17,585,585
Рочна неусогласеност	(61,441,001)	1,492,659	(3,867,753)	12,255,064	29,498,169	26,744,771	4,681,909

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.2. Ризик на ликвидност (продолжува)

Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски (преостаната рочност)

<i>во илјади денари</i>	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно
2023 (претходна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	49,200,322	1,942,514	-	11,258,681	-	-	62,401,517
Средства за тргување	114,321	-	-	-	-	-	114,321
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	364,135	364,135
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	624,565	-	1,893,798	490	-	462,811	2,981,664
Кредити на и побарувања од други комитенти	1,391,077	3,111,295	15,232,053	8,709,212	17,876,525	16,908,577	63,228,739
Вложувања во хартии од вредност	3,857,800	1,559,708	2,858,625	9,562,305	8,017,867	4,034,367	29,890,672
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	403,904	403,904
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	890	-	-	-	-	890
Останати побарувања	2,375,586	67	45,950	136,187	-	-	2,557,790
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно финансиски средства	57,563,671	6,614,474	20,030,426	29,666,875	25,894,392	22,173,794	161,943,632
Финансиски обврски							
Обврски за тргување	599	-	-	-	-	-	599
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	521,458	-	-	-	-	-	521,458
Депозити на други комитенти	93,136,502	8,496,283	22,828,609	5,601,697	12,194,796	257,862	142,515,749
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	13,744	60,272	214,796	211,828	195,890	183,619	880,149
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	229,888	-	-	-	-	-	229,888
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	898,661	6,942	23,031	9,416	-	-	938,050
Вкупно финансиски обврски	94,800,852	8,563,497	23,066,436	5,822,941	12,390,686	441,481	145,085,893
Вонбилансни ставки							
Вонбилансна актива	349	10,939	97,130	133,501	193,250	-	435,169
Вонбилансна пасива	7,716,588	837,956	3,694,671	3,793,563	191,012	-	16,233,790
Рочна неусогласеност	(44,953,420)	(2,776,040)	(6,633,551)	20,183,872	13,505,944	21,732,313	1,059,118

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик

Пазарниот ризик претставува ризик дека објективната вредност или идните готовински текови на некој финансиски инструмент ќе флукутираат поради промени во пазарните цени. Пазарните ризици произлегуваат од отворени девизни, каматни и позиции од сопственички хартии од вредност кои се изложени на пазарни движења и промени на пазарните стапки или цените (како што се каматните стапки, каматни маржи, девизен курс и цени на капиталот).

2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик

A. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските

	Добивка/ Загуба во илјади денари	Сопствени средства во илјади денари	Актива пондерирана според ризичи во илјади денари	Стапка на адекватност на капиталот Во %
2024 (тековна година) Износ пред анализи на чувствителност/ стрес-тестови (состојба на 31.12.2024)		17,577,873	91,265,641	19.26
Ефекти од примена на сценарија Ризик од промена на девизен курс (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото) Стрес-тест сценарија а) Редовни (нормални) услови на работа				
Сценарио 1: Денарот да депрецира за 5% во однос на другите валути	19,150	17,577,873	92,814,904	18.94
Сценарио 2: Денарот да апрецира за 5% во однос на другите валути	(19,150)	17,577,873	89,716,378	19.59
б) Вонредни услови Сценарио 1: Денарот да депрецира за 30% во однос на сите други валути	114,900	17,577,873	100,561,216	17.48
Сценарио 2: Денарот да апрецира за 30% во однос на сите други валути	(114,900)	17,577,873	81,970,066	21.44
Ризик од промена на каматните стапки (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)* Стрес-тест сценарија а) Редовни (нормални) услови на работа				
Сценарио 1: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки да се зголемат за 2,00 п.п.	666,781	17,577,873	91,278,751	19.26
Сценарио 2: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки да се намалат за 2,00 п.п.	(666,781)	17,577,873	91,252,531	19.26

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик (продолжува)

A. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските (продолжува)

	Добивка/ Загуба	Сопствени средства	Активна пондерирана според ризици	Стапка на адекватност на капиталот
	во илјади денари	во илјади денари	во илјади денари	Во %
б) Вонредни услови				
Сценарио 1: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки да се зголемат за 5,00 п.п	1,666,953	17,577,873	91,298,416	19.25
Сценарио 2: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки да се намалат за 5,00 п.п	(1,666,953)	17,577,873	91,232,866	19.27
Ризик од промена на пазарна цена кај вложувањата во сопственички хартии од вредност (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)				
Комбинирани сценарија, ако има (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)				

*Во активата пондерирана според ризици е дополнет и ефект од промената на активата пондерирана според оперативен ризик согласно сценаријата за промена на каматните стапки.

Добиените ефекти од симулациите со 31.12.2024 година немаат влијание врз сопствените средства на Групата бидејќи потенцијалниот ефект би бил апсорбиран од добивката за годината.

Оваа табела ја претставува анализата на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските на Банката, поради незначителното учество (под 1 %) на вкупната активна на Подружницата во активата на Банката. Банката не спроведува стрес-тестирање за ризикот од промена на пазарна цена кај вложувања во сопственички хартии од вредност, како и комбинирани сценарија од промена на пазарните ризици, поради незначителното учество на портфолиото за тргување во вкупните активности од максимум 0,12 % во текот на 2024 година. Согласно Програмата за стрес-тестирање со состојба на 31.12.2024 година, Банката ќе започне да врши стрес-тестирање кога учеството на портфолиото за тргување ќе достигне 6 % во вкупните активности.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)
2.3. Пазарен ризик (продолжува)
2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик (продолжува)
A. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските (продолжува)

	Добивка/ Загуба	Сопствени средства	Активна пондерирана според ризици	Стапка на адекватност на капиталот
	во илјади денари	во илјади денари	во илјади денари	Во %
2023 (претходна година)				
Износ пред анализи на чувствителност/ стрес-тестови (состојба на 31.12.2023)		14,413,820	80,240,242	17.96
Ефекти од примена на сценарија				
Ризик од промена на девизен курс (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)				
Стрес-тест сценарија				
а) Редовни (нормални) услови на работа				
Сценарио 1: Денарот да депрецира за 5% во однос на другите валути	23,150	14,413,820	81,884,782	17.60
Сценарио 2: Денарот да апрецира за 5% во однос на другите валути	(23,150)	14,413,820	78,595,702	18.34
б) Вонредни услови				
Сценарио 1: Денарот да депрецира за 30% во однос на сите други валути	138,901	14,413,820	90,107,482	16.00
Сценарио 2: Денарот да апрецира за 30% во однос на сите други валути	(138,901)	14,413,820	70,373,002	20.48
Ризик од промена на каматните стапки (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)				
Стрес-тест сценарија				
а) Редовни (нормални) услови на работа				
Сценарио 1: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки по одлука на органите на управување на Банката да се зголемат за 3,00 п.п.	618,315	14,413,820	80,253,281	17.96
Сценарио 2: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки по одлука на органите на управување на Банката да се намалат за 3,00 п.п.	(618,315)	14,413,820	80,227,203	17.97

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик (продолжува)

A. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските (продолжува)

б) Вонредни услови

Сценарио 1: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки по одлука на органите на управување на Банката да се зголемат за 6,00 п.п

Сценарио 2: Каматните стапки на билансните позиции со променливи и прилагодливи каматни стапки по одлука на органите на управување на Банката да се намалат за 6,00 п.п

Ризик од промена на пазарна цена кај вложувањата во сопственички хартии од вредност (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Комбинирани сценарија, ако има (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Добивка/ Загуба во илјади денари	Сопствени средства во илјади денари	Активна пандери- рана според ризици во илјади денари	Стапка на адекват- ност на капиталот Во %
1,236,630	14,413,820	80,266,319	17.96
(1,236,630)	14,413,820	80,214,165	17.97

Добиените ефекти од симулациите со 31.12.2023 година немаат влијание врз сопствените средства на Групата бидејќи потенцијалниот ефект би бил апсорбиран од добивката за годината.

Оваа табела ја претставува анализата на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските на Банката, поради незначителното учество (под 1 %) на вкупната актива на Подружницата во активата на Банката. Банката не спроведува стрес-тестирање за ризикот од промена на пазарна цена кај вложувања во сопственички хартии од вредност, како и комбинирани сценарија од промена на пазарните ризици, поради незначителното учество на портфолиото за тргување во вкупните активности од максимум 0,07% во текот на 2023 година. Согласно Програмата за стрес-тестирање со состојба на 31.12.2023 година, Банката ќе започне да врши стрес-тестирање кога учеството на портфолиото за тргување ќе достигне 6 % во вкупните активности.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.1. Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик (продолжува)

Б. Анализа на вредноста изложена на пазарен ризик за портфолиото за тргување

	тековна година 2024				претходна година 2023			
	состојба на 31 декември	просечна вредност	највисока вредност (максимум)	најниска вредност (минимум)	состојба на 31 декември	просечна вредност	највисока вредност (максимум)	најниска вредност (минимум)
<i>во илјади денари</i>								
Вредност изложена на ризик кај каматоносните инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-
Вредност изложена на ризик кај инструментите во странска валута	-	-	-	-	-	-	-	-
Вредност изложена на ризик кај сопственичките инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-
Варијанса (ефект на нетирање)								
Вкупно	-	-	-	-	-	-	-	-

Согласно „Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот“ Групата не утврдува капитал потребен за покривање на пазарните ризици за портфолиото за тргување, поради тоа што портфолиото за тргување не надминува 5% од вкупната актива или 915 милиони денари.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности (во понатамошниот текст: ризик на каматни стапки) претставува ризик од загуба кој произлегува од неповолните промени на каматните стапки, а кои влијаат на позициите во портфолиото на банкарските активности на Групата. Истиот може да настане и од рочна неусогласеност на средствата и изворите на средства, што на долг рок може негативно да се одрази на одржувањето на вредноста на капиталот и профитабилноста.

Групата е изложена на ризици во однос на ефектите од движењата на нивото на каматните стапки на пазарот врз финансиските позиции и готовинските текови. Каматните маржи можат да се зголемат како резултат на таквите промени, но исто така можат и да се намалат или да предизвикаат загуба во случај на појава на непланирани движења. Активностите за управување со средствата и обврските се спроведуваат од аспект на реагирање на сензитивноста на Групата на промените на каматните стапки. Групата настојува да ја одржи нето каматната маржа во рамките на прифатливото ниво. Во секој случај, крајниот ефект ќе зависи од различни фактори, вклучувајќи ја стабилноста на економијата, опкружувањето и стапката на инфлација.

Изложеноста на овој ризик зависи од вредноста на билансните и вонбилансните позиции кои се чувствителни на промена на каматните стапки, осцилаторноста на каматните стапки и временскиот период во чии рамки постои изложеност на ризик од промена на каматни стапки.

Целта на управувањето со ризикот од промена на каматните стапки е максимизирање на стабилноста и профитабилноста преку применување оптимална структура и оптимални каматни стапки на портфолиото на банкарски активности.

Групата има воспоставено Политика за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности, која е усвоена од страна на Надзорниот одбор и истата редовно се ревидира. Политиката дефинира: предмет и дефиниции, основни цели, системот за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности (ефикасен процес на управување и организациска поставеност на управувањето со ризикот од промена на каматни стапки) и оцена на капацитетот за преземање на овој ризик и оцена на профилот на ризичност, прифатливи инструменти за заштита од или намалување на ризикот. Групата има воспоставено Процедури за идентификување, мерење или оцена, контрола или намалување и следење на ризикот од промена на каматни стапки во портфолиото на банкарски активности, кои се донесени од страна на Управниот одбор и истите редовно се ревидираат. Процедурите подетално ги разработуваат постапките и процесите за управување со каматниот ризик, и тоа: идентификување, мерење или оцена, контрола или намалување и следење и известување за изложеноста на ризик од промена на каматни стапки.

Методите кои се користат за мерење на овој ризик вклучуваат: анализа на реализираните каматни приходи и расходи, просечни пондерираните каматни стапки, каматна маржа (распон), нето каматна маржа, и други интерни показатели за изложеност на ризик од промена на каматните стапки, анализа на структурата и динамиката на каматноносната актива и каматноносната пасива и влијанието на квалитетот на активата врз профитабилното работење на Групата, коефициент на каматноносна актива и каматноносна пасива, каматен јаз, промена на економската вредност на портфолиото на банкарски активности, анализа на усогласеноста на каматните стапки на финансиските средства и обврски и на рочната неусогласеност на каматочувствителните активни и пасивни позиции, ризик од разлики во висината на референтните каматни стапки на инструменти со слични карактеристики, ризик од движење на крива на принос, ризик кој произлегува од опциите што се вградени во каматочувствителните позиции, симулациони модели, стрес-тестирање и стрес-тестирање во обратна насока (reverse stress-test) и друго.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)
2.3. Пазарен ризик (продолжува)
2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)
A. Анализа на чувствителноста на промени на каматните стапки

Подолу е прикажан „Образец ВПВ“ изготвен согласно „Упатството за спроведување на Одлуката за управување со ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности“ за годините што завршуваат на 31 декември 2024 и 2023 година.

во илјади денари

	Позиција	Валута	31 декември 2024
	1	2	3
1.1	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА МКД (ФКС+ВКС+ПКС)	МКД	760,836
1.2	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА УСД (ФКС+ВКС+ПКС)	УСД	63,890
1.3	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА ЕУР (ФКС+ВКС+ПКС)	ЕУР	(112,468)
1.4	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА МКД кл ЕУР (ФКС+ВКС+ПКС)	МКД кл ЕУР	1,118,840
1.5	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА останати (ФКС+ВКС+ПКС)	останати	3,023
2	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ - ПРОМЕНА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ		1,834,121
3	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		17,577,873
4	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ/СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА (2/3*100)		10.43%

	Позиција	Валута	31 декември 2023
	1	2	3
1.1	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА МКД (ФКС+ВКС+ПКС)	МКД	414,813
1.2	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА ЕУР (ФКС+ВКС+ПКС)	ЕУР	28,732
1.3	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА МКД кл ЕУР (ФКС+ВКС+ПКС)	МКД кл ЕУР	1,191,776
1.4	НЕТО ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА останати (ФКС+ВКС+ПКС)	останати	21,322
2	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ - ПРОМЕНА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ		1,656,643
3	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		14,413,820
4	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ/СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА (2/3*100)		11.49%

Оваа табела ја претставува анализата на чувствителноста на промените на каматните стапки на Банката, поради незначителното учество (под 1 %) на вкупната актива на Подружницата во активата на Банката.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки

во илјади денари		до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно каматоносни средства / обврски
31 декември 2024 (тековна година)								
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА								
Парични средства и парични еквиваленти	41,359,666	2,413,617	-	-	-	-	-	43,773,283
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	1,178,914	591,928	3,742,604	-	-	-	-	5,513,446
Кредити на и побарувања од други комитенти	48,133,860	587,005	7,061,690	4,918,707	6,570,232	4,790,063	72,061,557	
Вложувања во хартии од вредност	3,145,178	5,318,669	2,983,338	7,695,158	13,359,337	3,966,247	36,467,927	
Останата неспомената каматочувствителна актива	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски средства	93,817,618	8,911,219	13,787,632	12,613,865	19,929,569	8,756,310	157,816,213	
ФИНАНСИСКИ ОБВРСКИ								
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	1,196,010	-	-	-	-	-	-	1,196,010
Депозити на други комитенти	21,739,693	8,170,889	20,638,858	11,071,775	4,227,771	-	65,848,986	
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	290,579	459	68,642	135,349	301,936	574,441	1,371,406	
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати неспоменати каматочувствителни обврски	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски обврски	23,226,282	8,171,348	20,707,500	11,207,124	4,529,707	574,441	68,416,402	
Нето-билансна позиција	70,591,336	739,871	(6,919,868)	1,406,741	15,399,862	8,181,869	89,399,811	
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции	-	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансни каматочувствителни пасивни позиции	-	-	-	-	-	-	-	-
Нето вонбилансна позиција	-	-	-	-	-	-	-	
Вкупна нето-позиција	70,591,336	739,871	(6,919,868)	1,406,741	15,399,862	8,181,869	89,399,811	

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки (продолжува)

во илјади денари	31 декември 2023 (претходна година)						Вкупно каматоносни средства / обврски
	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	
ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА							
Парични средства и парични еквиваленти	54,170,486	1,934,925	-	-	-	-	56,105,411
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	610,502	-	1,867,551	-	-	-	2,478,053
Кредити на и побарувања од други комитенти	1,385,182	3,052,163	40,660,239	5,923,467	4,701,064	3,984,455	59,706,570
Вложувања во хартии од вредност	119,885	1,549,463	2,856,199	9,210,034	7,817,592	4,013,517	25,566,690
Останата неспомената каматочувствителна актива	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски средства	56,286,055	6,536,551	45,383,989	15,133,501	12,518,656	7,997,972	143,856,724
ФИНАНСИСКИ ОБВРСКИ							
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	387,418	-	-	-	-	-	387,418
Депозити на други комитенти	16,345,334	8,459,354	25,313,607	2,683,299	10,815,122	-	63,616,716
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	5,854	58,878	375,524	56,398	121,515	147,579	765,748
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-	-
Останати неспоменати каматочувствителни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски обврски	16,738,606	8,518,232	25,689,131	2,739,697	10,936,637	147,579	64,769,882
Нето-билансна позиција	39,547,449	(1,981,681)	19,694,858	12,393,804	1,582,019	7,850,393	79,086,842
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансни каматочувствителни пасивни позиции	-	-	-	-	-	-	-
Нето вонбилансна позиција	-	-	-	-	-	-	-
Вкупна нето-позиција	39,547,449	(1,981,681)	19,694,858	12,393,804	1,582,019	7,850,393	79,086,842

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.3. Валутен ризик

Валутен ризик е ризик од загуба заради промена на меѓувалутните курсеви и/или промена на вредноста на денарот кон вредноста на другите странски валути.

Изложеноста на валутен ризик зависи од износот на билансните и вонбилансните позиции кои се деноминирани во девизи или во денари со валутна клаузула, како и од движењето на меѓувалутните курсеви и/или промена на вредноста на денарот кон вредноста на другите странски валути.

Целта на Групата во управувањето со валутниот ризик е максимизирање на стабилноста и профитабилноста, преку применување оптимална валутна структура на средствата и обврските.

Групата има воспоставено Политика за управување со валутен ризик, која е усвоена од страна на Надзорниот одбор и истата редовно се ревидира. Политиката ги дефинира основните цели, основните компоненти на системот за управување со валутниот ризик (ефикасен процес и организациска поставеност), оценка на капацитетот на Групата за преземање валутен ризик и оценка на профилот на ризичност и прифатливи инструменти за заштита од или намалување на валутниот ризик.

Групата има воспоставено Процедури за идентификување, мерење или оценка, контрола или намалување и следење на валутниот ризик, кои се донесени од страна на Управниот одбор, и истите редовно се ревидираат. Процедурите подетално ги разработуваат постапките и процесите за управување со валутниот ризик, и тоа: идентификување на валутниот ризик, мерење или оценка, контрола и следење и известување за изложеноста на валутен ризик.

Методите за мерење на валутниот ризик вклучуваат: анализа на изложеноста на валутен ризик по позиции и збирно, валутна структура на билансот на состојба, валутна структура на девизните средства, стрес-тестирање и стрес-тестирање во обратна насока (reverse stress-test) и други методи.

Главниот принцип на политиката на Групата за управување со валутниот ризик е да оствари и одржува усогласеност на нејзините побарувања во странска валута (средства во странска валута), како минимум, во износ од нејзините вкупни обврски во странска валута (обврски во странска валута). Исто така, овој однос се одржува и од перспектива на доспеаноста на обврските и побарувањата во странска валута. Ваквиот однос во билансот на состојба обезбедува дека Групата е во состојба да ги покрива загубите од курсни разлики кои потекнуваат од нејзините обврски преку курсните разлики кои произлегуваат од нејзините побарувања, дури и во услови на чести промени на девизните курсеви. Табелите подолу ја сумираат нето девизната позиција на монетарните средства и обврски на Групата на 31 декември 2024 и 2023 година.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.3. Валутен ризик (продолжува)

	МКД	ЕУР	УСД	наведете ги одделно валутите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните монетарни средства/обврски					Други валути	Вкупно
2024 (тековна година)										
Монетарни средства										
Парични средства и парични еквиваленти	37,033,368	14,262,951	2,364,142	-	-	-	-	-	1,819,949	55,480,410
Средства за тргување	242,814	6,004	1,817	-	-	-	-	-	-	250,635
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	374,973	-	-	-	-	-	-	-	-	374,973
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	532	500,026	4,780,138	-	-	-	-	-	770,315	6,051,011
Кредити на и побарувања од други комитенти	43,580,526	29,394,592	-	-	-	-	-	-	-	72,975,118
Вложувања во хартии од вредност	23,065,614	12,564,694	1,785,715	-	-	-	-	-	-	37,416,023
Вложувања во придружени друштва	422,412	-	-	-	-	-	-	-	-	422,412
Побарувања за данок на добивка (тековен)	391	-	-	-	-	-	-	-	-	391
Останати побарувања	2,366,378	527,688	810	-	-	-	-	-	-	2,894,876
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно монетарни средства	107,087,008	57,255,955	8,932,622	-	-	-	-	-	2,590,264	175,865,849
Монетарни обврски										
Обврски за тргување	1,647	-	-	-	-	-	-	-	-	1,647
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	661,595	246,276	308,593	-	-	-	-	-	16,949	1,233,413
Депозити на други комитенти	87,449,099	54,819,002	8,540,129	-	-	-	-	-	2,558,596	153,366,826
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	1,456,825	-	-	-	-	-	-	-	1,456,825
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	262,671	-	-	-	-	-	-	-	-	262,671
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	672,984	357,191	94,702	-	-	-	-	-	6,988	1,131,865
Вкупно монетарни обврски	89,047,996	56,879,294	8,943,424	-	-	-	-	-	2,582,533	157,453,247
Нето-позиција	18,039,012	376,661	(10,802)	-	-	-	-	-	7,731	18,412,602

во илјади денари

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.3. Валутен ризик (продолжува)

	во илјади денари										Други валути	Вкупно
	МКД	ЕУР	УСД									
2023 (претходна година)												
Монетарни средства												
Парични средства и парични еквиваленти	42,634,235	13,034,091	4,312,659	-	-	-	-	-	-	2,419,264		62,400,249
Средства за тргување	108,318	6,003	-	-	-	-	-	-	-	-		114,321
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	364,135	-	-	-	-	-	-	-	-	-		364,135
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
Кредити на и побарувања од банки	54,561	494,130	2,432,673	-	-	-	-	-	-	-		2,981,364
Кредити на и побарувања од други комитенти	31,280,032	28,922,493	4,286	-	-	-	-	-	-	-		60,206,811
Вложувања во хартии од вредност	16,175,072	12,592,029	1,120,848	-	-	-	-	-	-	-		29,887,949
Вложувања во придружени друштва	403,904	-	-	-	-	-	-	-	-	-		403,904
Побарувања за данок на добивка (тековен)	890	-	-	-	-	-	-	-	-	-		890
Останати побарувања	2,088,543	277,331	154,855	-	-	-	-	-	-	-		2,520,729
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
Вкупно монетарни средства	93,109,690	55,326,077	8,025,321	-	-	-	-	-	-	2,419,264		158,880,352
Монетарни обврски												
Обврски за тргување	-	-	599	-	-	-	-	-	-	-		599
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
Депозити на банки	14,181	455,170	-	-	-	-	-	-	-	52,107		521,458
Депозити на други комитенти	78,671,742	53,838,197	7,726,028	-	-	-	-	-	-	2,279,782		142,515,749
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
Обврски по кредити	-	876,461	-	-	-	-	-	-	-	-		876,461
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
Обврски за данок на добивка (тековен)	229,888	-	-	-	-	-	-	-	-	-		229,888
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
Останати обврски	716,506	119,267	96,761	-	-	-	-	-	-	5,485		938,019
Вкупно монетарни обврски	79,632,317	55,289,095	7,823,388	-	-	-	-	-	-	2,337,374		145,082,174
Нето-позиција	13,477,373	36,982	201,933	-	-	-	-	-	-	81,890		13,798,178

2. Управување со ризици (продолжува)

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.4. Останати пазарни ризици

Останатите пазарни ризици се однесуваат на пазарниот ризик кој претставува ризик од загуба како последица на промена на цената на финансиските инструменти и стоките наменети за тргување.

Изложеноста зависи од вредноста на портфолиото за тргување и од движењето на цената на финансиските инструменти кои се дел од портфолиото за тргување.

Целта на Групата во управувањето со останатите пазарни ризици е максимизирање на стабилноста и профитабилноста, преку применување оптимална структура на портфолиото за тргување.

Групата има воспоставено Политика за управување со пазарен ризик, која е усвоена од страна на Надзорниот одбор и истата редовно се ревидира. Политиката ги дефинира: предмет и дефиниции, основните цели, системот за управување со пазарниот ризик (ефикасен процес и организациска поставеност), оценка на капацитетот за преземање на овој ризик и оценка на профилот на ризичност и прифатливи инструменти за заштита од или намалување на ризикот.

Групата има воспоставено Процедури за идентификување, мерење или оценка, контрола или намалување и следење на пазарниот ризик, кои се донесени од страна на Управниот одбор и истите редовно се ревидираат. Процедурите подетално ги разработуваат постапките и процесите за управување со пазарниот ризик, и тоа: идентификување на пазарниот ризик, мерење или оценка, контрола или намалување и следење и известување за изложеноста на пазарен ризик.

Методите за мерење на пазарниот ризик вклучуваат: Анализа на секое вложување наменето за тргување, анализа на портфолиото за тргување (вид на хартија од вредност, пазарна сегментација, пазарна вредност, учество во капиталот на издавачот и друго), валутна структура, реализирани трансакции на тргување, почитување законски лимити, почитување интерни лимити и исклучоци, резултати од тргувањето, дневно следење на портфолиото за тргување во однос на вкупните активности на Групата, стрес-тестирање и стрес-тестирање во обратна насока (reverse stress - test) и други методи.

На 31 декември 2024 и 2023 година, согласно регулаторните барања, Групата не утврди капитал потребен за покривање на пазарниот ризик за портфолиото за тргување.

2.4. Оперативен ризик

Оперативен ризик е ризик од загуба поради несоодветни или неуспешни внатрешни процеси, лица и системи во Банката или од надворешни настани. Оперативниот ризик го вклучува и правниот ризик, како и ризикот од перење пари и финансирање на тероризмот, ризикот од несоодветност на информативните системи и други оперативни ризици.

Под „правен ризик“ се подразбира ризик од загуба којшто произлегува од прекршувања или непочитувања на законските и подзаконските прописи, договори, пропишани практики, етички стандарди, или како последица на погрешно толкување на прописите, правилата, договорите и други правни документи.

Групата има воспоставено рамка за управување со оперативен ризик која се базира врз Стратегија, Политика и Методологија, соодветна организациска структура и воспоставен процес за управување со овој ризик. Таа овозможува во рамките на различните процеси во Групата да се идентификуваат ризиците кои произлегуваат од овие процеси, нивно мерење и преземање корективни акции со цел да се избегне потенцијалниот негативен ефект врз финансискиот резултат и капиталната позиција на Групата. Соодветноста на воспоставената рамка за управување со оперативен ризик редовно се ревидира.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.4. Оперативен ризик (продолжува)

Идентификувањето и мерењето на оперативниот ризик Групата го врши преку анализа на прибраните податоци за настани кои предизвикале или може да предизвикаат штета во Групата, анализа на клучните показатели за ризик на Групата, примена на метод на самооценување преку квалитативен пристап, како и анализа на надворешни податоци за загуби кај други банки.

Групата утврдува капитал за покривање на оперативниот ризик применувајќи го стандардизираниот пристап. Износот на капиталот со 31.12.2024 година е презентираан во точката 3.1.1. Извештај за стапката на адекватност на капиталот.

3. Адекватност на капиталот

Согласно Одлуката од НБРСМ за консолидирана супервизија, доколку вкупната актива на подреденото лице е помала од 1 % од активата на матичното лице, подреденото лице нема да се вклучи во консолидираните финансиски извештаи за потребите на консолидираната супервизија. Врз основа на погоре наведеното, стапката на адекватност на капиталот не се утврдува на консолидирана основа.

Управување со капиталот

Целите на Банката при управување со капиталот, што е поширок концепт од акционерски капитал кој се прикажува во билансот на состојба, се:

- обезбедување капитална усогласеност на Банката со барањата на НБРСМ;
- одржување на способноста на Банката да продолжи да функционира како успешна компанија и да продолжи да обезбедува позитивни финансиски резултати за акционерите и поволности за другите инволвирани субјекти; и
- одржување соодветно ниво на капитал кое ќе овозможи успешно натамошно работење и развој.

Адекватноста на капиталот и употребата на регулаторниот капитал редовно се следат од раководството на Банката, при што се применуваат техники базирани на инструкциите дадени од регулаторот за супервизорски цели. Потребните информации се доставуваат до НБРСМ на месечна основа.

Согласно законската регулатива, Банката ги почитува следните стапки:

- редовниот основен капитал не смее да биде понизок од 4,5 % од активата пондерирана според ризиците (стапка на редовен основен капитал),
- основниот капитал не смее да биде понизок од 6 % од активата пондерирана според ризиците (стапка на основен капитал) и
- стапката на адекватност на капиталот не смее да биде пониска од 8 %.

Со состојба 31.12.2024 година Банката ги исполнува законските пропишани капитални барања и пропишаните заштитни слоеви за зачувување на капиталот и за системска значајност, кои ги покрива со редовниот основен капитал. Согласно регулативата, Банката во текот на 2024 година издвојува противцикличен заштитен слој на капиталот за изложеностите во Република Северна Македонија и за изложености кон други земји согласно Одлуките на НБРСМ за висината на стапката на противцикличен заштитен слој на капитал за изложености во Република Северна Македонија и за изложености кон други земји. Вкупните регулаторни капитални барања кои Банката ги исполнува заклучно со 31.12.2024 година изнесуваат 18,00 % (2023: 17,25 %) од активата пондерирана според ризици.

Во дополнение, Банката има воспоставено Процес на утврдување интерен капитал (ПИК) во согласност со Одлуката за управување со ризиците, пропишана од страна на НБРСМ. Процесот на утврдување на интерниот капитал се базира врз донесени Политика и Процедури и во рамките на истиот Банката:

- го утврдува потребниот интерен капитал за покривање на прифатливото ниво на ризик, што е во согласност со нејзиниот профил на ризичност и големината и сложеноста на тековните и идните финансиски активности;
- е насочена кон воспоставување одржливо ниво на капитал на долг рок, земајќи го предвид влијанието на сите материјални ризици и сл.

3. Адекватност на капиталот (продолжува)

3.1. Утврдување на адекватноста на капиталот

Банката ги утврдува сопствените средства и адекватноста на капиталот во согласност со пропишаната Методологија за утврдување на адекватност на капиталот од НБРСМ. Согласно регулативата, активата пондерирана според кредитен ризик и капиталот потребен за покривање на оперативниот ризик, се пресметуваат со примена на стандардизиран пристап.

Коефициентот на адекватноста на капиталот го покажува нивото на покриеност на ризичното работење на Банката и се пресметува како однос помеѓу сопствените средства на Банката и активата пондерирана според ризиците.

- а) Сопствените средства се категорија која е во функција на утврдување на стапката на адекватноста на капиталот и на другите регулаторни и прудентни лимити. Сопствените средства претставуваат збир на основниот капитал и дополнителниот капитал, а основниот капитал се состои од редовен основен капитал и додатен основен капитал. Со состојба 31 декември 2024 и 2023 година Банката располага само со редовен основен капитал, кој е дел од основниот капитал на Банката.
- б) Активата пондерирана според ризиците претставува збир на активата пондерирана според кредитниот ризик, активата пондерирана според валутниот ризик, активата пондерирана според оперативниот ризик и активата пондерирана според други ризици.
 - Активата пондерирана според кредитниот ризик ги содржи активните билансни и вонбилансни позиции, кои распоредени по соодветни категории на изложеност се пондерираат со соодветен пондер на ризичност во зависност од степенот на кредитен квалитет на должникот. Степенот на кредитен квалитет на должникот се утврдува врз основа на пропишаната регулатива од НБРСМ.
 - Активата пондерирана според валутниот ризик се утврдува врз основа на пресметан капитал потребен за покривање на валутниот ризик, кој Банката го утврдува врз основа на износот на агрегатната девизна позиција и апсолутниот износ на нето-позицијата во злато.
 - Активата пондерирана според оперативен ризик се утврдува врз основа на пресметан капитал потребен за покривање на оперативен ризик, кој Банката го утврдува со користење на стандардизиран пристап.
 - Активата пондерирана според другите ризици ги содржи капиталот потребен за покривање на ризикот од промена на цените на стоките и капиталот потребен за покривање на пазарните ризици, капиталот потребен за покривање на ризикот од порамнување/испорака и капиталот потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна.

Утврдувањето на адекватноста на капиталот согласно регулативата се врши на квартална основа, меѓутоа во текот на 2024 година на барање на НБРСМ адекватноста на капиталот се утврдуваше и на месечна основа, а во зависност од интерните потреби и заради ефикасно управување со ризиците од работењето, се изготвуваат и други извештаи, анализи и симулации за потенцијалните промени на стапката на адекватност на капиталот.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

3. Адекватност на капиталот (продолжува)
3.1. Утврдување на адекватноста на капиталот (продолжува)
3.1.1. Извештај за стапката на адекватност на капиталот

Ред. бр.	ОПИС	во илјади денари	
		тековна година 2024	претходна година 2023
I	Актива пондерирана според кредитниот ризик		
1	Актива пондерирана според кредитниот ризик со примена на стандардизиран пристап	78,702,809	70,201,125
2	Капитал потребен за покривање на кредитниот ризик	6,296,225	5,616,090
II	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ВАЛУТНИОТ РИЗИК		
3	Агрегатна девизна позиција	593,471	507,431
4	Нето-позиција во злато	-	-
5	Капитал потребен за покривање на валутниот ризик	47,478	40,595
6	Актива пондерирана според валутниот ризик	593,471	507,431
III	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК		
7	Капитал потребен за покривање на оперативниот ризик со примена на пристапот на базичен индикатор	-	-
8	Капитал потребен за покривање на оперативниот ризик со примена на стандардизираниот пристап	957,501	762,438
9	Актива пондерирана според оперативниот ризик	11,968,765	9,530,484
IV	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ДРУГИТЕ РИЗИЦИ		
10	Капитал потребен за покривање на ризикот од промена на цените на стоките	-	-
11	Капитал потребен за покривање на пазарните ризици (11.1+11.2+11.3)	-	-
11.1	Капитал потребен за покривање на позицискиот ризик (11.1.1+11.1.2+11.1.3+11.1.4)	-	-
11.1.1	Капитал потребен за покривање на специфичниот ризик од вложувања во должнички инструменти	-	-
11.1.2	Капитал потребен за покривање на генералниот ризик од вложувања во должнички инструменти	-	-
11.1.3	Капитал потребен за покривање на специфичниот ризик од вложувања во сопственички инструменти	-	-
11.1.4	Капитал потребен за покривање на генералниот ризик од вложувања во сопственички инструменти	-	-
11.2	Капитал потребен за покривање на надминувањето на лимитите на изложеност	-	-
11.3	Капитал потребен за покривање на пазарните ризици од позиции во опции	-	-
12	Капитал потребен за покривање на ризикот од порамнување/испорака	-	-
13	Капитал потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна	48	96
14	Капитал потребен за покривање на другите ризици (10+11+12+13)	48	96
15	Актива пондерирана според други ризици	596	1,202
V	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД РИЗИЦИ	91,265,641	80,240,242
16	Капитал потребен за покривање на ризиците	7,301,252	6,419,219
VI	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА	17,577,873	14,413,820
VII	АДЕКВАТНОСТ НА КАПИТАЛОТ (VI/V)	19.26 %	17.96 %

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

3. Адекватност на капиталот (продолжува)
3.1 Утврдување на адекватноста на капиталот (продолжува)
3.1.2 Извештај за сопствените средства на Банката

Ред. бр.	Опис	во илјади денари	
		тековна година 2024	претходна година 2023
1.	Сопствени средства	17,577,873	14,413,820
2.	Основен капитал	17,577,873	14,413,820
3.	Редовен основен капитал (РОК)	17,577,873	14,413,820
3.1.	Позиции во РОК	17,612,392	14,429,107
3.1.1.	Капитални инструменти од РОК	2,279,067	2,279,067
3.1.2.	Премија од капиталните инструменти од РОК	771,527	771,527
3.1.3.	Задолжителна општа резерва (општ резервен фонд)	13,802,275	10,748,513
3.1.4.	Задржана нераспоредена добивка	760,000	630,000
3.1.5.	(-) Акумулирана загуба од претходни години	-	-
3.1.6.	Тековна добивка или добивка на крајот на годината	-	-
3.1.7.	Збирна сеопфатна добивка или загуба	(477)	-
3.2.	(-) Одбитни ставки од РОК	(34,519)	(15,287)
3.2.1.	(-) Загуба на крајот на годината или тековна загуба	-	-
3.2.2.	(-) Нематеријални средства	(34,519)	(15,287)
3.2.3.	(-) Одложени даночни средства коишто зависат од идната профитабилност на Банката	-	-
3.2.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	-	-
3.2.4.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	-	-
3.2.4.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	-	-
3.2.4.3.	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	-	-
3.2.4.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК за кои банката има договорна обврска да ги купи	-	-
3.2.5.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во банката	-	-
3.2.6.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор во кои Банката нема значајно вложување	-	-
3.2.7.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор во кои Банката има значајно вложување	-	-
3.2.8.	(-) Износ на одбитни ставки од ДОК којшто го надминува вкупниот износ на ДОК	-	-
3.2.9.	(-) Износ на надминувањето на лимитите за вложувања во нефинансиски институции	-	-
3.2.10.	(-) Трошоци за данок	-	-
3.2.11.	(-) Разлика меѓу висината на потребната и извршената исправка на вредноста/посебната резерва	-	-
3.3.	Регулаторни усогласувања на РОК	-	-
3.3.1.	(-) Зголемување на РОК коешто произлегува од позиции на секјуритизација	-	-
3.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови	-	-
3.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на банката коишто се мерат по објективна вредност	-	-
3.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност	-	-
3.4.	Позиции како резултат на консолидација	-	-
3.4.1.	Неконтролирачко (малцинско) учество коешто се признава во РОК на консолидирана основа	-	-
3.4.2.	Останато	-	-
3.5.	Други позиции од РОК	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

3. Адекватност на капиталот (продолжува)
3.1 Утврдување на адекватноста на капиталот (продолжува)
3.1.2 Извештај за сопствените средства на Банката (продолжува)

Ред. бр.	Опис	во илјади денари	
		тековна година 2024	претходна година 2023
4.	Додатен основен капитал (ДОК)	-	-
4.1.	Позиции во ДОК	-	-
4.1.1.	Капитални инструменти од ДОК	-	-
4.1.2.	Премија од капиталните инструменти од ДОК	-	-
4.2.	(-) Одбитни ставки од ДОК	-	-
4.2.1.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	-	-
4.2.1.1 .	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	-	-
4.2.1.2 .	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	-	-
4.2.1.3 .	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	-	-
4.2.1.4 .	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК за кои банката има договорна обврска да ги купи	-	-
4.2.2.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во Банката	-	-
4.2.3.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор во кои Банката нема значајно вложување	-	-
4.2.4.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор во кои Банката има значајно вложување	-	-
4.2.5.	(-) Износ на одбитни ставки од ДК којшто го надминува вкупниот износ на ДК	-	-
4.2.6.	(-) Трошоци за данок	-	-
4.3.	Регулаторни усогласувања на ДОК	-	-
4.3.1.	(-) Зголемување на ДОК коешто произлегува од позиции на секјуритизација	-	-
4.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови	-	-
4.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на Банката коишто се мерат по објективна вредност	-	-
4.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност	-	-
4.4.	Позиции како резултат на консолидација	-	-
4.4.1.	Прифатлив додатен основен капитал којшто се признава во ДОК на консолидирана основа	-	-
4.4.2.	Останато	-	-
4.5.	Други позиции од ДОК	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

3. Адекватност на капиталот (продолжува)
3.1 Утврдување на адекватноста на капиталот (продолжува)
3.1.2 Извештај за сопствените средства на Банката (продолжува)

Ред. бр.	Опис	во илјади денари	
		тековна година 2024	претходна година 2023
5.	Дополнителен капитал (ДК)	-	-
5.1.	Позиции во ДК	-	-
5.1.1.	Капитални инструменти од ДК	-	-
5.1.2.	Субординирани кредити	-	-
5.1.3.	Премија од капиталните инструменти од ДК	-	-
5.2.	(-) Одбитни ставки од ДК	-	-
5.2.1.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	-	-
5.2.1.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	-	-
5.2.1.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	-	-
5.2.1.3.	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	-	-
5.2.1.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК за кои Банката има договорна обврска да ги купи	-	-
5.2.2.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во Банката	-	-
5.2.3.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор во кои Банката нема значајно вложување	-	-
5.2.4.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор во кои Банката има значајно вложување	-	-
5.3.	Регулаторни усогласувања на ДК	-	-
5.3.1.	(-) Зголемување на ДК коешто произлегува од позиции на секјуритизација	-	-
5.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови	-	-
5.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на Банката коишто се мерат по објективна вредност	-	-
5.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност	-	-
5.4.	Позиции како резултат на консолидација	-	-
5.4.1.	Прифатлив дополнителен капитал којшто се признава во ДК на консолидирана основа	-	-
5.4.2.	Останато	-	-
5.5.	Други позиции од ДК	-	-

4. Известување според сегментите

Известувањето според сегментите се врши според оперативните сегменти на Групата.

Оперативен сегмент е компонента од активностите на Групата за којашто се исполнети следниве услови:

- извршува активности како резултат на кои се остваруваат приходи и настануваат трошоци;
- се разгледуваат од страна на Надзорниот одбор на Групата, со цел оценување на остварувањата и носење одлуки за идните деловни активности на сегментот; и
- достапни се финансиски информации за сегментот.

Групата одделно ги обелоденува информациите за секој значаен оперативен сегмент. Еден сегмент се смета за значаен доколку:

- приходите на сегментот учествуваат со повеќе од 10 % во вкупните приходи на Групата;
- износот на добивката или загубата претставува 10 % или повеќе од вкупната добивка на сите оперативни сегменти коишто прикажале добивка, или од вкупната загуба на сите оперативни сегменти коишто прикажале загуба;
- вкупните средства на сегментот учествуваат со 10 % или повеќе во вкупните средства на Групата;
- раководството оцени дека се значајни за следење за потребите на управување со Групата.

За целите на финансиско известување, Групата групира два или повеќе сегменти во еден оперативен сегмент доколку тие оперативни сегменти се слични во однос на видот на производите и услугите, видот и групата на корисниците на производите и услугите и методите за дистрибуција и понуда на истите. На 31 декември 2024 и 2023 година Групата не изврши групирање на два или повеќе оперативни сегменти во еден.

Оперативните сегменти на Групата се еднакви на деловните линии пропишани со „Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот“, со примена на стандардизираниот пристап за потребите на утврдување на капиталот потребен за покривање на оперативниот ризик.

Групата обелоденува информации за концентрацијата на деловните активности кон одделни значајни клиенти. Значаен клиент е физичко или правно лице, како и лицата поврзани со него, доколку Групата остварува 10 % или повеќе од своите вкупни деловни приходи или деловни расходи. На 31 декември 2024 Групата има значајна концентрација по два значајни клиента, додека во 2023 година Групата има значајна концентрација по еден значаен клиент.

Географските подрачја според кои Групата известува се:

- земји членки на Европската Унија;
- други европски земји, надвор од Европската Унија;
- земји надвор од Европа, членки на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД), и други земји.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

4. Известување според сегментите

A. Оперативни сегменти

	Оперативни сегменти								Неалоцира но	Вкупно
	ДЛ1: Услуги поврзани со финансирање средни и големи трговци	ДЛ2: Тргување и продажба	ДЛ 3: Банкарство на мало	ДЛ 4: Комерцијално банкарство	ДЛ 5: Платен промет и порамнување	ДЛ 6: Услуги како агент	ДЛ 7: Управување со средства	ДЛ 8: Брокерски услуги на мало	Сите останати незначајни оперативни сегменти	
<i>во илјади денари</i>										
2024 (тековна година)										
Нето-приходи/(расходи) од камата	-	-	745,903	5,221,400	21	-	-	-	-	5,967,324
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	-	2,662	8,327	183,531	908,630	56,459	-	13,938	94,280	1,280,453
Нето-приходи од тргување	-	55,261	-	-	-	-	-	-	3,904	59,165
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност	-	10,837	-	-	-	-	-	-	-	10,837
Останати оперативни приходи	-	357,297	(273,352)	1,429,886	(7,261)	(647)	-	12,142	111,015	1,649,809
Приходи реализирани помеѓу сегментите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно приходи по сегмент	-	426,057	480,878	6,834,817	901,390	55,812	-	26,080	209,199	8,967,588
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	(195,156)	(475,303)	-	-	-	-	-	(670,459)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-	-	-	(19,290)	-	-	-	-	-	(19,290)
Амортизација	-	(2,274)	(50,866)	(36,876)	(91,795)	(2,546)	-	(2,546)	(578)	(247,739)
Трошоци за реструктурирање	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трошоци за вложување во недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати расходи	-	(37,336)	(730,545)	(405,559)	(722,342)	(17,466)	-	(18,551)	(28,280)	(2,505,568)
Вкупно расходи по сегмент	-	(39,610)	(976,567)	(937,028)	(814,137)	(20,012)	-	(21,097)	(28,858)	(3,443,056)
Финансиски резултат по сегмент	-	386,447	(495,689)	5,897,789	87,253	35,800	-	4,983	180,341	5,524,532
Данок од добивка										(564,418)
Добивка/(загуба) за финансиската година										4,960,114
Вкупна актива по сегмент	-	583,550	28,182,522	142,424,807	4,089,587	32,470	-	28,921	580,752	175,922,609
Неалоцирана актива по сегмент									2,797,179	2,797,179
Вкупна актива										178,719,788
Вкупно обврски по сегмент	-	1,652	113,293,478	43,780,144	186,728	42,695	-	180	18,256	157,323,133
Неалоцирани обврски по сегмент									411,495	411,495
Вкупно обврски										157,734,628

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

4. Известување според сегментите (продолжува)

А. Оперативни сегменти

	Оперативни сегменти									Неало-цирано	Вкупно
	ДЛ1: Услуги поврзани со финансирање средни и големи трговци	ДЛ2: Тргување и продажба	ДЛ 3: Банкарство на мало	ДЛ 4: Комерцијално банкарство	ДЛ 5: Платен промет и порамнување	ДЛ 6: Услуги како агент	ДЛ 7: Управување со средства	ДЛ 8: Брокерски услуги на мало	Сите останати незначајни оперативни сегменти		
<i>во илјади денари</i>											
2023 (претходна година)											
Нето-приходи/(расходи) од камата	-	-	774,197	4,438,001	11	-	-	-	-	-	5,212,209
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	-	1,237	10,495	152,392	857,025	49,149	-	7,375	68,027	19,123	1,164,823
Нето-приходи од тргување	-	(3,578)	-	-	-	-	-	-	736	-	(2,842)
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност	-	9,198	-	-	-	-	-	-	-	-	9,198
Останати оперативни приходи	-	344,312	302,749	(83,317)	51,116	(906)	-	10,517	92,507	16,389	733,367
Приходи реализирани помеѓу сегментите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно приходи по сегмент	-	351,169	1,087,441	4,507,076	908,152	48,243	-	17,892	161,270	35,512	7,116,755
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	(186,166)	(580,725)	-	-	-	-	-	-	(766,891)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-	-	-	(6,769)	-	-	-	-	-	-	(6,769)
Амортизација	-	(2,445)	(44,666)	(35,333)	(91,778)	(2,445)	-	(2,445)	(852)	(55,974)	(235,938)
Трошоци за реструктурирање	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трошоци за вложување во недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати расходи	-	(25,058)	(657,608)	(276,961)	(683,744)	(16,480)	-	(17,516)	(22,958)	(468,380)	(2,168,705)
Вкупно расходи по сегмент	-	(27,503)	(888,440)	(899,788)	(775,522)	(18,925)	-	(19,961)	(23,810)	(524,354)	(3,178,303)
Финансиски резултат по сегмент	-	323,666	199,001	3,607,288	132,630	29,318	-	(2,069)	137,460	(488,842)	3,938,452
Данок од добивка											(336,075)
Добивка/(загуба) за финансиската година											3,602,377
Вкупна актива по сегмент	-	466,787	24,660,676	131,992,540	3,478,560	31,588	-	28,980	529,520		161,188,651
Неалоцирана актива по сегмент										2,492,686	2,492,686
Вкупна актива											163,681,337
Вкупно обврски по сегмент	-	605	105,156,378	39,850,778	128,412	56,055	-	213	15,931		145,208,372
Неалоцирани обврски по сегмент										370,606	370,606
Вкупно обврски											145,578,978

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

4. Известување според сегментите (продолжува)

Б. Концентрација на вкупните приходи и расходи по значајни клиенти

во илјади денари	Оперативни сегменти									Неалоцирано	Вкупно по значаен клиент
	ДЛ1: Услуги поврзани со финансирање средни и големи трговци	ДЛ2: Тргување и продажба	ДЛ 3: Банкарство на мало	ДЛ 4: Комерцијално банкарство	ДЛ 5: Платен промет и порамнување	ДЛ 6: Услуги како агент	ДЛ 7: Управување со средства	ДЛ 8: Брокерски услуги на мало	Сите останати незначајни оперативни сегменти		
2024 (тековна година)*											
Клиент 1	-	-	-	1,296,650	(149,902)	-	-	-	-	(894)	1,145,854
приходи	-	-	-	1,296,650	42	-	-	-	-	-	1,296,692
(расходи)	-	-	-	-	(149,944)	-	-	-	-	(894)	(150,838)
Клиент 2	-	-	-	1,141,829	-	-	-	-	-	(9)	1,141,820
приходи	-	-	-	1,141,829	-	-	-	-	-	-	1,141,829
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(9)	(9)
Вкупно по сегмент	-	-	-	2,438,479	(149,902)	-	-	-	-	(903)	2,287,674
2023 (претходна година)**											
Клиент 1	-	-	-	1,187,852	(137,493)	-	-	-	-	(859)	1,049,500
приходи	-	-	-	1,187,852	31	-	-	-	-	-	1,187,883
(расходи)	-	-	-	-	(137,524)	-	-	-	-	(859)	(138,383)
Клиент 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно по сегмент	-	-	-	1,187,852	(137,493)	-	-	-	-	(859)	1,049,500

* Со состојба 31.12.2024 година Групата има значајна концентрација по два значајни клиента од кои остварува приходи кои изнесуваат 13,0 % и 11,5 % соодветно од вкупните приходи на Групата врз основа на: камата, провизии и надомести за вршење банкарски услуги, нето–приходи од тргување од средствата и обврските за тргување, нето–приходи од средствата и обврските по објективна вредност преку билансот на успех, реализирани добивки од средствата и обврските расположиви за продажба на нето основа, капитални вложувања и капитална добивка и други приходи.

**Со состојба 31.12.2023 година Групата има значајна концентрација по еден значаен клиент од кој остварува приходи кои изнесуваат 14,7 % од вкупните приходи на Групата врз основа на: камата, провизии и надомести за вршење банкарски услуги, нето – приходи од тргување од средствата и обврските за тргување, нето–приходи од средствата и обврските по објективна вредност преку билансот на успех, реализирани добивки од средствата и обврските расположиви за продажба на нето основа, капитални вложувања и капитална добивка и други приходи.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

4. Известување според сегментите (продолжува)

В. Географски подрачја

во илјади денари	Република Северна Македонија	Земји членки на Европската Унија	Европа (останато)	Земји-членки на ОЕЦД (без европските земји- членки на ОЕЦД)	Останато (значајни географски сегменти)	Сите останати незначајни географски сегменти	Неалоцирано	Вкупно	
	2024 (тековна година)								
	Вкупни приходи	8,961,101	21,687	(101,145)	3,842	-	4,659	77,444	8,967,588
	Вкупна актива	166,707,243	7,998,702	3,030,670	894,153	-	89,020	-	178,719,788
	2023 (претходна година)								
	Вкупни приходи	7,059,638	56,656	(49,107)	3,520	-	4,337	41,711	7,116,755
	Вкупна актива	153,088,348	4,500,640	4,668,565	1,343,921	-	79,863	-	163,681,337

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

5. Објективна вредност на финансиски средства и финансиски обврски
A. Објективна вредност на финансиските средства и обврски

во илјади денари

Финансиски средства

Парични средства и парични еквиваленти
Средства за тргување
Финансиски средства по објективна вредност, преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање
Дериватни средства чувани за управување со ризик
Кредити на и побарувања од банки
Кредити на и побарувања од други комитенти
Вложувања во хартии од вредност
Вложувања во придружени друштва
Побарувања за данок на добивка (тековен)
Останати побарувања
Заложени средства
Одложени даночни средства

Финансиски обврски
Обврски за тргување
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање
Дериватни обврски чувани за управување со ризик
Депозити на банки
Депозити на други комитенти
Издадени должнички хартии од вредност
Обврски по кредити
Субординирани обврски
Обврски за данок на добивка (тековен)
Одложени даночни обврски
Останати обврски

тековна година 2024		претходна година 2023	
сметководствена вредност	објективна вредност	сметководствена вредност	објективна вредност
55,480,410	55,480,410	62,400,249	62,400,249
250,635	250,635	114,321	114,321
374,973	374,973	364,135	364,135
-	-	-	-
6,051,011	6,051,011	2,981,364	2,981,364
72,975,118	72,975,118	60,206,811	60,206,811
37,416,023	36,868,301	29,887,949	28,761,023
422,412	422,412	403,904	403,904
391	391	890	890
2,894,876	2,894,876	2,520,729	2,520,729
-	-	-	-
-	-	-	-
1,647	1,647	599	599
-	-	-	-
-	-	-	-
1,233,413	1,233,413	521,458	521,458
153,366,826	152,828,917	142,515,749	142,220,920
-	-	-	-
1,456,825	1,456,825	876,461	876,461
-	-	-	-
262,671	262,671	229,888	229,888
-	-	-	-
1,131,865	1,131,865	938,019	938,019

Објективната вредност претставува износ за кој некое средство може да се замени или обврска да се подмири во нормални, пазарни услови и помеѓу запознаени, доброволни странки. Објективната вредност се базира врз процената од страна на раководството на Групата, според профилот на базата на средствата и обврските.

5. Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

A. Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

a) Парични средства и парични еквиваленти

Објективната вредност на паричните средства и паричните еквиваленти е еднаква на нивната сметководствена вредност со оглед дека истите вклучуваат готовина и ностро сметки кои претставуваат нерестриktivни побарувања по депозити и пласирања во НБРСМ и достасуваат на краток рок.

б) Финансиски средства евидентирани по објективна вредност преку билансот на успех

Објективната вредност на средствата за тргување и финансиските средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање, е утврдена врз основа на пазарната вредност и со примена на техники за вреднување и е еднаква на нивната сметководствена вредност.

в) Кредити на и побарувања од банки

Објективната вредност на кредити на и побарувања од банки е утврдена во согласност со постојните пазарни услови и моменталните каматни стапки. За дел од побарувањата од банки по основ на депозити поради нивните специфични карактеристики и непостоење слични инструменти на пазарот, Групата смета дека нивната сметководствена вредност апроксимативно ја претставува нивната објективна вредност.

г) Кредити на и побарувања од други комитенти

Кредитите и побарувањата од други комитенти се мерат според амортизираната набавна вредност намалени за нивната исправка на вредност. Кредитите и побарувања од други комитенти во кредитното портфолио на Групата во најголем дел се со варијабилна каматна стапка. Проценетата објективна вредност на кредитите и побарувањата од други клиенти, се утврдува преку дисконтирање на идните парични текови за кои се проценува дека ќе се примат. Проценетите идни парични текови за утврдување на објективната вредност, се дисконтирани со примена на тековната пазарна каматна стапка.

Групата обезбедува кредити финансирани од кредитни линии преку Развојната банка на Северна Македонија (РБСМ), и истите се пласираат на пазарот и од други банки под истите услови како во Групата. Нивните каматни стапки се смета дека се пазарни каматни стапки. Исто така, Групата одобрува кредити на население со фиксни каматни стапки во првите години од кредитот. Производи со вакви карактеристики и каматни стапки се нудат и од други банки на пазарот, и нивните каматни стапки се смета дека се пазарни каматни стапки.

д) Вложување во хартии од вредност

Вложувањата во хартии од вредност вклучуваат должнички хартии од вредност кои се чуваат до достасување прикажани според амортизирана набавна вредност со примена на методот на ефективна каматна стапка и средства расположливи за продажба прикажани според објективна вредност. Објективната вредност на средствата расположливи за продажба се утврдува според котирана пазарна цена на активен пазар или објавени цени достапни од берза, дилер и брокер. Во случаи кога овие информации не се достапни на Групата, објективната вредност се проценува според: информации за постигнатите цени на скорешни, нормални, комерцијални трансакции помеѓу запознаени и доброволни странки; применување на тековната пазарна цена на друг инструмент кој е во суштина ист; анализа на дисконтирани парични текови и други алтернативни модели за определување на цената.

5. **Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)**

A. **Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)**

д) **Вложување во хартии од вредност (продолжува)**

За должничките хартии од вредност кои се чуваат до доспевање објективната вредност се утврдува со користење техники на дисконтирани парични текови со актуелната крива на принос на примарниот пазар на должнички хартии од вредност, за должнички хартии од вредност со слична преостаната рочност.

Вложувањата во хартии од вредност вклучуваат износ од 64.993 илјади денари (2023: 64,965 илјади денари), кои се однесуваат на вложувања во хартии од вредност за кои не постои активен пазар, и нема скорешни трансакции кои би можеле да се применат во одредувањето на објективната вредност. Истите се искажуваат по нивната набавна вредност, намалена за исправката на вредност поради оштетување. Нивното учество во вкупните вложувања во хартии од вредност е само 0.17 % (2023: 0.22 %).

ѓ) **Останати побарувања**

Со оглед на краткиот рок на достасување, објективната вредност на останатите побарувања е еднаква на нивната сметководствена вредност.

е) **Депозити на банките**

Поради незначителниот ризик од промена на вредности краткиот рок на достасување, објективната вредност на депозитите по видување и орочените депозити е еднаква со нивната сметководствена вредност.

ж) **Депозити на други комитенти**

Објективната вредност на каматоносните депозитите по видување, како и на каматоносните орочените депозити со прилагодлива и променлива каматна стапка, е еднаква со нивната сметководствена вредност. Од вкупните депозити на други комитенти, износот на каматоносни орочени депозити со фиксна каматна стапка изнесува 31,647,104 илјади денари (2023: 24,937,506 илјади денари). Фиксните каматни стапки во најголем дел се однесуваат за орочени депозити до една година (16,347,558 илјади денари) кои започнаа да се применуваат од 1 октомври 2017 година, а производи со вакви карактеристики и каматни стапки се нудат и од други банки на пазарот. Оттука, овие каматни стапки може да се смета дека се пазарни, поради тоа што објективната вредност на овие депозити е еднаква на нивната сметководствена вредност.

з) **Обврски по кредити**

Објективната вредност на обврските по кредити со променливи каматни стапки, не се разликува од сметководствената вредност, поради прилагодувањето на каматните стапки за конкретните финансиски обврски со пазарните каматни стапки за слични инструменти. Објективната вредност на кредитните линии коишто се регулирани со посебни услови и за кои на пазарот нема други финансиски инструменти со исти или слични карактеристики, апроксимативно ја претставува нивната сметководствена вредност.

с) **Останати обврски**

Со оглед на краткиот рок на достасување, објективната вредност на останатите обврски е еднаква на нивната сметководствена вредност.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

5. Објективна вредност на финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)
Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност
Б.1. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност

во илјади денари

31 декември 2024 (тековна година)

Финансиски средства мерени по објективна вредност

Средства за тргување
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни средства чувани за управување со ризик

Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба

Вкупно
Финансиски обврски мерени по објективна вредност

Обврски за тргување
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни обврски чувани за управување со ризик

Вкупно

31 декември 2023 (претходна година)

Финансиски средства мерени по објективна вредност

Средства за тргување
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни средства чувани за управување со ризик

Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба

Вкупно
Финансиски обврски мерени по објективна вредност

Обврски за тргување
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни обврски чувани за управување со ризик

Вкупно

Белешка	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
19	184,469	66,165	-	250,634
20	-	374,973	-	374,973
21	-	-	-	-
23.1	-	1,754,124	64,993	1,819,117
	184,469	2,195,262	64,993	2,444,724
32	1,647	-	-	1,647
33	-	-	-	-
21	-	-	-	-
	1,647	-	-	1,647
19	77,485	36,836	-	114,321
20	-	364,135	-	364,135
21	-	-	-	-
23.1	-	-	64,965	64,965
	77,485	400,971	64,965	543,421
32	599	-	-	599
33	-	-	-	-
21	-	-	-	-
	599	-	-	599

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

5. Објективна вредност на финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

Б.1. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

Групата ги класификува сите финансиски средства и финансиски обврски мерени по објективна вредност, со користење хиерархија на објективна вредност, којашто ја прикажува значајноста на влезните параметри користени во одредувањето на објективната вредност. Хиерархијата на објективната вредност ги опфаќа следниве нивоа:

а) Ниво 1 - Објективната вредност е утврдена со директна примена/повикување на котирана пазарна цена на финансиските инструменти на активен пазар;

б) Ниво 2 - Објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) од активни пазари, коишто можат да бидат директни, односно пазарни цени, или индиректни, односно извлечени од пазарни цени;

в) Ниво 3 - Објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) што не можат директно или индиректно да се следат на активните пазари, односно не се видливи.

Б.2. Трансфери помеѓу нивоата 1 и 2 на објективна вредност

	тековна година 2024		претходна година 2023	
	трансфери од нивото 1 на ниво 2	трансфери од нивото 2 на ниво 1	трансфери од нивото 1 на ниво 2	трансфери од нивото 2 на ниво 1
<i>во илјади денари</i>				
Финансиски средства мерени по објективна вредност				
Средства за тргување	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување на ризик	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Финансиски обврски мерени по објективна вредност				
Обврски за тргување	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

5. Објективна вредност на финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

Б.3. Усогласување на движењата во текот на годината во објективните вредности мерени во Ниво 3

		Средства за тргување	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	Вкупно средства	Обврски за тргување	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вкупно обврски
<i>во илјади денари</i>								
Состојба на 1 јануари 2023 (претходна година)		-	-	64,982	64,982	-	-	-
Добивки/(загуби) признаени во:								
- Билансот на успех		-	-	(17)	(17)	-	-	-
- Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех		-	-	-	-	-	-	-
Купувања на финансиски инструменти во периодот		-	-	-	-	-	-	-
Продадени финансиски инструменти во периодот		-	-	-	-	-	-	-
Издадени финансиски инструменти во периодот		-	-	-	-	-	-	-
Платени финансиски инструменти во периодот		-	-	-	-	-	-	-
Рекласифицирани финансиски инструменти во/(од) Ниво 3		-	-	-	-	-	-	-
Рекласифицирани во Кредити и побарувања		-	-	-	-	-	-	-
		-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)		-	-	64,965	64,965	-	-	-
Вкупно добивки/(загуби) признаени во Билансот на успех за финансиските средства и обврски кои се чуваат на 31 декември 2023 (претходна година)		-	-	(17)	(17)	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

5. Објективна вредност на финансиски средства и финансиски обврски (продолжува)

Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

Б.3. Усогласување на движењата во текот на годината во објективните вредности мерени во Ниво 3 (продолжува)

во илјади денари

Состојба на 1 јануари 2024 (тековна година)

Добивки/(загуби) признаени во:

- Билансот на успех
- Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех

Купувања на финансиски инструменти во периодот

Продадени финансиски инструменти во периодот

Издадени финансиски инструменти во периодот

Платени финансиски инструменти во периодот

Рекласифицирани финансиски инструменти во/(од) Ниво 3

Рекласифицирани во Кредити и побарувања

Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)

Вкупно добивки/(загуби) признаени во Билансот на успех за финансиските средства и обврски кои се чуваат на 31 декември 2024 (тековна година)

Средства за тргување	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	Вкупно средства	Обврски за тргување	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вкупно обврски
-	-	64,964	64,964	-	-	-
-	-	29	29	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	64,993	64,993	-	-	-
-	-	29	29	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

6. Нето-приходи/(расходи) од камата

A. Структура на приходите и расходите од камата според видот на финансиските инструменти

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
1,584,206	1,590,273
-	-
-	-
201,624	74,435
3,639,543	3,243,717
1,232,247	841,761
-	-
(15,143)	(51,052)
116,684	73,003
6,759,161	5,772,137
-	-
-	-
3,940	4,797
741,576	518,513
-	-
31,518	29,438
-	-
14,803	7,180
791,837	559,928
5,967,324	5,212,209

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

6. Нето-приходи/(расходи) од камата (продолжува)

Б. Секторска анализа на приходите и расходите од камата според секторот

во илјади денари		
	тековна година 2024	претходна година 2023
Приходи од камата		
Нефинансиски друштва	2,207,150	1,979,188
Држава	1,192,832	844,236
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	13,039	9,375
Банки	1,109,033	964,634
Останати финансиски друштва (небанкарски)	189,403	227,735
Домаќинства	1,370,134	1,200,328
Нерезиденти	576,029	524,690
(Исправка на вредноста на приход од камата, на нето-основа)	(15,143)	(51,052)
Наплатени претходно отпишани камати	116,684	73,003
Вкупно приходи од камата	6,759,161	5,772,137
Расходи за камата		
Нефинансиски друштва	79,439	60,980
Држава	724	465
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	6,676	5,489
Банки	14,817	4,928
Останати финансиски друштва (небанкарски)	12,144	10,815
Домаќинства	640,475	438,741
Нерезиденти	37,562	38,510
Вкупно расходи за камата	791,837	559,928
Нето-приходи/(расходи)од камата	5,967,324	5,212,209

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

7. Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести
A. Структура на приходите и расходите од провизии и надомести според видот на финансиските активности

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
136,402	130,966
	-
491,350	480,976
304,370	294,231
181,176	153,400
18,874	8,700
91,206	68,365
33,768	25,810
-	-
649,534	482,614
248,593	239,584
87,171	82,108
42,351	40,831
139,902	118,388
2,424,697	2,125,973
855,598	710,197
	-
199,957	179,450
50,733	44,238
-	1
1,171	845
-	-
3,883	3,558
-	-
32,902	22,861
1,144,244	961,150
1,280,453	1,164,823

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

7. Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести (продолжува)

Б. Секторска анализа на приходите и расходите од провизии и надомести

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
1,474,671	1,252,385
4,494	4,551
32,165	30,342
150,558	161,660
170,802	133,523
438,612	412,544
153,395	130,968
2,424,697	2,125,973
24,757	12,470
45	9
-	-
224,893	204,483
207,339	183,734
1,828	375
685,382	560,079
1,144,244	961,150
1,280,453	1,164,823

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

8. Нето-приходи/(расходи) од тргување
Средства за тргување

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на сопственичките инструменти, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Приходи од дивиденда од средствата за тргување

Приходи од камата од средствата за тргување

Обврски за тргување

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на депозитите за тргување, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на останатите финансиски обврски за тргување, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Расходи за камата од финансиски обврски чувани за тргување

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на дериватите чувани за тргување, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Нето-приходи/(расходи) од тргување

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
7,002	1,242
4,489	7
(3,569)	406
43,539	1,400
2,133	2,085
1,922	321
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
3,479	(8,614)
170	311
59,165	(2,842)

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

9. Нето приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на сопственичките инструменти, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Приходи од дивиденда од финансиските средства по објективна вредност преку билансот на успех

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на кредитите и побарувањата по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Финансиски обврски по објективната вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на депозитите по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на обврските по кредити по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на останатите финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на дериватите чувани за управување со ризик по објективна вредност преку билансот на успех, на нето-основа

реализирана

нереализирана

Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-
10,837	9,198
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
10,837	9,198

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ**Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година****10. Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики**

Реализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа
Нереализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа
 курсни разлики на исправката на вредноста на финансиските средства, на нето-основа
 курсни разлики на посебната резерва за вонбилансна изложеност, на нето-основа
 останати курсни разлики, на нето-основа
Нето-приходи/(расходи) од курсните разлики

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2024	претходна година 2023
382,471	360,954
167	2,190
(168)	42
(5,680)	2,791
376,790	365,977

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

11. Останати приходи од дејноста

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-
307	3,220
-	-
5,241	655
-	-
630,433	46,126
3,585	-
5,883	4,078
91	-
455,090	196,259
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
843	801
60,531	23,744
1,162,004	274,883

Добивка од продажбата на средствата расположливи за продажба

Дивиденда од сопственичките инструменти расположливи за продажба

Нето-приходи од вложувањата во подружници и придружени друштва

Капитална добивка од продажбата на:

Недвижности и опрема

Нематеријални средства

Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за

отуѓување

Приходи од кирии

Приходи од добиени судски спорови

Наплатени претходно отпишани побарувања

Ослободување на резервирања за:

потенцијални обврски врз основа на судски спорови

пензии и други користи за вработените

преструктурирања

неповолни договори

останати резервирања

Останато

(приходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати приходи од дејноста)

Приходи врз основ на девизно работење

Приходите кои не претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати приходи од дејноста

Вкупно останати приходи од дејноста

Износот од 630,433 илјади денари (2023: 46,126 илјади денари) во позицијата „Капитална добивка од продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања“ произлегува од продажба на преземен имот кој опфаќа голема квадратура на административни и деловни простории, производни погони со производни линии и опрема за работа, како и земјиште. Продадениот преземен имот од кој е остварена капиталната добивка е преземен од должници правни лица спрема кои Банката имала значајна кредитна изложеност.

Износот од 455,090 илјади денари (2024: 196,259 илјади денари) во позицијата „Наплатени претходно отпишани побарувања“ се состои од наплатени побарувања кои во претходни периоди биле пренесени на вонбилансна евиденција согласно Одлука за методологијата за управување со кредитниот ризик на НБРСМ (Сл. весник 57/23 и 27/24).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

12. Исправка на вредност на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа

во илјади денари

2024 (тековна година)

Исправка на вредноста и посебна резерва

Дополнителна исправка на вредноста и посебна резерва (Ослободување на исправката на вредноста и посебна резерва)

Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа

Кредити на и побарувања од банки	Кредити на и побарувања од други комитенти	Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	Вложувања во финансиските средства кои се чуваат до достасување	Парични средства и парични еквиваленти	Побарувања за провизии и надомести	Останати побарувања	Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства	Посебна резерва за вонбилансна изложеност	Вкупно
874	2,230,398	-	187	8,990	13,332	89,886	2,343,667	356,624	2,700,291
(575)	(1,618,505)	-	(2,416)	(9,004)	(4,197)	(29,550)	(1,664,247)	(365,585)	(2,029,832)
299	611,893	-	(2,229)	(14)	9,135	60,336	679,420	(8,961)	670,459
399	3,867,700	-	203	9,108	13,085	70,943	3,961,438	329,970	4,291,408
(166)	(3,184,309)	-	(223)	(9,160)	(4,870)	(32,876)	(3,231,604)	(292,913)	(3,524,517)
233	683,391	-	(20)	(52)	8,215	38,067	729,834	37,057	766,891

2023 (претходна година)

Исправка на вредноста и посебна резерва

Дополнителна исправка на вредноста и посебна резерва (Ослободување на исправката на вредноста и посебна резерва)

Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа

13. Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа

	во илјади денари	Недвижности и опрема	Нематеријални средства	Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	Останати нефинансиски средства	Неконтролирано учество*	Вкупно
2024 (тековна година)								
Дополнителна загуба поради оштетување (Ослободување на загубата поради оштетување)		-	-	19,290	-	-	-	19,290
		-	-	-	-	-	-	-
Вкупно загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа		-	-	19,290	-	-	-	19,290
2023 (претходна година)								
Дополнителна загуба поради оштетување (Ослободување на загубата поради оштетување)		-	-	6,769	-	-	-	6,769
		-	-	-	-	-	-	-
Вкупно загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа		-	-	6,769	-	-	-	6,769

* само за консолидирани финансиски извештаи

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

14. Трошоци за вработените

Краткорочни користи за вработените

Плати
Задолжителни придонеси за социјално и здравствено осигурување
Краткорочни платени отсуства
Трошоци за привремено вработување
Удел во добивката и награди
Немонетарни користи

Користи по престанокот на вработувањето

Придонеси кон пензиските планови за дефинирани придонеси
Користи при пензионирањето
Зголемување на обврската за пензиски планови за дефинирани користи
Зголемување на обврската за други долгорочни користи
Други користи при престанокот на вработувањето

Користи поради престанокот на вработувањето

Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со сопственички инструменти
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со парични средства
Останато

Вкупно трошоци за вработените

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2024	претходна година 2023
996,782	886,723
346,332	308,046
2,929	2,159
-	-
-	-
2,402	460
1,348,445	1,197,388
-	-
-	-
-	-
-	-
-	307
-	307
-	337
-	-
-	-
117,902	106,395
1,466,347	1,304,427

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

15. Амортизација

Амортизација на нематеријалните средства

Интерно развиен софтвер
 Купен софтвер од надворешни добавувачи
 Други интерно развиени нематеријални средства
 Други нематеријални средства
 Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп

Амортизација на недвижностите и опремата

Градежни објекти
 Транспортни средства
 Мебел и канцелариска опрема
 Останата опрема
 Други ставки на недвижностите и опремата
 Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп

Вкупно амортизација

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-
15,539	13,913
-	-
8,476	11,765
-	-
24,015	25,678
82,763	81,377
21,729	14,848
22,783	19,873
87,105	531
-	-
9,344	8,631
223,724	210,260
247,739	235,938

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

16. Останати расходи од дејноста

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2024	претходна година 2023
Загуба од продажбата на средствата расположливи за продажба	-
Трошоци за лиценцирање на софтверот	62,238
Премии за осигурување на депозитите	261,472
Премии за осигурување на имотот и на вработените	9,133
Материјали и услуги	312,440
Административни и трошоци за маркетинг	160,971
Останати даноци и придонеси	1,628
Трошоци за кирии	22,763
Трошоци за судски спорови	1,772
Резервирања за пензиските и за други користи за вработените, на нето-основа	9,910
Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови, на нето-основа	-
Други резервирања, на нето-основа	-
Преструктурирања	-
Неповолни договори	-
Останати резервирања	-
Загуба од продажбата на:	-
Недвижности и опрема	-
Нематеријални средства	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	-
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	-
Останато	-
(расходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати расходи од дејноста)	-
Трошоци за девизно валутно работење	110,890
Трошоци по основ на работа со банкарски картички	32,101
(расходите кои не претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати расходи од дејноста)	53,903
Вкупно останати расходи од дејноста	1,039,221
	864,278

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

17. Данок на добивка

A. Расходи/приходи за тековен и одложен данок

Тековен данок на добивка

Расход/(приход) за тековниот данок на добивка за годината
 Корекции за претходни години
 Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години
 Промени во сметководствени политики и грешки
 Останато

Одложен данок на добивка

Одложен данок од добивка кој произлегува од привремени разлики за годината
 Признавање на претходно непризнаени даночни загуби
 Промени во даночната стапка
 Воведување нови даноци
 Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години
 Останато

Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
564,418	336,075
-	-
-	-
-	-
-	-
564,418	336,075
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
564,418	336,075

Тековен данок на добивка

Признаен во билансот на успех
 Признаен во капиталот и резервите

Одложен данок на добивка

Признаен во билансот на успех
 Признаен во капиталот и резервите

Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
564,418	336,075
-	-
564,418	336,075
-	-
-	-
-	-
564,418	336,075

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

17. Данок на добивка (продолжува)
Б. Усогласување помеѓу просечната ефективна даночна стапка и применливата даночна стапка

во %	во илјади денари	во %	во илјади денари
тековна година 2024		претходна година 2023	
100	5,524,532	100	3,938,452
10	552,453	10	393,845
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
0.7	37,246	0.6	23,683
(0.5)	(25,281)	(0.6)	(23,294)
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	(1.5)	(58,159)
	564,418		336,075
10.2		8.5	

Добивка/(загуба) пред оданочувањето
Данок од добивка согласно со применливата даночна стапка
Ефект од различни даночни стапки во други земји
Корекции за претходни години и промени во даночната стапка
Оданочен приход во странство
Расходи непризнаени за даночни цели
Даночно ослободени приходи
Даночни ослободувања непризнаени во билансот на успех
Признавање на претходно непризнаени даночни загуби
Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години
Промени на одложениот данок
Останато
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка
Просечна ефективна даночна стапка

В. Данок на добивка од останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех

	тековна година 2024			претходна година 2023		
	пред оданочување	(расход)/поврат на данок на добивка	намалено за данок на добивка	пред оданочување	(расход)/поврат на данок на добивка	намалено за данок на добивка
во илјади денари						
Ревалоризациска резерва за средства	-	-	-	-	-	-
расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-	-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-
Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-
Удел во останатите добивки/(загуби) од придружените друштва кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

18. Парични средства и парични еквиваленти

Парични средства во благајна
Сметка и депозити во НБРСМ, освен задолжителни депозити во странска валута
Тековни сметки и трансакциски депозити кај странски банки
Тековни сметки и трансакциски депозити кај домашни банки
Благајнички записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар
Државни записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар
Орочени депозити со период на достасување до три месеци
Останати краткорочни високо ликвидни средства
Побарувања врз основа на камати
(Исправка на вредноста)

Вклучено во паричните средства и паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричниот тек

Задолжителни депозити во странска валута
Ограничени депозити
(Исправка на вредноста)

Вкупно

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
3,035,871	2,400,505
34,074,716	38,788,947
917,120	1,776,789
4,676	6,612
2,413,617	2,514,379
-	-
4,639,761	5,277,207
356	54
23,752	33,222
(1,213)	(1,098)
45,108,656	50,796,617
10,052,025	9,909,257
319,761	1,694,545
(32)	(170)
55,480,410	62,400,249

На 31 декември 2024 Групата има ограничени депозити во вкупен износ од 319,761 илјада денари (2023: 1,694,545 илјади денари), и тоа:

- на сметката во КИБС на име Резервен гарантен фонд нема средства поради промената на Правилата за работа на платниот систем КИБС каде уплатениот износ за РГФ се враќа во целост секој работен ден (2023: 889,634 илјади денари),
- на сметка во HSBC Bank PLC за потребите на работењето со Mastercard картички има средства во износ од 230,733 илјади денари (2023: 168,524 илјади денари),
- на сметка во United Overseas Bank Limited за потребите на работењето со Visa картички има средства во износ од 89,029 илјади денари (2023: 79,871 илјада денари).

Износот од 2,413,617 илјади денари (2023: 2,514,379 илјади денари) се однесува на благајнички записи издадени од НБРСМ стекнати на примарен пазар со рок на доспевање од 49 дена и каматна стапка од 5,55 % .

Износот од 10,052,025 илјади денари се однесува на обврската по задолжителна резерва во странска валута која се издвојува во согласност со регулатива на НБРСМ со која во текот на годината се направија измени во насока на зголемување на обврската за задолжителна резерва во евра (2023: 9,909,257 илјади денари).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

18. Парични средства и парични еквиваленти (продолжува)

во илјади денари

Движење на исправката на вредноста
Состојба на 1 јануари
 Исправка на вредноста за годината
 Дополнителна исправка на вредноста
 (Ослободување на исправката на вредноста)
 Трансфер во:
 - исправка на вредноста за Група 1
 - исправка на вредноста за Група 2
 - исправка на вредноста за Група 3
 (Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)
 Ефект од курсни разлики
 (Отпишани побарувања)
Состојба на 31 декември

тековна година 2024				претходна година 2023			
Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
1,268	-	-	1,268	1,342	-	-	1,342
8,741	-	249	8,990	9,108	-	-	9,108
(8,979)	-	(25)	(9,004)	(9,160)	-	-	(9,160)
(10)	-	10	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
19	-	(28)	(9)	(22)	-	-	(22)
-	-	-	-	-	-	-	-
1,039	-	206	1,245	1,268	-	-	1,268

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

19. Средства за тргување
А. Структура на средствата за тргување според видот на финансискиот инструмент

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2024	претходна година 2023
Хартии од вредност за тргување	
<i>Должнички хартии од вредност за тргување</i>	
Благајнички записи за тргување	-
Државни записи за тргување	-
Останати инструменти на пазарот на пари	-
Обврзници издадени од државата	36,625
Корпоративни обврзници	-
Останати должнички инструменти	29,541
66,166	35,926
Котирани	36,625
Некотирани	29,541
<i>Сопственички инструменти за тргување</i>	
Сопственички инструменти издадени од банки	-
Останати сопственички инструменти	182,652
182,652	77,485
Котирани	182,652
Некотирани	-
Деривати за тргување	
Договори зависни од промената на каматната стапка	-
Договори зависни од промената на курсот	1,817
Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-
Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСФИ 9	-
1,817	910
Кредити и побарувања	
Кредити на и побарувања од банки	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-
250,635	114,321

Должничките хартии од вредност за тргување во износ од 66,166 илјади денари (2023:35,926 илјади денари) се однесуваат на државни обврзници издадени во износ од 36,625 илјади денари (2023:31,319 илјади денари) и удели во ОИФ во износ од 29,541 илјада денари (2022: 4,607 илјади денари).

Котираниите сопственички инструменти за тргување во износ од 182,652 илјади денари (2023: 77,485 илјади денари) се однесуваат на вложувања во акции издадени од домашни нефинансиски друштва.

Дериватите за тргување во износ од 1,817 илјади денари (2023: 910) се однесуваат на договори зависни од промена на курсот

Сите приходи и расходи од финансиските средства за тргување се признаваат како нето-приходи од тргување.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

20. Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени при почетно признавање

Должнички хартии од вредност

Благајнички записи
Државни записи
Останати инструменти на пазарот на пари
Обврзници издадени од државата
Корпоративни обврзници
Останати должнички инструменти

Котирани
Некотирани

Сопственички инструменти

Сопственички инструменти издадени од банки
Останати сопственички инструменти

Котирани
Некотирани

Кредити на и побарувања од банки
Кредити на и побарувања од други комитенти

Вкупно финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
374,973	364,135
374,973	364,135
-	-
374,973	364,135
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
374,973	364,135

Останатите некотирани должнички инструменти во износ од 374,973 илјади денари се однесуваат на вложувања во удели (2023: 364,135 илјади денари), како што следува: удели во отворениот инвестициски фонд ОИФ КБ Инвест – Балансиран, во износ од 13,730 илјади денари (2023: 11,744 илјади денари), и удели во отворениот инвестициски фонд ОИФ КБ Инвест – Паричен, во износ од 361,242 илјади денари (2023: 352,391 илјади денари).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

21. Дериватни средства и обврски чувани за управување со ризик

		во илјади денари			
		тековна година 2024		претходна година 2023	
		дериватни средства	(дериватни обврски)	дериватни средства	(дериватни обврски)
А.	Деривати за заштита од ризик / Деривати чувани за управување со ризик				
А.1	Според видот на променливата				
	Деривати чувани за управување со ризик				
	Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на курсот	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-	-	-
	Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСФИ 9	-	-	-	-
	Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-
А.2	Според видот на заштита од ризик				
	Заштита од ризикот од објективната вредност	-	-	-	-
	Заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-
	Заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-
	Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Б.	Вградени деривати				
	Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на курсот	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-	-	-
	Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСФИ 9	-	-	-	-
	Вкупно вградени деривати	-	-	-	-
	Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

22. Кредити и побарувања

22.1. Кредити на и побарувања од банки

во илјади денари				
тековна година 2024		претходна година 2023		
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни	
Кредити на банки				
домашни банки	48	54,000	47	
странски банки	-	-	-	
Орочени депозити, со период на достасување над три месеци				
домашни банки	496	-	490	
странски банки	5,507,495	2,423,766	462,811	
Репо				
домашни банки	-	-	-	
странски банки	-	-	-	
Останати побарувања				
домашни банки	-	-	-	
странски банки	5,904	-	-	
Побарувања врз основа на камати	74,874	40,551	-	
Тековна достасаност	48	47	(47)	
Вкупно кредити на и побарувања од банки пред исправката на вредноста	5,588,321	2,518,364	463,301	
(Исправка на вредноста)	(559)	(252)	(49)	
Вкупно кредити на и побарувања од банки намалени за исправката на вредноста	5,587,762	2,518,112	463,252	

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

22. Кредити и побарувања (продолжува)

22.1. Кредити на и побарувања од банки (продолжува)

во илјади денари							
тековна година 2024				претходна година 2023			
Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
Движење на исправката на вредноста							
Состојба на 1 јануари							
Исправка на вредноста за годината							
Дополнителна исправка на вредноста (Ослободување на исправката на вредноста)							
Трансфер во:							
- исправка на вредноста за Група 1							
- исправка на вредноста за Група 2							
- исправка на вредноста за Група 3							
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)							
Ефект од курсни разлики (Отпишани побарувања)							
Состојба на 31 декември							
301	-	-	301	70	-	-	70
874	-	-	874	399	-	-	399
(575)	-	-	(575)	(166)	-	-	(166)
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
18	-	-	18	(2)	-	-	(2)
-	-	-	-	-	-	-	-
618	-	-	618	301	-	-	301

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

22. Кредити и побарувања (продолжува)
22.2. Кредити на и побарувања од други комитенти
A. Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на должникот

во илјади денари				
	тековна година 2024		претходна година 2023	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Нефинансиски друштва				
побарувања по главница	9,463,206	37,562,147	7,814,214	29,557,387
побарувања врз основа на камати	149,605	-	117,093	-
Држава			-	-
побарувања по главница	286	1,117,211	-	1,434,085
побарувања врз основа на камати	6,117	-	6,113	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата			-	-
побарувања по главница	50,713	222,895	79,995	240,701
побарувања врз основа на камати	712	-	748	-
Финансиски друштва, освен банки			-	-
побарувања по главница	2,996	8,854	5,802	2,916
побарувања врз основа на камати	29	-	28	-
Домаќинства			-	-
побарувања по главница			-	-
станбени кредити	95,060	11,000,589	57,139	9,454,156
потрошувачки кредити	735,204	12,925,602	593,519	11,346,519
автомобилски кредити	-	419	-	630
хипотекарни кредити	-	-	-	-
кредитни картички	55,666	954,753	37,164	1,014,938
други кредити	861,961	602,934	868,015	453,193
побарувања врз основа на камати	65,392	-	57,521	-
Нерезиденти, освен банки			-	-
побарувања по главница	123,197	-	43,642	-
побарувања врз основа на камати	87	-	38	-
Тековна достасаност	10,638,947	(10,638,947)	9,937,297	(9,937,297)
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти пред исправката на вредноста	22,249,178	53,756,457	19,618,328	43,567,228
(Исправка на вредноста)	(1,286,763)	(1,743,754)	(1,348,464)	(1,630,281)
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти намалени за исправката на вредноста	20,962,415	52,012,703	18,269,864	41,936,947

Банката има засновано залог на побарувања во форма на нотарски акт во корист на РБСМ по договори за поткредит со крајните корисници одобрени од кредитните линии на ЕИБ и кредитната линија за Дигитализација/Енергетска ефикасност/Обновливи извори на енергија, администрирани преку РБСМ. Со состојба на 31 декември 2024 година износот на обврските по кредити за кои Банката има воспоставено залог на побарувања по договори за поткредит изнесува 820,331 илјади денари (31.12.2023: 103,647 илјади денари) (Белешка 36).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

22. Кредити и побарувања (продолжува)
- 22.2. Кредити на и побарувања од други комитенти (продолжува)
- A. Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на должникот (продолжува)

во илјади денари

тековна година 2024				претходна година 2023				
Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	404,960	2,189,430	384,356	2,978,746	513,186	1,982,505	1,103,219	3,598,910
Исправка на вредноста за годината								
Дополнителна исправка на вредноста	579,173	144,785	1,506,440	2,230,398	1,019,956	1,341,526	1,506,218	3,867,700
(Ослободување на исправката на вредноста)	(541,663)	(626,917)	(449,925)	(1,618,505)	(1,159,599)	(938,171)	(1,086,539)	(3,184,309)
Трансфер во:								
- исправка на вредноста за Група 1	(20,237)	17,846	2,391	-	(34,877)	31,257	3,620	-
- исправка на вредноста за Група 2	64,055	(226,730)	162,675	-	50,385	(238,719)	188,334	-
- исправка на вредноста за Група 3	6,243	24,667	(30,910)	-	11,221	10,082	(21,303)	-
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-	(46,792)	(46,792)	-	-	(958,045)	(958,045)
Ефект од курсни разлики	(5)	51	(223)	(177)	4,688	949	(7,804)	(2,167)
(Отпишани побарувања)	-	-	(513,153)	(513,153)	-	-	(343,344)	(343,344)
Состојба на 31 декември	492,526	1,523,132	1,014,859	3,030,517	404,960	2,189,429	384,356	2,978,745

Отпишани побарувања се побарувања кои се пренесени на вонбилансна евиденција, но со право на наплата, согласно регулатива на НБРСМ.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

22. Кредити и побарувања (продолжува)

22.2. Кредити на и побарувања од други комитенти (продолжува)

Б. Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на обезбедувањето

(сегашна сметководствена вредност на кредитите и побарувањата)

Првокласни инструменти за обезбедување

парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во банката)

државни хартии од вредност

државни безусловни гаранции

банкарски гаранции

Гаранции од друштвата за осигурување и полиси за осигурување

Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштвата за осигурување)

Гаранции од физички лица

Залог на недвижен имот

имот за сопствена употреба (станови, куќи)

имот за вршење дејност

Залог на подвижен имот

Останати видови обезбедување

Необезбедени

Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти намалени за исправката на вредноста

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
2,060,913	1,794,189
-	-
2,005,000	-
4,007	-
-	-
1,282,296	239,866
-	-
-	-
14,941,875	12,331,162
24,988,243	21,341,566
6,990,828	5,914,788
1,483,945	1,341,330
19,218,011	17,243,910
72,975,118	60,206,811

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

23.1. Вложување во финансиски средства расположливи за продажба

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-
1,241,605	-
-	-
512,519	-
-	-
-	-
1,754,124	-
512,519	-
1,241,605	-
-	-
64,994	64,965
64,994	64,965
-	
64,994	64,965
1,819,118	64,965

23. Вложување во хартии од вредност (продолжува)

23.1. Вложување во финансиски средства расположливи за продажба (продолжува)

Структура на вложувањата во финансиски средства расположливи за продажба според видот на финансискиот инструмент (продолжува)

Движење на исправката на вредноста
Состојба на 1 јануари
Исправка на вредноста за годината
 Дополнителна исправка на вредноста
 (Ослободување на исправката на вредноста)
Трансфер во:
 - исправка на вредноста за Група 1
 - исправка на вредноста за Група 2
 - исправка на вредноста за Група 3
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)
Ефект од курсни разлики
(Отпишани побарувања)
Состојба на 31 декември

тековна година 2024				претходна година 2023			
Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-

23. Вложување во хартии од вредност (продолжува)

23.1. Вложување во финансиски средства расположливи за продажба (продолжува)

Структура на вложувањата во финансиски средства расположливи за продажба според видот на финансискиот инструмент (продолжува)

Вложувањата во сопственички инструменти расположливи за продажба во износ од 64,994 илјади денари (2023: 64,965 илјади денари) се однесуваат на вложувања во хартии од вредност издадени од финансиски друштва. Со оглед на тоа што за овие вложувања не постои активен пазар, како и немањето скорешни трансакции кои би можеле да се применат во одредувањето на објективната вредност, вложувањата во хартиите од вредност расположливи за продажба се искажуваат по нивната набавна вредност, намалена за исправката на вредност. Пазарот за овие хартии од вредност е непостојан и не е доволно развиен, така што објективната вредност не може веродостојно да се измери.

Групата не планира да го продаде делот од вложувањата во сопственички инструменти расположливи за продажба издадени од финансиски друштва чие работење е поврзано со редовното работење на Банката, а остатокот од вложувањата ќе ги продаде кога ќе процени дека за нивна продажба се создадени поволни услови на пазарот на капитал.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

23. Вложување во хартии од вредност (продолжува)

23.2. Вложување во финансиски средства кои се чуваат до достасување

во илјади денари		
	тековна година 2024	претходна година 2023
Должнички хартии од вредност Благајнички записи Државни записи Останати инструменти на пазарот на пари Обврзници издадени од државата Корпоративни обврзници Останати должнички инструменти Котирани Некотирани	-	-
	618,480	3,130,562
	-	-
	32,569,695	24,743,273
	5,252	228,012
	2,404,029	1,723,917
	35,597,456	29,825,764
	34,978,976	26,695,202
	618,480	3,130,562
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до достасување пред исправката на вредноста (Исправка на вредноста)	35,597,456	29,825,764
	(551)	(2,780)
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до достасување намалени за исправката на вредноста	35,596,905	29,822,984

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидирани финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

23. Вложување во хартии од вредност (продолжува)

23.2. Вложување во финансиски средства кои се чуваат до достасување (продолжува)

во илјади денари

Движење на исправката на вредноста

Состојба на 1 јануари

Исправка на вредноста за годината

Дополнителна исправка на вредноста

(Ослободување на исправката на вредноста)

Трансфер во:

- исправка на вредноста за Група 1

- исправка на вредноста за Група 2

- исправка на вредноста за Група 3

(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)

Ефект од курсни разлики

(Отпишани побарувања)

Состојба на 31 декември

тековна година 2024				претходна година 2023			
Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
2,229	551	-	2,780	2,249	551	-	2,800
158	29		187	174	29	-	203
(2,387)	(29)		(2,416)	(194)	(29)	-	(223)
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	551		551	2,229	551	-	2,780

Должничките хартии од вредност во износ од 35,597,457 илјади денари (2022: 29,825,764 илјади денари) вклучуваат обврзници издадени од Република Северна Македонија во износ од 32,569,696 илјади денари (2023: 24,743,273 илјади денари), корпоративни обврзници издадени од домашно финансиско друштво во износ од 5,252 илјади денари (2023: корпоративни обврзници издадени од странски банки и домашно финансиско друштво во износ од 228,012 илјади денари), останати должнички инструменти – државни обврзници издадени од странски држави во износ од 2,404,029 илјади денари (2023: 1,723,917 илјади денари) и државни записи издадени од Република Северна Македонија во износ од 618,480 илјади денари (2023: 3,130,562 илјади денари),

Државните записи во износ од 618,480 илјади денари се со период на достасување во 2025 година по каматна стапка од 4,10 % (2023: 3,130,562 илјади денари со период на достасување во 2024 година по каматна стапка од 3,50 % до 4,25 %).

23. Вложување во хартии од вредност (продолжува)**23.2. Вложување во финансиски средства кои се чуваат до достасување (продолжува)**

Обврзниците издадени од Република Северна Македонија се однесуваат на државни обврзници издадени на домашен пазар во износ од 23,371,148 илјади денари со период на достасување од 2025 до 2034 година и носат камата по стапка од 1,20 % до 5,25 % годишно (2023: 16,258,262 илјади денари со период на достасување од 2024 до 2034 година и носат камата по стапка од 1,20 % до 5,25 % годишно), и државни обврзници издадени на странски пазари(еврообврзници) во износ од 9,198,548 илјади денари со период на достасување од 2025 до 2028 година и носат камата по стапка од 1,625 % до 6,96 % годишно (2023: 8,485,010 илјади денари со период на достасување од 2025 до 2028 година и носат камата по стапка од 1,625 % до 6,96 % годишно).

Корпоративните обврзници се однесуваат на обврзница издадена од домашно финансиско друштво во износ од 5,252 илјади денари со рочност до 2027 година и купонска каматна стапка од 6 % (2023: обврзница издадена од домашно финансиско друштво во износ од 5,252 илјади денари со рочност до 2027 година и купонска каматна стапка од 6% и обврзници издадени од странски банки во износ од 222,760 илјади денари со рочност до 2025 година и купонска каматна стапка од 6 % до 8,75 % кои во текот на 2024 година, една година пред доспевање, беа отповикани согласно со условите предвидени во проспектите).

Останатите должнички инструменти се однесуваат на државни обврзници издадени од Ministry of finance France во износ од 612,599 илјади денари со рочност до 2025 година, на државни обврзници издадени од US Department of Treasury во износ од 1,785,184 илјади денари со рочност до 2025 и 2028 година и на државни обврзници издадени од државата Турција во износ од 6,247 илјади денари (2023: државни обврзници издадени од Ministry of finance France во износ од 597.473 илјади денари со рочност до 2025 година, на државни обврзници издадени од US Department of Treasury во износ од 1,120,345 илјади денари со рочност до 2024 и 2025 година и на државни обврзници издадени од државата Турција во износ од 6,098 илјади денари).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидирани финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

24. Вложување во подружници и придружени друштва

А. Процент на учество на Групата во подружници и во придружени друштва

Назив на подружниците и на придружените друштва	Земја	во %			
		Процент на учество во сопственоста		Процент на право на глас	
		тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023
КБ ПРВО ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД Скопје	Република Северна Македонија	49.00 %	49.00 %	49.00 %	49.00 %
КБ ИНВЕСТ АД Скопје	Република Северна Македонија	78.43%	78.43%	78.43%	78.43%

Во текот на 2023 година Банката го зголеми влогот во друштвото КБ Инвест АД Скопје за 99 акции, односно 14,14% сопственички удел и со 31.12.2023 година учеството на Банката во подружницата КБ Инвест АД Скопје изнесува 78,43%.

Б. Финансиски информации за придружените друштва - 100 проценти

Назив на придружените друштва	во илјади денари				
	Вкупна актива	Вкупни обврски	Вкупно капитал и резерви	Приходи	Добивка/(загуба) за финансиската година
тековна година 2024					
КБ ПРВО ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД Скопје	898,833	43,533	855,300	453,945	226,561
	898,833	43,533	855,300	453,945	226,561
претходна година 2023					
КБ ПРВО ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД Скопје	842,402	24,873	817,529	398,022	188,790
	842,402	24,873	817,529	398,022	188,790

Според методот на главнина, Групата во Билансот на успех прикажува добивка соодветна на уделот кој го има во друштвото. Во 2024 година Групата во билансот на успех прикажа удел во добивката на придруженото друштво во износ од 111.015 илјади денари (2023: 92,507 илјади денари) и соодветно го зголеми влогот.

Во овој извештаен период Групата доби дивиденда во износ од 92,507 илјади денари (2023:73,990 илјади денари), при што согласно метод на главнина се изврши корекција/намалување на влогот за истиот износ.

Следствено, сметководствената вредност на влогот во придруженото друштво на 31 декември 2024 година изнесува 422,412 илјади денари (31 декември 2023: 403,904 илјади денари).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

25. Останати побарувања

	<i>Во илјади денари</i>	
	тековна година 2024	претходна година 2023
Побарувања од купувачите	4	5
Однапред платени трошоци	-	-
Пресметани одложени приходи	-	-
		-
Побарувања за провизии и надомести	44,649	30,593
Побарувања од вработените	2	2
Аванси за нематеријални средства	319	154
Аванси за недвижности и опрема	13,496	16,820
Останато (побарувањата кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати побарувања)	-	-
Однапред платени пензии	2,044,825	1,735,383
Трансакции за порамнување со банкарски картички	565,651	532,049
Други побарувања по останати основи во денари	182,631	169,222
Други побарувања по останати основи во странска валута	10,455	9,428
Сомнителни и спорни побарувања по побарувања од купувачи и други побарувања	69,600	29,638
Залиха на материјали, ситен инвентар и нумизматичка колекција	35,383	42,911
Побарување за ДДВ	-	2,873
(останати побарувањата кои не претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати побарувања)	51,790	51,315
Вкупно останати побарувања пред исправката на вредноста	3,018,805	2,620,393
(Исправка на вредноста)	(75,052)	(37,060)
Вкупно останати побарувања намалени за исправката на вредноста	2,943,753	2,583,333

Позицијата „Однапред исплатени пензии“ во износ од 2,044,825 илјади денари (2023: 1,735,383 илјади денари) се однесува на исплатени пензии за месец декември 2024 година (декември 2023 година) од средства на Групата. Истите средства се наплатени од Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Северна Македонија со уплата на 2 јануари 2025 година (за 2023 година на 3 јануари 2024 година).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

25. Останати побарувања (продолжува)

Движење на исправката на вредноста
Состојба на 1 јануари
Исправка на вредноста за годината
Дополнителна исправка на вредноста
(Ослободување на исправката на вредноста)
Трансфер во:
- исправка на вредноста за Група 1
- исправка на вредноста за Група 2
- исправка на вредноста за Група 3
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)
Ефект од курсни разлики
(Отпишани побарувања)
Состојба на 31 декември

тековна година 2024				претходна година 2023			
Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
6,187	338	30,535	37,060	1,409	400	18,610	20,419
16,089	3,280	83,849	103,218	31,678	2,304	50,046	84,028
(20,906)	(3,144)	(9,697)	(33,747)	(26,929)	(2,212)	(8,604)	(37,745)
(3)	0	3	-	(3)	0	3	-
3	(85)	82	-	10	(167)	157	-
9	29	(38)	-	23	13	(36)	-
-	-	(106)	(106)	-	-	(1,950)	(1,950)
-	-	-	-	(1)	-	4	3
-	-	(31,373)	(31,373)	-	-	(27,695)	(27,695)
1,379	418	73,255	75,052	6,187	338	30,535	37,060

Отпишаните побарувања се побарувања кои се пренесени на вонбилансна евиденција, но со право на наплата, согласно регулатива на НБРСМ.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

26. Заложени средства

Должнички хартии од вредност
Сопственички инструменти
Кредити на и побарувања од банки
Кредити на и побарувања од други клиенти
Останати побарувања
Вкупно заложени средства

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година
27. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

<i>во илјади денари</i>		Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Станбени објекти и станови	Други вредности	Вкупно
Почетна сметководствена вредност							
Состојба на 1 јануари 2023 (претходна година)		43,434	1,040,627	87,123	57,154	3,205	1,231,543
преземени во текот на годината		259,225	1,201,083	1,780,449	39,449	-	3,280,206
(продадени во текот на годината)		(12,654)	(52,291)	(2,189)	(1,030)	-	(68,164)
(пренос во сопствени средства)		-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)		290,005	2,189,419	1,865,383	95,573	3,205	4,443,585
Состојба на 1 јануари 2024 (тековна година)		290,005	2,189,419	1,865,383	95,573	3,205	4,443,585
преземени во текот на годината		2,765	60,110	790	9,345	45,865	118,875
(продадени во текот на годината)		(233,227)	(1,190,988)	(1,821,195)	(30,399)	(47,063)	(3,322,872)
(пренос во сопствени средства)		-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)		59,543	1,058,541	44,978	74,519	2,007	1,239,588
Оштетување							
Состојба на 1 јануари 2023 (претходна година)		42,751	1,025,864	86,654	57,154	3,144	1,215,567
загуба поради оштетување во текот на годината		101,543	561,497	631,024	39,447	12	1,333,523
(пренос во сопствени средства)		-	-	-	-	-	-
(продадени во текот на годината)		(12,654)	(52,290)	(2,189)	(1,030)	-	(68,163)
Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)		131,640	1,535,071	715,489	95,571	3,156	2,480,927
Состојба на 1 јануари 2024 (тековна година)		131,640	1,535,071	715,489	95,571	3,156	2,480,927
загуба поради оштетување во текот на годината		4,165	76,358	961	9,345	45,458	136,287
(пренос во сопствени средства)		-	-	-	-	-	-
(продадени во текот на годината)		(77,120)	(562,230)	(671,763)	(30,397)	(46,607)	(1,388,117)
Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)		58,685	1,049,199	44,687	74,519	2,007	1,229,097
Сегашна сметководствена вредност							
на 1 јануари 2023 (претходна година)		683	14,763	469	-	61	15,976
на 31 декември 2023 (претходна година)		158,365	654,348	1,149,894	2	49	1,962,658
на 31 декември 2024 (тековна година)		858	9,342	291	-	-	10,491

27. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања (продолжува)

Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се средства кои не се користат во редовното работење на Групата. Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се во сопственост на Групата.

Дел од овие средства, до моментот на нивно отуѓување, Групата ги издава под закуп. Нето-вредноста на средствата кои Групата ги издава на 31 декември 2024 изнесува 5,357 илјади денари (со состојба 31 декември 2023 година изнесува 18,508 илјади денари).

Објективната вредност на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања со состојба на 31 декември 2024 година изнесува 1,035,190 илјади денари (со состојба на 31 декември 2023 година изнесува 4,158,248 илјади денари).

Дел од признаеното оштетување во 2024 година во износ од 19,290 илјади денари (2023: 6,769 илјади денари) е признаено како расход во билансот на успех (види белешка 13), а остатокот е признаено во билансот на состојба.

Групата во текот на 2024 година оствари капитална добивка од продажба на преземени средства по основ на ненаплатени побарувања во износ од 630,433 илјади денари (2023: 46,126 илјади денари) (види белешка 11).

Во овој извештаен период, сегашната сметководствена вредност на преземените средства по основ на ненаплатени побарувања (31 декември 2024: 10,491 илјади денари) бележи значително намалување во однос на 2023 година (1,962,658 илјади денари) како резултат на извршена продажба на преземен имот на Групата кој опфаќа голема квадратура на административни и деловни простории, производни погони со производни линии и опрема за работа, како и земјиште.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

28. Нематеријални средства

A. Усогласување на сегашната сметководствена вредност

		Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	Неконтро-лирано учество*	Вкупно
<i>во илјади денари</i>									
Набавна вредност									
Состојба на 1 јануари 2023 (претходна година)		-	272,189	-	93,859	8,579	-	-	374,627
зголемувања преку нови набавки		-	10,683	-	569	3,860	-	-	15,112
зголемувања преку интерен развој		-	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања преку деловни комбинации		-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)		-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓувања преку деловни комбинации)		-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)		-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба		-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)		-	282,872	-	94,428	12,439	-	-	389,739
Состојба на 1 јануари 2024 (тековна година)		-	282,872	-	94,428	12,439	-	-	389,739
зголемувања преку нови набавки		-	6,290	-	18,058	14,154	-	-	38,502
зголемувања преку интерен развој		-	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања преку деловни комбинации		-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)		-	(22)	-	-	-	-	-	(22)
(отуѓувања преку деловни комбинации)		-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)		-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба		-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)		-	289,140	-	112,486	26,593	-	-	428,219

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

28. Нематеријални средства (продолжува)

A. Усогласување на сегашната сметководствена вредност (продолжува)

		Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	Неконтролирано учество*	Вкупно
<i>во илјади денари</i>									
Амортизација и оштетување									
Состојба на 1 јануари 2023 (претходна година)		-	223,646	-	68,743	-	-	-	292,389
амортизација за годината		-	13,913	-	11,765	-	-	-	25,678
загуба поради оштетување во текот на годината		-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)		-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)									
Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)		-	237,559	-	80,508	-	-	-	318,067
Состојба на 1 јануари 2024 (тековна година)		-	237,559	-	80,508	-	-	-	318,067
амортизација за годината		-	15,539	-	8,476	-	-	-	24,015
загуба поради оштетување во текот на годината		-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)		-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)			(22)						(22)
Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)		-	253,076	-	88,984	-	-	-	342,060
Сегашна сметководствена вредност									
на 1 јануари 2023 (претходна година)		-	48,543	-	25,116	8,579	-	-	82,238
на 31 декември 2023 (претходна година)		-	45,313	-	13,920	12,439	-	-	71,672
на 31 декември 2024 (тековна година)		-	36,064	-	23,502	26,593	-	-	86,159

*само за консолидираните финансиски извештаи

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

28. Нематеријални средства (продолжува)

Б. Сметководствена вредност на нематеријалните средства каде што постои ограничување на сопственоста и/или се заложени како обезбедување за обврските на Групата

		Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	Вкупно
во илјади денари								
Сегашна сметководствена вредност на:								
На 31 декември 2023 (претходна година)		-	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2024 (тековна година)								

На 31 декември 2024 година, Групата нема заложено нематеријални средства како обезбедување на обврските на Банката (на 31 декември 2023: нема).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

29. Недвижности и опрема

A. Усогласување на сегашната сметководствена вредност

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земен под закуп	Вкупно
<i>во илјади денари</i>									
Набавна вредност									
Состојба на 1 јануари 2023 (претходна година)	89,200	3,263,014	147,763	347,655	791,539	13,509	22,568	74,843	4,750,091
Зголемувања	-	45,901	10,247	29,371	92,941	-	8,227	14,282	200,969
зголемувања преку деловни комбинации (отуѓување и расходување)	-	(177)	(3,769)	(27,243)	(55,939)	-	-	(9,856)	(96,984)
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)	89,200	3,308,738	154,241	349,783	828,541	13,509	30,795	79,269	4,854,076
Состојба на 1 јануари 2024 (тековна година)	89,200	3,308,738	154,241	349,783	828,541	13,509	30,795	79,269	4,854,076
зголемувања	-	73,950	68,946	34,126	53,808	-	(7,317)	15,305	238,818
зголемувања преку деловни комбинации (отуѓување и расходување)	-	(185)	(13,923)	(26,534)	(20,860)	-	-	(346)	(61,848)
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	(9,242)	-	-	-	-	-	-	(9,242)
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)	89,200	3,373,261	209,264	357,375	861,489	13,509	23,478	94,228	5,021,804

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

29. Недвижности и опрема (продолжува)

А. Усогласување на сегашната сметководствена вредност (продолжува)

во илјади денари

Амортизација и оштетување

Состојба на 1 јануари 2023 (претходна година)

амортизација за годината

загуба поради оштетување во текот на годината

(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)

(отуѓување и расходување)

(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)

пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба

останати преноси

Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)

Состојба на 1 јануари 2024 (тековна година)

амортизација за годината

загуба поради оштетување во текот на годината

(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)

(отуѓување и расходување)

(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)

пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба

останати преноси

Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)

Сегашна сметководствена вредност

на 1 јануари 2023(претходна година)

на 31 декември 2023 (претходна година)

на 31 декември 2024 (тековна година)

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцеларис- ка опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижности- те и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2023 (претходна година)	-	988,907	117,819	290,102	595,392	-	-	48,985	2,041,205
амортизација за годината	-	81,377	14,848	19,873	85,531	-	-	8,631	210,260
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	(43)	(3,769)	(27,100)	(55,219)	-	-	(9,856)	(95,987)
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)	-	1,070,241	128,898	282,875	625,704	-	-	47,760	2,155,478
Состојба на 1 јануари 2024 (тековна година)	-	1,070,241	128,898	282,875	625,704	-	-	47,760	2,155,478
амортизација за годината	-	82,763	21,729	22,783	87,105	-	-	9,344	223,724
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	(57)	(13,923)	(25,891)	(20,858)	-	-	(346)	(61,075)
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	(4,735)	-	-	-	-	-	-	(4,735)
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)	-	1,148,212	136,704	279,767	691,951	-	-	56,758	2,313,392
Сегашна сметководствена вредност	89,200	2,274,107	29,944	57,553	196,147	13,509	22,568	25,858	2,708,886
на 1 јануари 2023(претходна година)	89,200	2,238,497	25,343	66,908	202,837	13,509	30,795	31,509	2,698,598
на 31 декември 2023 (претходна година)	89,200	2,225,049	72,560	77,608	169,538	13,509	23,478	37,470	2,708,412
на 31 декември 2024 (тековна година)									

29. Недвижности и опрема (продолжува)

Б. Сметководствена вредност на ставките на недвижностите и опремата каде што постои ограничување на сопственоста и/или се заложени како обезбедување за обврските на Групата

во илјади денари									
	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелари- ска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижности- те и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп	Вкупно
	Сегашна сметководствена вредност на:								
	На 31 декември 2023 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2024 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Износот на неисплатени обврски за набавка на недвижности и опрема за 31 декември 2024 година изнесува 20,614 илјади денари (2023: 12,995 илјади денари).

На 31 декември 2024 година, Групата нема заложено недвижности и опрема како обезбедување на обврските на Групата (на 31 декември 2023: нема).

30. Тековни и одложени даночни средства и обврски

30.1. Тековни даночни средства и тековни даночни обврски

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
Побарувања за данок на добивка (тековен)	391
Обврски за данок на добивка (тековен)	262,671
	890
	229,888

30.2. Одложени даночни средства и одложени даночни обврски

А. Признаени одложени даночни средства и одложени даночни обврски

	тековна година 2024			претходна година 2023		
	Одложени даночни средства	(Одложени даночни обврски)	на нето- основа	Одложени даночни средства	(Одложени даночни обврски)	на нето- основа
<i>во илјади денари</i>						
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/обврски признаени во билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/обврски признаени во капиталот	-	-	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-	-	-

30. Тековни и одложени даночни средства и обврски (продолжува)

Б. Непризнаени одложени даночни средства

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-
-	-
-	-

Даночни загуби

Даночни кредити

Вкупно непризнаени одложени даночни средства

30. Тековни и одложени даночни средства и обврски (продолжува)

В. Усогласување на движењата на одложените даночни средства и одложените даночни обврски во текот на годината

	Состојба на 1 јануари	Признаени во текот на годината во:		Состојба на 31 декември
		билансот на успех	капиталот	
<i>во илјади денари</i>				
претходна година 2021				
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-
тековна година 2022				
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-

A. Нетековни средства кои се чуваат за продажба

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-
-	5,453
-	5,453

Недвижности и опрема

Вкупно нетековни средства кои се чуваат за продажба

Во 2024 година од продажба на нетековни средства кои се чуваат за продажба е остварена капитална добивка во износ од 3,585 илјади денари.

Б. Група за отуѓување

[illegible]

Финансиски средства

Нематеријални средства

Недвижности и опрема

Вложувања во придружените друштва

Побарувања за данок на добивка

Останати средства

Вкупно група на средства за отуѓување

Обврски директно поврзани со групата на средства за отуѓување

Финансиски обврски

Посебна резерва

Обврски за данок на добивка

Останати обврски

Вкупно обврски директно поврзани со групата на средства за отуѓување

В. Добивка/(загуба) признаена од продажбата на средствата кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-

Добивка/(загуба) признаена од продажбата на средствата кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

32. Обврски за тргување

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
<i>Депозити на банки</i>	
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ	-
Орочени депозити	-
Останати депозити	-
	-
<i>Депозити на други комитенти</i>	
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ	-
Орочени депозити	-
Останати депозити	-
	-
<i>Издадени должнички хартии од вредност</i>	
Инструменти на пазарот на пари	-
Сертификати за депозит	-
Издадени обврзници	-
Останато	-
	-
<i>Останати финансиски обврски</i>	
	-
<i>Деривати за тргување</i>	
Договори зависни од промената на каматната стапка	-
Договори зависни од промената на курсот	599
Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-
Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСФИ 9	-
Вкупно обврски за тргување	599

Обврските за тргување во 2024 година во износ од 1,647 илјади денари се однесуваат на дериватите за тргување, договори зависни од промена на курсот (2023: 599).

33. Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање

во илјади денари			
тековна година 2024		претходна година 2023	
Сегашна сметководствена вредност	договорна вредност, платлива на достасување	Сегашна сметководствена вредност	договорна вредност, платлива на достасување
<i>Депозити на банки</i>			
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку нок	-	-	-
Орочени депозити	-	-	-
Останати депозити	-	-	-
-	-	-	-
<i>Депозити на други комитенти</i>			
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку нок	-	-	-
Орочени депозити	-	-	-
Останати депозити	-	-	-
-	-	-	-
<i>Издадени должнички хартии од вредност</i>			
Инструменти на пазарот на пари	-	-	-
Сертификати за депозит	-	-	-
Издадени обврзници	-	-	-
Останато	-	-	-
-	-	-	-
<i>Субординирани обврски</i>			
Останати финансиски обврски	-	-	-
-	-	-	-
Вкупно финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање			
-	-	-	-

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
Движење на промените во кредитната способност на Банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност	
Состојба на 1 јануари	-
Признаено во Останата сеопфатна добивка за годината	-
(Трансфер во други резервни фондови)	-
Состојба на 31 декември	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

34. Депозити

34.1. Депозити на банки

во илјади денари				
тековна година 2024		претходна година 2023		
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни	
Тековни сметки				
домашни банки	21,376	-	118,835	-
странски банки	15,940	-	15,006	-
Депозити по видување				
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Орочени депозити				
домашни банки	1,196,010	-	387,419	-
странски банки	-	-	-	-
Ограничени депозити				
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Останати депозити				
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити				
домашни банки	87	-	198	-
странски банки	-	-	-	-
Тековна достасаност	-	-	-	-
Вкупно депозити на банки	1,233,413	-	521,458	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година
34. Депозити (продолжува)
34.2. Депозити на други комитенти

<i>во илјади денари</i>				
тековна година 2024		претходна година 2023		
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни	
Нефинансиски друштва				
Тековни сметки	32,492,296	-	30,457,139	-
Депозити по видување	209,863	-	394,361	-
Орочени депозити	3,301,628	927,790	2,482,680	825,971
Ограничени депозити	530,668	1,190,642	512,424	1,215,430
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	24,097	-	17,730	-
	36,558,552	2,118,432	33,864,334	2,041,401
Држава				
Тековни сметки	514,533	-	528,559	-
Депозити по видување	3,135	-	2,534	-
Орочени депозити	25,000	20,000	35,000	20,000
Ограничени депозити	2,496	-	186	-
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	814	-	440	-
	545,978	20,000	566,719	20,000
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Тековни сметки	2,440,352	-	2,578,486	-
Депозити по видување	696	-	471	-
Орочени депозити	336,240	211,378	362,996	191,952
Ограничени депозити	20,144	723	16,260	2,035
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	2,562	-	3,869	-
	2,799,994	212,101	2,962,082	193,987
Финансиски друштва, освен банки				
Тековни сметки	568,658	-	371,320	-
Депозити по видување	432	-	397	-
Орочени депозити	270	373,779	-	388,779
Ограничени депозити	1,587	14,819	11,433	13,807
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	5,152	-	4,607	-
	576,099	388,598	387,757	402,586
Домаќинства				
Тековни сметки	47,957,448	-	42,084,096	-
Депозити по видување	8,588,619	-	8,880,744	-
Орочени депозити	28,054,475	21,113,238	28,088,605	19,051,498
Ограничени депозити	710,006	1,660,522	891,861	1,336,281
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	395,659	-	207,222	-
	85,706,207	22,773,760	80,152,528	20,387,779
Нерезиденти, освен банки				
Тековни сметки	919,124	-	962,241	-
Депозити по видување	1,494	-	1,493	-
Орочени депозити	69,048	475,998	70,192	287,478
Ограничени депозити	199,248	1,184	206,834	7,560
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	1,009	-	778	-
	1,189,923	477,182	1,241,538	295,038
Тековна достасаност	6,028,112	(6,028,112)	5,317,536	(5,317,536)
Вкупно депозити на други комитенти	133,404,865	19,961,961	124,492,494	18,023,255

34. Депозити (продолжува)**34.2. Депозити на други комитенти (продолжува)**

Ограничените депозити претставуваат депозити од кои Групата во име на депонентите врши плаќања во странство, отвора акредитиви, набавува странски средства за плаќање, а дел од нив служат како обезбедување по кредити и издадени гаранции кои Групата ги одобрила на одредени претпријатија, депозити како обезбедување по одобрени потрошувачки кредити и кредити на население.

35. Издадени должнички хартии од вредност

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

Инструменти на пазарот на пари

Сертификати за депозит

Издадени обврзници

Останато

Обврски врз основа на камати за издадени хартии од вредност

Вкупно издадени должнички хартии од вредност

36. Обврски по кредити

А. Структура на обврските по кредити според видот на обврската и секторот на давателот

во илјади денари				
тековна година 2024		претходна година 2023		
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни	
Банки				
Резиденти				
Обврски по кредити	182	1,146,204	34	463,738
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	3,063	-	192	-
Нерезиденти				
Обврски по кредити	-	304,552	-	409,385
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	2,824	-	3,112	-
Нефинансиски друштва				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Држава				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Финансиски друштва, освен банки				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Нерезиденти, освен банки				
Нефинансиски друштва				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Држава				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Финансиски друштва, освен банки				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Домаќинства				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Тековна достасаност	252,345	(252,345)	285,474	(285,474)
Вкупно обврски по кредити	258,414	1,198,411	288,812	587,649

36. Обврски по кредити (продолжува)

Б. Обврски по кредити според кредитодавателот (продолжува)

во илјади денари				
тековна година 2024		претходна година 2023		
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни	
<i>домашни извори:</i>				
Развојна банка на Северна Македонија – РБСМ (поранешна МБПР) – ЗКДФ - ИФАД 2	187	3,636	34	34
РБСМ – ЕИБ (Европска инвестициска банка)	2,900	1,060,197	135	433,917
РБСМ- Дигитализација/Енергетска ефикасност/Обновливи извори на енергија	158	82,371	57	29,787
	3,245	1,146,204	226	463,738
<i>странски извори:</i>				
EBRD - TARA (Transfer and Amendment and Restatement Agreement)	453	39,963	687	60,342
EBRD - CSP (SME Competitiveness Support Programme)	26	79,898	94	137,996
EBRD - GEFF (Western Balkans Green Economy Financing Facility)	-	-	1	1,928
EBRD – CSP II (SME Competitiveness Support Programme)	-	-	11	17,560
EBRD - GEFF II (Western Balkans Green Economy Financing Facility)	217	12,184	647	36,551
EBRD – REBOOT (Sustainable Reboot SME Programme)	184	27,330	642	81,989
EBRD - GEFF III (Western Balkans GEFF III – REpower Residential Programme)	363	24,339	1,030	73,019
EBRD - GEFF III Loan 2 (Western Balkans GEFF III – REpower Residential Programme)	1,581	120,838		
	2,824	304,552	3,112	409,385
Тековна достасаност	252,345	(252,345)	285,474	(285,474)
Вкупно обврски по кредити	258,414	1,198,411	288,812	587,649

36. Обврски по кредити (продолжува)

Б. Обврски по кредити според кредитодавателот (продолжува)

Кредитодавател	Валута	Каматна стапка	Година на достасување	Вид на обезбедување
РБСМ - ЗКДФ	МКД/ЕУР	0,5 %	согласно договорите склучени со крајните корисници	3 меници
РБСМ - ПКФ	МКД	-	согласно договорите склучени со крајните корисници	4 меници
РБСМ – ЕИБ	ЕУР	0 %, 1,5 % фиксна	согласно договори за кредит склучени со РБСМ	4 меници во форма на нотарски акт *Залог на побарувања по договори за поткредит со крајните корисници во форма на нотарски акт
РБСМ-Дигитализација/Енергетска ефикасност/Обновливи извори на енергија	ЕУР	0,9 % фиксна	согласно договори за кредит склучени со РБСМ	2 меници во форма на нотарски акт *Залог на побарувања по договори за поткредит со крајните корисници во форма на нотарски акт
EBRD -TARA	ЕУР	6,5 %-фиксна, 5 %-прилагодлива	согласно договорите склучени со крајните корисници	необезбедено
EBRD -CSP	ЕУР	3м ЕУРИБОР + 2 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	28.09.2026	необезбедено
EBRD-GEFF	ЕУР	6м ЕУРИБОР + 1,85 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	30.12.2025 Отплатен на 28.06.2024	необезбедено
EBRD –CSP II	ЕУР	3м ЕУРИБОР + 1,7 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	28.03.2024	необезбедено
EBRD-GEFF II	ЕУР	6м ЕУРИБОР + 1,7 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	10.03.2025	необезбедено
EBRD-REBOOT	ЕУР	3м ЕУРИБОР + 1,7 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	12.05.2025	необезбедено
EBRD-GEFF III	ЕУР	6м ЕУРИБОР + 1,55 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	03.04.2025	необезбедено
EBRD - GEFF III Loan 2	ЕУР	6м ЕУРИБОР + 1,35 п.п. годишно, вредност нула за негативна ЕУРИБОР стапка	23.07.2027	необезбедено

Групата има засновано залог на побарувања во форма на нотарски акт во корист на РБСМ по договори за поткредит со крајните корисници одобрени од кредитните линии на ЕИБ и кредитната линија за Дигитализација/Енергетска ефикасност/Обновливи извори на енергија, администрирани преку РБСМ. Со состојба на 31 декември 2024 година износот на обврските по кредити за кои Банката има воспоставено залог на побарувања по договори за поткредит изнесува 796,190 илјади денари (31.12.2023: 103,647 илјади денари) (Белешка 22.2).

Со состојба 31.12.2024 година Групата е усогласена со ковенантите согласно договорите со EBRD.

37. Субординирани обврски

Обврски по субординирани депозити

Обврски врз основа на камати

Обврски по субординирани кредити

Обврски врз основа на камати

Обврски по субординирани издадени должнички хартии од вредност

Обврски врз основа на камати

Откупливи приоритетни акции

Вкупно субординирани обврски

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

38. Посебна резерва и резервирања

	Посебна резерва за вонбилансни кредитни изложености	Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови	Резервирања за пензиите и за други користи за вработените	Резервирања за реструктурирањето	Резервирања за неповолните договори	Останати резервирања	Вкупно
<i>во илјади денари</i>							
Состојба на 1 јануари 2023 (претходна година)	414,290	-	32,590	-	-	-	446,880
дополнителни резервирања во текот на годината	329,970	-	10,283	-	-	-	340,253
(искористени резервирања во текот на годината)	-	-	(4,058)	-	-	-	(4,058)
(ослободување на резервирањата во текот на годината)	(292,913)	-	(449)	-	-	-	(293,362)
Ефект од курсни разлики	(43)	-	-	-	-	-	(43)
Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)	451,304	-	38,366	-	-	-	489,670
Состојба на 1 јануари 2024 (тековна година)	451,304	-	38,366	-	-	-	489,670
дополнителни резервирања во текот на годината	356,624	-	10,513	-	-	-	367,137
(искористени резервирања во текот на годината)	-	-	(2,949)	-	-	-	(2,949)
(ослободување на резервирањата во текот на годината)	(365,585)	-	(603)	-	-	-	(366,188)
Ефект од курсни разлики	169	-	-	-	-	-	169
(отпишани побарувања)	(208,876)	-	-	-	-	-	(208,876)
Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)	233,636	-	45,327	-	-	-	278,963

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

38. Посебна резерва и резервирања (продолжува)

Отпишаните побарувања се побарувања кои се пренесени на вонбилансна евиденција, но со право на наплата, согласно регулатива на НБРСМ.

Активните вонбилансни позиции изложени на кредитен ризик за кои се утврдува посебна резерва, се класифицирани во различни ризични категории соодветно на проценетиот ризик за потенцијални загуби. На 31 декември 2024 година 90,47 % од вкупните активни вонбилансни позиции се класифицирани во ризична категорија А, ризичната категорија Б учествува со 6,96 %, а ризичните категории В, Г и Д со 2,57 %.

39. Останати обврски

	во илјади денари	
	тековна година 2024	претходна година 2023
Обврски кон добавувачите	50,049	50,019
Добиени аванси	9,519	13,732
Обврски за провизиите и надоместите	18,818	17,848
Пресметани трошоци	204,987	35,316
Разграничени приходи од претходна година	-	-
Краткорочни обврски кон вработените	-	-
Краткорочни обврски за користите на вработените	616	538
Останато		
Други обврски врз други основи	60,398	37,293
Трансакции за порамнување со банкарски картички	449,427	519,240
Обврски кон ентитети во процес на постапка за основање друштво	10,282	13,033
Обврски за неизвршени исплати врз основа на наплати од странство	295,070	207,768
Обврски за ДДВ	1,805	6,596
Обврски во странска валута за основање правни друштва	4,208	8,756
Други останати обврски		
Останати обврски	29,104	35,014
Вкупно останати обврски	1,134,283	945,153

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

40. Запишан капитал

A. Запишан капитал

Состојба на 1 јануари - целосно платени
Запишани акции во текот на годината
Реализација на опциите на акции
Поделба/окрупнување на номиналната вредност на акција
Останати промени во текот на годината
Конверзија на приоритетни во обични акции
Состојба на 31 декември - целосно платени

во денари		број на издадени акции				во илјади денари	
Номинална вредност по акција		обични акции		неоткупливи приоритетни акции		Вкупно запишан капитал	
обични акции	неоткупливи приоритетни акции	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023
1,000	-	2,279,067	2,279,067	-	-	2,279,067	2,279,067
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
1,000	-	2,279,067	2,279,067	-	-	2,279,067	2,279,067

Издадените обични акции на Банката се целосно платени. Имателите на обични акции имаат право на дивиденда и имаат право на еден глас на Собранието. Сите акции носат право на сразмерно учество во поделбата на остатокот на стечајната, односно ликвидационата маса. Согласно акционерската книга, на 31 декември 2024 година кај 206.756 обични акции, односно 9,07% од вкупниот акционерски капитал (на 31 декември 2024 година кај 143.551 обични акции, односно 6,30 %), има ограничување/а на правото/ата засновани на закон и/или на Одлука или акт на надлежен орган.

На 31 декември 2024 година Банката не поседува сопствени акции. Отворените инвестициски фондови управувани од подружницата на Банката, КБ Инвест АД Скопје, поседуваат вкупно 13.030 обични акции, односно 0,57% од вкупниот акционерски капитал, и тоа КБ Инвест - Балансиран поседува 1.900 обични акции, односно 0.08 % од вкупниот акционерски капитал и КБ Инвест МБИ 10 поседува 11.130 обични акции, односно 0.49 % од вкупниот акционерски капитал (со 31.12.2023 година поседуваат вкупно 13.051 обични акции, односно 0,57 % од вкупниот акционерски капитал, и тоа КБ Инвест - Балансиран поседува 1.921 обични акции, односно 0.08 % од вкупниот акционерски капитал и КБ Инвест МБИ 10 поседува 11.130 обични акции, односно 0.49 % од вкупниот акционерски капитал.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

40. Запишан капитал (продолжува)

Б. Дивиденди

Б.1. Објавени дивиденди и платени дивиденди од страна на Групата

Објавени дивиденди и платени дивиденди за годината

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-

Дивиденда по обична акција

Дивиденда по приоритетна акција

во денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-
-	-

Б.2. Објавени дивиденди по денот на билансот на состојба (не се прикажани обврски за дивиденди во билансот на состојба)

Објавени дивиденди по 31 декември

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
2,848,834	2,073,951

Дивиденда по обична акција

Дивиденда по приоритетна акција

во денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
1,250	910
-	-

Предлог-одлуката за определување на износот на дивидендата и датуми на исплата на дивиденда за 2024 година е одобрена од страна на Надзорниот одбор.

До датумот на издавање на финансиските извештаи, дивидендата сè уште не е усвоена од страна на Собанието на акционери.

В. Акционери чија сопственост надминува 5% од акциите со право на глас

	во илјади денари		во %	
	тековна година 2024	претходна година 2023	тековна година 2024	претходна година 2023
Име на акционерот	Запишан капитал (номинална вредност)	Запишан капитал (номинална вредност)	право на глас	право на глас
АДОРА ИНЖЕНЕРИНГ ДООЕЛ експорт импорт Скопје	341,700	341,700	14.99 %	14.99 %
Вкупно	341,700	341,700	14.99 %	14.99 %

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

41. Заработка по акција

А. Основна заработка по акција

Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции

Нето-добивка за годината

Дивиденда за неоткупливи приоритетни акции

Корекции на нето-добивката која им припаѓа на имателите на обични акции

Вредност на емитирани акции

Вредност на повлечени акции

Вредност на дивиденда исплатена во акции

Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
4,946,892	3,587,308
-	-
-	-
-	-
4,946,892	3,587,308

Пондериран просечен број на обичните акции

Издадени обични акции на 1 јануари

Ефекти од промените на бројот на обичните акции во текот на годината

Ефект од конверзија на неоткупливи приоритетни во обични акции

Ефект на продажба на сопствени акции на пазарот

Ефект од нова емисија на обични акции

Пондериран просечен број на обичните акции на 31 декември

Основна заработка по акција (во денари)

број на акции	
тековна година 2024	претходна година 2023
2,279,067	2,279,067
-	-
-	-
-	-
2,279,067	2,279,067
2,171	1,574

Б. Разводната заработка по акција

Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции разводната

Нето-добивка за годината која има припаѓа на имателите на обични акции (разводната)

Корекции на нето-добивката која им припаѓа на имателите на обични акции за ефектите на сите издадени потенцијални обични акции (наведете поодделно)

Дивиденда на приоритетни акции конвертирани во обични акции

Приход од реализирани опции

Вредност на откупени сопствени акции

Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции (разводната)

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
4,946,892	3,587,308
-	-
-	-
-	-
4,946,892	3,587,308

Пондериран просечен број на обичните акции (разводната)

Издадени обични акции на 1 јануари

Ефект од издавањето на потенцијалните обични акции

Пондериран просечен број на обичните акции (разводнети) на 31 декември

Разводната заработка по акција (во денари)

Број на акции	
тековна година 2024	претходна година 2023
2,279,067	2,279,067
-	-
2,279,067	2,279,067
2,171	1,574

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

42. Потенцијални обврски и потенцијални средства

42.1. Потенцијални обврски

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
Платежни непокриени гаранции	
во денари	1,423,166
во странска валута	1,230,366
во денари со валутна клаузула	264,003
Чинидбени непокриени гаранции	
во денари	4,400,483
во странска валута	223,689
во денари со валутна клаузула	1,128,190
Непокриени акредитиви	
во денари	-
во странска валута	658,511
во денари со валутна клаузула	-
Неискористени пречекорувања по тековни сметки	2,236,339
Неискористени лимити на кредитни картички	1,246,800
Преземени обврски за кредитирање и неискористени кредитни лимити	2,867,298
Издадени покриени гаранции	972,766
Покриени акредитиви	66,619
Останати потенцијални обврски	1,857,547
Вкупно потенцијални обврски пред посебната резерва	18,575,777
(Посебна резерва)	(233,636)
Вкупно потенцијални обврски намалени за посебната резерва	16,751,579

Заклучно со 31.12.2024 година, Групата води 17 судски постапки (2023: 13 судски постапки) во кои е тужена страна од правни и физички лица, а кои произлегуваат од нејзиното работење. Вкупниот износ на потенцијални обврски кои можат да произлезат од овие постапки на 31.12.2024 година изнесува 334.461 илјади денари плус камата (2023: 127.704 илјади денари плус камата).

Групата обезбедува Групарски гаранции и акредитиви за гарантирање на работењето на клиентите пред трети страни. Овие договори имаат фиксни лимити и вообичаено се одобруваат за период до една година. Достасувањата не се концентрирани во ниту еден период.

Овие потенцијални обврски имаат вонбилансен кредитен ризик затоа што во билансот на состојба се признаваат само провизиите и исправките за потенцијални загуби сè до моментот кога преземените и потенцијалните обврски ќе бидат исполнети или ќе достасаат. Голем дел од преземените и потенцијалните обврски ќе достасаат без да бидат авансирани во целост или делумно. Поради тоа износите не претставуваат идни парични текови.

Износот на отповикливи потенцијални обврски изнесува 1,857,547 илјади денари, а износот на неотповикливи (неискористени неотповикливи кредитни лимити) 6,350,437 илјади денари (2023: 1,604,626 илјади денари, а износот на неотповикливи 5,808,673 илјади денари).

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

42. Потенцијални обврски и потенцијални средства (продолжува)

42.1. Потенцијални обврски (продолжува)

Даночен ризик

Деловните книги и сметководствената регулатива на Групата подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во период од 5 години по поднесената даночна пријава за финансиската година и евентуално можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според процените на раководството на Групата, на датумот на овие финансиски извештаи нема сознанија за какви било дополнителни околности кои можат да создадат потенцијални материјални обврски во тој поглед.

42.2. Потенцијални средства

Наведете ги одделно позначајните потенцијални средства:

Вкупно потенцијални средства

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
-	-
-	-

43. Работи во име и за сметка на трети лица

Администрирање на средствата во име и за сметка на трети лица

Депозити во денари

Депозити во странска валута

Кредити во денари

Кредити во странска валута

Други побарувања во денари

Други побарувања во странска валута

Управување на средствата во име и за сметка на трети лица

Депозити во денари

Депозити во странска валута

Кредити во денари

Кредити во странска валута

Други побарувања во денари

Други побарувања во странска валута

Старателски сметки

Останато

Вкупно

во илјади денари					
тековна година 2024			претходна година 2023		
Средства	Обврски	Нето позиција	Средства	Обврски	Нето позиција
44,419	44,419	-	44,419	44,419	-
-	-	-	-	-	-
69,765	68,693	1,072	113,983	115,454	(1,471)
-	-	-	-	-	-
-	2	(2)	-	80	(80)
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
47,405	47,429	(24)	94,473	94,473	-
912	3,516	(2,604)	1,422	3,940	(2,518)
162,501	164,059	(1,558)	254,297	258,365	(4,069)

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

44. Трансакции со поврзаните страни

А. Биланс на состојба

во илјади денари

Состојба на 31 декември 2024

Средства

	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Тековни сметки	-	-	-	-	-	-
Средства за тргување	-	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања						
хипотекарни кредити	-	-	-	146,240	-	146,240
потрошувачки кредити	-	-	-	25,638	-	25,638
побарувања по финансиски лизинг	-	-	-	-	-	-
побарувања по факторинг и форфетирање	-	-	-	-	-	-
останати кредити и побарувања	-	-	29	1,146,195	-	1,146,224
Вложувања во хартиите од вредност	-	-	422,412	-	-	422,412
(Исправка на вредноста)	-	-	(1)	(16,875)	-	(16,876)
Останати средства	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	422,440	1,301,198	-	1,723,638
Обврски						
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-
Депозити	-	-	635	1,405,124	-	1,290,694
Издадени хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	-	-
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	99	-	-
Вкупно	-	-	635	1,405,223	-	1,290,694

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

A. Биланс на состојба (продолжува)

во илјади денари

Состојба на 31 декември 2024

Потенцијални обврски

	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Групата	Останати поврзани страни	Вкупно
Издадени гаранции	-	-	-	1,619,111	-	1,619,111
Издадени акредитиви	-	-	-	-	-	-
Останати потенцијални обврски	-	-	280	58,855	-	59,135
(Посебна резерва)	-	-	(7)	(880)	-	(887)
Вкупно	-	-	273	1,677,086	-	1,677,359
Потенцијални средства						
Примени гаранции	-	-	-	-	-	-
Останати потенцијални средства	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-	-	-

во илјади денари

Состојба на 31 декември 2023

Средства

	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Групата	Останати поврзани страни	Вкупно
Тековни сметки	-	-	-	-	-	-
Средства за тргување	-	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања						
хипотекарни кредити	-	-	-	155,673	-	155,673
потрошувачки кредити	-	-	-	34,600	-	34,600
побарувања по финансиски лизинг	-	-	-	-	-	-
побарувања по факторинг и форфетирање	-	-	-	-	-	-
останати кредити и побарувања	-	-	14	1,115,580	-	1,116,214
Вложувања во хартиите од вредност	-	-	403,904	-	-	454,830
(Исправка на вредноста)	-	-	-	(12,144)	-	(12,153)
Останати средства	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	403,918	1,293,709	-	1,749,164

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

A. Биланс на состојба (продолжува)

Обврски

Обврски за тргување

Депозити

Издадени хартии од вредност

Обврски по кредити

Субординирани обврски

Останати обврски

Вкупно

Потенцијални обврски

Издадени гаранции

Издадени акредитиви

Останати потенцијални обврски

(Посебна резерва)

Вкупно

Потенцијални средства

Примени гаранции

Останати потенцијални средства

Вкупно

Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Групата	Останати поврзани страни	Вкупно
-	-	-	-	-	-
-	-	1,429	1,136,117	-	1,170,548
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	1,429	1,136,117	-	1,170,548
-	-	-	89,682	-	89,682
-	-	-	-	-	-
-	-	296	42,164	-	42,460
-	-	(3)	(434)	-	(437)
-	-	293	131,412	-	131,705
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

Б. Приходи и расходи кои произлегуваат од трансакциите со поврзаните страни

во илјади денари		Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Групата	Останати поврзани страни	Вкупно
2024 (тековна година)							
Приходи							
Приходи од камата		-	-	-	65,954	-	65,954
Приходи од провизии и надомести		-	-	305	16,668	-	22,293
Нето-приходи од тргување		-	-	-	-	-	-
Приходи од дивиденда		-	-	-	-	-	25,968
Капитална добивка од продажбата на нетековни средства		-	-	-	-	-	-
Останати приходи		-	-	111,053	3,989	-	116,546
Трансфери помеѓу субјектите		-	-	-	-	-	-
Вкупно		-	-	111,358	86,611	-	230,761
Расходи							
Расходи за камата		-	-	-	27,958	-	28,328
Расходи за провизии и надомести		-	-	-	-	-	-
Нето-загуби од тргување		-	-	-	-	-	-
Расходи за набавка на нетековните средства		-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа		-	-	5	5,250	-	5,285
Останати расходи		-	-	3	3,329	-	3,336
Трансфери помеѓу субјектите		-	-	-	-	-	-
Вкупно		-	-	8	36,537	-	36,949

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

Б. Приходи и расходи кои произлегуваат од трансакциите со поврзаните страни (продолжува)

<i>во илјади денари</i>		Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Групата	Останати поврзани страни	Вкупно
2023 (претходна година)							
Приходи							
Приходи од камата	-	-	-	-	59,772	-	59,772
Приходи од провизии и надомести	-	-	266	-	7,461	-	9,758
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-	-
Приходи од дивиденда	-	-	-	-	-	-	21,285
Капитална добивка од продажбата на нетековни средства	-	-	-	-	-	-	-
Останати приходи	-	-	92,549	-	3,216	-	97,292
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	92,815	70,449	-	-	188,107
Расходи							
Расходи за камата	-	-	-	-	14,996	-	15,821
Расходи за провизии и надомести	-	-	-	-	-	-	-
Нето-загуби од тргување	-	-	-	-	-	-	-
Расходи за набавка на нетековните средства	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	(5)	-	(5,033)	-	(5,030)
Останати расходи	-	-	1	-	2,526	-	2,533
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	(4)	12,489	-	-	13,324

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)**В. Надомести на раководниот кадар на Групата**

Краткорочни користи за вработените	338,223
Користи по престанокот на вработувањето	-
Користи поради престанок на вработувањето	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со сопственички инструменти	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со парични средства	-
Останато	17,369
Вкупно	355,592

во илјади денари	
тековна година 2024	претходна година 2023
	303,433
	-
	-
	-
	-
	16,196
355,592	319,629

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

45. Наеми

A. Наемодавател

A.1. Побарувања по финансиски наеми

во илјади денари
Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)

Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот

Вкупно

Состојба на 31 декември 2024 (претходна година)

Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот

Вкупно

Вкупно побарувања по финансиски наем	Период на достасување на побарувањата по финансиски наем		
	до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

A.2. Побарувања по неотповикливи оперативни наеми

во илјади денари
Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)

Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот

Вкупно

Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)

Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот

Вкупно

Вкупно побарувања по неотповикливи оперативни наеми	Период на достасување на побарувањата по неотповикливи оперативни наеми		
	до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

45. Наеми (продолжува)

A. Наемодавател (продолжува)

A.2. Побарувања по неотповикливи оперативни наеми (продолжува)

во илјади денари

Вредност на имотот даден под оперативен наем:

состојба на 31 декември 2024 (тековна година)

состојба на 31 декември 2023 (претходна година)

Вкупно

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-

Б. Наемател

Б.1. Обврски по финансиски наеми

во илјади денари

Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)

Вкупно

Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)

Вкупно

Вкупно обврски по финансиски наем	Период на достасување на обврските по финансиски наем		
	до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

45. Наеми (продолжува)

Б. Наемател (продолжува)

Б.1. Обврски по финансиски наеми (продолжува)

во илјади денари		Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
Вредност на имотот земен под финансиски наем:								
Набавна вредност								
Состојба на 1 јануари 2023 (претходна година)		-	-	-	-	-	-	-
Зголемувања		-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)		-	-	-	-	-	-	-
Останато		-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)		-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2024 (тековна година)		-	-	-	-	-	-	-
Зголемувања		-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)		-	-	-	-	-	-	-
Останато		-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)		-	-	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година
45. Наеми (продолжува)
Б. Наемател (продолжува)
Б.1. Обврски по финансиски наеми (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
Акумулирана амортизација и оштетување							
Состојба на 1 јануари 2023 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
амортизација за годината	-	-	-	-	-	-	-
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2024 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
амортизација за годината	-	-	-	-	-	-	-
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
Сегашна сметководствена вредност на 1 јануари 2023 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2023 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2024 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

45. Наеми (продолжува)

Б. Наемател (продолжува)

Б.2. Обврски по неотповикливи оперативни наеми

во илјади денари

	Вкупно побарувања по неотповикливи оперативни наеми	Период на достасување на побарувањата по неотповикливи оперативни наеми		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
Состојба на 31 декември 2024 (тековна година)	37,575	4,285	11,524	21,766
Вкупно	37,575	4,285	11,524	21,766
Состојба на 31 декември 2023 (претходна година)	45,780	4,285	13,943	27,552
Вкупно	45,780	4,285	13,943	27,552

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

46. Плаќања врз основа на акции

Датум на давање на опцијата
Датум на истекување на опцијата
Цена на реализација на опцијата
Цена на акцијата на датумот на давање на опцијата
Варијанса
Очекуван принос на дивидендата
Каматна стапка
Објективна вредност на датумот на давање на опцијата

во илјади денари			
тековна година 2024		претходна година 2023	
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

Состојба на 1 јануари

Промени во текот на годината
опции дадени на членовите на Надзорниот одбор
опции дадени на членовите на Управниот одбор
останати дадени опции
форфетирани опции
реализирани опции
опции со истечен краен рок

Состојба на 31 декември

тековна година 2024		претходна година 2023	
број на опциите за акции	пондерирана просечна цена за опциите за акции	број на опциите за акции	пондерирана просечна цена за опциите за акции
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

47. Подружници на Групата

Види сметководствена политика в) i).

Групата се состои од Банката и подружницата КБ Инвест АД Скопје. Своите активности ги извршува во Република Северна Македонија. Банката има 78.43 % од акциите со право на глас во подружницата (2023: 78.43 %).

Значајни ограничувања

Банката нема значајни ограничувања на својата способност да ги користи средствата или да ги подмирува обврските во рамките на Групата.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година

47. Подружници на Групата (продолжува)**Неконтролирано учество во подружници**

Табелата во продолжение дава информации за подружниците каде што има материјално неконтролирано учество.

КБ Инвест

Во илјади денари

	За годината завршена на 31 декември 2024	За годината завршена на 31 декември 2023
Средства		
Парични средства и парични еквиваленти	19,079	1,904
Финансиски средства чувани за тргување	67,667	40,405
Вложувања во хартии од вредност чувани до достасување	78,530	74,727
Депозити во банки	16,000	31,100
Недвижности и опрема	320	513
Нематеријални средства	690	754
Останати средства	13,405	9,913
Вкупно средства	195,691	159,316
Обврски		
Обврски кон добавувачи и други обврски	20,506	16,574
Вкупно обврски	20,506	16,574
Нето-средства	175,185	142,742
Сметководствена вредност на неконтролираното учество	37,787	30,789
 <i>Во илјади денари</i>		
Приходи	112,337	79,165
Расходи	(51,041)	(36,967)
Добивка/(загуба)	61,296	42,198
Вкупна сеопфатна добивка/(загуба), нето	61,296	42,198
Добивка/(загуба) на неконтролираното учество	13,222	15,069

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ**Белешки кон консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2024 година****47. Подружници на Групата (продолжува)****Неконтролирано учество во подружници (продолжува)**

<i>Во илјади денари</i>	За годината завршена на 31 декември 2024	За годината завршена на 31 декември 2023
Парични текови од оперативни активности	59,155	50,526
Парични текови од инвестициони активности	(10,289)	(22,261)
Парични текови од финансиски активности, пред дивиденди на неконтролираното учество	(24,549)	(21,286)
Парични текови од финансиски активности, дивиденди на неконтролираното учество	(7,142)	(11,824)
Нето-зголемување/(намалување) на паричните средства и паричните еквиваленти	17,175	(4,845)

48. Настани по датумот на билансот на состојба

Нема настани кои треба да бидат обелоденети помеѓу датумот на билансот на состојба и датумот кога финансиските извештаи се одобрени за издавање.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Прилози

За годината која завршува на 31 декември 2024 година

ПРИЛОГ 1 – Консолидирана годишна сметка

Период

Контролор

1 2 3

4 5 6 7 8 9 1 1

1 0 0 0 0 0 0 0 0 3 0 0 1 8

Вид
работа

Идентификационен број
(ЕМБС)

Резервни кодекси

Назив на банка/финансиска институција Комерцијална Банка АД Скопје
Адреса,седиште, телефон Васил Иљоски бр. 3, 1000 Скопје тел: 3168 758.
Адреса за е-пошта Anita.Bislimovska@kb.com.mk
Единствен даночен број 4030989254937.

КОНСОЛИДИРАН БИЛАНС НА СОСТОЈБАТА
на ден 31.12.2024 година

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	(во денари) Износ	
			Претходна година	Тековна година
1	2	3	4	5
	АКТИВА:			
1.	Парични средства и парични еквиваленти	140	58.190.149.064	52.747.063.212
2.	Вложувања во должнички хартии од вредност кои може да се користат за рефинансирање во НБРМ (142+143-144)	141	5.644.940.419	4.273.701.026
2а.	Благајнички записи	142	2.514.378.832	2.413.616.961
2б.	Државни хартии од вредност	143	3.130.561.587	1.860.084.065
2в.	Исправка на вредноста	144	-	-
3.	Кредити на и побарувања од банки (146+147+148-149)	145	2.981.364.499	6.051.010.961
3а.	Кредити	146	54.078.847	47.732
3б.	Депозити	147	2.927.586.221	6.045.676.695
3в.	Останати побарувања	148	-	5.904.065
3г.	Исправка на вредноста	149	300.569	617.531
4.	Кредити на и побарувања од други коминтенти (151+152-153)	150	60.206.811.355	72.975.118.168
4а.	Кредити	151	63.185.557.777	76.005.635.546
4б.	Останати побарувања	152	-	-
4в.	Исправка на вредноста	153	2.978.746.422	3.030.517.378
5.	Должнички хартии од вредност (155+156+157-158)	154	26.729.257.762	35.558.927.254
5а.	Благајнички записи	155	-	-

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Претходна година	Тековна година
1	2	3	4	5
5б.	Државни хартии од вредност	156	24.774.591.249	33.118.839.874
5в.	Останати должнички хартии од вредност	157	1.957.446.844	2.440.638.859
5г.	Исправка на вредноста	158	2.780.331	551.479
6.	Вложувања во сопственички инструменти	159	142.448.905	247.645.877
7.	Вложувања во придружени друштва (161+162)	160	403.904.186	422.411.766
7а.	Вложувања во банки	161	-	-
7б.	Останати вложувања во придружени претпријатија	162	403.904.186	422.411.766
8.	Вложувања во подружници (164+165)	163	-	-
8а.	Вложувања во банки	164	-	-
8б.	Останати вложувања во подружници	165	-	-
9.	Заеднички вложувања (167+168)	166	-	-
9а.	Заеднички вложувања во банки	167	-	-
9б.	Останати заеднички вложувања	168	-	-
10.	Нематеријални средства (170+171+172+173+174)	169	71.671.876	86.158.730
10а.	Основачки издатоци	170	-	-
10б.	Издатоци за истражување и развој	171	-	-
10в.	Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	172	13.919.019	23.501.775
10г.	Гудвил	173	-	-
10д.	Останати нематеријални средства	174	57.752.857	62.656.955
11.	Материјални средства (176+177+178)	175	2.698.598.265	2.708.412.378
11а.	Земјиште	176	89.200.713	89.200.713
11б.	Недвижности и опрема	177	2.548.134.192	2.559.303.854
11в.	Останати материјални средства	178	61.263.360	59.907.811
12.	Останати средства/побарувања (180+181+182+183+184+185+186+187+188+189+190+191-192)	179	4.827.964.399	1.552.929.581
12а.	Ограничени депозити	180	1.695.721.369	319.729.490
12б.	Дериватни средства чувани за управување со ризик	181	-	-
12в.	Вградени деривати	182	-	-
12г.	Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	183	5.452.604	-
12д.	Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	184	1.962.657.683	10.491.302

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Претходна година	Тековна година
1	2	3	4	5
12f.	Заложени средства	185	-	-
12e.	Аванси за нематеријални средства	186	153.799	319.153
12ж.	Аванси за материјални средства	187	16.819.577	13.495.880
12з.	Побарувања за данок на добивка	188	890.536	391.159
12с.	Одложени даночни средства	189	-	-
12и.	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	190	364.135.295	374.972.643
12j.	Останати побарувања	191	819.193.414	908.581.495
12к.	Исправка на вредноста	192	37.059.878	75.051.541
13.	Одложени приходи и однапред платени трошоци	193	1.784.226.594	2.096.408.960
14.	ВКУПНА АКТИВА (140+141+145+150+154+159+160+163+166+169+175+179+193)	194	163.681.337.324	178.719.787.913
	ПАСИВА:			
15.	ОБВРСКИ (196+202+208+213+222+223+227)	195	145.578.978.683	157.734.628.130
16.	Обврски кон банки (197+198+199+200+201)	196	1.397.918.962	2.690.238.057
16а.	Трансакциски сметки	197	133.841.435	37.315.779
16б.	Депозити	198	387.616.881	1.196.096.886
16в.	Ограничени депозити	199	-	-
16г.	Обврски по кредити	200	876.460.646	1.456.825.392
16д.	Останати обврски	201	-	-
17.	Обврски кон други комитенти (203+204+205+206+207)	202	142.515.748.718	153.366.826.317
17а.	Трансакциски сметки	203	76.981.840.350	84.892.411.104
17б.	Депозити	204	61.311.251.752	64.128.994.893
17в.	Ограничени депозити	205	4.222.656.616	4.345.420.320
17г.	Обврски по кредити	206	-	-
17д.	Останати обврски	207	-	-
18.	Обврски по издадени должнички хартии од вредност (209+210+211+212)	208	-	-
18а.	Издадени инструменти на пазарот на пари	209	-	-
18б.	Издадени сертификати за депозит	210	-	-
18в.	Издадени обврзници	211	-	-
18г.	Останати издадени должнички хартии од вредност	212	-	-

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Претходна година	Тековна година
1	2	3	4	5
19.	Останати обврски (214+215+216+217+218+219+220+221)	213	1.161.992.207	1.378.312.235
19а.	Дериватни обврски чувани за управување со ризик	214	-	-
19б.	Вградени деривати	215	-	-
19в.	Обврски за тргување	216	599.223	1.646.570
19г.	Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	217	-	-
19д.	Обврски за данок на добивка	218	229.888.611	262.670.957
19ѓ.	Одложени даночни обврски	219	-	-
19е.	Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех	220	-	-
19ж.	Останати обврски	221	931.504.373	1.113.994.708
20.	Одложено плаќање на трошоци и приходи во идните периоди	222	13.648.864	20.288.131
21.	Резервирања за ризици и обврски (224+225+226)	223	489.669.932	278.963.390
21а.	Резервирања за вонбилансна кредитна изложеност	224	451.304.319	233.636.037
21б.	Резервирања за пензии и за други користи на вработените	225	38.365.613	45.327.353
21в.	Останати резервирања	226	-	-
22.	Субординирани обврски	227	-	-
23.	КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (229+230-231+232+235+236-237+238-239+240)	228	18.102.358.641	20.985.159.783
24.	Запишан капитал	229	2.279.067.000	2.279.067.000
25.	Премии од акции	230	771.526.243	771.526.243
26.	Откупени сопствени акции (-)	231	-	-
27.	Резерви (233+234)	232	10.748.513.687	12.125.996.070
27а.	Законска и статутарна резерва	233	455.813.400	455.813.400
27б.	Останати резерви	234	10.292.700.287	11.670.182.670
28.	Ревалоризациски резерви и останати разлики од вреднувањето	235	-	(476.758)
29.	Добивка за финансиската година	236	3.587.308.562	4.946.892.658
30.	Загуба за финансиската година (-)	237	-	-
31.	Задржана добивка	238	685.153.737	824.367.239
32.	Пренесена загуба (-)	239	-	-
33.	*Малцинско учество	240	30.789.412	37.787.331
34.	ВКУПНА ПАСИВА (195+228)	241	163.681.337.324	178.719.787.913

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Претходна година	Тековна година
1	2	3	4	5
	ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА			
35.	Вонбилансна евиденција-актива	242	61.219.404.958	72.006.164.789
36.	Вонбилансна евиденција-пасива	243	61.219.404.958	72.006.164.789

* Пополнуваат само оние субјекти кои составуваат консолидирана годишна сметка

Лице одговорно за составување на образецот:

Име и презиме Анита Бислимовска

Број од регистарот на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија:

БР05 0106800

Потпис

Во Скопје

На ден 26.02.2025

Во Скопје

На ден 26.02.2025

Име и презиме на законски застапник на банката/финансиската институција:
Хари Костов

Потпис

Период										Контролор																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540	541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	552	553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563	564	565	566	567	568	569	570	571	572	573	574	575	576	577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587	588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600	601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611	612	613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623	624	625	626	627	628	629	630	631	632	633	634	635	636	637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647	648	649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659	660	661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671	672	673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683	684	685	686	687	688	689	690	691	692	693	694	695	696	697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707	708	709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719	720	721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731	732	733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743	744	745	746	747	748	749	750	751	752	753	754	755	756	757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767	768	769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	780	781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791	792	793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803	804	805	806	807	808	809	810	811	812	813	814	815

Ред.бр	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	ИЗНОС	
			Претходна година	Тековна година
1	2	3	4	5
14б.	Посебна резерва за вонбилансна кредитна изложеност	019	37.056.691	(8.960.520)
14в.	Останати резервирања	020	9.833.979	9.910.361
15.	Расходи од вложувања во придружени друштва, подружници и заеднички вложувања	021	-	-
16.	Останати расходи од дејноста	022	854.444.645	1.029.310.096
17.	Добивка од редовно работење (001+003+005+006+008+010) - (002+004+007+009+011+015+016+017+021+022)	023	3.938.452.636	5.524.531.934
18.	Загуба од редовно работење (002+004+007+009+011+015+016+017+021+022) - (001+003+005+006+008+010)	024	-	-
19.	*Добивка од прекинато работење	025	-	-
20.	*Загуба од прекинато работење	026	-	-
21.	Добивка пред оданочување (023+025-026)	027	3.938.452.636	5.524.531.934
22.	Загуба пред оданочување (024+026-025)	028	-	-
23.	Данок од добивка (дел од Даночниот биланс)	029	336.075.105	564.417.765
24.	Добивка за финансиската година (027-029)	030	3.602.377.531	4.960.114.169
25.	Загуба за финансиската година (029-027) или (028+029)	031	-	-
26.	Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период(во апсолутен износ)	032	941	949
27.	Број на месеци на работење	033	12	12

* Пополнуваат само оние субјекти кои составуваат консолидирана годишна сметка

Додаток на Билансот на успех (го пополнуваат само оние субјекти кои составуваат консолидирана годишна сметка)

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			16	Тековна година
1	2	3	4	5
1.	ДОБИВКА/ЗАГУБА ЗА ФИНАНСИСКАТА ГОДИНА		3.602.377.531	4.960.114.169
2.	Добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното претпријатие	034	3.587.308.562	4.946.892.658
3.	Добивка која припаѓа на малцинското учество	035	15.068.969	13.221.511
4.	Загуба која се однесува на имателите на акции на матичното претпријатие	036		
5.	Загуба која се однесува на малцинското учество	037		

ОСТВАРЕНИ ПРИХОДИ ПРЕТЕЖНО ОД Друго монетарно посредување ДЕЈНОСТ-

6	4	1	9	0
---	---	---	---	---

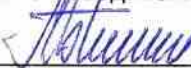
(Се назначува главна приходна шифра на дејноста утврдена со НКД согласно член 9 од Законот за едношалтрески систем-Службен весник на Република Македонија бр.84/05, 13/07,150/07, 140/08,17/11, 53/11 и 70/13).

Лице одговорно за составување на образецот.

Име и презиме Анита Бислимовска

Број од регистарот на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија:

БРОЈ 0106800

Потпис

Во Скопје

На ден 26.02.2025

Во Скопје	Име и презиме на законски застапник на банката/финансиската институција:
На ден <u>26.02.2025</u>	<u>Хари Костов</u>
	Потпис <u></u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Прилози

За годината која завршува на 31 декември 2024 година

ПРИЛОГ 2 –Годишен извештај

Комерцијална банка

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

ЗА РАБОТЕЊЕТО НА КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ
ВО 2024 ГОДИНА

Скопје, февруари 2025 година

Содржина

Список на кратенки и изрази употребени во Годишниот извештај	2
Избрани показатели за работењето на Комерцијална банка АД Скопје	3
I. УСЛОВИ ВО КОИ БАНКАТА ЈА ОСТВАРУВАШЕ СВОЈАТА АКТИВНОСТ ВО ТЕКОТ НА 2024 ГОДИНА	4
II. ОСТВАРУВАЊЕ НА БИЛАНСОТ НА КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ	8
III. ОСТВАРЕНИ ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТИ	13
IV. КОНСОЛИДАЦИЈА	15
V. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ И СУПЕРВИЗОРСКИ СТАНДАРДИ	19
VI. КРЕДИТИРАЊЕ НА СТОПАНСТВО	24
VII. НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ ИНСТРУМЕНТИ	26
VIII. ПЛАТЕН ПРОМЕТ СО ПРАВНИ ЛИЦА	27
IX. ЛИКВИДНОСТ И ФИНАНСИСКИ ПАЗАР	28
X. ТРЕЗОРСКО РАБОТЕЊЕ	30
XI. РАБОТА СО НАСЕЛЕНИЕ	31
XII. ПАЗАРНО УЧЕСТВО НА КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ ВО ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ И КРЕДИТИ	33
XIII. ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА	33
XIV. МАРКЕТИНГ АКТИВНОСТИ	34
XV. АКТИВНОСТИ ЗА КОНТРОЛА НА УСОГЛАСЕНОСТА НА РАБОТЕЊЕТО НА БАНКАТА, СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И УПРАВУВАЊЕ СО СИГУРНОСТА НА ИНФОРМАТИВНИОТ СИСТЕМ	35
XVI. ОРГАНИЗАЦИЈА И ПЕРСОНАЛ	37
XVII. ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА	38
XVIII. ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ	39
XIX. УПРАВУВАЊЕ СО МРЕЖАТА ФИЛИЈАЛИ НА БАНКАТА	39
XX. ИЗВЕШТАЈ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ ВО КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ	40
XXI. КОРПОРАТИВНА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ	54
XXII. ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА ОДРЖЛИВОСТ И ESG ПРАКТИКИ	57
Прилог - Организациона шема на Комерцијална банка АД Скопје	
Прилог - Организациона шема на КБ Инвест АД Скопје	
Прилог - Изјава за усогласеност со Кодексот на корпоративно управување	
Прилог - Изјава согласно член 384-а од ЗТД	

Список на кратенки и изрази употребени во Годишниот извештај

CSP	Програма за поддршка на конкурентноста на мали и средни претпријатија (Competitiveness Support Programme)
DLP	Data Loss Prevention
EBRD	Европска банка за обнова и развој (European Bank for Reconstruction and Development)
ESG	Животна средина, општествени прашања и корпоративно управување (Environmental, Social, Governance)
FATCA	Закон за усогласување на даноците по странски сметки (Foreign Account Tax Compliance Act)
NIM	Нето каматна маржа (Net Interest Margin)
SREP	Супервизорска процена на ризиците (Supervisory Review and Evaluation Process)
АФД	Француска агенција за развој
АК	Адекватност на капитал
БДП	Бруто домашен производ
ВКЛА	Висококвалитетна ликвидна актива
ВПВ	Вкупна пондерирана вредност
ЕБОР	Европска банка за обнова и развој (European Bank for Reconstruction and Development)
ЕИБ	Европска инвестициска банка (European Investment Bank)
ЕЕ	Енергетска ефикасност
ЕУ	Европска Унија
ЕЦБ	Европска централна банка
ЗТД	Закон за трговски друштва
ИКТ	Информатичко комуникациска технологија
ИТ	Информатичка технологија
КИБС	Клириншки интербанкарски системи АД Скопје
КХВ	Комисија за хартии од вредност
МБИ	Македонски берзански индекс
МИПС	Македонски интербанкарски платен систем
ММФ	Меѓународен монетарен фонд
МСП	Мали и средни претпријатија
НБРСМ	Народна банка на Република Северна Македонија
НО	Надзорен одбор
ОДП	Отворена девизна позиција
ОЕ	Организациони единици
ОИЕ	Обновливи извори на енергија
ОР	Одбор за ревизија
ОС	Оперативен систем
ОУР	Одбор за управување со ризици
РБСМ	Развојна банка на Северна Македонија
РСМ	Република Северна Македонија
САД	Соединети Американски Држави
СПЛ	Стапка на покриеност со ликвидност
СПП/ФТ	Спечување на перење пари и финансирање тероризам
СС	Сопствени средства
УО	Управен одбор
ФИ	Финансиски извештаи
ФЕД	Федерални резерви на САД
ФИТР	Фонд за иновации и технолошки развој
ХВ	Хартии од вредност

Избрани показатели за работењето на Комерцијална банка АД Скопје	31.12.2023	31.12.2024	Промена за периодот
Показатели на Билансот на состојба (во милиони денари)			
Вкупна актива	163.606,6	178.612,4	+ 9,2 %
Кредити на, и побарувања од други комитенти	60.206,8	72.975,1	+ 21,2 %
Исправка на вредноста на кредити (посебна резерва)	2.978,7	3.030,5	+ 1,7 %
Депозити на други комитенти	142.548,8	153.401,9	+ 7,6 %
Капитал и резерви	18.010,5	20.860,9	+ 15,8 %
Кредити на комитенти/Депозити од други комитенти	42,2 %	47,6 %	+ 5,4 пп
Кредити на комитенти/Вкупна актива	36,8 %	40,9 %	+ 4,1 пп
Депозити од други комитенти/Вкупна актива	87,1 %	85,9 %	- 1,2 пп
Солвентност			
Сопствени средства	14.413,8	17.577,9	+ 22,0 %
Адекватност на капиталот	17,96 %	19,26 %	+ 1,30 пп
Квалитет на кредитното портфолио			
Вкупна кредитна изложеност (билансна и вонбилансна) во милиони денари	167.633,8	178.205,9	+ 6,3 %
Учество на ризичните категории во вк. кред. изложеност:			
А	92,2 %	90,5 %	-1,7 пп
Б	5,0 %	7,0 %	+ 2,0 пп
В	1,8 %	2,0 %	+ 0,2 пп
Г и Д	1,0 %	0,5 %	- 0,5 пп
Вк. исправка на вред. (за бил. и вонбил. изложеност) во милиони денари	3.471,4	3.341,6	- 3,7 %
Стапка на ризичност на кредитното портфолио	2,07 %	1,88 %	- 0,19 пп
Каматна маржа			
Нето каматната маржа (NIM) сведена на годишно ниво	3,63 %	3,85 %	+ 0,22 пп
Показатели за профитабилноста и ефикасноста			
Стапка на поврат на активата (ROA) пред оданочување	2,4 %	3,1 %	+ 0,7 пп
Стапка на поврат на капиталот (ROE) пред оданочување	21,7 %	26,3 %	+ 4,6 пп
Нето каматен приход /Вкупни приходи од работењето	73,7 %	67,0 %	- 6,7 пп
Трошоци за плати/Вкупни приходи од работењето	18,2 %	16,3 %	- 1,9 пп
Оперативни трошоци/Вкупни приходи	33,7 %	30,6 %	- 3,1 пп

I. УСЛОВИ ВО КОИ БАНКАТА ЈА ОСТВАРУВАШЕ СВОЈАТА АКТИВНОСТ ВО ТЕКОТ НА 2024 ГОДИНА

Во текот на 2024 година глобалната економска активност покажа одредени знаци на подобрување и покрај тоа што ризиците од надворешното опкружување останаа и понатаму нагласени. Притоа, зголемените геополитички тензии претставуваа главен неповолен фактор на ризик којшто влијаеше за побавно намалување на инфлацијата од очекуваното и одложување на почетокот на монетарното олабавување. ЕЦБ изврши намалување на трите основни каматни стапки во четири наврати за по 0,25 процентни поени (п.п.) во јуни, септември, октомври и декември, додека НБРСМ изврши намалување на каматната стапка на благаяничките записи во три наврати за по 0,25 п.п. во септември, октомври и декември 2024 година.

1. Економскиот амбиент во Македонија во 2024 година го карактеризираат следните показатели:¹

Показател	Период	Пораст/Намалување
Инфлација следена според индексот на трошоците на живот	Ø2024 / Ø2023	+3,5 %
Физички обем на индустриско производство	I-XII 2024 / I- XII 2023	-3,6 %
Обем на стокова размена Извоз = 8.425,3 мил.УСД Увоз = 11.969,6 мил.УСД Покриеност на увозот = 70,4 % Трговски дефицит = 3.544,3 мил.УСД	I-XII 2024 / I- XII 2023	-3,1 %
БДП	Трет квартал 2024	+3,0 %

Кредитниот рејтинг на Македонија на 31.12.2024 година е следен:

Кредитен рејтинг на РСМ: Рејтинг агенција	Тековен рејтинг	Претходен рејтинг (31.12.2023 година)
Fitch ratings (1)	ББ+ стабилен изглед	ББ+ стабилен изглед
Standard & Poor's (2)	ББ – стабилен	ББ – стабилен

- (1) Потврден на 06.04.2024 година и на 05.10.2024 година, како резултат на кредибилните и конзистентни макроекономски политики поткрепени со долгогодишната политика на фиксен девизен курс, соодветно ниво на девизни резерви, стабилност на банкарскиот сектор и подобрите показатели за управување од земјите со слични економски перформанси и евроинтегративниот процес.
- (2) Потврден на 30.01.2024 година и на 01.08.2024 година, како резултат на стабилниот банкарски систем, стабилноста на домашната валута, намалената инфлација и зголемените девизни резерви.

- На почетокот на 2024 година ММФ го објави извештајот за Линијата за претпазливост и ликвидност (PLL) во кој даде високи оценки за монетарната политика, девизниот курс, финансискиот и надворешниот сектор и на земјата ѝ додели околу 200 милиони евра во рамки на линијата;
- Склучена е нова Рамка за партнерство со Светската банка со која Република Северна Македонија во следните четири години ќе има на располагање 695 милиони американски долари наменети за подобрување на достапноста и квалитетот на јавните услуги, отворање нови работни места во приватниот сектор, како и зајакнување на отпорноста на климатските промени и намалување на јаглеродните емисии;
- Потпишани се два договори со унгарската Експорт–импорт банка во Будимпешта за заеми во износ од по 500 милиони евра за буџетска поддршка,

¹ Извор: Државен завод за статистика, НБРСМ и Министерство за финансии

поддршка на економијата и за навремена отплата на еврообврзница по основ на доспевање;

- Европската централна банка (ЕЦБ) ја продолжи до 31 јануари 2025 година можноста за пристап на НБРСМ до репо-линијата во вредност од 400 милиони евра наменета за брза достапност до девизна ликвидност и гарантирање на стабилноста на курсот на домашната валута;
- НБРСМ се приклучи на Проектот на Светската банка за „Модернизација на плаќањата на Западниот Балкан“ кој има за цел дигитализација и поврзување на земјите од регионот во областа на плаќањата и во втората половина од годината поднесе формално барање за пристапување на земјата во Единствената област за плаќања во евра – СЕПА;
- НБРСМ потпиша Договор за соработка со Европската инвестициска банка (ЕИБ), со кој се обезбедува поддршка во сферата на зелените финансии;
- Во текот на 2024 година Министерството за финансии продолжи со издавање нови државни обврзници кои котираат на Македонската берза и др.

2. Пазар на капитал

Вкупната вредност на реализираниот промет на Македонската берза во извештајниот период достигна околу 217,9 милиони евра и бележи зголемување од 190,5 % во однос на минатата година. Анализирани според број на трансакции, акциите издадени од Комерцијална банка АД Скопје се најтрговани хартии од вредност во анализираниот период, потоа следуваат акциите издадени од Алкалоид АД Скопје, НЛБ Банка АД Скопје, Стопанска банка АД Скопје и Макпетрол АД Скопје.

Во извештајниот период Комисијата за хартии од вредност (КХВ) издаде повеќе одобренија за нови емисии на акции на банки и финансиски институции, донесе Решение со кое на Комерцијална банка АД Скопје ѝ издаде дозвола за давање понуда за преземање на Стопанска банка АД Битола, а по истекот на законските рокови и добиеното Известување за исходот, донесе Решение за утврдување на неуспешноста на понудата; даде одобрение за измени и/или дополнувања на статут на неколку друштвата за управување со отворени и затворени инвестициски фондови, даде согласност за стекнување со акции на друштво за управување со отворени и затворени инвестициски фондови, даде согласност за стекнување квалификувано учество на друштво за управување со фондови во брокерска куќа и издаде одобрение за измени и дополнувања на Проспекти.

3. Монетарната политика во 2024 година започна постепено да се нормализира. Во таа насока, НБРСМ почна да ја намалува каматната стапка на благајничките записи, расположливите депозити преку ноќ и до 7 дена.

Каматната стапка на благајничките записи за првпат во текот на годината се намали три пати за по 0,25 п.п., (во септември, октомври и декември) до нивото од 5,55 %, додека каматните стапки на расположливите депозити преку ноќ и на седум дена се намалија во декември за по 0,25 п.п. до нивоата од 3,95 % и 4,00 % соодветно.

Заради натамошна поддршка на процесот на денаризација и зголемување на долгорочното штедење во банкарскиот систем, НБРСМ донесе одлука за промени во поставеноста и начинот на одржување на задолжителната резерва. Со новата Одлука се предвидува стапките на задолжителна резерва да изнесуваат:

- 8 % за обврските во денари,
- 100 % за обврските во денари со валутна клаузула и
- 21 % за обврските во странска валута.

За обврските во денари беше предвидено постепено зголемување на процентот на издвојување обврска по ЗР од постојните 5 % на 6,5 %, почнувајќи од циклусот на исполнување во јуни и потоа зголемување на 8 %, почнувајќи од циклусот на исполнување на обврската по ЗР во јули. За обврските во девизи беше предвидено зголемување на издвојувањето на ЗР од постојните 19 % на 21 %. Дополнително, се зголеми процентот од обврската во девизи што се исполнува во девизи од 81 % на 85 %, со соодветно намалување на процентот од обврската по девизна ЗР што се исполнува во денари од 19 % на 15 %. Исто така, почнувајќи од циклусот од јули 2024 година престана можноста во износот на исполнување на ЗР во денари да се земат предвид и издвоените средства на банките кај НБРСМ за резервен гарантен фонд на КИБС.

Одлуката за ЗР предвидува на сите обврски на банките во домашна валута со рочност над две години, како и на денарските депозити на населението орочени над една година, да се применува стапка на задолжителна резерва од 0 %. За обврските со рочност над две години во странска валута, банките имаат обврска да издвојуваат задолжителна резерва по стапка од 5 %. Притоа, потребно е депозитите на физички лица да ги исполнуваат пропишаните услови во врска со предвремено повлекување.

НБРСМ не утврдува надомест на задолжителната резерва во денари, додека на задолжителната резерва во евра се утврдува надомест² согласно пропишаната регулатива.

Стапката на противцикличниот заштитен слој на капиталот заклучно со 31.12.2024 година достигна 1,25 %, при што во текот на годината НБРСМ донесе две одлуки за зголемување на стапката за по 0,25 процентни поени, така што истата заклучно со вториот квартал од 2025 година ќе достигне 1,50 % и почнувајќи од 01.08.2025 година ќе достигне 1,75 %.

Во делот на регулативата поврзана со банкарското работење, значајно е донесувањето на неколку закони чијашто примена подразбира преземање обемни активности за усогласување, и тоа: Законот за финансиски инструменти, Законот за проспекти и обврски за транспарентност за издавачите на хартии од вредност, Законот за изменување и дополнување на Законот за платежни услуги и платни системи, Законот за изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам и други.

Во текот на 2024 година НБРСМ донесе повеќе одлуки и упатства од кои како позначајни се издвојуваат: Нова Одлука за задолжителната резерва; Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик; Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар и Упатство за изменување и дополнување на Упатството за спроведување на Одлуката за содржината и начинот на функционирање на кредитниот регистар; Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот; Одлука за методологијата за идентификување системски значајни банки; Одлука за изменување на Одлуката за Методологијата за утврдување на стапката на противцикличниот заштитен слој на капиталот за изложености во Република Северна Македонија; Одлука за висината на стапката на противцикличниот заштитен слој на капиталот за изложености во Република Северна Македонија и за изложености кон други земји во второто, третото и четвртото тримесечје од 2025 година; Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за објавување извештаи и податоци од страна на банките и Упатство за пропишување на

² Надоместот се утврдува по стапка еднаква на пониската каматна стапка од 0 % и каматната стапка на расположливиот депозит преку ноќ на Европската централна банка, којашто важела на последниот ден од периодот на исполнување. Со 31.12.2024 година стапката изнесува 0 %. Доколку стапките на ЕЦБ се негативни, банките се должни да платат надомест на НБРСМ.

обрасците на извештаите и податоците пропишани со одлуката; Одлука за изменување на Одлуката за методологија за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи; Одлука за условите и начинот на одобрување на ликвидносна поддршка во исклучителни околности; Одлука за Методологијата за пресметка на висината на годишниот надоместок за вршењето супервизија над банките и штедилниците, како и за начинот на неговата наплата; Одлука за утврдување на инструментите за обезбедување при спроведување монетарни операции; Одлука за укинување на Одлуката за пристапот и начинот на користење информации на НБРСМ коишто не се јавни; Одлука за благајнички записи; Одлука за расположливи депозити; Одлука за расположлив кредит преку ноќ; Одлука за интрадневен кредит; Одлука за референтната стапка за пресметување на стапката на казнената камата; Одлука за купување и продавање хартии од вредност на привремена и на дефинитивна основа од страна на НБРСМ; Одлука за укинување на Одлуката за девизен депозит кај НБРСМ и друго.

Банкарскиот систем на Република С. Македонија во извештајниот период ги задржа стабилноста и сигурноста, што се одрази и врз пораст на депозитната база и кредитната активност во однос на 2023 година. Вкупните депозити бележат годишен пораст од 12,4 %, а вкупните кредити бележат раст од 11,2 % на годишно ниво.

На крајот на декември 2024 година, официјалните девизни резерви изнесуваат 5.019 милиони евра и во споредба со крајот на 2023 година, кога изнесувале 4.538,4 милиони евра, бележат зголемување од 10,6 %.

4. Во извештајниот период, Комерцијална банка АД Скопје својата активност ја остваруваше во согласност со Програмата на мерки и активности на деловната политика на Банката за тековната година, целите на Монетарната политика на НБРСМ и стратешките приоритети на Владата за тековниот период, така што продолжи успешно да ја извршува својата активност.

Потврда за рејтингот и за исклучително успешното работење на Банката во текот на 2024 година се и добиените награди и признанија, и тоа:

- Награда „Банка на годината за 2024 година во Македонија“ од угледниот финансиски магазин „The Banker“, која Банката ја добива по 11-ти пат;
- награда „Најдобра банка во Северна Македонија за 2024“ од магазинот „Global Finance“, која Банката ја добива по 13-ти пат;
- Награда „Најдобра FX банка во Северна Македонија“ за 2025 година од магазинот „Global Finance“ по 14-ти пат за врвна услуга на клиентите и иновативни технологии во тргувањето со валути;
- Награда од Европската банка за обнова и развој за „Most Active Issuing Bank in 2023 in Macedonia“ која Банката ја добива по 20-ти пат во континуитет како признание за најактивна банка во областа на меѓународните инструменти за финансирање на меѓународната трговија во земјата;
- Награда Commerzbank's STP Excellence Award 2023 за брзи и квалитетни меѓународни плаќања која Банката ја добива по четврти пат;
- Награда „Client Excellence Award 2023“ од Deutsche Bank како признание за беспрекорната директна обработка на меѓународните плаќања;
- Три престижни годишни награди од Македонската берза, и тоа: награда „Акција со најголем промет во 2024 година - компании со пазарна капитализација над 50 милиони евра“, награда „Компанија чија акција има најголем ценовен раст на Македонската берза во 2024 година, во делот на компании со пазарна капитализација над 50 милиони евра, и награда „Членка на Берзата која во 2024 година има остварено најголем промет и трансакции од тргување со обврзници“;
- Признание за добри ЕСГ практики кое Македонската берза го додели за првпат;

- Награда од Visa за најдобри перформанси при плаќања на ПОС во трговија за 2024 година (Award for Among Best in Class POS Acquiring Performance);
- Најдобро рангирана македонска банка на ранг-листата SEE TOP 100 најголеми банки во Југоисточна Европа, објавена од порталот SeeNews.com;
- Меѓународно признание - „Best Buy Award“ за 2024/2025 година од швајцарската организација ICERTIAS за најдобар квалитет на производите и услугите за најдобра цена, која Банката го добива втора година по ред;
- Признание за „Најпосакуван работодавач во 2023 година во категоријата Банкарство и финансии“ од страна на платформата Vrabotuvanje.com;
- Признание од АмЧам за донациите во јавното здравство како најдобри практики за корпоративна филантропија.

II. ОСТВАРУВАЊЕ НА БИЛАНСОТ НА КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

1. Извори на средства

Во текот на 2024 година вкупните извори на средства забележаа зголемување од 15.005,8 милиони денари коешто главно произлегува од порастот на вкупните депозити и резервите, во услови на висока доверба од страна на штедачите и депонентите, како и заради натамошно зајакнување на капиталната база за поддршка на кредитирањето.

Табела бр.1 - Извори на средства на Комерцијална банка АД Скопје (во милиони денари)

	31.12.2023		31.12.2024		Индекс 4:2
	Износ	Структура во %	Износ	Структура во %	
1	2	3	4	5	6
Депозити на банките	521,4	0,3	1.233,4	0,7	236,6
Депозити на други комитенти	142.548,8	87,1	153.401,9	85,9	107,6
Обврски по кредити	876,5	0,6	1.456,8	0,8	166,2
Обврски за тргување	0,6	-	1,6	-	266,7
Посебна резерва и резервирања	489,7	0,3	279,0	0,2	57,0
Обврски за данок на добивка (тековен)	229,4	0,1	260,2	0,1	113,4
Останати обврски	929,7	0,6	1.118,6	0,6	120,3
Вкупно капитал и резерви	18.010,5	11,0	20.860,9	11,7	115,8
ВКУПНА ПАСИВА	163.606,6	100,0	178.612,4	100,0	109,2

- **Вкупните депозити** (депозити на банки и депозити на други комитенти) имаат доминантно учество од 86,6 % во вкупните извори на средства на Банката. Депозитите на банки бележат пораст од 712 милиони денари или 136,6 %, додека депозитите на други комитенти бележат пораст од 10.853,1 милион денари во споредба со 2023 година.

Во 2024 година продолжува трендот на повисоко учество на краткорочните депозити. Така, краткорочните депозити со пораст од 6,9 % претставуваат 83,0 % од вкупните депозити на други комитенти на Банката, додека долгорочните депозити учествуваат со 17,0 % и бележат пораст од 11,3 %. Кај краткорочните депозити, носители на порастот се денарските платежни сметки на физички лица, како и девизните платежни сметки и орочените денарски депозити преку ноќ на приватни нефинансиски друштва, додека кај долгорочните депозити, најголем пораст во 2024 година е евидентиран кај орочените ненаменски денарски и девизни депозити до 3 години на физички лица.

Табела бр.2 - Рочна и валутна структура на депозитите на други комитенти
(во милиони денари)

	31.12.2023		31.12.2024		Индекс
	Износ	Структура во %	Износ	Структура во %	4:2
1	2	3	4	5	6
Краткорочни депозити ³	119.176,9	83,6	127.395,8	83,0	106,9
Долгорочни депозити ⁴	23.371,9	16,4	26.006,1	17,0	111,3
ВКУПНО ДЕПОЗИТИ	142.548,8	100,0	153.401,9	100,0	107,6
Денарски депозити	78.704,8	55,2	87.484,1	57,0	111,2
Девизни депозити	63.844,0	44,8	65.917,8	43,0	103,2
ВКУПНО ДЕПОЗИТИ	142.548,8	100,0	153.401,9	100,0	107,6

Табела бр.3 - Структура на депозитите според клиенти (во милиони денари)

	31.12.2023		31.12.2024		Индекс
	Износ	Структура во %	Износ	Структура во %	4:2
1	2	3	4	5	6
Депозити според клиенти					
- нефинансиски друштва	35.905,7	25,2	38.676,9	25,2	107,7
- држава	586,7	0,4	566,0	0,4	96,5
- непрофитни институции	3.156,1	2,2	3.012,1	2,0	95,4
- финансиски друштва	823,4	0,6	999,8	0,6	121,4
- домаќинства	100.540,3	70,5	108.480,0	70,7	107,9
- нерезиденти	1.536,6	1,1	1.667,1	1,1	108,5
ВКУПНО ДЕПОЗИТИ	142.548,8	100,0	153.401,9	100,0	107,6

- **Вкупните обврски по кредити** се зголемени како резултат на нето-ефектот од нови повлекувања и отплатени доспеани рати од кредитните линии. Имено, во извештајниот период Банката повлекуваше средства од: Кредитната линија за дигитализација и дигитална трансформација, енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија (ДИГ/ЕЕ/ОИЕ), од Кредитната линија ЕИБ VII за финансирање на мали и средни претпријатија, средно пазарно капитализирани претпријатија и зелена транзиција, од Кредитната линија GEFF III – договор 2, наменета за физички лица за финансирање на еколошки економски проекти во Западен Балкан и од Кредитната линија на Земјоделскиот кредитен дисконтен фонд – ИФАД 2 (за финансирање проекти во земјоделството). Покрај повлекувањата, во извештајниот период се отплатени средства од: кредитните линии на ЕИБ VI, ЕИБ VII и ДИГ/ЕЕ/ОИЕ преку РБСМ, кредитните линии на ЕБОР - CSP1 и CSP2 (Програми за поддршка на конкурентноста на МСП), GEFF1, GEFF2 и GEFF3 (Програмата за финансирање на еколошки економски проекти во Западен Балкан), Sustainable Reboot Programme (Програма за одржливо рестартирање на МСП) и од линијата наменета за локалната самоуправа (поранешен финансиер МИДФ) за финансирање на општините Гостивар и Центар, а исто така се реализирани отплати и од кредитната линија на Земјоделскиот кредитен дисконтен фонд – ИФАД 2 (за финансирање проекти во земјоделството).
- **Акционерскиот капитал и резервите** се зголемени во споредба со 31.12.2023 како резултат на прераспределба на дел од добивката во износ од 1.377,4 милиони денари во резервниот фонд на Банката, како и по основ на 130 милиони денари

³ Без вклучување на тековната достасаност која со 31.12.2023 година изнесува 5.317,5 милиони денари, а со 31.12.2024 година изнесува 6.028,1 милиони денари

распределени во задржана добивка за инвестициски вложувања, согласно Одлука на Собранието на акционери⁴. Исто така, во рамки на оваа позиција е евидентиран износот на задржаната нераспределена добивка од тековната година.

2. Средства

Динамиката на вкупната актива на Банката е во согласност со движењето на вкупните извори на средства. Зголемувањето во однос на декември 2023 година во најголема мера се должи на зголемените кредити на комитенти, вложувања во хартии од вредност, како и зголемените кредити на и побарувања од банки. Останатите позиции се минимално зголемени, со исклучок на паричните средства и преземените средства кои бележат намалување.

Табела бр. 4 - Актива на Комерцијална банка АД Скопје

	31.12.2023		31.12.2024		Индекс 4:2
	Износ	Структура во %	Износ	Структура во %	
1	2	3	4	5	6
Парични средства и парични еквиваленти	62.400,2	38,1	55.480,4	31,1	88,9
Средства за тргување	73,6	0,1	182,6	0,1	248,1
Финансиски средства по ОББУ определени како такви при почетно признавање	364,1	0,2	375,0	0,2	103,0
Кредити на и побарувања од банки	2.981,4	1,8	6.051,0	3,4	203,0
Кредити на и побарувања од други комитенти	60.206,8	36,8	72.975,1	40,9	121,2
Вложувања во хартии од вредност	29.862,7	18,3	37.387,0	20,9	125,2
Вложувања во придружни друштва	403,9	0,2	422,4	0,2	104,6
Побарувања за данок на добивка (тековен)	0,4	0,0	0,4	0,0	100,0
Останати побарувања	2.576,3	1,6	2.934,4	1,6	113,9
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	1.962,7	1,2	10,5	-	0,5
Нематеријални средства, недвижности и опрема	2.769,0	1,7	2.793,6	1,6	100,9
Нетековни средства кои се чуваат за продажба	5,5	0,0	-	-	-
Вкупна актива	163.606,6	100,0	178.612,4	100,0	109,2

- Позицијата **парични средства и парични еквиваленти** бележи намалување во износ од 6.919,8 милиони денари или 11,1 %. Намалувањето во најголем дел произлегува од помалата состојба на пласирани депозити во НБРСМ (преку ноќ и до 7 дена) на 31.12.2024 во споредба со 31.12.2023 година⁵, како и намалената состојба на позицијата ограничени депозити (пред сè намалена состојба на средствата резервирани во КИБС⁶). Состојбата на девизните тековни сметки на Банката во странство и орочени депозити во странски банки со рочност од 1 до 3 месеци, исто така е намалена како резултат на пренасочување на средствата во пласмани во

⁴ Собранието на акционери ја одржа својата редовна годишна седница на 27.03.2024 година. Исплатата на дивидендата е извршена на 25.04.2024 година

⁵ Во извештајниот период, НБРСМ изврши намалување на каматните стапки на расположливите депозити преку ноќ и на седум дена, што е подетално образложено во глава I. УСЛОВИ ВО КОИ БАНКАТА ЈА ОСТВАРУВАШЕ СВОЈАТА АКТИВНОСТ ВО ТЕКОТ НА 2024 ГОДИНА. И во текот на извештајниот период Банката продолжи со пласирање поголем обем на средства во депозити до 7 дена, наспроти во депозити преку ноќ, со цел остварување поголеми нето позитивни ефекти од приходот по основ на камата и трошокот за МИПС кој го плаќа на НБРСМ.

⁶ Во текот на јули 2024 година НБРСМ изврши промена на начинот на пресметка на задолжителната резерва во денари, при што состојбата на средствата на Банката на сметката за Резервен гарантен фонд на Клириншката куќа КИБС АД Скопје за периодот на одржување, повеќе не се зема предвид во исполнувањето на истата. Соодветно, средствата се уплаќаат на сметката во КИБС на почетокот на работниот ден и се враќаат на сметката на КБ на крајот на работниот ден.

странски банки со рочност до една година заради остварување повисоки приходи во услови на отпочнат циклус на намалување на основните каматни стапки од страна на ЕЦБ и ФЕД. Во текот на извештајниот период Банката редовно запишуваше благајнички записи издадени од НБРСМ, при што нивната состојба бележи минимално намалување во споредба со крајот на 2023 година⁷. Притоа, Банката го искористи вишокот ликвидни средства за поддршка на реалниот сектор во периодот на стабилизација по изминатата енергетска криза, со што ја зголеми профитабилноста и ја зајакна својата пазарна позиција.

- **Средствата за тргување⁸** бележат зголемување од 109 милиони денари како резултат на нето-ефект од купени и продадени акции издадени од домашни нефинансиски друштва.
- **Финансиските средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетно признавање** се зголемени како резултат на пазарното вреднување на уделите на КБ Инвест Балансиран и КБ Инвест Паричен.
- **Кредитите на, и побарувања од банки** бележат зголемување во износ од 3.069,6 милиони денари во однос на 31.12.2023 година како резултат на пласирани девизни депозити во странски банки со рочност од 3 месеци до 1 година, во валути USD, AUD и CHF.
- **Кредитите на и побарувања од други комитенти** бележат пораст во износ од 12.768,3 милиони денари или 21,2 %. Позначителниот пораст делумно се должи на одобрените кредити поврзани со продажбата на преземениот имот од Еуроникел Кавадарци со поврзаните лица, а делумно и заради настојувањето Банката да ја задржи својата пазарна позиција во услови на зголемен интерес на клиентите за кредитна поддршка и засилени конкурентски притисоци. Побарувањата по главница (кои ги вклучуваат и доспеаните и сомнителни и спорни побарувања) се зголемени за 12.779,7 милиони денари при што најзначително зголемување бележат редовните долгорочни кредити (во денари и во девизи) на нефинансиските правни лица со рочност од 2 до 5 и над 5 години, потрошувачките денарски кредити кај домаќинствата со рочност над 5 години, како и краткорочните кредити во денари на нефинансиските правни лица со рочност од 3 месеци до 1 година. Сомнителните и спорни побарувања бележат зголемување од 206,5 милиони денари како резултат на промена на статусот на дел од кредитите на правни и физички лица од активни во нефункционални, вклучително и поради ефектот од стапување во сила на новата Одлука за управување со кредитен ризик која пропишува нови построги услови за преминување во нефункционалност, како и за враќање во редовен статус. Доспеаните побарувања се намалени за 60,6 милиони денари. Побарувањата по пресметани камати се зголемени за 40,4 милиони денари. Исправката на вредност на кредитите која ја вклучува и исправката на вредност на камати е зголемена во однос на декември 2023 година за 51,8 милиони денари, што претставува нето-ефект од извршените отписи и нето дополнителната исправка на вредност.

⁷ Во 2024 година НБРСМ во три наврати изврши намалување на каматните стапки на Благајничките записи, што е подетално образложено во глава I од Извештајот. Во извештајниот период запишани се благајнички записи во номинален износ од 19.734 милиони денари, а достасани се во номинален износ од 19.835 милиони денари.

⁸ Во рамките на оваа позиција, во текот на јануари и февруари 2024 година, Банката евидентираше државни обврзници кои се искористени за подмирување на доспеан даночен долг. Исто така, Банката тргуваше со државни и корпоративни должнички хартии од вредност издадени на странските пазари.

Табела бр. 5 - Преглед на вкупните кредити

(во милиони денари)

		31.12.2023		31.12.2024		Индекс
		Износ	Структура во %	Износ	Структура во %	
1	2	3	4	5	6	7
Нето кредити ⁹	Краткорочни	18.269,9	30,3	20.962,3	28,7	114,7
	Долгорочни	41.936,9	69,7	52.012,8	71,3	124,0
	Вкупни нето кредити	60.206,8	100,0	72.975,1	100,0	121,2
	Вкупно побарувања по главница	63.004,0	104,6	75.783,7	103,9	120,3
	Од кои доспеани	182,2	0,3	121,6	0,2	66,7
	Од кои сомнителни и спорни	1.708,7	2,8	1.915,2	2,6	112,1
	Вкупно побарувања по камати	181,5	0,3	221,9	0,3	122,3
	Исправка на вредност	-2.978,7	-4,9	-3.030,5	-4,2	101,7
	Вкупни нето кредити	60.206,8	100,0	72.975,1	100,0	121,2

Табела бр. 6 - Валутна структура на вкупните кредити

(во милиони денари)

		31.12.2023		31.12.2024		Индекс
		Износ	Структура во %	Износ	Структура во %	
1	2	3	4	5	6	7
Бруто кредити	Денарски кредити	33.652,3	55,9	45.847,7	62,9	136,2
	Девизни кредити	3.169,8	5,2	5.638,0	7,7	177,9
	Денарски кредити со валутна клаузула	26.363,4	43,8	24.519,9	33,6	93,0
	Исправка на вредност	-2.978,7	-4,9	-3.030,5	-4,2	101,7
	Вкупни нето кредити	60.206,8	100,0	72.975,1	100,0	121,2

- **Вложувањата во хартии од вредност** бележат зголемување од 7.524,3 милиони денари. Анализирани по позиции, вложувањата во *финансиски средства расположливи за продажба* се зголемени како резултат на запишани државни записи во денари и запишани државни обврзници, додека вложувањата во *финансиски средства чувани до достасување* се зголемени главно како резултат на зголемени вложувања во државни обврзници издадени од Република Македонија и од нерезиденти. Наспрема тоа, вложувањето во државни записи чувани до достасување е намалено (поради поголем износ на достасани од запишани ДЗ), како и вложувањето во корпоративните обврзници (поради отповикување на обврзниците пред иницијалниот рок на достасување).
- **Вложувањето во придружено друштво** е зголемено во однос на декември 2023 година за 4,6 % како резултат на нето позитивен ефект по основ на исплатена дивиденда за 2023 година во износ од 92,5 милиони денари и евидентиран удел во добивката на друштвото за управување со пензиски фондови КБ Прво пензиско друштво АД Скопје во износ од 111,0 милиони денари, што е во согласност со Методологијата на НБРСМ за сметководствено евидентирање на овие вложувања со примена на „методот на главнина“.
- Позицијата **останати побарувања** бележи зголемување главно поради поголем износ на евидентирани побарувања по основ на предвремена исплата на пензии во декември 2024 година однос на декември 2023 година.

⁹ Краткорочните и долгорочните кредити ја вклучуваат и тековната достасаност која со 31.12.2023 изнесува 9.937,3 милиони денари, а со 31.12.2024 изнесува 10.638,9 милиони денари

- **Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања** бележат позначително намалување во однос на декември 2023 година по основ на продажби на преземен имот, пред сè од должниците Еуроникел Индустри ДОО с.Возарци и заложниот должник Нова Рефрактори ДОО Пехчево, како и по основ на пресметка на оштетување на преземен имот согласно регулативата на НБРСМ.
- **Нематеријалните средства, недвижностите и опремата** во декември 2024 година бележат зголемување од 24,6 милиони денари во однос на декември 2023 година во најголем дел како резултат на ставање во употреба на опрема, мебел и возила.

III. ОСТВАРЕНИ ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТИ

Во периодот од 01.01. до 31.12.2024 година Банката од своето работење оствари **брuto позитивен финансиски резултат** во износ од 5.482,1 милиони денари наспроти 3.912,6 милиони денари во 2023 година, што претставува зголемување за 40,1 %. Данокот на добивка во 2024 година, согласно Законот за данок на добивка, изнесува 557,3 милиони денари, додека нето-добивката за 2024 година изнесува 4.924,8 милиони денари, или 37,5 % повеќе во однос на минатата година. Нето-добивката, која ги надмина очекувањата за годината, е остварена во услови на нагласени ризици од надворешното окружување, особено зголемените геополитички тензии, побавното намалување на инфлацијата што резултираше со повнимателно релаксирање на монетарните политики на ФЕД и ЕЦБ, како и намалената економска активност на главните трговски партнери на државата. И покрај тоа, домашната економија забележа одредена стабилизација во однос на кризните периоди кои претходеа, што придонесе за поттикнување на инвестицискиот циклус во реалниот сектор, во чија поддршка Банката учествуваше преку зголемен обем на кредитирање. Дополнително, високата ликвидност со која располага Банката беше искористена за прудентно димензионирање на структурата на активата и пласирање средства во инструменти со помал ризик, но со задоволителни приноси.

Остварената добивка пред исправка на вредност, која претставува показател за оперативната способност на Банката да ги покрива расходите од работењето, е за 31,7 % поголема во однос на минатата година. Зголемувањето на добивката пред исправка на вредност главно произлегува од зголемените останати приходи од дејноста и зголемените нето-приходи од камата, а во помал обем и поради зголемените нето-приходи од провизии и надомести и нето-приходи од тргување. Позначителното зголемување на останатите приходи од дејноста во споредба со минатата година е резултат на зголемените приходи од капитална добивка од продажба на преземен имот на два позначајни клиента на Банката¹⁰, како и поради зголемениот износ на наплатени претходно отпишани побарувања.

¹⁰ Во месец април 2024 година се евидентирани продажбите на преземен имот и опрема од должниците Еуроникел Индустри ДОО с.Возарци и Нова Рефрактори ДОО Пехчево.

Табела бр. 7 - Преглед на основните позиции на Билансот на успех

(во милиони денари)

	Остварено 01.01-31.12.2023	Остварено 01.01-31.12.2024	Индекс 3:2
1	2	3	4
1. Нето-приходи од камата	5.206,7	5.961,4	114,5
2. Нето-приходи од провизии и надомести	1.098,7	1.191,5	108,4
3. Нето курсни разлики	366,0	376,8	103,0
4. Нето-приходи од тргување	(3,6)	55,3	-
5. Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност	9,2	10,8	117,4
6. Останати приходи од дејноста	297,6	1.189,5	399,7
7. Удел во добивката на придружните друштва	92,5	111,0	120,0
8. Вкупно приходи од работењето	7.067,1	8.896,3	125,9
9. Трошоци за вработени	(1.287,8)	(1.447,2)	112,4
10. Амортизација	(235,1)	(247,1)	105,1
11. Останати расходи од дејноста	(857,9)	(1.030,1)	120,1
12. Вкупно расходи од работењето	(2.380,8)	(2.724,4)	114,4
13. Добивка пред исправка на вредност	4.686,3	6.171,9	131,7
14. Исправка на вредност на финансиски средства на нето основа	(766,9)	(670,5)	87,4
15. Загуба поради оштетување на нефинансиски средства на нето основа	(6,8)	(19,3)	283,8
Добивка пред оданочување	3.912,6	5.482,1	140,1
Данок од добивка	(331,2)	(557,3)	168,3
Нето – добивка	3.581,4	4.924,8	137,5

Нето-приходите од камата претставуваат основна компонента во формирањето на вкупните приходи од работењето и истите бележат зголемување од 14,5 % во однос на минатата година. Приходите по основ на камата се зголемени вкупно за 17,1 %, при што пораст бележат приходите кај сите категории на клиенти. Кај секторот финансиски друштва, каде започна тренд на намалување на каматната стапка на БЗ, зголемувањето на приходите од камата е резултат на сè уште повисоката просечна пондерирана каматна стапка во споредба со минатата година. Кај секторот држава зголемувањето е резултат на зголеменото вложување во државни хартии од вредност со сè уште повисоки каматни стапки, кај нефинансиските друштва и кај домаќинствата е поради зголемените пласмани, а кај нерезидентите, каде исто така започна тренд на намалување на каматните стапки, зголемувањето е поради зголемени пласмани во странски банки. Расходите по основ на камата бележат зголемување од 41,3 % поради зголемените орочени депозити споредено со минатата година.

Нето-приходите од провизии и надоместоци бележат зголемување од 8,4 % во однос на минатата година во најголем дел како резултат на зголемениот обем на активности, особено во делот на работењето со картички.

Нето-приходите од курсни разлики бележат зголемување од 3,0 % во однос на минатата година.

Вкупниот износ на *останатите приходи од дејноста* бележи позначително зголемување во однос на истиот период минатата година како резултат на повеќекратното зголемување кај приходите од капитална добивка, а во помал обем и поради зголемените наплатени претходно отпишани побарувања.

Со состојба 31.12.2024 година *приходите од капитална добивка* се состојат од: приходи од продажба на преземен имот во вкупен износ од 630,4 милиони денари,

приходи од продажба на нетековни средства чувани за продажба на Банката во износ од 3,6 милиони денари и приходи од продажба на основни средства – половни моторни возила и расходувана опрема во износ од 5,3 милиони денари. Во 2023 година се реализирани приходи од продажба на имот на Банката во износ од 0,7 милиони денари и приходи од продажба на преземен имот во износ од 46,1 милиони денари.

Наплатените претходно отпишани побарувања¹¹ заклучно со 31.12.2024 година изнесуваат 455,1 милиони денари и се зголемени за повеќе од 2 пати во однос на минатата година. По кредити на правни лица, наплатени се 348,3 милиони денари вонбилансни побарувања. По потрошувачки и станбени кредити, наплатени се 66,4 милиони денари вонбилансни побарувања. Останатите наплатени побарувања се однесуваат на платежни сметки, банкарски картички, платен промет во земјата и останато.

Трошоците за вработени заклучно со 31.12.2024 година изнесуваат 1.447,2 милиони денари и истите се зголемени за 12,4 % во однос на минатата година, главно како резултат на зголемување на вредноста на бодот во првата половина од 2024 година и по основ на деловна успешност согласно Одлука од Одборот за воспоставување и спроведување на Политиката за наградување.

Останатите расходи се зголемени за 20,1 %, во најголем дел како резултат на зголемени останати трошоци (во најголем дел поради зголемени други расходи за преземени објекти, а во помал обем и поради зголемени трошоци за корисници на Debit Mastercard World).

Исправката на вредност на финансиски средства на нето основа изнесува 670,5 милиони денари и бележи намалување од 12,6 % во однос на минатата година кога изнесуваше 766,9 милиони денари. Намалувањето кај исправката на вредност на финансиските средства се должи на ефектите од трансакцијата со клиентот Еуроникел Индустри ДОО Кавадарци, кој во текот на 2023 година забележа влошување во сервисирањето на обврските кон Банката, што придонесе за издвојување на поголема нето дополнителна исправка на вредност. Поради тоа, кон крајот од 2023 година Банката донесе одлука да изврши преземање на заложениот имот со цел да се најде брзо и ефикасно решение за повторно отпочнување со производство, а веќе во април 2024 година успешно ја реализираше трансакцијата на продажба на комбинатот. На намалувањето на нето исправката на вредност во текот на 2024 година исто така влијаеше и добрата финансиска дисциплина на клиентите и покрај заострените услови пропишани со новата регулатива за управување со кредитен ризик.

Со состојба 31.12.2024 година Банката прокнижи 19,3 милиони денари загуба поради оштетување на *нефинансиски средства*, односно 20 % од нето-вредноста на преземениот имот согласно регулативата на НБРСМ.

IV. КОНСОЛИДАЦИЈА

Банката изработува и консолидирани финансиски извештаи во кои е вклучена нејзината подружница КБ Инвест АД Скопје¹² („КБ Инвест“) (во консолидираните ФИ именувани како „Групата“).

Подружницата е правно лице, контролирано од друго правно лице - Банката, позната како матично претпријатие - матична банка. Финансиските извештаи на подружницата КБ Инвест се вклучени во консолидираните финансиски извештаи од датумот кога

¹¹ Само по основ на готовинска уплата.

¹² Во јуни 2024 година извршена е промена на името на друштвото од КБ Публикум Инвест АД Скопје во КБ Инвест АД Скопје.

започнува контролата, до моментот кога контролата престанува. Подружницата КБ Инвест има дозвола за основање и управување со отворени и затворени инвестициски фондови. Друштвото управува со шест отворени инвестициски фондови, КБ Инвест – балансиран, КБ Инвест – обврзници, КБ Инвест – паричен, КБ Инвест – МБИ 10, КБ Инвест Акции и КБ Инвест Златен фонд. Овие фондови немаат статус на правно лице и не извршуваат специфични активности.

Финансиски извештаи на групата

Податоците во финансиските извештаи на Групата се изготвени во согласност со Законот за трговски друштва, Законот за банки, подзаконската регулатива пропишана од страна на НБРСМ, како и во согласност со Одлуката за методологија за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиски извештаи и Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките пропишани од страна на НБРСМ.

Вкупните средства и извори на средства на Банката на консолидирана основа на 31.12.2024 година бележат пораст од 15.038,5 милиони денари во однос на 2023 година, или за 9,2 %.

**Табела бр. 8 - Актива на Комерцијална банка АД Скопје на консолидирана основа
(во милиони денари)**

	31.12.2023		31.12.2024		Индекс
	Износ	Структура (во %)	Износ	Структура (во %)	4:2
1	2	3	4	5	6
Парични средства и парични еквиваленти	62.400,2	38,1	55.480,4	31,1	88,9
Средства за тргување	114,3	0,1	250,6	0,1	219,2
Финансиски средства по ОВБУ определени како такви при почетно признавање	364,1	0,2	375,0	0,2	103,0
Кредити на, и побарувања од банки	2.981,4	1,8	6.051,0	3,4	203,0
Кредити на, и побарувања од други комитенти	60.206,8	36,8	72.975,1	40,8	121,2
Вложувања во хартии од вредност	29.887,9	18,3	37.416,0	20,9	125,2
Вложувања во придружени друштва	403,9	0,2	422,4	0,2	104,6
Побарувања за данок на добивка (тековен)	0,9	-	0,4	-	44,4
Останати побарувања	2.583,3	1,6	2.943,8	1,7	114,0
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	1.962,7	1,2	10,5	0,0	0,5
Нематеријални средства, недвижности и опрема	2.770,3	1,7	2.794,6	1,6	100,9
Нетековни средства чувани за продажба	5,5	-	-	-	-
Вкупна актива	163.681,3	100,0	178.719,8	100,0	109,2

**Табела бр. 9 - Пасива на Комерцијална банка АД Скопје на консолидирана основа
(во милиони денари)**

	31.12.2023		31.12.2024		Индекс
	Износ	Структура (во %)	Износ	Структура (во %)	4:2
1	2	3	4	5	6
Депозити на банките	521,5	0,3	1.233,4	0,7	236,5
Депозити на други комитенти	142.515,7	87,1	153.366,8	85,8	107,6
Обврски по кредити	876,5	0,5	1.456,8	0,8	166,2
Обврски за тргување	0,6	-	1,6	-	266,7
Посебна резерва и резервирања	489,6	0,3	279,0	0,2	57,0
Обврски за данок на добивка (тековен)	229,9	0,1	262,7	0,1	114,3
Останати обврски	945,1	0,6	1.134,3	0,6	120,0
Вкупно капитал и резерви	18.102,4	11,1	20.985,2	11,7	115,9
Вкупна пасива	163.681,3	100,0	178.719,8	100,0	109,2

Нето-добивката на Банката на консолидирана основа, за периодот 01.01.-31.12.2024 година изнесува 4.960,1 милиони денари и истата бележи зголемување од 37,7 % во однос на минатата година.

Табела бр. 10 - Биланс на успех на Комерцијална банка АД Скопје на консолидирана основа

(во милиони денари)

1	Остварено 01.01.-31.12.2023	Остварено 01.01.-31.12.2024	Индекс 3:2
	2	3	4
1. Нето-приходи од камата	5.212,3	5.967,3	114,5
2. Нето-приходи од провизии и надомести	1.164,8	1.280,4	109,9
3. Нето курсни разлики	366,0	376,8	103,0
4. Нето-приходи од тргување	(2,8)	59,2	-
5. Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност	9,2	10,8	117,4
6. Останати приходи од дејноста	274,8	1.162,0	422,9
7. Удел во добивката на придружните друштва	92,5	111,0	120,0
8. Вкупно приходи од работењето	7.116,8	8.967,5	126,0
9. Трошоци за вработени	(1.304,4)	(1.466,3)	112,4
10. Амортизација	(235,9)	(247,7)	105,0
11. Останати расходи од дејноста	(864,3)	(1.039,2)	120,2
12. Вкупно расходи од работењето	(2.404,6)	(2.753,2)	114,5
13. Добивка пред исправка на вредност	4.712,2	6.214,3	131,9
14. Исправка на вредност на финансиски средства на нето основа	(766,9)	(670,5)	87,4
15. Загуба поради оштетување на нефинансиски средства на нето-основа	(6,8)	(19,3)	283,8
Добивка пред оданочување	3.938,5	5.524,5	140,3
Данок од добивка	(336,1)	(564,4)	167,9
Нето – добивка	3.602,4	4.960,1	137,7

Финансиските извештаи на Групата се прикажуваат како за поединечна банка (како Групата да е едно правно лице). При изработување на финансиските извештаи на Групата, се врши отстранување/елиминирање на: сметководствената вредност на вложувањето на матичната банка и делот на матичната банка во капиталот на подружницата, се отстрануваат во целост салдата, трансакциите, приходите и

расходите во рамки на Групата и се отстрануваат добивките и загубите од трансакции во рамки на Групата, кои се признаваат во средствата.

Банката не изработува финансиски проекции на Билансот на состојба и Билансот на успех на консолидирана основа поради тоа што вкупната актива на подружницата е помала од 1 % од активата на матичната Банка.

Неконтролирано учество

Неконтролирано учество (или т.н. „малцинско учество“) е оној дел од добивката на подружницата кој не е во сопственост на матичната банка. Неконтролираното учество се мери според неговото пропорционално учество во добивката на стекнатиот ентитет.

Консолидирана супервизија

Групата не е предмет на консолидирана супервизија од страна на НБРСМ, согласно Одлуката за консолидирана супервизија.

Подружницата не е предмет на консолидирана супервизија поради тоа што вкупната актива на подружницата е помала од 1 % од активата на матичната Банка.

Адекватност на капиталот

Согласно Одлуката од НБРСМ за консолидирана супервизија, доколку вкупната актива на подреденото лице е помала од 1 % од активата на матичното лице, подреденото лице нема да се вклучи во консолидираните финансиски извештаи за потребите на консолидираната супервизија. Врз основа на погоре наведеното, стапката на адекватност на капиталот не се утврдува на консолидирана основа.

Управување со ризици

Современиот концепт на банкарското работење во услови на пазарна економија не може да се замисли без адекватен пристап и управување со ризиците, како и ригорозно придржување кон законски пропишаните супервизорски стандарди, кои се основни предуслови за успешно работење на секоја банка. Управувањето со ризиците Групата го заснова на Стратегијата за преземање и управување со ризиците и утврдените политики за управување со одделните ризици, при што Групата доследно ги почитува лимитите за изложеност на ризик согласно законската регулатива и интерните лимити за изложеност на ризик.

Консолидирана годишна сметка

Групата изработува Консолидирана годишна сметка согласно Законот за трговски друштва. Финансиските информации обелоденети во годишниот извештај за работата, се конзистентни во сите аспекти, со консолидираната годишна сметка на Групата и со финансиските информации обелоденети во ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Групата.

Табела бр. 11 - Процент на учество на Банката во подружници

Назив на подружниците	Земја	во %			
		Процент на учество во сопственоста		Процент на право на глас	
		2023	2024	2023	2024
КБ ИНВЕСТ АД Скопје	Република Северна Македонија	78,43 %	78,43 %	78,43 %	78,43 %

V. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ И СУПЕРВИЗОРСКИ СТАНДАРДИ

Современиот концепт на банкарското работење во услови на пазарна економија не може да се замисли без адекватен пристап и управување со ризиците, како и ригорозно придржување кон законски пропишаните супервизорски стандарди, кои се основни предуслови за успешно работење на секоја банка. Управувањето со ризиците Комерцијална банка АД Скопје го заснова на Стратегијата за управување со ризици и утврдените политики за управување со одделните ризици, при што Банката доследно ги почитува лимитите за изложеност на ризик согласно законската регулатива и интерните лимити за изложеност на ризик.

Почнувајќи од 1 јануари 2024 година започна примената на новата Одлука за методологијата за управување со кредитниот ризик, согласно која Банката воспостави целосно нов систем на следење на нефункционалните изложености согласно нова дефиниција, се изврши промена на начинот и процедурите за следење и дефинирање на нефункционалните кредитни изложености, промени во постапките, следењето и класификацијата на реструктурираните (и нефункционални) кредитни изложености, се воведе систем за следење, третман и оцена на изложености кои се „неможни за наплата“ и др. Согласно новата Одлука, преносот на една кредитна изложеност во категоријата на нефункционална кредитна изложеност се врши доколку износот на достасаните побарувања кон клиентот по кој било основ (главница, камата, други некаमतни побарувања) не е наплатен подолго од 90 последователни дена сметано од денот кога достасаниот износ го надминал прагот на значајност, кој претставува најмалку 6.000 денари достасани побарувања на конкретниот кредитен производ и наедно достасаниот износ претставува најмалку 1 % од целата кредитна изложеност по конкретниот кредитен производ. Со одлуката се воведува начелото на заедничка кредитна изложеност и контаминирана кредитна изложеност на клиент - физичко лице. Заедничката кредитна изложеност подразбира доколку кредитната изложеност каде што клиентот се јавува во својство на кокредитобарател добие третман на нефункционална кредитна изложеност и наедно оваа кредитна изложеност изнесува најмалку 20 % од вкупната билансна кредитна изложеност на клиентот, во тој случај сите кредитни изложености на клиентот, каде што се вклучени истите учесници од нефункционалната кредитна изложеност, или дел од учесниците во нефункционалната кредитна изложеност, добиваат карактер на нефункционална кредитна изложеност без оглед на редовноста во отплатата на тие обврски. Исто така, под контаминирана кредитна изложеност се подразбира случај кога сите кредитни изложености на клиентот, каде истиот се јавува како единствен учесник (кредитобарател), добиваат карактер на нефункционална кредитна изложеност, без оглед на редовноста во отплатата на тие обврски, доколку една од кредитните изложености добие третман на нефункционална кредитна изложеност и наедно оваа кредитна изложеност изнесува најмалку 20 % од вкупната билансна кредитна изложеност на тој клиент. Кредитна изложеност којашто има третман на нефункционална кредитна изложеност може да се исклучи од оваа категорија доколку се исполнети следниве услови:

- Поминати се најмалку 90 последователни дена од денот кога престанале да бидат исполнети критериумите за ненаплатена кредитна изложеност, односно кредитната изложеност била редовна во отплатата (не е надминат прагот на значајност кој се состои од апсолутна и релативна компонента) и
- Банката спроведува анализа на редовноста на клиентот во намирувањето на неговите обврски и на неговата финансиска состојба.

Исто така, заради усогласување со Насоките за начинот на управување со ризиците од климатските промени донесени од НБРСМ, кои ќе имаат значајни ефекти врз долгорочните деловни стратегии на банките, во извештајниот период Комерцијална банка се вклучи во Програмата за зелени финансиски системи на Европската инвестициска банка (Greening Financial Systems Programme) преку која почна да добива техникосоветодавна поддршка за вклучување на климатските ризици во постојната

рамка за управување со ризиците и за усогласување со најдобрите меѓународни практики и очекувањата на НБРСМ.

1. Во рамките на управувањето со кредитниот ризик, анализата на класификацијата на ризичната актива на Банката покажува:

- Со состојба 31.12.2024 година, активата на Банката изложена на кредитен ризик изнесува 178.205,9 милиони денари и споредено со 31.12.2023 година, кога изнесувала 167.633,8 милиони денари бележи зголемување од 6,3 %.
- Оштетувањето на финансиските инструменти кои подлежат на кредитен ризик со состојба 31.12.2024 година, што подразбира утврдување исправка на вредноста на активните билансни позиции и посебна резерва на активните вонбилансни позиции, е извршено во согласност со регулативата на НБРСМ. Оштетувањето и класификацијата на изложеноста на кредитен ризик со состојба 31.12.2024 е извршена на поединечна основа за сите изложености на кредитен ризик на Банката. Дополнителната нето-исправка на вредност/посебна резерва за периодот 01.01.2024-31.12.2024 година изнесува 670,5 милиони денари. Споредено, за истиот период во 2023 година, износот на нето дополнителната исправка на вредност/посебна резерва изнесувал 764,7 милиони денари.¹³ Дополнително, во извештајниот период согласно Одлуката за методологија за управување со кредитен ризик на НБРСМ, Банката изврши отпис на билансни побарувања или пренос на вонбилансна евиденција, во вкупен износ од 753,4 милиони денари, по основ на главен долг и други побарувања.
- Коефициентот на ризичност пресметан како однос помеѓу исправката на вредност и вкупната кредитна изложеност на Банката на 31.12.2024 година изнесува 1,88 %, наспроти 2,07 % на 31.12.2023 година.
- Банката нема голема концентрација на изложеност на кредитен ризик по сектори, бидејќи дејностите со над 15 % учество во структурата имаат внатрешна дисперзирана структура. Имено, секторот физички лица со учество од 17,7 % има внатрешна дисперзираност, останатите сектори имаат учество од 31,2 %, додека концентрацијата во секторот финансиски дејности и дејности на осигурување се однесува на изложености кон НБРСМ и првокласни банки.

2. Во рамки на управувањето со валутниот ризик, изложеноста на Банката на валутен ризик во периодот 01.01.-31.12.2024 година се движеше во рамки на законски предвидениот лимит до $\leq +30 \%$ / $\geq -30 \%$ во однос на сопствените средства на Банката. Од почетокот на годината курсот на УСД бележеше осцилаторен тренд и годината ја заврши со мало зголемување на вредноста во последните два месеца. Курсот на денарот во однос на еврото остана стабилен во текот на 2024 година. Одржувањето на ОДП во текот на 2024 година беше во согласност со потребите за девизи на комитентите и движењето на интервалутарните курсеви.

3. Во рамки на управувањето со ликвидносниот ризик:

- Во текот на 2024 година Банката ја исполнуваше законската обврска за издвојување задолжителна резерва во денари и девизи. Притоа, задолжителната резерва по пресметка во денари се движеше од 6.280 милиони денари до 8.409 милиони денари, додека задолжителната резерва во девизи се движеше од 11.013 милиони денари до 11.858 милиони денари. Процентот на просечно остварување на задолжителната резерва во денари во текот на 2024 година се движеше од 100,52 %, до 100,88 %.
- Во однос на стабилноста и концентрацијата на депозитната база може да се констатира дека Банката нема изразена концентрираност на депозитите.

¹³ Износите на дополнителна исправка на вредноста на побарувањата се дадени со вклучен ефект од курсни разлики.

Процентот на учество на 20-те најголеми депоненти во просечната депозитна база се движи од 6,54 % до 7,40 %, додека највисокото ниво на концентрација на 20-те најголеми депоненти во вкупниот просечен износ на трансакциските сметки и депозити по видување се движи од 8,70 % до 9,86 %.

- Во текот на 2024 година интерните ликвидносни показатели се целосно усогласени со прагот за рано предупредување, прифатливото ниво на ризик, како и максималното ниво на ризик.
- Стапката на покриеност со ликвидност (СПЛ) која претставува однос помеѓу висококвалитетна ликвидна актива (ВКЛА) и нето паричниот одлив – збирно со 31.12.2024 година изнесува 365,44 % и истата е збирно усогласена и високо над прагот за рано предупредување од мин. 110 %, прифатливото ниво на ризик од мин. 105 % и регулаторниот лимит (наедно и максималното ниво на ризик) од мин. 100 %.
- Банката ја следи рочната структура на позициите од аспект на нивната усогласеност според преостанатата рочност и ја утврдува и следи и нивната очекувана рочност. Во периодот од 01.01. до 31.12.2024 година рочната структура на збирно ниво и според секоја значајна валута покажува стабилна тековна ликвидносна позиција на Банката.
- Согласно методологијата на НБРСМ, сопствените средства со 31.12.2024 година изнесуваат 17.577,9 милиони денари и истите во однос на 31.12.2023 година се зголемени за 22,0 % како резултат на распределба на дел од добивката за 2023 година согласно Одлука на Собранието на акционери (при што за износ од 1.377,5 милиони денари е зголемен резервниот фонд и за 130 милиони денари е зголемена задржаната добивка за инвестициски вложувања), како и по основ на Решение од НБРСМ бр.15-39694/2 од 11.12.2024 година, согласно кое Банката вклучи износ од 1.676 милиони денари од тековната добивка заклучно со 30.09.2024 година во пресметката на редовниот основен капитал – РОК, заради исполнување на вкупните капитални барања со 31.12.2024 година во услови на подинамичен кредитен раст, како и заради очекуваното зголемување на стапката на противцикличен заштитен слој на капиталот почнувајќи од 01.01.2025 година.
- Стапката на адекватност на капиталот со состојба 31.12.2024 година изнесува 19,26 % и во споредба со 31.12.2023 година бележи зголемување за 1,30 п.п. кое се должи на зголемување на сопствените средства на Банката при едновременно позначително зголемување на активата пондерирана според кредитен ризик и на активата пондерирана според оперативниот ризик, во услови на зголемен обем на реализирани активности со цел зацврстување на својата пазарна позиција. Со 31.12.2024 година стапката на АК е усогласена со прагот за рано предупредување, прифатливото ниво на ризик и максималното ниво на ризик. Исто така, Банката е усогласена со вкупните регулаторни барања.

4. Во рамки на управувањето со пазарниот ризик:

- Учеството на портфолиото на хартии од вредност (нето) во вкупните активности на Банката во периодот јануари – декември 2024 година се движеше од 18,45 % до 20,68 %.
- Во текот на 2024 година портфолиото за тргување изразено како процентуално учество во вкупните активности на Банката (0,03 % - 0,12 %) и како апсолутен износ (54,7-220,1 милион денари), не продуцира обврска на Банката за издвојување капитал потребен за покривање на пазарен ризик согласно точка 30 од Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот.
- Движењето на структурата на портфолиото на хартии од вредност по деловен модел е следна: финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех – од 1,19 % до 1,66 %, финансиски средства чувани за наплата – од

93,82 % до 98,40 % и финансиски средства чувани за наплата и продажба од 0,18 % до 4,95 %.

- Анализирајќи ја валутната структура на портфолиото на хартии од вредност за тргување, може да се заклучи дека вложувањата во денари имаат доминантно учество.

5. Во рамки на управувањето со ризикот на каматни стапки во портфолиото на банкарски активности, во периодот јануари-декември 2024 година се направени измени и дополнувања на Одлуката, со кои се настојува да се следат пазарните движења и каматните стапки на конкурентските банки. Најзначајни измени во текот на годината беа:

- во делот на кредитирање правни лица во три наврати се намали висината на каматните маржи кои се применуваат при утврдување на каматните стапки за денарски кредити на правни лица; се врати можноста за користење краткорочни денарски кредити со фиксни каматни стапки (кои беа укинати во октомври 2022 година) како опција само за бонитетни клиенти и клиенти кои имаат понуди со фиксни стапки од конкурентски банки и се направи промена кај каматните маржи на девизните кредити и денарските кредити со валутна клаузула на правни лица, се намали висината на долната - минимална граница на каматните стапки за денарските кредити, денарските кредити со валутна клаузула и девизните кредити и се намалија фиксните каматни стапки на краткорочните денарски кредити (како опција само за бонитетни клиенти и клиенти кои имаат понуди со фиксни стапки од конкурентски банки).
- во делот на кредитирање физички лица кај денарските потрошувачки кредити до 2 милиони денари се зголеми фиксниот период на отплата од 2 на 3 години и се намали фиксната каматна стапка и кај станбените кредити со еур клаузула, се намали фиксната каматна стапка за кредити со фиксен период од 5 години и за кредити со фиксен период од 10 години.
- во делот за пасивни каматни стапки на правни лица со донесените измени се предвидува дека за орочени депозити над 24 месеци (24 месеци + не повеќе од 7 дена) ќе се одобрува променлива каматна стапка со висина на каматна стапка како до 24 месеци.
- кај физичките лица се намалија: фиксните каматните стапки на штедните влогови во денари со рочности од 3 до 36 месеци, фиксните каматните стапки на штедните влогови во евра и рочности од 6 до 36 месеци и прилагодливите каматни стапки на денарските штедни влогови и влоговите во евра.

Постигнатата годишна нето каматна маржа (NIM) на 31.12.2024 година изнесува 3,85 % и е во рамките на дефинираниот интерен лимит.

Во извештајниот период соодносот помеѓу вкупната пондерирана вредност на портфолиото на банкарските активности и сопствените средства (ВПВ/СС) е во рамки на регулаторниот лимит, под прифатливото ниво на ризик и под прагот за рано предупредување дефинирани во Стратегијата за преземање и управување со ризици.

6. Во рамки на управувањето со оперативниот и репутацискиот ризик:

- Комерцијална банка во секојдневното работење континуирано ги следи, евидентира и анализира настаните кои предизвикале штета или претставуваат потенцијален оперативен ризик. Исто така, Банката го следи и репутацискиот ризик. Врз основа на прибраните информации и направените анализи се преземаат конкретни мерки за санирање на нарушувањата и за елиминирање/лимитирање и контрола на ризикот во иднина.

- Оцената за изложеност на оперативен ризик, врз основа на регистрираните ризични настани и преземените мерки и активности во периодот јануари-декември 2024 година, е дека Банката нема значителна изложеност на оперативен ризик. Исто така, воспоставените индикатори за следење оперативен ризик укажуваат дека во извештајниот период Банката нема значителна изложеност на оперативен ризик ниту индикации за потенцијални области на појава на ризик.
- Оцената за изложеност на репутациски ризик, врз основа на регистрираните репутациски ризични настани и преземените мерки и активности во периодот јануари-декември 2024 година, е дека Банката нема значителна изложеност на репутациски ризик. Поплаките не предизвикаа значителна материјална штета, ниту значителна изложеност на репутациски ризик.

7. Банката е целосно усогласена со пропишаните законски барања и супервизорски стандарди и во своето работење строго се придржува кон истите:

- Почетниот капитал потребен за основање на Банката, кој според Законот треба да изнесува 310.000.000 денари;
- Потребниот износ на сопствени средства за вршење на следните активности: кредитирање во странство, факторинг, финансирање комерцијални трансакции, тргување со девизни средства, благородни метали, хартии од вредност, финансиски деривативи, управување со средства и портфолио на хартии од вредност по налог и за сметка на клиенти, давање услуги на банка чувар на имот и купопродажба, гарантирање и пласман на емисија на хартии од вредност, кој според Законот треба да изнесува најмалку 560.000.000 денари;
- Сопствените средства на Банката во однос на почетниот капитал, кои согласно член 64 од Законот за банки не смеат да изнесуваат помалку од почетниот капитал;
- Банката го исполнува супервизорскиот стандард согласно член 15 од Законот за банки (вкупниот номинален износ на акции без право на глас во Банката во вкупниот номинален износ на вкупните акции да не е поголем од 10 %);
- стапката на адекватност на капиталот изнесува 19,26 % и е во рамки на пропишаниот минимум од 8 %;
- стапките на редовниот основен капитал и на основниот капитал, исто така изнесуваат по 19,26 % и се во рамки на пропишаните лимити од 4,5 % и 6 % соодветно;
- со состојба 31.12.2024 година Банката располага со вишок капитал за покривање на заштитните слоеви за зачувување на капиталот од 2,5 %, за системски значајна банка од 2,5 %, како и согласно Одлука на НБРСМ, почнувајќи од 01.01.2024 година до 30.06.2024 година, Банката одржуваше стапка на противцикличен заштитен слој на капиталот за изложеностите во Република Северна Македонија во висина од 0,75 %, при што се земаат предвид и соодветните противциклични заштитни слоеви на капиталот за изложености кон други земји; од 01.07.2024 година до 31.10.2024 година Банката одржуваше стапка на противцикличен заштитен слој на капиталот за изложеностите во Република Северна Македонија во висина од 1,00 %, при што се земаат предвид и соодветните противциклични заштитни слоеви на капиталот за изложености кон други земји и од 01.11.2024 година до 31.12.2024 година Банката одржуваше стапка на противцикличен заштитен слој на капиталот за изложеностите во Република Северна Македонија во висина од 1,25 %, при што се земаат предвид и соодветните противциклични заштитни слоеви на капиталот за изложености кон други земји;
- Банката го исполнува супервизорскиот стандард согласно член 71 од Законот за банки според кој „изложеноста спрема лице и со него поврзани лица не смее да надмине 25 % од сопствените средства на Банката”.
- Банката има изложеност спрема подружница од 0,02 % од СС (која не смее да надмине 10 % од сопствените средства на Банката);
- Банката нема изложеност над пропишаните 10 % од сопствените средства спрема акционер со квалификувано учество во Банката и со него поврзани лица кои

- директно или индиректно поседуваат најмалку 5 % од вкупниот број акции или издадени акции со право на глас кои овозможуваат значително влијание врз управувањето на Банката и е целосно усогласена со овој супервизорски стандард;
- Изложеноста спрема лицата со посебни права и одговорности и со нив поврзаните лица (за сите лица заедно) по овој основ изнесува 12,38 % од сопствените средства на Банката и е во рамките на законски пропишаните 3 % од сопствените средства на Банката спрема секое поединечно лице со посебни права и одговорности и со нив поврзаните лица;
 - Вкупната изложеност спрема подружница, акционери со квалификувано учество и лица со посебни права и одговорности изнесува 12,40 % и е под лимитот од 65 % од сопствените средства на Банката;
 - Банката има голема изложеност спрема лице и со него поврзани лица која е еднаква или поголема од 10 % од сопствените средства на Банката, но вкупниот износ на големи изложености изнесува 26,53 % од сопствените средства на Банката и не го надминува пропишаниот осумкратен износ на сопствените средства;
 - Банката нема одобрено кредит или друг вид изложеност за купување акции од Банката и нема одобрено кредит со залог на акции на заемобарателот од Банката;
 - Банката нема акции во други банки кои поседуваат капитални делови во Банката поголеми од 5 %;
 - Банката го исполнува и стандардот од член 75 да може да стекнува сопствени акции со откуп до 10 % од номиналната вредност на вкупните акции, но износот на откупените акции да не е поголем од износот на нераспределената добивка;
 - имотот на Банката во земјиште, згради, работна опрема и капитални делови од други банки, небанкарски финансиски организации и нефинансиски институции изнесува 16,54 % од сопствените средства и е во рамки на пропишаниот лимит од 60 % од сопствените средства;
 - агрегатниот износ на капитални делови во нефинансиски институции изнесува 1,03 % од сопствените средства наспрема пропишаните 30 % од сопствените средства;
 - Банката не остварува контрола во нефинансиска институција;
 - Банката ја исполнува и обврската за издвојување на задолжителна резерва во денари и во девизи, согласно пропишаната методологија на НБРСМ;
 - Отворената девизна позиција на Банката (дневна) е во рамки на пропишаните 30 % од сопствените средства на Банката;
 - Банката го исполнува и стандардот од Законот за трговски друштва според кој процентот на издвојување на дел од нето-добивката во задолжителната општа резерва на Банката не може да биде помал од 5 % од добивката сè додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една десетина од основната главнина.

VI. КРЕДИТИРАЊЕ НА СТОПАНСТВО

Во областа на кредитирањето правни лица, Банката продолжи со обезбедување кредитни средства за поддршка на нивното работење со строго почитување на принципите на профитабилност, ефикасност и сигурност на пласманите, како и преземање прифатлив кредитен ризик.

Во извештајниот период е донесена Кредитната политика и постапки на Банката, како и Процедурите за идентификување на ризиците поврзани со климатските промени во процесот на одобрување и следење кредитни изложености на правни лица во Банката.

1. Денарски кредити

Заклучно со 31.12.2024 година учеството на краткорочните кредити во вкупно искористените кредити изнесува 67 %, додека учеството на искористените долгорочни кредити е 33 %. Бројот на кредитни партии по основ на искористени краткорочни кредити на Банката изнесува 2.068 во вкупен износ од 30.714,8 милиони денари и бележи вредносно зголемување од 10,5 % во однос на 2023 година, додека бројот на кредитни

партии по основ на искористени долгорочни кредити изнесува 907 во износ од 15.133,3 милиони денари и бележи вредносно зголемување од 91,7 %.

Во 2024 година Банката има одобрено еден нов кредит од кредитната линија на Земјоделскиот кредитен и дисконтен фонд (ЗКДФ-ИФАД 2) на вкупен износ од 5 милиони денари од кои 4 милиони денари средства од ИФАД 2 и 1 милион денари средства на Комерцијална банка АД. Кредитот во целост е искористен. Исто така, во извештајниот период е вклучен еден нов кредит во Портфолио гаранцијата од Гарантниот фонд на РБСМ на износ од 12 милиони денари.

Од Програмата за субвенционирање камата по кредити дадени на компании кои ја реинвестираат добивката, од Програмата за поддршка на конкурентноста на МСП ЕБОР CSP2 и од Програмата за одржливо рестартирање на МСП од ЕБОР (SME Reboot), во 2024 година Банката нема одобрено нови кредити. Исто така, нема нови одобрувања по основ на потпишаниот Меморандум за соработка со Фондот за иновации и технолошки развој (ФИТР).

Покрај тоа, од Кредитната линија за комисионо работење помеѓу Банката и Развојната банка на Северна Македонија, во рамки на Проектот за самовработување со кредитирање и Проектот за кредитирање на правни субјекти (микро и мали претпријатија) за отворање нови работни места, во периодот 01.01.-31.12.2024 година се одобрени 8 кредити на вкупен износ од 4,2 милиони денари.

2. Девизни кредити

Во извештајниот период Банката продолжи да одобрува девизни кредити од средства на странски кредитни линии и од сопствени извори на средства.

Во периодот 01.01.-31.12.2024 година Банката одобруваше кредити од Програмата за кредитирање на проекти за дигитализација и дигитална трансформација, енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија (ДИГ/ЕЕ/ОИЕ) преку РБСМ и од ЕИБ VII програмата за кредитирање на мали и средни претпријатија, средно пазарно капитализирани претпријатија и зелена транзиција, а користење на средствата имаше по одобрените кредити од тековниот период, како и по одобрени кредити од претходната година за наведените кредитни линии.

- од кредитната линија EIB VII се одобрени 6 кредити во износ од 5,5 милиони евра, а искористени се 9 кредити на износ од 11,4 милиони евра и
- од програмата за кредитирање проекти за дигитализација и дигитална трансформација, за енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија, одобрени се 3 кредити на износ од 0,8 милиони евра, а искористени се 4 кредити на износ од 1,1 милион евра.

Во 2024 година Банката потпиша Рамковен договор за учество на кредитната линија за зелени и општествено одговорни инвестиции со средства обезбедени од Француската агенција за развој на износ од ЕУР 50.000.000. Исто така, склучен е Договор за заем со ЕБОР за учество во програмата за зелено финансирање (Green Finance Facility) на износ од ЕУР 4.000.000.

Во извештајниот период, Банката вршеше редовно администрирање на веќе одобрените девизни кредити за обврски по главница и камата од кредитните линии на ЕИБ и ЕБОР и од кредитната линија за дигитализација и дигитална трансформација, енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија преку РБСМ.

Во периодот 01.01.-31.12.2024 година Банката има одобрено вкупно 30 девизни кредити од сопствени средства на вкупен износ од 46,4 милиони евра, а искористени се вкупно 32 кредити на износ од 46,6 милиони евра.

3. Денарски гаранции

Во рамките на денарското работење со правни лица, Банката издава платежни и чинидбени денарски гаранции. Во 2024 година Банката издаде 4.237 гаранции во вкупен износ од 7.208 милиони денари, при што бројот е намален за 5,2 %, а вредноста е зголемена за 57,1 %.

Во извештајниот период, Банката има издадено 22 електронски гаранции за учество на лицитација во вкупен износ од 29,7 милиони денари, наспроти 35 електронски гаранции и еден Анекс кон електронска гаранција во вкупен износ од 35,2 милиони денари.

4. Наплата на проблематични побарувања од правни лица

Банката презема интензивни активности за унапредување на процесот на управување со проблематичните побарувања, поефикасна наплата и побрзо решавање на проблематичните пласмани, што ќе резултира со подобрување на квалитетот на кредитното портфолио.

Во текот на извештајниот период, преземените мерки и активности за наплата на побарувањата од комитентите правни лица со статус на проблематични кредити, односно клиенти за кои е покрената постапка за присилна наплата, резултираа со наплатени побарувања во вкупен износ од 530,7 милиони денари, од кои: 105,6 милиони денари или 19,9 % се наплатени побарувања од билансна евиденција (96,3 милиони денари наплатени побарувања по главен долг и 9,3 милиони денари наплатена нефункционална камата) и 425,1 милиони денари или 80,1 % се наплатени побарувања од вонбилансна евиденција. Од наплатените билансни и вонбилансни побарувања, 84,8 % се со готовинска уплата, а 15,2 % со преземен имот.

VII. НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ ИНСТРУМЕНТИ

Во текот на 2024 година бројот на издадени девизни гаранции е намален за 3,7 % во однос на 2023 година, но вредносно бележи зголемување од 5,4 % (издадени се девизни гаранции во износ од 11,8 милиони евра во 2024 година наспрема 11,2 милиони евра во 2023 година). Бројот на примени девизни гаранции е намален, но вредносно бележи зголемување од 17,6 % (примени се девизни гаранции во износ од 17,4 милиони евра во 2024 година наспрема 14,8 милиони евра во 2023 година).

Кај акредитивното работење, отворените ностро акредитиви во износ од 29,7 милиони евра бележат вредносно зголемување од 49,2 %, а прифатените лоро акредитиви во износ од 18,9 милиони евра бележат вредносно зголемување од 51,2 %.

Инструментот лоро инкасо бележи вредносно намалување од 70,1 %, а инструментот ностро инкасо бележи намалување од 96 %.

Во извештајниот период, исто како и во 2023 година, Банката не вршеше откуп на побарувања од извоз по основ на извозна фактура (факторинг).

Во текот на 2024 година, Комерцијална банка АД Скопје продолжи да врши форфетирање на побарувања по основ на инструменти во надворешнотрговското работење. Вкупно се извршени 10 форфетирања на вкупен износ од 238,5 илјади ЕУР, наспроти 2 форфетирања на вкупен износ од 39,2 илјади ЕУР минатата година.

VIII. ПЛАТЕН ПРОМЕТ СО ПРАВНИ ЛИЦА

Во 2024 година, се забележува пораст во вкупниот број и вредност на обработени трансакции.

- Во текот на 2024 година, бројот на **новоотворени** денарски сметки¹⁴ на правни лица бележи зголемување од 3,2 % во однос на 2023 година, додека бројот на новоотворени девизни сметки е зголемен за 2 %. Вкупниот број затворени денарски сметки по разни основи е намален за 9,5 %. Од вкупниот број затворени сметки, 178 сметки се затворени со Решение од надлежен орган, 468 сметки се затворени врз основа на Законот за трговски друштва (по основ на стечај, ликвидација, неподнесена завршна сметка и др.), 1.263 сметки врз основа на писмено барање (синдикални организации, заедница на станари), 31 врз основа на Законот за платежни услуги и платни системи (заради неактивност и согласно интерна процедура), 4 врз основа на еднострано раскинување на Договор и 101 сметка е затворена по други причини. Од аспект на останатите активности за правните лица, во делот на водење на денарските сметки на правни лица, реализирани се 3.909 писмени барања, додека во делот за девизните сметки се реализирани 1.102 девизни барања на правните лица, за статусни и други промени на податоци на правните субјекти, проследени се 33.508 решенија за присилна наплата, од кои 68 % иницираа блокарање на сметките на комитентите. Споредено со минатата година, решенијата за присилна наплата бележат пораст од 7,9 %.
- Бројот и вредноста на **обработените трансакции** на правните лица бележи зголемување во најголем дел поради зголемените безготовински електронски трансакции и трансакциите реализирани преку мБанкаКо. Во рамките на вкупниот број на безготовински трансакции, 56 % од напозите се процесирани по интерен клиринг, 41 % преку КИБС, а 3 % од напозите се обработени преку МИПС. Во рамки на готовинските трансакции на правни лица, уплатните трансакции заземаат 94 %, додека исплатните трансакции се застапени со 6 %. По основ на исплата на плата и други лични примања, реализирани се 174.869 трансакции по фолио број од правни лица. Од нив, 83.762 трансакции се реализирани на шалтерите на Банката, додека 91.107 трансакции се реализирани преку сервисот на Е-банка.
- Во анализираниот период се забележува пораст на обемот и видот на трансакциите за кои клиентите ги користат услугите на електронското банкарство, како и продолжување на трендот на континуиран пораст на бројот на корисници на електронско банкарство (23.376 корисници наспрема 21.462 во 2023 година). Бројот на регистрирани корисници на мобилната апликација мБанкаКо, заклучно со 31.12.2024 година е зголемен за 21 % (7.987 регистрирани корисници наспрема 6.587 во 2023 година), додека од вкупно обработени електронски трансакции, 332.882 трансакции се реализирани преку мБанкаКо, наспроти 274.668 трансакции реализирани во 2023 година, што е зголемување од 21,2 %. Заклучно со 31.12.2024 година, услугата за уплата на готовина на банкомат со користење на услугата Visa Business Debit дебитната картичка, просечно месечно ја имаат искористено 550 правни лица. По основ на оваа услуга во 2024 година, реализирани се вкупно 74.074 трансакции во вкупна вредност од 2.206,9 милиони денари, наспроти 55.355 трансакции во вкупна вредност од 1.434,0 милиони денари во текот на 2023 година.
- Вкупно остварениот платен промет со странство за правни лица, реализиран преку Банката во 2024 година, изнесува 4.661,6 милиони евра и бележи зголемување во однос на 2023 година за 7,0 %, додека бројот на трансакции изнесува 203.354 и е зголемен за 5,4 %.

¹⁴ Денарски сметки на правни лица и хуманитарни сметки на физички лица.

- Реализираните активности во доменот на девизното електронско банкарство во периодот 01.01.-31.12.2024 година бележат пораст во однос на: вкупниот број нови корисници (правни лица) за 8,2 %, вкупниот број активни корисници (правни лица) за 12,9 %, бројот на нови претплати за девизен пазар за правни лица за 16,9 % и бројот на извршени налози за плаќање во текот на годината за 7,7 %.

IX. ЛИКВИДНОСТ И ФИНАНСИСКИ ПАЗАР

1. Денарска и девизна ликвидност

Во текот на 2024 година Банката го остваруваше потребното ниво на **денарска ликвидност** кое овозможуваше непречено извршување на финансиските активности и исполнување на законските обврски и обврските кон комитентите. **Девизната ликвидност** и валутната структура се одржуваше со доследно почитување на пропишаните лимити за утврдување и пресметување на отворената девизна позиција. Согласно Одлуката за задолжителна резерва, Банката ја исполнува задолжителната резерва во евра доколку дневната состојба на издвоените средства на Банката на девизна сметка на НБРСМ во странство е најмалку еднаква на 85 % од пресметаната задолжителна резерва во евра, и просечната дневна состојба на издвоените средства на Банката на девизната сметка во евра во МИПС за периодот на одржување е најмалку еднаква на 15 % од пресметаната задолжителна резерва во евра.

Во извештајниот период НБРСМ донесе дополнителни измени на Одлуката за задолжителна резерва со цел понатамошна поддршка на денаризацијата на домашната економија.¹⁵

Во извештајниот период просечното салдо на орочени депозити во странски банки бележи пораст во однос на 2023 година, додека просечното салдо на тековни сметки во странски банки и орочени депозити во домашни банки е намалено.

Вишокот на ликвидни средства Комерцијална банка го пласираше во благајнички и државни записи, расположлив депозит во НБРСМ и краткорочни депозити во странство. Во извештајниот период Банката не користеше позајмици од банки, не вршеше репо трансакции и не пласираше денарски депозити во домашни банки.

2. Работење со хартии од вредност

- Во периодот 01.01.-31.12.2024 година Банката продолжи да учествува на аукциите на благајнички записи издадени од НБРСМ и државни записи издадени од Република Северна Македонија. Вредноста на запишаните благајнички записи во име и за сметка на Банката бележи намалување од 13,4 % во однос на 2023 година, додека вредноста на запишаните државни записи во име и за сметка на Банката бележи намалување од 41,4 %.
- Вложувањата на Банката во финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка на 31.12.2024 година изнесуваат 65,0 милиони денари и се состојат од влог во акции издадени од домашни финансиски друштва и влог во странски финансиски друштва.
- Вложувањата на Банката во сопственички хартии од вредност по објективна вредност преку Билансот на успех (ОВПБУ) кои се состојат од акции издадени од домашни нефинансиски друштва, на 31.12.2024 година изнесуваат 180,8 милиони денари и истите се зголемени во однос на 2023 година по основ на повеќе купени од продадени акции.
- Вложувањата во должнички хартии од вредност кои се состојат од структурни државни обврзници за денационализација, континуирани државни обврзници во денари и со

¹⁵ За повеќе информации видете во глава I од Извештајот.

валутна клаузула, еврообврзници во странска валута, корпоративни обврзници во денари и државни обврзници од нерезиденти, на 31.12.2024 година изнесуваат 34.533,6 милиони денари и се зголемени за 32,5 % во однос на 2023 година. Зголемувањето се должи на поголем износ на запишани од доспеани континуирани државни обврзници, купени македонски еврообврзници и нови пласмани во државни обврзници од нерезиденти.

- Во 2024 година Банката ги задржа своите вложувања во удели во инвестициски фондови. Состојбата на уделите на 31.12.2024 година изнесува 375,0 милиони денари, и тоа во: КБ Инвест - Отворен инвестициски фонд Балансиран во износ од 13,8 милиони денари и КБ Инвест - Отворен инвестициски фонд – Паричен во износ од 361,2 милиони денари. Истите се зголемени во однос на 31.12.2023 година по основ на вреднување по објективна вредност.
- Со состојба 31.12.2024 година Банката има вложување во придружено друштво КБ Прво пензиско друштво за управување со пензиски фондови АД Скопје во износ од 422,4 милиони денари и истото во однос на декември 2023 година бележи зголемување како резултат на нето позитивен ефект по основ на исплатена дивиденда и евидентиран удел во добивката на друштвото по „метод на главнина“.
- Со состојба 31.12.2024 година Банката има вложување во подружница КБ Инвест друштво за управување со инвестициски фондови АД Скопје во износ од 50,9 милиони денари.¹⁶
- Во извештајниот период Банката купи повисок износ на државни записи и државни обврзници во свое име, а за сметка на комитенти, поради атрактивноста на каматните стапки кои и во текот на 2024 година се задржаа на релативно високо ниво.
- Во извештајниот период од 2024 година тргувањето на Македонската берза се карактеризираше со позначително зголемување на вкупниот берзански промет за 190,2 %. На крајот на декември 2024 година МБИ10 индексот е зголемен за 66,78 % во однос на декември 2023 година. Анализирани според број на трансакции, најтргувани хартии од вредност во анализираниот период се акциите издадени од Комерцијална банка, потоа следуваат акциите издадени од Алкалоид АД Скопје, НЛБ Банка АД Скопје, Стопанска банка АД Скопје и Макпетрол АД Скопје. Реализираниот промет на Банката бележи позначително зголемување од 164,2 %. Најголем дел од вкупно остварениот промет на Банката во 2024 година (85,6 %) е реализиран преку класично тргување, додека остатокот (14,4 %) е реализиран преку блок трансакции.
- Во согласност со одредбите од Законот за девизно работење, во периодот јануари - декември 2024 година Банката порамни 1.491 трансакција на странски берзи за резиденти во вкупна вредност од околу 974 милиони денари¹⁷, додека во 2023 година порамни 620 трансакции на странски берзи за резиденти во вкупна вредност од околу 949 милиони денари.
- Единствен акционер со квалификувано мнозинство е правното лице Адора Инженеринг ДООЕЛ Експорт-Импорт Скопје кое го надминува прагот од 5 % од вкупно издадените акции на Комерцијална банка АД Скопје и заклучно со 31.12.2024 година заедно со поврзаните лица има учество од 14,992 % во вкупниот број издадени акции. Во извештајниот период беа истргувани вкупно 134.586 обични акции, наспрема 126.807 акции во истиот период минатата година. Просечната цена по која се тргуваа акциите на Банката во периодот 01.01.-31.12.2024 година изнесуваше 21.070 денари наспрема 12.471 денар во текот на 2023 година.
- Една од основните приоритетни цели зацртани со Развојниот план на Банката за периодот 2024-2026 година е „Одржување на вредноста на капиталот и негово зголемување, и тоа преку политика на понатамошно издвојување на значаен дел од нето-добивката за резерви, со што би се обезбедила стапка на адекватност на капиталот која ќе соодветствува на планираните активности“. Врз основа на оваа цел, Банката во својата Програма на мерки и активности на деловната политика за 2025

¹⁶ Во јуни 2024 година, како резултат на промената во сопственичката структура, добиена е дозвола од КХВ за промена на статутот со кој се менува името на друштвото од КБ Публикум инвест АД Скопје во КБ Инвест АД Скопје.

¹⁷ Вклучени се и бројот и износот на трансакциите реализирани преку IBKR и CAPMANN платформите.

година ја дефинира Политиката на исплата на дивиденда на акционерите, која ќе се пресметува како процент од остварената нето-добивка за годината, при што ќе се зема предвид исполнувањето на вкупните капитални барања пропишани од НБРСМ. Вака пресметаниот процент на исплата на дивиденда ќе се движи во интервалот од 40 % до 70 % од нето-добивката за годината. При поставувањето на овој интересен принцип на работењето на Банката за 2025 година, земени се предвид резултатите од Процесот на утврдување на интерниот капитал, согласно кој Банката располага со вишок на капитал и нема потреба од изработка на капитален план. Комерцијална банка во изминатиот период редовно исплаќа дивиденда на своите акционери, при што бруто предложениот износ на дивиденда по акција за 2024 година изнесува 1.250,00 денари.

- На 27.03.2024 година беше одржано Годишно собрание на акционери на Банката на кое се донесени Одлуката за употреба и распределување на нераспределената добивка до 31.12.2023 година и Одлуката за определување на износот на дивидендата и датуми на исплата на дивиденда за 2023 година. Согласно Одлуките, Банката на 25.04.2024 година изврши исплата на дивидендата за 2023 година на акционерите иматели на обични акции кои се евидентирани во книгата на акции на 11.04.2024 година. Од вкупно пресметаната дивиденда за 2023 година во износ од 2.073.950.970,00 денари, исплатена е дивиденда на правни лица во износ од 1.060.754.240,00 денари и на физички лица во износ од 1.013.196.730,00 денари. Износот на дивиденда по една акција изнесуваше 910,00 денари, односно 91,0 % во однос на номиналната вредност на акцијата.

3. Старателски активности и банка чувар на имот/депозитна банка

- Во согласност со одредбите на Законот за хартии од вредност, заклучно со 31.12.2024 година, Банката има склучено 14 договори за вршење работи на чувар на хартии од вредност со клиенти нерезиденти, од кои 13 правни лица и едно физичко лице. Врз основа на овие договори Банката води вкупно 26 портфолија чија пазарна вредност изнесува вкупно 811,2 милиони денари, што претставува зголемување од 33,8 % во споредба со истиот период минатата година.
- Во извештајниот период Банката продолжи со вршење услуги на *банка чувар на имот* на средствата кои се под управување на Триглав пензиско друштво и ВФП Пензиско Друштво АД Скопје. Вкупната нето-вредност на средствата на трите¹⁸ пензиски фонда на 31.12.2024 година изнесува 13.016 милиони денари и бележи зголемување во однос на 2023 година за 46,7 %.
- Банката исто така продолжи со вршење работи на *депозитна банка* за 13 инвестициски фондови со кои управуваат друштвата КБ Инвест АД и ВФП Фонд менаџмент АД Скопје чија вкупна нето-вредност на средствата на 31.12.2024 година изнесува 15.236 милиони денари и е зголемена за 47,2 % во однос на 2023 година.

4. Активности на девизниот пазар и тргување со девизи

Остварениот промет на девизниот пазар на Банката бележи зголемување од 7,1 %, а вкупниот промет на тргување со девизи е намален за 4,6 %.

Х. ТРЕЗОРСКО РАБОТЕЊЕ

Во извештајниот период, вкупниот број на активни сефови издадени на клиенти – физички лица, бележи зголемување. Заклучно со 31.12.2024 година, Банката има 5.128 сефови за физички лица, наспроти 4.918 активни сефови на 31.12.2023 година. Бројот на активни сефови на клиенти – правни лица е зголемен и изнесува 99 на крајот на 2024

¹⁸ Триглав задолжителен пензиски фонд, Триглав доброволен пензиски фонд и ВФП доброволен пензиски фонд.

година, додека заклучно со 31.12.2023 година бил 97. Во извештајниот период, се преземени следните позначајни активности: монтажа на нови сефови, редовно опслужување на cash in и cash out банкоматите, како и воведување дополнителни контролни процедури што предизвикува зголемена манипулација со готовина, проширување на соработката со постоечките клиенти – правни лица кои ја користат услугата транспорт на готовина, прилагодување на работните процеси во насока на зголемување на безбедноста, намалување на оперативните трошоци, зголемување на продуктивноста и оптимизација на процесите во делот на соработката со останатите засегнати организациони единици во Банката, како и со надворешни институции.

XI. РАБОТА СО НАСЕЛЕНИЕ

1. Со состојба 31.12.2024 година депозитите на домаќинства (вклучувајќи ги и нерезидентите) достигнаа износ од 108.084,3 милиони денари и бележат пораст во однос на 31.12.2023 година за 7.838,2 милиони денари, или за 7,7 %. Во извештајниот период бројот на новоотворени денарски книшки и парични депозити изнесува 4.435 (3.501 нова денарска книшка и 934 нови денарски парични депозити) и во однос на истиот период минатата година кога биле отворени 5.555 книшки и парични депозити (4.696 нови денарски книшки и 859 нови денарски парични депозити), бележи намалување од 20,2 %. Бројот на новоотворени девизни книшки, парични депозити и сметки изнесува 12.100 наспроти 13.867 отворени во истиот период од минатата година, што претставува намалување за 12,7 %. Притоа, во извештајниот период се отворени 4.412 нови девизни книшки, 6.765 девизни сметки за резиденти, 225 девизни сметки за нерезиденти и 698 девизни парични депозити.

2. Вредноста на вкупно остварениот **платен промет во земјата за физички лица** изнесува 147.994 милиони денари и е намалена за 5,1 % во однос на 2023 година. Поединечно, безготовинските трансакции изнесуваат 75.382 милиони денари и бележат намалување од 10,7 %, додека готовинските трансакции изнесуваат 72.612 милиони денари и бележат зголемување од 1,4 %.

3. Вредноста на вкупно остварениот **платен промет со странство за физички лица** во извештајниот период достигна износ од 309,5 милиони евра и во однос на минатата година бележи намалување од 1,2 %. Поединечно, вкупните плаќања бележат вредносно зголемување од 31,8 %, додека наплатите се намалени за 11,9 %. Во доменот на девизноменувањето работење, вкупно остварениот промет од откуп и продажба на ефективни странски пари изнесува 5.509,9 милиони денари и бележи зголемување од 7,2 % во однос на 2023 година.

4. Кредитната активност на Банката во сегментот на работа со население во периодот 01.01.-31.12.2024 година бележи зголемување во споредба со претходниот период како резултат на позначајното зголемување на потрошувачките кредити, а во помал дел и на станбените кредити.

Вкупниот број на искористени кредити е 13.617 (наспрема 11.212 во 2023 година) во износ од 9.567,4 милиони денари (наспрема 7.810,5 милиони денари во 2023 година).

Кредитната активност во текот на извештајниот период забележа забрзана динамика поттикната од отпочнатото намалување на каматните стапки во услови на засилена конкуренција, како и поради достапноста на современи дигитални алатки при аплицирање. Сепак, при одобрувањето кредити на домаќинствата, се земаа предвид деталната кредитна анализа, квалитетот на обезбедувањето и кредитната историја на клиентите, а со цел минимизирање и навремено идентификување на кредитниот ризик, што е во согласност со политиката и долгорочната стратегија на Банката за одржување квалитетно кредитно портфолио со низок ризик.

Во текот на извештајниот период, Банката ги презеде следните позначајни активности: потпиша нов Договор за кредитната линија Green Economy Financing Facility (GEFF) со ЕБОР во износ од 3,5 милиони евра и започна со пласирање на кредитите, продолжи со понудата на кредити со осигурување на живот и неживот преку Триглав, како и кредитот преку посредник Нептун, нудеше промотивни периоди во кои потрошувачките кредити и станбените кредити се нудеа со поповолни услови и се одобруваа без трошоци за процена и администрирање, воведен е дигиталниот потрошувачки кредит преку One ID апликацијата, што овозможи потрошувачкиот кредит да стане многу подостапен за клиентите во неколку едноставни чекори, без заверка на формулари и без физичка посета на банка, продолжи со склучување нови Договори и анекси за продолжување на деловна соработка со постечките градежни фирми со цел финансирање на продажбата и овозможување поволни услови за станбени кредити за клиентите на Банката и др.

5. Заклучно со 31.12.2024 година вкупниот број на активни **картички** на Банката изнесува 283.766 и бележи раст од 3,5 % во споредба со истиот период минатата година, додека бројот на новоиздадени картички изнесува 34.161 и е намален за 0,7 %. Во текот на извештајниот период Банката продолжи со затворање на неактивните и неподигнати картички со цел намалување на трошоците поврзани со нивното повторно издавање, при што се затворени вкупно 24.042 картички. Во извештајниот период се продадени вкупно 55.074 подарок картички (28.395 за трговскиот центар Скопје Сити Мол и 26.679 за трговскиот центар Ист Гејт Мол) во вкупна вредност од 107,1 милион денари. Исто така, во текот на извештајниот период се отворени 1.088 нови продажни места со POS терминали, така што на 31.12.2024 година вкупниот број на продажни места со POS терминали изнесува 6.293 а вкупниот број на активни банкомати изнесува 180. Бројот на активни продажни места со минимум една извршена трансакција во извештајниот период е 6.640.

Бројот и износот на трансакции со картички издадени од КБ е зголемен за 14,4 % и 15,7 % соодветно, бројот и износот на трансакции на продажна мрежа на КБ е зголемен за 27,1 % и 18,2 % соодветно. Пораст бележат и е-комерц трансакциите, како и уплатите на банкомат.

6. Работењето со платежни сметки во периодот 01.01.-31.12.2024 година ја покажа следната динамика: бројот на активни платежни сметки е непроменет во однос на 2023 година, вкупните приливи на платежни сметки се зголемени за 8,0 %, бројот на фирми кои исплаќаат плати на вработени е зголемен за 1,1 %, бројот на сметки на кои пристигнуваат приливи по основ на плата е зголемен за 0,1 %, бројот на сметки на кои пристигнуваат приливи по основ на пензија е зголемен за 0,6 % и состојбата на одобреното пречекорување е зголемена за 4,2 %. Наспрема тоа, состојбата на искористеното дозволено пречекорување е намалена за 0,6 %, а процентот на искористеност е намален за 1,3 пп. Банката сè поголем акцент става на развојот на алтернативни можности за користење на средствата од сметките од страна на клиентите. Во таа насока е зголемено користењето на електронското и СМС банкарство. Заклучно со 31.12.2024 година Банката има регистрирано вкупно 220.045 корисници на електронско банкарство или 7,2 % повеќе во однос на 2023 година, а за користење на услугата СМС банкарство се доделени 1.897 претплати на вкупно 1.461 корисник и испратени се 80.390 пораки. Од услугата мобилно банкарство за физички лица 130.544 корисници (наспрема 111.973 корисници во 2023 година) успешно ја имаат инсталирано апликацијата на Банката, а 22.136 од нив имаат направено трансакција, со што вкупниот број налози извршен преку мобилното банкарство е 857.287.

7. Во однос на **наплатата на достасаните побарувања** во изминатиот период се преземаа вообичаените мерки и активности. Во анализираниот период се пратени околу 1.522 опомени на корисници на платежни сметки кои имаат заостанат долг, околу 518 известувања, опомени и раскинувања на договор на корисници на кредити и околу 648

опомени и 288 раскинувања на договор на иматели на кредитни картички. До Дирекцијата за правни работи се доставени 582 досиеја по платежни сметки, 90 досиеја по кредити и 305 досиеја по картички, со цел поведување постапка за присилна наплата. Во извештајниот период се наплатени побарувања од физички лица за кои е поведена постапка за присилна наплата во вкупен износ од 130,3 милиони денари.

8. Во извештајниот период, **активностите за управување на односите со клиенти**, покрај редовната работа со посебно сегментираните групи на клиенти и редовните активности во Контакт-центарот на Банката, вклучуваа и активности поврзани со продажба на услугите и производите на Банката, како и нивно следење и модифицирање според потребите на клиентите. Освен опслужувањето на редовните клиенти од сегментираните групи на клиенти, континуирано се соработува и со клиенти кои во иднина би сакале и официјално да ги добиваат производите и услугите на Банката преку Лични банкари.

XII. ПАЗАРНО УЧЕСТВО НА КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ ВО ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ И КРЕДИТИ

Табела бр. 12 - Учество¹⁹ во вкупните депозити и кредити на Комерцијална банка АД Скопје на банкарскиот пазар во Република Северна Македонија (во %)

		31.12.2023	31.12.2024
1	Вкупни депозити од домаќинства	28,3	26,8
	- денарски	26,9	25,0
	- девизни	29,6	28,8
2	Вкупни депозити од нефинансиски друштва	21,5	21,3
	- денарски	23,9	23,2
	- девизни	16,5	17,3
3	Вкупни кредити на домаќинства	10,5	11,0
	- денарски	4,0	6,8
	- девизни	18,2	16,1
4	Вкупни кредити на нефинансиски друштва	17,7	19,5
	- денарски	21,2	21,6
	- девизни	12,2	15,0
5	Вкупни депозити согласно Монетарна статистика од НБРСМ	25,7	24,6
6	Вкупни кредити согласно Монетарна статистика од НБРСМ	14,2	15,3

XIII. ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА

Во 2024 година најзначајните активности беа поврзани со имплементација на регулаторни барања, како Одлуки и Закони донесени од НБРСМ и други институции во РСМ, воведување нови производи, функционалности и унапредување на автоматските обработки во процесите.

- По иницијалната имплементација на Одлуката за Методологијата за управување со Кредитен ризик и Новата дефиниција за нефункционални кредитни изложености, направени се низа доработки на процедурите и апликативните решенија.
- За потребите на дирекцијата за СППФТ, за процена на ризик од пп/фТ се направени повеќе извештаи за анализа на високоризични клиенти, приливи и плаќања од земји со висок AML ризик, активности на клиенти носители на јавни функции, измени во сценарија на повеќе дневни и месечни индикатори за ризичност.

¹⁹ Согласно Методологија на НБРСМ – монетарна статистика.

- Во Интернет Банката и М-банката надградени се следните функционалности: Push provisioning на картички во мБанка преку Entrust; Блокирање - деблокирање картички преку мБанка; Промена на Интернет лимити на деловни картички преку mBankaCo Android; API endpoints за персонализирано информирање преку kb.mk согласно ЗПУПС.
- Во рамките на апликациите за работа со банкарски картички се направени следниве позначајни надградби: Решение за активирање на картичка со прва трансакција на банкомат; Решение за наплата на неактивни е-commerce трговци; Сертификација со Mastercard, Visa и Google во делот на Push provisioning на картички во Google Wallet преку мБанка; Воведена е засилена автентикација кај платежните трансакции базирани на картички.
- За потребите на секторите во Банката се направени низа измени, прилагодувања и дополнувања во постојните апликативни решенија, креирани се нови прегледи и извршена е автоматизација на одредени процеси со цел подобрување на работењето.
- Во рамки на одржување и зголемување на ИКТ безбедноста и регуларните системски надградби, направена е надградба на системите за скенирање и управување со ранливости Qualys VM во делот на VMDR (Vulnerability Management Detection and Response), POL (Policy Compliance), Patch Management (PM) и WAS (Web Application Scanning). Согласно претходното со Qualys POL (Policy Compliance), направени се скенирања и креирани извештаи за критичните системи во однос на усогласеноста со прифатените индустриските стандарди за информациска безбедност.
- Имплементирана е нова Wi-Fi мрежа базирана на Cisco Meraki услуга со која се покриени комплетно КБ1 и КБ2; Реализирана е интеграција на POS терминали за корпоративни клиенти со апликација за плаќање на нивни продажни места; Реализирана е комплетно нова современа соба со видеосид за централен мониторинг на системите за безбедност.
- Реализирана е миграција на главните сервери за продукциски бази на податоци на Банката од верзија MS SQL 2014 EE на нова MS SQL SERVER 2022 EE верзија на базата на податоци. Направени се опсежни промени и прилагодувања на банкарските апликации за работа со новата верзија на база и друго.

XIV. МАРКЕТИНГ АКТИВНОСТИ

Банката своите маркетинг активности ги извршуваше согласно утврдениот буџет за маркетинг-комуникациски активности и буџетот за спонзорства и донации за 2024 година.

Во текот на годината Банката реализираше неколку позначајни промотивни кампањи и активности, од кои најважни се следните:

- маркетинг кампања за промоција на станбениот кредит, СМАРТ кредитот преку картичка, за новиот потрошувачкиот кредит преку OneID, за КБ пакети (особено Пакетот за млади до 29 години), како и акцијата со кино Cineplexx;
- промотивна кампања за Visa кредитните картички за физички лица, кампања за Visa деловните картички и за новите бенефиции на Visa Gold кредитните картички;
- комуникациски кампањи за податок-картичките за шопинг во трговските центри Skopje City Mall и East Gate Mall;
- комуникациска кампања за премиум кредитната картичка Mastercard Platinum;
- започнати се активности за корпоративна кампања за одбележување на 70-годишниот јубилеј во 2025 година;

- започнати се активности за изработка на кампања за промоција на новите апликации со слоган „Современо, поедноставно, поефикасно“;
- спроведено е маркетинг истражување за одредена целна група;
- спроведена е истражувачка студија за позиционирање на Банката на пазарот во Македонија – сегмент физички лица;
- продолжија активностите поврзани со изработката на целосно нов и современ дизајн на Интернет банка и на мобилните апликации мБанка и мБанкаКо, којшто ќе биде усогласен со новите визуелни стандарди на брендот на Банката;
- Преку социјалните мрежи беа промовирани: постојните и новите производи и услуги на Банката; партнерство со Саемот за мебел 2024, на којшто Банката ги презентираше своите производи и услуги преку посебно брендиран изложбен простор; општествено одговорни активности на Банката и наградите доделени на Банката од страна на меѓународни институции и публикации;
- банкоматите на Банката, како еден од најважните дистрибутивни канали, покрај нивната основна функција беа искористени и во промотивни цели, односно на нивните монитори беа емитувани рекламни пораки од актуелните кампањи на Банката.

XV. АКТИВНОСТИ ЗА КОНТРОЛА НА УСОГЛАСЕНОСТА НА РАБОТЕЊЕТО НА БАНКАТА, СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И УПРАВУВАЊЕ СО СИГУРНОСТА НА ИНФОРМАТИВНИОТ СИСТЕМ

Во текот на 2024 година, Банката ги спроведуваше функциите на контрола на усогласеност на работењето со прописите, спречување перење пари и финансирање на тероризам и управување со сигурноста на информативниот систем и заштитата на личните податоци, кои овозможува законито и усогласено работење и заштита од можните ризици, изрекување правни и регулаторни санкции, ризик од настанување финансиски загуби, загуби на угледот на Банката и слично.

1. Во функција на **обезбедување на усогласеност на работењето**, редовно се следеше новата, како и измените и дополнувањата на важечката регулатива, како и нацрт-регулативата, и соодветно се известуваа сите организациони единици и органите на управување на Банката. Како позначајни се издвојуваат следните активности:

- толкување и давање мислења во врска со Законот за изменување на Законот за хартии од вредност, Законот за финансиски инструменти, Законот за проспекти и обврски за транспарентност за издавачите на хартии од вредност, Законот за изменување и дополнување на Законот за платежни услуги и платни системи, и Одлуките од НБРСМ во врска со измени и дополнувања на методологијата за управување со кредитен ризик, адекватноста на капиталот, задолжителната резерва, за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар и други;
- имплементација и исполнување на обврските кои ги предвидува FATCA регулативата;
- спроведување редовни контроли на исполнувањето на обврските за навремено доставување на извештаите, информациите и податоците до институции надвор од Банката, контрола на усогласеноста на интерните акти и постапувањето по поплаки;
- навремено информирање на органите на Банката за остварување на функцијата контрола на усогласеност на работењето на Банката и системот на спречување перење пари и финансирање на тероризам и друго.

2. Во функција на **спречување перење пари и финансирање на тероризам**, Банката редовно ја следеше законската регулатива од оваа област, се усогласуваше со истата

и вршеше постојана контрола на нејзината доследна примена, вршеше унапредување на системот за спречување перење пари и финасирање тероризам и активно соработуваше со кореспондентските банки и надворешните институции.

Во таа смисла, се преземаа следните позначајни активности:

- редовно следење на објавите на Европскиот совет за листите на ризични земји и лица кои подлежат на санкции од страна на ЕУ, како и имплементирање на засилени софтверски контроли и информации до надлежните организациони единици;
- мониторинг и анализа на субјекти и трансакции кои се категоризирани како повисоко ризични;
- се преземаа активности со цел усогласување со Одлуката на НБРСМ за начинот на спроведување на мерките за спречување перење пари и финансирање тероризам;
- направена е анализа на извештајот за утврдениот ризик од клиент со состојба 31.12.2023 година и анализа на податоците генерирани во АМЛ софтверското решение, при што е констатирано дека Банката успешно го контролира ризикот од пп/фт и го минимизира на најниско ниво преку мерките и дејствата кои ги применува и др.

3. Во однос на остварување на функцијата на **управување со сигурноста на информативниот систем и заштитата на лични податоци**, беа преземени следните позначајни активности:

- редовно годишно ревидирање на Политиката за сигурност на информативниот систем на Банката, редовно ажурирање на Планот за континуитет во работењето, а Банката соработуваше со НБРСМ при годишната супервизорска процена на ризиците во делот на ИТ (IT SREP);
- спроведена е анализа и процена на ризиците и нивото на подготвеност на Банката за справување со ризиците поврзани со закраните во дигиталниот простор со помош на Алатката на НБРСМ. Врз основа на добиените резултати е ревидирана Стратегијата за управување со ризиците од компјутерски напади во дигиталниот простор со Акциски план за задржување/ постигнување на посакувано ниво на подготвеност;
- направена е преоцена на ризиците за заштита на личните податоци;
- се спроведуваа редовни месечни контроли на пристапот на овластените лица до личните податоци;
- редовни тестирања на сигурноста на информативниот систем, скенирање на сигурносните ранливости во ИТ системите, следење на квантитативни показатели/индикатори за изложеност на ИТ ризици;
- управување со регистрирани сигурносни инциденти и соработка со релевантни или инволвирани надворешни институции;
- ревидирање и усогласување на интерните акти: тестирање на нови верзии на Планот за континуитет во работењето, Упатство за управување со сигурносни инциденти, Политика за системот за заштита на личните податоци и ажурирање на Каталогот на збирки на лични податоци;
- во насока на подигање на свеста на вработените за информативната сигурност и заштита на личните податоци, склучен е договор со реномирана компанија за користење напредна Платформа за учење и купени се 500 лиценци;
- се продолжи и со редовните активности во доменот на следењето на меѓународните стандарди, законската регулатива и технолошките промени и друго.

4. Во однос на остварување на функцијата на **превенција и откривање на измами во Банката**, преземените активности главно се однесуваа на подготовка на интерни акти и изнаоѓање на системско решение за воспоставување на централизиран процес за откривање и превенција на измами. Во таа насока:

- донесена е Политика за откривање и превенција на измами во Банката;
- изготвени се сценарија и индикатори за откривање и превенција од внатрешни измами за секоја ОЕ посебно;

- преку решението DLP (Data Loss Prevention) се вршеше редовна анализа на податоците со цел утврдување на постоење одредена злонамерна активност, а преку решението IBM Trusteer се вршеше анализа на потенцијално злонамерни активности кои доаѓаат од крајни корисници на електронското и мобилно банкарство;
- подготовка на предлог Key Risk индикатори до сите ОЕ во Банката и друго.

XVI. ОРГАНИЗАЦИЈА И ПЕРСОНАЛ

Организационата шема на Комерцијална банка АД Скопје е дадена во Прилог-дијаграм бр.1.

На 31.12.2024 година бројната состојба на вработените е 972 работници, од кои 715 во Централата на Банката и експозитурите во Скопје и 257 во филијалите низ Републиката.

Во текот на 2024 година, Банката продолжи да вложува во стручното усовршување на вработените. Заклучно со 31.12.2024 година 145 вработени посетиле специјализирани обуки од разни области поврзани со банкарство и финансии, вклучувајќи и обуки за ESG практики. Обуки за подобрување на вештини за работа со компјутерски софтвер (алатки) посетиле 83 вработени, општи обуки (лидерски вештини, емоционална интелигенција и продажни вештини) посетиле 156 вработени, обука за обработка на готовина посетиле 55 вработени, а 74 вработени се обучени за безбедност и здравје при работа. Во делот на интерни обуки, за 55 нововработени беа организирани обуки во областа на заштита на лични податоци, информативна сигурност на Банката, контрола на усогласеност на работењето на Банката и спречување на перење пари, додека 201 вработен во Самостојната дирекција за управување со мрежата на филијали поминал обука за благајничко оперативно работење, 31 вработен следел интерна обука за продажба на банкарски картички и 35 вработени за подобрување на продажните вештини. Во текот на годината, се спроведе обука на вработените од соодветните ОЕ во Банката за вршење работни задачи во согласност со политиката за сигурност и постапките коишто имаат цел да придонесат за намалување на можностите од човечка грешка, кражба, измама, злоупотреба или загуба, а извршена е и специјализирана обука за информативна сигурност за вработените коишто се идентификувани како клучни извршители на деловните функции и процесите за поддршка на истите во контекст на оперативните и сигурносни ризици поврзани со платежните услуги. Спроведени се обуки од областа на информативниот систем на Банката и ЗЛП (Закон за лични податоци) за менаџментот на Банката, како и обуки за СППФТ на вработени во Банката. Спроведени се обуки на вработените во Банката за информативна сигурност и заштита на личните податоци, додека за потребите на проектот за управување со квалитет на податоци (Data Quality Management), во 2024 година спроведени се 11 работилници со повеќе вработени од различни ОЕ на Банката.

Во текот на 2024 година беа организирани тим билдинг активности за повисокиот менаџмент на Банката, како и за 350 вработени, со цел подобрување на тимскиот дух и меѓусебната соработка на ОЕ.

Во континуитет се дава стручна поддршка и обука во делот на спроведување на пописот на документацијата и нејзино евидентирање со архивски знак и рок на чување согласно Планот и Листите.

Во наведениот период практична настава во Банката следеле 41 студент.

XVII. ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

Основната цел на Внатрешна ревизија, како независен организационен дел кој е под надлежност на Надзорниот одбор и Одборот за ревизија, е да обезбеди објективна и независна оцена на системот на интерни контроли преку мерење, следење и тестирање на адекватноста на интерните контроли во функција на ефикасно извршување на работните процеси во согласност со интерните политики и процедури и законската регулатива, како и со целите на Деловната политика на Банката.

Внатрешната ревизија во текот на 2024 година ги насочи своите активности на адекватноста на контролите во интерниот контролен систем на Банката за управување со значајните материјални ризици на кои се изложени деловните процеси, и тоа: кредитен ризик, оперативен ризик, ризик од ППФТ, ИТ ризик и ликвидносен ризик. Притоа, беа реализирани 35 поединечни ревизии, како и Самооцена на функцијата внатрешна ревизија на барање на НБРСМ. Од нив, 30 ревизии беа реализирани согласно Годишниот план за работа за 2024 година одобрен од Надзорниот Одбор (кој предвидуваше 34 ревизии) и 5 дополнителни ревизии, од кои три за оцена на имплементација на добиени препораки од НБРСМ, како и две ИТ ревизии на поставеност на ИКТ на две филијали.

Во рамки на редовните активности и во согласност со одобрениот Годишен план за работа за 2024 година, беа спроведени целосни ревизии и контроли на работењето на три филијали на Банката, и тоа филијалите во Битола, Гостивар и Струмица.

Во текот на 2024 година, согласно Годишниот план на Самостојната дирекција за внатрешна ревизија, изготвен врз основа на спроведената проценка на ризик над ИТ процесите и консултација со СИТ, беа извршени ИТ ревизии на ризиците поврзани со нападите од дигиталниот простор кои претставуваат најсериозни закани по информативната безбедност и континуитетот во работењето на Банката, и беше извршена контрола и оцена на усогласеноста на Банката со основното ниво на подготвеност согласно Алатката за самооцена на ризиците поврзани со компјутерски напади во дигиталниот простор.

Во текот на вториот и четвртиот квартал на 2024 година Внатрешната ревизија направи контрола и оцена на преземените активности на стручните одделенија во Банката за имплементација на препораки добиени од Дирекцијата за теренска супервизија на НБРСМ. Согласно Програмата за уверување во квалитетот и унапредување на функцијата на внатрешна ревизија, спроведени се тековен континуиран надзор и периодично самооценување на работењето на Внатрешната ревизија во согласност со барањата на Стандардите и Етичкиот кодекс на внатрешна ревизија.

Органите на управување на Банката (Надзорниот одбор, Одборот за ревизија и Управниот одбор) беа редовно и навреме информирани за наодите и позначајните идентификувани слабости од спроведените ревизии.

Врз основа на извршените поединечни ревизии во текот на 2024 година, од изведените ревизорски докази врз основа на контрола на репрезентативен примерок на ревидираниот материјал избран по случаен избор од сите ревидирани процеси, Внатрешната ревизија го потврдува стекнатото разумно уверување дека интерниот контролен систем на Банката е добро дизајниран и имплементиран во насока на минимизирање на значајните материјални ризици карактеристични за банкарското работење и во насока на ефикасно и доследно спроведување на законската регулатива и деловната политика на Банката.

XVIII. ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ

Во текот на 2024 година, покрај редовните активности, се вршеше континуирана проверка и консултација на ниво на Банка при секоја измена и дополна на сметководствените процедури за поодделни деловни процеси, при секоја измена и дополна на поодделни политики поврзани со финансиско-материјалното работење, при правилна примена на меѓународните сметководствени стандарди и меѓународните стандарди за финансиско известување и при правилна примена на законите поврзани со фискалната регулатива, како и проверка и доработка на дел од апликативните решенија кои се во опфат на материјално-финансиското работење и финансиско известување и друго.

XIX. УПРАВУВАЊЕ СО МРЕЖАТА ФИЛИЈАЛИ НА БАНКАТА

Во рамки на активностите за управување со мрежата филијали на Банката, во текот на 2024 година беа реализирани следните позначајни активности:

- Отворање 6 нови дигитални 24/7 зони, опремени со банкомати и најнови дигитални киосци во рамки на целосно реновираните локации на Банката во филијалите Прилеп, Куманово и Струмица и експозитурата Илинденска во Тетово, како и во Скопје во рамки на експозитурите Автокоманда и Драчево;
- Затворање три помали експозитури: две во Скопје – Чешма и Лисиче и во Облешево, поради оптимизација и рационализација на работењето;
- Реновирање и модернизирање на шалтер-салите на 7 локации: филијалите Прилеп, Куманово и Струмица, експозитурите Илинденска во Тетово и во Скопје – Драчево (поради преселба на долготрајна локација), Автокоманда и Ново Лисиче;
- Реорганизирање на надлежностите за експозитурите во Скопје преку дефинирање на три реони и реонски раководители кои имаат за цел организација и следење на вработените во својот реон. Преку нивната континуирана присутност во експозитурите вработените се постојано обучувани за одредени недостатоци, непосредно се следи нивното работење и остварување на зададените задачи и, следствено, објективно се врши оценка на нивниот ангажман;
- Зголемена присутност меѓу постојните клиенти со редовни деловни посети со цел зајакнување на деловниот однос и соработка и презентација на актуелните производи и услуги на Банката;
- Комплетирање на инсталација на системот за воспоставување ред за чекање во сите филијали на Банката;
- Задавање продажни цели за поединечни производи, нивно континуирано следење и поттикнување на зголемени продажни активности;
- Имплементирање нови системски решенија и дополнување и унапредување на веќе постојните апликативни извештајни форми за подобрување на работните процеси во мрежата филијали и експозитури;
- Континуирани обуки на вработените со цел нивно вклучување во активности за зголемување на продажбата, како и обуки спроведени од страна на КБ Прво Пензиско Друштво за овластени лиценцирани агенти, интерни и екстерни обуки за подобрување и зајакнување на продажните вештини;
- Редовни обуки на вработените за зголемување на квалитетот на услугата и познавање на сите процеси, производи и опции кои ги нуди Банката за клиентите;
- Мотивација на вработените преку Програма за признанија и награди;
- Редовни активности во насока на координација, поддршка, логистика, планирање, информирање и усогласеност во работните процеси помеѓу Централата и останатите организациони единици, филијали и експозитури на Банката, и финализирање на централизацијата на сметководствено-

оперативните активности од филијалите преку соодветните сектори во Централата на Банката и др.

XX. ИЗВЕШТАЈ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ ВО КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

1. Состав и функционирање на органите на Банката

Во 2024 година Банката ги остваруваше своите активности преку органите на Банката: Собрание на акционери, Надзорен одбор, Управен одбор, Одбор за управување со ризици, Одбор за ревизија, Кредитен одбор и Одбор за надгледување на информативната технологија.

1.1. Собрание на акционери на Банката

Со состојба 31.12.2024 година, Банката има вкупно 6.498 акционери. Собранието на акционери во рамките на своите надлежности ги врши сите работи утврдени со законските прописи и Статутот на Банката. Во извештајната година Собранието одржа една седница на 27.03.2024 година, на која ги усвои Посебните и Консолидираните финансиски извештаи на Комерцијална банка АД Скопје за 2023 година, ревидирани од ревизорско друштво, ја усвои Годишна сметка на Банката за 2023 година, ги разгледа и ги усвои сите извештаи и предложени материјали за работењето на Банката во 2023 година, и донесе Одлука за именување членови на Надзорниот одбор во состав Александра Максимовска Стојкова, независен член, Ванчо Чифлиганец, член, Горан Антевски, член, Сашо Наумоски, член, Петар Теговски, независен член, Ивана Милковска Симева, член и Фатмир Етеми, член.

1.2. Надзорен одбор

Од 01.01.2024 година до 20.05.2024 година, Надзорниот одбор функцијата ја остваруваше во состав од следните 7 члена – Сава Димитрова, независен член и Претседател, Таки Фити, Заменик-претседател, Горан Антевски, член, Сашо Наумоски, член, Александра Максимовска Стојкова, независен член, Ванчо Чифлиганец, член и Фатмир Етеми, член.

Од 29.05.2024 до 31.12.2024 година, Надзорниот одбор функцијата ја остваруваше во состав од следните 7 члена – Александра Максимовска Стојкова, независен член и Претседател²⁰, Ванчо Чифлиганец, Заменик-претседател²⁰, Горан Антевски, член, Сашо Наумоски, член, Петар Теговски, независен член, Ивана Милковска Симева, член и Фатмир Етеми, член.

²⁰ Согласно Одлука од Надзорниот одбор донесена на 04.06.2024 година.

Табела бр.13 – Членови на Надзорен одбор на Комерцијална банка АД Скопје

	Александра Максимовска Стојкова, независен член и Претседател, од 29.05.2024
возраст	50 години
пол	женски
професија	професор на Правниот факултет Јустинијан Први, УКИМ, Скопје
податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работа	1,5 милиони денари годишно, на бруто-основа
државјанство	македонско
датум на првично именување	23.03.2016
постоен мандат	4 години
податоци за членување во други органи на управување	не членува во други органи на управување
податоци за членување во други органи на надзор	не членува во други органи на надзор
надоместокот кој го добиваат членовите на Одборот	месечен надоместок во висина на 110 % од просечна месечна нето-плата по работник во Комерцијална банка АД Скопје, исплатена во последните три месеци
	Сава Димитрова, независен член и Претседател, до 20.05.2024
возраст	75 години
пол	женски
професија	пензионер
податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работа	/
државјанство	македонско
датум на првично именување	22.03.2006
постоен мандат	4 години
податоци за членување во други органи на управување	не членува во други органи на управување
податоци за членување во други органи на надзор	не членува во други органи на надзор
надоместокот кој го добиваат членовите на Одборот	месечен надоместок во висина на 110 % од просечна месечна нето-плата по работник во Комерцијална банка АД Скопје, исплатена во последните три месеци
	Ванчо Чифлиганец, член и Заменик-претседател, од 29.05.2024
возраст	70 години
пол	машки
професија	управител на Градежна фирма „Адора инженеринг“ ДООЕЛ Скопје
податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работа	податоците се соодветно прикажани во Годишниот извештај за работењето на „Адора инженеринг“ ДООЕЛ Скопје
државјанство	македонско
датум на првично именување	30.07.2018
постоен мандат	4 години
податоци за членување во други органи на управување	не членува во други органи на управување
податоци за членување во други органи на надзор	не членува во други органи на надзор
надоместокот кој го добиваат членовите на одборот	месечен надоместок во висина на 105 % од просечна месечна нето-плата по работник во Комерцијална банка АД Скопје, исплатена во последните три месеци

	Таки Фити, член и Заменик-претседател, до 20.05.2024
возраст	74 години
пол	машки
професија	пензионер и член на МАНУ
податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работа	/
државјанство	македонско
датум на првично именување	22.03.2006
постоен мандат	4 години
податоци за членување во други органи на управување	не членува во други органи на управување
податоци за членување во други органи на надзор	не членува во други органи на надзор
надоместокот кој го добиваат членовите на Одборот	месечен надоместок во висина на 105 % од просечна месечна нето-плата по работник во Комерцијална банка АД Скопје, исплатена во последните три месеци
	Петар Теговски, независен член
возраст	56 години
пол	машки
професија	член на Управниот одбор на Галеб АД Охрид
податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работа	податоците се соодветно прикажани во Годишниот извештај за работењето на Галеб АД Охрид
државјанство	македонско
датум на првично именување	27.03.2024
постоен мандат	4 години
податоци за членување во други органи на управување	Не членува во други органи на управување
податоци за членување во други органи на надзор	Член на Надзорниот одбор во Инекс Горица АД Охрид
надоместокот кој го добиваат членовите на Одборот	месечен надоместок во висина на просечна месечна нето-плата по работник во Комерцијална банка АД Скопје, исплатена во последните три месеци
	Ивана Милковска Симева, член
возраст	47 години
пол	женски
професија	заменик генерален директор на ГД Гранит АД Скопје
податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работа	податоците се соодветно прикажани во Годишниот извештај за работењето на ГД Гранит АД Скопје
државјанство	македонско
датум на првично именување	27.03.2024
постоен мандат	4 години
податоци за членување во други органи на управување	не членува во други органи на управување
податоци за членување во други органи на надзор	член на Надзорен одбор на ГД Гранит АД Скопје
надоместокот кој го добиваат членовите на Одборот	месечен надоместок во висина на просечна месечна нето-плата по работник во Комерцијална банка АД Скопје, исплатена во последните три месеци

	Горан Антевски, член
возраст	52 години
пол	машки
професија	управител во Раде Кончар ТЕП
податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работа	податоците се соодветно прикажани во Годишниот извештај за работењето на Раде Кончар ТЕП трансформатори и електрични постројки
државјанство	македонско
датум на првично именување	23.03.2016
постоен мандат	4 години
податоци за членување во други органи на управување	не членува во други органи на управување
податоци за членување во други органи на надзор	не членува во други органи на надзор
надоместокот кој го добиваат членовите на Одборот	месечен надоместок во висина на просечна месечна нето-плата по работник во Комерцијална банка АД Скопје, исплатена во последните три месеци
	Фатмир Етеми, член
возраст	59 години
пол	машки
професија	управител на ЗСФ КОМ ДООЕЛ Скопје
податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работа	податоците се соодветно прикажани во Годишниот извештај за работењето на ЗСФ КОМ ДООЕЛ
државјанство	македонско
датум на првично именување	17.09.2018
постоен мандат	4 години
податоци за членување во други органи на управување	не членува во други органи на управување
податоци за членување во други органи на надзор	член на НО на Скопски пазар АД Скопје
надоместокот кој го добиваат членовите на Одборот	месечен надоместок во висина на просечна месечна нето-плата по работник во Комерцијална банка АД Скопје, исплатена во последните три месеци
	Сашо Наумоски, член
возраст	56 години
пол	машки
професија	генерален извршен директор на ПИ Витаминка АД Прилеп
податоци за материјалните надоместоци и други права од договори за работа	податоците се соодветно прикажани во Годишниот извештај за работењето на ПИ Витаминка АД Прилеп
државјанство	македонско
датум на првично именување	23.03.2016
постоен мандат	4 години
податоци за членување во други органи на управување	не членува во други органи на управување
податоци за членување во други органи на надзор	не членува во други органи на надзор
надоместокот кој го добиваат членовите на Одборот	месечен надоместок во висина на просечна месечна нето-плата по работник во Комерцијална банка АД Скопје, исплатена во последните три месеци

Членовите Александра Максимовска Стојкова и Петар Теговски се независни членови на Одборот²¹. При изборот на независните членови во целост се испочитувани критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови и со нив поврзаните физички лица, не се вработени, ниту се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката, ниту застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија кое во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност која просечно надминува 3 милиони денари.

- Александра Максимовска Стојкова учествуваше во работата на 10 седници во текот на 2024 година,
- Сава Димитрова учествуваше во работата на 6 седници во текот на 2024 година,
- Ванчо Чифлиганец учествуваше во работата на 9 седници во текот на 2024 година,
- Д-р Таки Фити учествуваше во работата на 4 седници во текот на 2024 година,
- Петар Теговски учествуваше во работата на 4 седници во текот на 2024 година,
- Ивана Милковска Симева учествуваше во работата на 4 седници во текот на 2024 година,
- Горан Антевски учествуваше во работата на 10 седници во текот на 2024 година,
- Фатмир Етеми учествуваше во работата на 10 седници во текот на 2024 година,
- Сашо Наумоски учествуваше во работата на 9 седници во текот на 2024 година.

На одржаните 10 редовни седници и со писмена согласност на членовите помеѓу седниците, Надзорниот одбор во текот на 2024 година донесе: 90 одлуки, 12 политики (политики и измени на политики), 2 стратегии, 4 планови, 1 програма, 1 методологија, разгледа 35 информации, 71 извештај, 2 стрес-тестирања, 16 прегледи, како и други работи од тековен карактер што се во негова надлежност.

Надзорниот одбор расправаше за значајни прашања од делокругот на работењето на Банката, месечно ја разгледуваше ликвидноста и економско-финансиската состојба, преземаше соодветни мерки за заштита на капиталот на Банката и за наплата на проблематичните кредити.

Надзорниот одбор на Банката усвои повеќе одлуки, политики, методологии и друго од своја надлежност: ги усвои Годишниот и Полугодишниот извештај за работењето на Банката, Програмата на мерки и активности за 2024 година и Развојниот план за периодот 2024-2026 година, Извештаите за работењето на Одборот за управување со ризици, Извештаите за извршените ревизии од Внатрешната ревизија, Извештаите од Дирекцијата за контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување перење пари, како и други информации и извештаи од своја надлежност. Надзорниот одбор донесе одлуки за формирање на Одбор за избор и разрешување на членовите на Надзорниот одбор, за Одбор за воспоставување и спроведување на Политиката за наградување и Одлуки за именување членови на Управниот одбор на Комерцијална банка АД Скопје, членови на Одборот за ревизија на Комерцијална банка АД Скопје и други тела на Банката. Исто така, во 2024 година Надзорниот одбор донесе Одлука за спроведување постапка на длабинска анализа со цел да се дефинира намена за присоединување на Стопанска банка АД Битола кон Комерцијална банка АД Скопје, како и Одлука за дефинирање намера и давање понуда за преземање на сите обични акции со право на глас издадени од Стопанска банка АД Битола.

²¹ До 20.05.2024 година Сава Димитрова беше независен член.

Од редовите на Надзорниот одбор се формирани Одбор за избор и разрешување на членовите на НО, ОУР, ОР и УО и Одбор за воспоставување и спроведување на Политиката на наградување.

1.2.1 Одбор за избор и разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор

Состав до 20.05.2024 година:

1. Таки Фити, Претседател
2. Сава Димитрова, Член и
3. Горан Антевски, Член

Формиран е со Одлука на НО на 22.05.2020 година, а мандатот на членовите трае до истекот на мандатот на членовите на НО – 20.05.2024 година.

Нов состав:

1. Александра Максимовска Стојкова, Претседател
2. Ванчо Чифлиганец, Член и
3. Петар Теговски, Член

Формиран е со Одлука на НО на 04.06.2024 година, а мандатот на членовите трае до истекот на мандатот на членовите на НО – 28.05.2028 година.

Надлежности:

- ја спроведува Политиката за начинот и постапката на избор, следење на работењето и начинот и постапката на разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија, Управниот одбор, Кредитниот одбор и Одборот за надгледување на информативната технологија на Комерцијална банка АД Скопје,
- ги разгледува доставените предлози од акционерите и/или од стручните служби во Банката за кандидати за членови на органите на Банката, ги избира кандидатите кои најмногу ги исполнуваат критериумите за членови на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија, Управниот одбор, Кредитниот одбор и Одборот за надгледување на информативната технологија, и му ги предлага на надлежниот орган на Банката за усвојување,
- следењето на работењето на органите на Банката се врши преку извештаите за работењето кои органите на Банката, согласно регулативата и интерните акти на Банката, имаат обврска на редовна основа да ги доставуваат до повисокиот орган. Преку извештаите за работење, повисокиот орган го следи и контролира работењето на пониските органи на Банката,
- доколку се утврди дека некој од членовите на органите на Банката престане да исполнува еден и/или повеќе критериуми за член на соодветниот орган, или пак работи спротивно на закон и/или Статутот на Банката, Одборот за избор и разрешување до надлежниот орган кој ја донел одлуката за именување на тој член, доставува предлог за негово разрешување.

Во 2024 година Одборот одржал 2 седници (на 20.02.2024 год. и на 28.03.2024 год.).

- Сава Димитрова присуствувала на 2 седници
- Таки Фити присуствувал на 2 седници и
- Горан Антевски присуствувал на 2 седници

Во 2024 година Одборот усвоил 2 предлога за донесување Одлуки.

1.2.2 Одбор за воспоставување и спроведување на Политиката за наградување

Состав до 20.05.2024 година:

1. Сава Димитрова, Претседател
2. Таки Фити, член и
3. Фатмир Етеми, член.

Формиран е со Одлука на НО на 22.05.2020, а мандатот на членовите трае до истекот на мандатот на членовите на НО – 20.05.2024 година.

Нов состав:

1. Александра Максимовска Стојкова, Претседател
2. Горан Антевски, член и
3. Фатмир Етеми, член.

Формиран е со Одлука на НО на 04.06.2024 година, а мандатот на членовите трае до истекот на мандатот на членовите на НО – 28.05.2028 година.

Надлежности:

- ја спроведува Политиката за наградување на Комерцијална банка АД Скопје,
- при спроведување на Политиката за наградување, Одборот за наградување се раководи врз следните Принципи за наградување: (i) Ефикасно управување со наградувањето, (ii) Ефикасно поврзување на наградувањето со разумно преземање ризик, и (iii) Ефикасна супервизија од регулаторот и вклученост на засегнатите страни.
 - Принципот за Ефикасно управување со наградување се заснова врз Оцената на севкупните работни достигнувања на работникот, односно врз оцената добиена од различни извори врз основа на континуирано следење на работата на работникот, а особено врз: извршување на задачи и достигнувања на целите, демонстрирање компетенции и посветеност за учење и развој.
 - Принципот на Ефикасно поврзување на наградувањето со разумно преземање ризик се заснова на критериумот наградувањето да е прилагодено на сите видови ризици.
 - Принципот на Ефикасната супервизија од регулаторот и вклученоста на засегнатите страни подразбира: супервизорската оценка на практиките на наградување да е ригорозна и одржлива, а недостатоците веднаш да се отстранат. Спроведување транспарентна постапка и конструктивна вклученост на сите засегнати страни.

Во 2024 година Одборот одржал 2 седници.

Прва седница, одржана на 20.05.2024 година во состав:

- Сава Димитрова,
- Таки Фити и
- Фатмир Етеми.

Втора седница, одржана на 23.12.2024 година во нов состав:

- Александра Максимовска Стојкова,
- Горан Антевски и
- Фатмир Етеми.

Во 2024 година Одборот усвоил 2 предлога за донесување Одлуки.

1.3. Управен одбор на Банката

Управниот одбор на Банката се состои од 5 (пет) члена, со мандат од 6 (шест) години:

- Хари Костов, Главен извршен директор и Претседател на Управниот одбор,
- Илија Илоски, Главен оперативен директор и член на Управниот одбор,
- Маја Стевкова Штеријева, Главен финансов директор и член на Управниот одбор,
- Билјана Максимовска Поповиќ, Главен директор за корпоративно банкарство и член на Управниот одбор, и
- Никола Џамбазовски, Главен директор за продажба и развој и член на Управниот одбор.

Одлуките за именување на членовите на Управниот одбор се донесени од страна на Надзорниот одбор на Банката, на 26.09.2022 година и на 28.03.2024 година²².

Табела бр.14 – Податоци за членување во други органи на управување и/или надзор на членовите на УО

	Податоци за членување во други органи на управување и/или надзор
Хари Костов	Не членува во органи на други друштва на управување и/или надзор.
Илија Илоски	Не членува во органи на други друштва на управување и/или надзор.
Маја Стевкова Штеријева	Член на Надзорниот одбор на КБ Прво пензиско друштво (1) и Претседател на Македонската банкарска асоцијација (2). Податоци за примањата во други друштва: (1) за учество на седници на Надзорниот одбор во КБ Прво пензиско друштво: една просечна месечна нето-плата на ниво на Републиката. (2) без примања.
Билјана Максимовска Поповиќ	Не членува во органи на други друштва на управување и/или надзор.
Никола Џамбазовски	Не членува во органи на други друштва на управување и/или надзор.

Покрај работите кои континуирано ги извршуваше согласно Законот за банките, Статутот на Банката и другите акти на Банката, во текот на извештајниот период Управниот одбор на Банката во 2024 година донесе 5.070 одлуки за одобрување кредитна поддршка и кредитни лимити, инструменти од доменот на гаранциско и документарно работење, како и други производи и услуги за правни и физички лица во согласност со актуелната понуда на Банката, како и одлуки за набавка на средства за работа, одлуки за продажба на недвижен имот сопственост на Банката, одлуки за давање недвижен имот под закуп и др.

Управниот одбор во 2024 година донесе политики, упатства за работа, правила, процедури, методологии, програма и планови.

1.4. Одбор за управување со ризици

Одборот за управување со ризици се состои од 6 (шест) члена и 6 (шест) заменици членови со мандат од 6 (шест) години, и тоа: Хари Костов - Претседател; Маја Стевкова Штеријева - Заменик-претседател; Антигона Буклеска Младеновиќ - член, Билјана Максимовска Поповиќ – член, Теодора Гушкова Проданова – член и Никола Џамбазовски - член. Заменици членови на Одборот за управување со ризици се Татјана

²² Заради продолжување на мандатот на дел од членовите на УО (Главен оперативен директор, Главен директор за корпоративно банкарство и Главен директор за продажба и развој).

Лескароска Миноска, Емилија Куртиќ Јовановска, Ирена Живковиќ Зарева, Наташа Стоименова, Соња Угриновска Бојаџиевска и Марина Момироска.

Табела бр.15 – Податоци за членување во други органи на управување и/или надзор на членовите на ОУР

	Податоци за членување во други органи на управување и/или надзор
Антигона Буклеска Младеновиќ	На предлог на Банката не членува во органи на други друштва на управување и/или надзор
Теодора Гушкова Проданова	Основач и Управител на Друштвото за рекреативна јога – студио ТАО ТЕ ДООЕЛ Скопје

За Хари Костов, Маја Стевкова Штеријева, Билјана Максимовска Поповиќ и Никола Џамбазовски податоците се претходно дадени.

Сите членови и заменици членови на Одборот за управување со ризици се избрани од редот на лицата со посебни права и одговорности вработени во Банката, ги исполнуваат условите предвидени со Законот за банките и имаат искуство во областа на банкарството најмалку три години.

Одлуката за именување на членовите и на замениците членови на Одборот за управување со ризици е донесена од страна на Надзорниот одбор на Банката на 22.02.2023 година.

Одборот за управување со ризици во 2024 година, на 72 одржани седници и со писмена согласност на членовите, донесе 267 одлуки и 34 заклучоци, разгледа 244 информации, прифати 126 извештаи, 20 прегледи и 2 анализи, разгледа и прифати 4 Листи на поврзани лица со Банката и Листи на акционери со квалификувано учество во Банката и со нив поврзани лица, донесе 1 стратегија, 1 методологија и усвои 12 инструкции.

Одборот го следеше целокупното работење на Банката, се грижеше за применувањето на политиките и процедурите за оценка на кредитите и нивното управување, го следеше спроведувањето на кредитната политика и постапки и ги донесуваше поединечните одлуки за одобрување на кредитната изложеност спрема комитентите и со нив поврзаните лица, во рамки на лимитите утврдени со Одлуката на Надзорниот одбор. Одборот одлучуваше за продолжувањето на рокот на достасување на побарувањата на Банката два и повеќе пати.

Одборот за управување со ризици во текот на 2024 година разгледа и утврди повеќе материјали кои му ги предложи на Надзорниот одбор за донесување од негова надлежност. Согласно Законот за банките и Статутот на Банката, Одборот за управување со ризици квартално доставуваше извештаи за својата работа до Надзорниот одбор.

1.5. Одбор за ревизија на Банката

Одборот за ревизија на Банката се состои од 5 (пет) члена со мандат од 4 (четири) години. Во постапката за именување на членови на Одборот за ревизија во целост е применет принципот на транспарентност.

До 20.05.2024 година во Одборот за ревизија членуваа Сава Димитрова, Таки Фити, Александра Максимовска Стојкова, Блажо Недев и Гордана Ѓорѓиева. Блажо Недев и Гордана Ѓорѓиева беа независни членови на Одборот. Блажо Недев беше Претседател, а Гордана Ѓорѓиева Заменик претседател на Одборот за ревизија.

Од 04.06.2024 година е именуван нов состав на Одборот за ревизија од страна на Надзорниот одбор на Банката. Во Одборот за ревизија членуваат Гордана Ѓорѓиева,

Атанаско Атанасовски, Александра Максимовска Стојкова, Ивана Милковска Симева и Петар Теговски. Гордана Ѓорѓиева и Атанаско Атанасовски се независни членови на Одборот. Гордана Ѓорѓиева е Претседател, а Атанаско Атанасовски Заменик-претседател на Одборот за ревизија.

Табела бр.16 – Податоци за членување во други органи на управување и/или надзор на членовите на ОР

	Податоци за членување во други органи на управување и/или надзор
Гордана Ѓорѓиева	Не е член во органи на управување и/или надзор во други друштва
Атанаско Атанасовски	Не е член во органи на управување и/или надзор во други друштва

За Александра Максимовска Стојкова, Ивана Милковска Симева и Петар Теговски (како и за Сава Димитрова и Таки Фити од претходниот состав²³) податоците за членување во други органи на управување/надзор се дадени во точка 1.2. од оваа глава.

При изборот на независните членови на Одборот за ревизија во целост се испочитувани критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови и со нив поврзаните физички лица не се вработени, ниту се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката, ниту застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија кое во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност која просечно надминува 3 милиони денари.

Во текот на 2024 година, Одборот за ревизија одржа 4 редовни седници на кои се прифатени Посебните и Консолидираните финансиски извештаи на Комерцијална банка АД Скопје за 2023 година ревидирани од Друштво за ревизија, разгледани се Информациите за кредитен ризик, Извештаите за работењето на Одборот за управување со ризици и Извештаите од Внатрешна ревизија за извршените ревизии во текот на 2024 година.

1.6. Кредитен одбор на Банката

Кредитниот одбор на Банката се состои од 6 (шест) члена и 6 (шест) заменици членови со мандат од 4 (четири) години и тоа: Илија Илоски - Претседател; Маја Стевкова Штеријева - Заменик-претседател; Габриела Миленковиќ – член; Билјана Хаџи Велкова - член; Лидија Јевтоска - член и Маријана Таневска - член. Заменици членови на Одборот се: Татјана Лескароска Миноска, Емилија Куртиќ Јовановска, Елена Спировска, Ана Николоски, Катерина Георгиевска Марковска и Наташа Баљук Ристовска.

Одлуките за именување на членовите и на замениците членови на Кредитниот одбор се донесени на 22.02.2023 година и 26.10.2023 година од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Кредитниот одбор на Банката во текот на 2024 година, на 53 одржани седници и со писмена согласност на членовите, донесе вкупно 1.352 одлуки и 19 информации за согласност. На седниците се разгледани и прифатени повеќе информации, кредитни

²³ Податоци за членување во други органи на управување/надзор за Благо Недев: Претседател на Здружение на овластени ревизори на РСМ.

анализи, прегледи и извештаи (месечни и квартални) кои се однесуваат на постапки за присилна наплата на побарувања, наплатени побарувања од правни и физички лица, состојбата на пласманите на одредени комитенти, класификација на комитенти по одделни ризични категории со план на мерки и активности, минусни салда по платежни сметки и MasterCard картички со план на мерки и активности за нивна наплата и друго. Кредитниот одбор на седниците и со писмена согласност на членовите разгледа и прифати Предлог–акти од надлежност на Одборот за управување со ризици и Предлог–акти од надлежност на Надзорниот одбор на Банката.

1.7. Одбор за надгледување на информативната технологија на Банката

Одборот за надгледување на информативната технологија се состои од 7 (седум) членови и 6 (шест) заменици членови со мандат од 4 години. Членови на Одборот се: Никола Џамбазовски, претседател, Зорица Черепналкоска, заменик-претседател, д-р Ана Мадевска Богданова, член, Јасминка Романова Котевска, член, Габриела Миленковиќ, член, Искра Тосева, член и Татјана Лескароска Миноска, член. Заменици членови на Одборот се: Игор Бислимовски, Киро Чадиковски, Марија Србиновска, Катерина Аврамовска, Билјана Адамческа и Оливер Велковски.

Одлуката за именување на членовите и на замениците членови на Одборот за надгледување на информативната технологија е донесена на 22.02.2023 година од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Одборот за надгледување на информативната технологија во 2024 година одржа 2 седници на кои донесе 8 одлуки.

2. Организацииска структура на Банката

Организациската шема на Банката и подружницата се приложени во Прилог-дијаграм бр.1 и бр.2 од Годишниот извештај.

3. Акционерска структура на Банката

Банката со состојба 31.12.2024 година има вкупно 6.498 акционери. Вкупниот број на издадени акции заклучно со 31.12.2024 година изнесува 2.279.067 обични акции. На 31.12.2024 година вкупниот број на акции со право на глас изнесува 2.278.739 акции. АДОРА Инженеринг ДООЕЛ Скопје е акционер со квалификувано учество во Банката. АДОРА Инженеринг ДООЕЛ Скопје поседува 14,992 % од вкупниот број на издадени акции и 14,995 % од вкупниот број на акции со право на глас на 31.12.2024 година. Во Надзорниот одбор на Банката членува Ванчо Чифлиганец како претставник на акционер со квалификувано учество во Банката.

4. Права коишто произлегуваат од акциите

Сопствениците на обични акции ги имаат следните права:

1. Право на глас во Собранието на Банката;
2. Право на исплата на дел од добивката (дивиденда) и
3. Право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата, односно стечајната маса на Банката.

Секоја акција која дава право на глас, дава право на еден глас во Собранието на Банката.

5. Примена на кодексот за корпоративно управување

Со Кодексот за корпоративно управување на Комерцијална банка АД Скопје и неговите измени и дополнувања, Банката ги уреди основните начела и принципи за корпоративното управување како збир од заемни односи помеѓу Надзорниот одбор,

Управниот одбор, другите лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во Банката, акционерите на Банката и другите заинтересирани субјекти. Со Кодексот се опфатени задолжителните елементи предвидени со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, донесена од НБРСМ (Сл. весник бр.24 од 06.02.2018 година).

При своето редовно работење Банката во целост се придржува кон принципите на корпоративното управување утврдени во Кодексот, и тоа: гарантирање на правата и интересите на акционерите, транспарентност на сопственичката структура, поделба на надлежностите, редовна и ефикасна контрола и ревизија, почитување на законите, етичките стандарди и практики, независност и објективност и останатите утврдени принципи.

Банката во своето работење е усогласена со одредбите содржани во Кодексот за корпоративно управување кои се однесуваат на постапката за свикување Собрание, постапката за гласање, правата на акционерите, соработката помеѓу Надзорниот и Управниот одбор, видот, роковите и начините на кои Управниот одбор доставува информации и документи до Надзорниот одбор и начинот на постапување во ситуации кога постои судир на интереси.

Обврските, одговорностите и начинот на работа на органите на Банката, утврдени во Кодексот се исполнуваат во целост од страна членовите на органите на Банката. Членовите на органите на Банката, при нивното редовно работење ја почитуваат и применуваат законската регулатива, подзаконските акти, Статутот на Банката и другите интерни акти на Банката со кои се регулираат нивните надлежности.

6. Информации и податоци поврзани со спроведувањето на Политиката за наградување на Банката

Со цел усогласување со одредбите од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка од НБРМ (Службен весник на РМ бр. 24/2018), Комерцијална банка има донесено интерни акти Политика за наградување и Упатство за примена на политиката за наградување и има формирано Одбор за воспоставување и спроведување на Политиката за наградување составен од 3 члена на Надзорниот одбор.

Во извештајниот период, Одборот за воспоставување и спроведување на Политиката за наградување одржа две седници на кои се разгледувани Предлогот за зголемување на износот за плати на вработените во Комерцијална банка АД Скопје согласно порастот на трошоците за живот во 2024 година и Предлог-одлуката за определување и исплата на плата по основ на деловна успешност за 2024 година.

Со предлогот за зголемување на износот за плати на вработените во Банката, согласно порастот на трошоците на живот во 2024 година, се зголемуваат платите на вработените од мај 2024 година.

Со Предлог-одлуката за определување и исплата на плата по основ на деловна успешност за 2024 година, се определува исплатата на плата по основ на деловна успешност на членовите на Управниот одбор, лицата надлежни за функциите на контрола, лицата со посебни права и одговорности кои вршат раководна функција и на работниците на Банката и Награда на членовите на Надзорен одбор за 2024 година. Со донесените одлуки не се загрозува исполнувањето на вкупните капитални барања на Банката во следниот период.

Политиката за наградување содржи јасни и транспарентни правила и критериуми за определување на висината на вкупниот надоместок, а особено за јасно определување и разграничување помеѓу фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок на членовите на НО, УО и останатите лица со посебни права и одговорности, вработени во Банката и на останатите вработени во Банката.

Упатството за примена на Политиката за наградување ги дефинира критериумите врз основа на кои се базираат одлуките за исплата на варијабилен надоместок на вработените и лицата со посебни права и одговорности, како и критериумите кои го определуваат прифатливото ниво на ризик при носење на одлуката за исплата на надоместоци во Банката.

Вкупниот надоместок се состои од фиксен и варијабилен дел од надоместокот. Фиксниот дел зависи од описот на работното место, односно од надлежностите на лицата со посебни права и одговорности. Варијабилниот дел зависи од долгорочната успешност во извршувањето на работните задачи, имајќи го предвид и преземеното ниво на ризик. Исплатата на варијабилниот дел не ја ограничува можноста на Банката за зајакнување на нејзината солвентна позиција. Фиксниот дел од вкупниот надоместок е значително повисок, односно варијабилниот дел не смее на годишно ниво да надмине 100 % од фиксниот дел од вкупниот надоместок исплатен на секој вработен или лице со посебни права и одговорности. Политиката за наградување не предвидува надомест во форма на акции.

На членовите на Надзорниот одбор им припаѓа надомест за учество и работа на седниците во висина која е одредена со одлуката за нивно назначување. За работата на членовите на Надзорниот одбор Собранието може со одлука да им одобри учество во добивката.

Месечниот надоместок - плата на членовите на Управниот одбор се утврдува со менаџерскиот договор. Плата по основ на деловна успешност на членовите на Управниот одбор, е варијабилен износ што се исплатува согласно одобрената Одлука на Одборот за воспоставување и спроведување на Политиката за наградување од страна на Надзорниот одбор.

Во текот на 2024 година, со работењето на Банката управуваа: 5 члена на Управниот одбор, 7 члена на Надзорниот одбор²⁴, 6 члена на Одборот за управување со ризици, 5 члена на Одборот за ревизија²⁵, 6 члена на Кредитниот одбор, 7 члена на Одборот за надгледување на информативната технологија и менаџерски тим согласно организационата структура на Банката.

- Во извештајната година, на членовите на Управниот одбор, на бруто-основа им се исплатени вкупно 134,7 милиони денари по основ на плати, плата од деловна успешност, регрес, новогодишен надоместок, стручно усовршување, менаџерско осигурување и приватно здравствено осигурување, од кои 74,3 милиони денари претставуваат фиксен и 60,4 милиони денари варијабелен надоместок, согласно Политиката за наградување;
- На две лица надлежни за функции на контрола, на бруто-основа се исплатени вкупно 7,5 милиони денари по основ на плати, плата од деловна успешност, регрес, новогодишен надоместок, обуки, менаџерско осигурување и приватно здравствено

²⁴ 2 члена на Надзорниот одбор (Сава Димитрова и д-р Таки Фити) ја извршуваа функцијата од 01.01.2024 година до 20.05.2024 година, а од 29.05.2024 година беа заменети со нови членови (Петар Теговски и Ивана Милковска Симева).

²⁵ 3 члена на Одборот за ревизија (Сава Димитрова, д-р Таки Фити и Блажо Недев) ја извршуваа функцијата од 01.01.2024 до 20.05.2024 година, а од 04.06.2024 се заменети со нови членови (Петар Теговски, Ивана Милковска Симева и Атанаско Атанасовски).

- осигурување, од кои 5,0 милиони денари се фиксен, а 2,5 милиони денари се варијабилен надоместок;
- На 51 лице со посебни права и одговорности (менаџерски тим), на бруто-основа се исплатени вкупно 205,3 милиони денари за плати, плата од деловна успешност, регрес, новогодишен надоместок, отпремнини за пензионирање, менаџерско осигурување, стручно оспособување, систематски прегледи, јубилејни награди и приватно здравствено осигурување, од кои 125,3 милиони денари претставуваат фиксен и 80,0 милиони денари претставуваат варијабилен надоместок;
 - Вкупно, на сите вработени во Банката (вклучувајќи ги и Управниот одбор, лицата надлежни за функции на контрола и менаџерскиот тим) во текот на 2024 година, на бруто-основа се исплатени 1.455,1 милиони денари за плати, плата од деловна успешност, регрес, новогодишен надоместок, менаџерско осигурување, отпремнина, систематски прегледи, обуки, стручно усовршување, постдипломски студии, јубилејни награди, парична помош, дополнителни пензиски придонеси, приватно здравствено осигурување и други надоместоци, од кои 1.136,9 милиони денари претставуваат фиксен и 318,2 милиони денари претставуваат варијабилен надоместок. Имајќи го предвид движењето на трошоците за живот, стапката на инфлација, просечната нето-плата на државно ниво, на ниво на финансиски дејности и во Банката, од 01.05.2024 година се зголемени платите на вработените во Банката во вкупен месечен бруто-износ од околу 5,8 милиони денари, кои се распределени на вработените.
 - За присуство на седници на членовите на Надзорниот одбор во 2024 година, исплатени се 5.616,2 илјади денари на бруто-основа, за членовите на Одборот за ревизија на Банката биле исплатени 566,7 илјади денари по основ на присуство на седници додека за 1 надворешен член од Одборот за надзор на информатичката технологија биле исплатени 26,7 илјади денари или вкупно биле исплатени 6.209,6 илјади денари за присуство на седници на членовите на трите тела. Дополнително во текот на 2024 година се извршени исплати на награди за членовите на Надзорниот одбор на Банката за 2023 во вкупен износ од 5.130 илјади денари, додека за 2024 година е искнижен трошок во вкупен износ од 5.305 илјади денари. Наведениот трошок претставува обврска на Банката спрема членовите на Надзорниот одбор која ќе биде исплатена во текот на 2025 година по Одлука од Собранието на акционери на Банката.

7. Политика за спречување на судир на интереси

Банката во 2024 година работеше согласно Политика за избегнување на судир на интереси (донесена од страна на Надзорниот одбор на 28.06.2018 година) со која се утврдени принципите кои Банката ги применува во идентификувањето на потенцијалните судири на интереси, како и дефинирање на мерките и активностите кои се преземаат во случаите кога постои судир на интереси.

Согласно Политиката, Банката воспостави процедури преку кои се следат потенцијалните извори на судир на интереси. Политиката ги поставува обврските и одговорностите на лицата со посебни права и одговорности и останатите вработени во Банката по однос на избегнувањето на потенцијален судир на интереси.

Непосредните раководители на организационите единици спроведуваат хиерархиска контрола во поглед на примена и почитување на одредбите од Политиката и преземаат мерки и активности за отстранување и коригирање на однесувањето на вработен кое не е во согласност со Политиката.

Лицата со посебни права и одговорности во Банката на секои шест месеци даваат писмена изјава за постоење, односно непостоење, на судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

Членовите на Надзорниот одбор и Управниот одбор не присуствуваат при донесувањето на одлуките на овие органи, доколку нивната објективност е доведена во прашање заради постоење судир помеѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката. За постоење судир на интереси членот на Надзорниот или Управниот одбор дава писмена изјава пред одржување на седницата, која се доставува до Надзорниот и Управниот одбор и во која се наведува основот од кој произлегува судирот на интереси.

8. Информации за користење услуги од надворешни лица

Банката во текот на 2024 година користеше услуги од надворешни лица, но ниедна од тие услуги не е значајна услуга согласно дефиницијата за значајна услуга од надворешно лице утврдена во Одлуката за методологијата за управување со ризиците и критериумите за истото утврдени во интерните акти на Банката.

9. Усогласеност на работењето и управувањето на Банката со Кодексот за корпоративно управување на акционерските друштва котирали на Македонската берза

Комерцијална банка АД Скопје, како членка на Македонската берза, го усогласи своето работење со Кодексот за корпоративно управување на акционерските друштва котирали на Македонската берза и во текот на 2024 година продолжи да се придржува на пропишаните принципи од Кодексот, за што како составен дел на Годишниот извештај е дадена Изјава од членовите на Управниот одбор на Банката за усогласеност со Кодексот за корпоративно управување на акционерските друштва котирали на Македонската берза.

XXI. КОРПОРАТИВНА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ

Во текот на 2024 година Комерцијална банка обезбеди финансиска поддршка за повеќе области од општеството во согласност со својата Стратегија за корпоративна општествена одговорност за периодот 2022-2026 година.

1. Банката продолжи со поддршката на јавното здравство, а донираше и средства за набавка на противпожарна опрема, и тоа:

- 14,5 милиони денари за изградба на нов Ургентен интернистички центар на Клиниката за токсикологија во Скопје, на површина од 750 квадратни метри и
- 3 милиони денари за Центарот за управување со кризи, со што беа обезбедени професионална работна облека и опрема за борба со шумски пожари за територијалните противпожарни единици и преносен персонален компјутер за координирање на активностите на противпожарните екипи на терен.

2. За поддршка на детскиот раст и развој, социјално загрозените категории граѓани, културата, спортот, уметноста, волонтерството и хуманоста, во извештајниот период беа спроведени значајни активности на ова поле:

- Комерцијална банка беше прва банка во земјата што воведо тактилни платежни картички наменети за слепите лица и на лицата со оштетен вид со што Банката придонесе за поголема инклузивност, еднакви можности и права на сите граѓани,
- Започна соработка со Сојузот на извидници на Македонија и со најголемата приватна волонтерска иницијатива „Боренка“, која резултираше со пошумување на површина од 2 хектари опожарена земја во Беровско со околу 6.000 стебла,

- 14-та година по ред, Банката беше партнер на проектот „Подобра социјализација на деца и млади со попреченост и психо-социјална поддршка на деца во згрижувачки семејства“, преку кој Банката обезбеди финансиска поддршка за покривањето на животот на над 300 деца и млади во земјава,
- Банката пружи помош за еднакви можности и преку соработката со здружението „Свет на различни, а еднакви“, кое организираше четири инклузивни работилници „Читање без дискриминација“ за деца од предучилишна возраст и ученици од прво до трето одделение,
- Обезбедена беше и финансиска поддршка на Центарот за младински активизам ЦМА КРИК за организирање на Младински инклузивни летни кампови, во којшто се вклучени млади луѓе со попреченост,
- За поздрава и почиста околина Банката донираше имот на Општина Центар за изградба на јавна зелена површина близу поликлиниката „Идадија“ во Скопје,
- Како докажан филантроп, Комерцијална банка ја продолжи соработката со Фудбалската федерација на Македонија со нов тригодишен договор за спонзорство, обезбеди финансиска поддршка за Скопскиот маратон, за Здружението за спорт и рекреација на граѓани и лица со посебни потреби Денсерс јунајтед, за меѓународниот пливачки натпревар за млади пливачи и лица со атипичен развој „Atlas Winter Cup“ и обезбеди спонзорства за машкиот ракометен клуб „Вардар 1961“, женскиот ракометен клуб „Вардар“, фудбалскиот клуб „Тиквеш 1930“ од Кавадарци, градскиот ракометен клуб „Тиквеш 2014“ од Кавадарци, а финансиски ги помогна и Македонската спортска стрелачка федерација, фудбалскиот клуб „Форца Вардар Скопје“, Здружението „Мандра“ за организирање турнири во мал фудбал, Полицискиот клуб за боречки спортови „Безбедност“ и други,
- Банката имаше активен придонес и на полето на културата и уметноста со поддршка на бројни фестивали и културни случувања, меѓу кои се престижната награда „Роман на годината“ на Фондацијата „Славко Јаневски“ и книжевната награда „Новите“ за најдобар прозен дебитантски ракопис, во организација на издавачката куќа Темплум,
- Банката беше и Главен спонзор на 64-тото издание на „Охридско лето“ и на јубилејниот концерт на Влатко Стефановски во рамките на оваа престижна манифестација, како и на јубилејниот концерт на групата Синтезис по повод 30 години уметничка кариера. Покрај тоа, беа поддржани бројни други уметници и манифестации (камерниот оркестар „Скопски солисти“, манифестацијата „Струмички карневал“, проектот „Live At Audiokultura“, 15-тиот јубилеен Гитарски фестивал во организација на АРТ-КУЛ Крушево, фестивалот на детски песни „Златно славејче“, манифестацијата „Поетска ноќ во Велестово“, влашката пејачка група „Грамостеањ“ на настанот „За Петровден сите на планина“, фестивалот на влашки песни „Песната нè поврзува“, детскиот фестивал „Битолино“ и др.).

3. Стратегијата за општествена одговорност на Банката успешно се имплементираше и преку хуманоста и волонтерските активности на нејзините вработени:

- масовен одзив на редовните крводарителски акции кои се организираа во просториите на Банката и поддршка на програмата Ретвитни оброк,
- освоено прво место во предизвикот Триглав Зелена лига,
- учество на Авицена женска трка како пример за поттикнување на свесноста за трчањето како здрава навика,
- Донација на пакети храна за социјално ранливите групи граѓани во земјава по повод Светскиот ден на гладот - 16 Октомври,

- Донација на новогодишни пакетчиња за деца од социјално ранливи категории семејства и донација на финансиски средства на Дневниот центар за деца на улица во Шуто Оризари во Скопје за набавка на потребен материјал за работа.

4. Активности на полето на финансиската едукација и почитување на принципите на одговорност, транспарентност и посветеност кон напредокот во сите сфери на општеството:

- „Финансиската училница“ и Верверичката на Комерцијална банка и во 2024 година се дружеа со децата по повод Месецот на штедењето и придонесуваа за поголема финансиска писменост на младото население,
- Традиционално, Банката им подари и штедни книшки „Верверичка“ со депозит од 5.000,00 денари на сите бебиња родени на 31 октомври во земјава,
- Банката, и во 2024 година, со финансиска поддршка ја продолжи долгогодишната соработка со Економскиот факултет, со Македонска берза на хартии од вредност АД Скопје за организација на Годишната берзанска конференција и годишната конференција на Асоцијацијата за е-трговија на Македонија,
- Како Годишен спонзор, Банката, во соработка со интернационалната организација Борд на европски студенти по технологија (БЕСТ), организираше работилници за подготовка на студентите од техничките факултети за конкурентниот пазар на трудот, а ги поддржа и активностите на БЕСТ во текот на 2024 година,
- Банката го помогна проектот „Social Day“, кој обезбедува пракса и финансиски надомест за средношколци и им помага за поуспешен кариерен развој,
- Исто така, беа одржани работилници на тема психологија во маркетинг за студентите по психологија од Филозофскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“,
- Покрај тоа, како Премиум партнер на студентската организација БЕСТ, Банката успешно се претстави на нивниот Саем за вработување во техничкиот кампус на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, а беше присутна и на Саемот за вработување во организација на Семос едукација, Ден на кариера на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип и Отворениот ден во средното училиште „Св. Кирил и Методиј“ од Охрид,
- Банката е спонзор на Стопанската комора на северозападна Македонија (СКСЗМ) и на настанот и каталогот „Топ 100“ за избор на најуспешни компании, а во 2024 година склучи и Меморандум за соработка за олеснет пристап на компаниите членки на СКСЗМ до финансиски средства за реализација на инвестиции во проекти за подобрување на енергетската ефикасност,
- Исто така, дадена е и поддршка на Здружението на финансиски пазари АЦИ Македонија за одржување на Свеченото собрание на Здружението,
- Комерцијална банка е поддржувач и на проектот „Лице в лице“ со што даваме значаен придонес за успешна реализација на овој важен проект за социјалното претприемништво во земјава,
- Во насока на давање придонес за финансиската едукација и независноста на жените, Банката се јави како спонзор на активностите на Националниот совет за родова рамноправност и нивниот проект „Дигитализација и дигитална видливост на услугите на Советувалиштето и СОС линијата при Националниот совет за родова рамноправност“. Притоа, Банката ја организираше акцијата „Биди своја, биди силна!“, со која помогна за едуцирање и охрабрување на жените во насока на поголема финансиска независност, користење на своите права и можности и напредок во секој сегмент од животот.

5. Грижата за благосостојбата и задоволството на вработените останува врвен приоритет за Банката.

- Вработените во филијалите и експозитурите на Банката добија нова и модерна службена облека, која ги пресликува постојните вредности и идентитетот на Банката,
- Комерцијална банка им додели јубилејни парични награди на вработени кои оствариле 15 и 30 години непрекинат работен стаж во Банката,
- По повод Светскиот ден на штедењето 31 Октомври, Банката традиционално им додели признанија на најдобрите банкарски службеници,
- Банката го поддржа учеството на вработените на Скопскиот маратон, како и на Business Run на која победничкиот дух на КБ тимот е неприкосновен,
- Комерцијална банка во 2024 година од страна на платформата Vrabotuvanje.com беше прогласена и за Најпосакуван работодавач во 2023 година во категоријата Банкарство и финансии. Банката е особено горда на оваа награда затоа што е признание за задоволството и успехот на вработените, кои се еден од нејзините најсилни и највредни ресурси.

XXII. ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА ОДРЖЛИВОСТ И ESG ПРАКТИКИ

Во текот на 2024 година Банката продолжи да ги извршува своите активности во согласност со донесената Политика за одржливост на Комерцијална банка АД Скопје, при тоа посветувајќи особено внимание на практиките поврзани со заштитата на животната средина, општествените прашања и доброто корпоративно управување.

Во март 2024 година Комерцијална банка АД Скопје стана првата банка во државата којашто официјално се приклучи кон Програмата за зелени финансиски системи²⁶ на Европската инвестициска банка (ЕИБ). Преку оваа Програма, Банката добива приспособена техничко-советодавна поддршка за имплементирање на климатските ризици во постојната рамка за управување со ризиците и за усогласување со најдобрите меѓународни практики и очекувањата на НБРСМ. Во извештајниот период беа преземени активности за воспоставување на систем за мерење и известување за јаглеродниот отпечаток на Банката, идентификување на главните двигатели на физички и транзициски ризици и основните канали на пренос на нивното влијание и други активности согласно усвоениот План за имплементација на активностите предвидени со Програмата. Исто така, покрај Координативното тело за ESG, во Банката беше формиран и дополнителен тим од вработени од повеќе организациони единици посветени на воспоставување на систем за управување со ризиците поврзани со климатските промени и нивно вклучување во постојната рамка за управување со ризици на Банката, во согласност со Насоките од НБРСМ за начинот на управување со ризиците поврзани со климатските промени.

Кон крајот на 2024 година Банката изврши редовно ревидирање и ажурирање на текстот на Политиката за одржливост заради усогласување со стратегиските цели и вклучување подетални согледувања во врска со физичките и транзициските ризици поврзани со климатските промени, идентификување на основните двигатели на овие ризици и нивното потенцијално влијание врз работењето на Банката и клиентите. Пречистениот текст на Политиката за одржливост на Комерцијална банка АД Скопје со сите нејзини измени и дополнувања се јавно објавени на веб-страницата на Банката на македонски и на англиски јазик.

²⁶ Програмата „Greening Financial Systems – North Macedonia: Integrating Climate Risk in the Financial System“ на ЕИБ е финансирана од германското Сојузно министерство за економски прашања и климатски активности (BMWK) преку Меѓународниот фонд за климатска иницијатива (International Climate Initiative Fund – the IKI Fund).

Прашања поврзани со животната средина

Во текот на 2024 година Комерцијална банка постигна напредок во врска со намалувањето на потрошувачката на енергија и продолжи да вложува напори за намалување на сопствениот јаглероден отпечаток.

Банката има инсталирано фотоволтаичен систем на покривот на својата управна зграда во центарот на Скопје со моќност од 22,5 kW, кој во текот на 2024 година произведе 31,6 MWh електрична енергија, со што е спречена емисија од околу 16,7 тони CO₂ во атмосферата. Фотоволтаичната централа со моќност од 45 kW, која е инсталирана во филијалата на Банката во Прилеп, минатата година произведе 57,6 MWh електрична енергија, со што е спречена емисија од околу 30,6 тони CO₂, додека фотоволтаичната централа со моќност од 30 kW во Филијалата Куманово минатата година произведе 35,2 MWh електрична енергија, со што е спречена емисија од околу 18,7 тони CO₂. Со помош на трите инсталирани фотоволтаични системи, во управната зграда во Скопје и во Филијалите Прилеп и Куманово, Комерцијална банка АД Скопје во текот на 2024 година произведе вкупно 124,4 MWh електрична енергија за сопствени потреби и спречи емисија на околу 66 тони CO₂ во атмосферата.

Во текот на 2024 година, Банката предаде за третман, справување и рециклирање 4.000 кг електронски отпад, 4.730 кг отпад од метали, 2.270 кг отпад од дрвна маса, 25.500 кг стара хартија и 610 кг ситен отпад.

Во доменот на „зеленото финансирање“, побарувањата врз основа на зелени кредити одобрени на домаќинствата и на корпоративниот сектор бележат позначителен пораст од 384 милиони денари, односно 27 % во однос на 31.12.2023 година, како резултат на зголемен обем на зелено кредитирање кај двата сектора. Истите се прикажани во табелата подолу:

Табела бр. 17 – Побарувања врз основа на кредити за „зелено финансирање“
(во милиони денари)

Сектор	31.12.2023 г.	31.12.2024 г.	Индекс
Нефинансиски правни лица	1.313,0	1.658,4	126,3
Домаќинства	110,7	149,3	134,8
Вкупно	1.423,7	1.807,7	127,0

Со цел задоволување на барањата на клиентите, во извештајниот период е склучен нов договор со Европска банка за обнова и развој - ЕБОР за кредитната линија GEFF III на износ од 3,5 милиони евра, наменети за инвестиции во енергетско ефикасни решенија на домаќинствата, колективното домување, производители на опрема и субјекти кои даваат услуги во секторот на зелената енергија, со грант компонента. Во втората половина на 2024 година, Банката потпиша Рамковен договор со Развојната банка на Северна Македонија (РБСМ) за учество во кредитната линија за зелени и општествено одговорни инвестиции со средства обезбедени од Француската агенција за развој (АФД) на износ од ЕУР 50 милиони. Оваа кредитна линија освен што обезбедува средства за финансирање зелени инвестиции, нуди и поддршка на женското претприемништво, односно подобрување на пристапот до финансии за претпријатијата во сопственост и/или управувани од жени, како и поддршка на инвестиции во дигитализација. Покрај тоа, кон крајот на 2024 година Банката потпиша уште еден Договор со ЕБОР, овој пат за учество во Програмата за зелено финансирање (Green Finance Facility), на износ од 4 милиони евра. Кредитната линија е обезбедена со заем од Европската банка за обнова и развој во рамките на заедничката програма Green Finance Facility, финансирана од фондот SDG, Владата на Северна Македонија и од ЕБОР, а преку истата Комерцијална банка обезбедува значајна поддршка за малите и средните претпријатија во нивната транзиција кон одржливи енергетски решенија. Со приклучувањето кон оваа Програма, Комерцијална банка обезбедува зелени финансии

за малите и средните претпријатија за инвестирање во обновливи извори на енергија и во енергетска ефикасност, што ќе придонесе за намалување на загадувањето на воздухот во земјата и за започнување на процесите за декарбонизација на македонските компании.

Во однос на почитувањето на законите и прописите поврзани со животната средина, Банката смета дека нејзините активности во текот на 2024 година се целосно усогласени и нема сознанија за каква било неусогласеност на нејзиното работење со законите и прописите поврзани со животната средина.

Прашања од општествен интерес

Банката во континуитет презема активности за задржување на постојниот и привлекување нов кадар, преку одржување соодветно ниво на плати и надоместоци, стручно усовршување, тим билдинг активности и други бенефиции. Во текот на 2024 година Банката изврши зголемување на платите на вработените и ја продолжи соработката со домашна осигурителна компанија за доброволно приватно здравствено осигурување за вработените. Согласно Политиката на наградување на Банката, покрај исплатата на плати, во извештајниот период на вработените им беа исплатени плати по основ на деловна успешност, новогодишен надоместок, регрес и надоместоци по други основи. Освен тоа, на вработените на располагање им е можноста за работа од дома, како мотивациона алатка за зголемување на задоволството од работење во Банката, како и надминување на ситуации наметнати од надворешни фактори (пандемија, елементарни и временски непогоди и други причини).

Во поглед на грижата за здравјето и благосостојбата на своите вработени, и во овој извештаен период беа спроведувани редовните систематски прегледи на вработените и беа обновени полисите за приватното здравствено осигурување. Покрај термини за редовни спортски тренинзи во различни спортови, Банката во овој извештаен период овозможи користење на Програма за спорт и рекреација преку која вработените имаат можност да спортуваат во над 150 спортски објекти на територијата на целата држава. Вработените во Банката и оваа година учествуваа на голем број спортски натпревари и турнири (Банкарски игри, Одбојкарска бизнис лига, Скопски маратон, Business Run и други), со што, освен промовирањето на здравите навики, придонесоа за јакнење на тимскиот дух. Согласно Колективниот договор на Банката, во текот на годината вработените го користеа правото на платено отсуство од работа по основ на крводарителство, преселба, прв училишен ден на децата првачиња, за образовни потреби и по други основи.

Особено внимание во текот на годината беше посветено на професионално усовршување и едукација на вработените со поминати вкупно 17.707 часа обука. Обуките се реализирани преку посета на семинари, конференции, работилници и други форми на усовршување во земјата и во странство; обуки за нововработени лица (заштита на лични податоци, информативна сигурност, усогласеност на работењето и безбедност и здравје при работа); интерни обуки за процесите и услугите на Банката; онлајн обуки од областа на заштита на лични податоци и информативна сигурност на Банката за сите вработени и останато. Покрај тоа, во текот на 2024 година се реализирани едукативни тим билдинг настани во вкупно времетраење од 17.664 часа. Банката, покрај обуки за вработените, овозможува и практична настава за студенти.

На полето на одржливите финансии, зеленото финансирање, ризиците поврзани со климатските промени и други теми во врска со одржливоста и ESG практиките, во текот на 2024 година вкупно 39 вработени и раководни лица во Банката учествуваа на 15 работилници, обуки или сертифицирани програми од споменатите области, вклучително и на работилниците одржани во рамките на гореспоменатата Програма за зелени финансиски системи на Европската инвестициска банка.

Банката има долга традиција во промовирањето еднакви можности за сите вработени и праведна родова застапеност, со висок процент на вработени жени и жени на раководни позиции. Комерцијална банка е горда на својата лидерска позиција според инклузивноста на жените во менаџерските структури и во севкупното деловно работење, со што придонесува за половата рамноправност и нивната финансиска независност, почитување на женските права и препознавање на знаењето и способноста на жените да придонесат за подобра и одржлива иднина. Учеството на жените во Управниот одбор на Банката во 2024 година е 40 %. Во рамките на менаџерската структура на Банката, 71,9 % од менаџерските функции ги извршуваат жени. Во вкупниот број вработени во Банката, жените се застапени со 68,3 %.

На полето на финансиска едукација и подобрување на финансиската писменост, и во 2024 година Банката продолжи со своите едукативни активности за зголемување на финансиската писменост и инклузија на населението, особено кај младата популација. Покрај тоа, во изминатата година Банката даде значаен придонес за поголема инклузија на слепите лица и на лицата со оштетен вид преку воведувањето на тактилни платежни картички²⁷.

Деловна етика и добро корпоративно управување²⁸

Како акционерско друштво котирано на Македонската берза во сегментот на суперкотација, Банката редовно известува за значајни финансиски и нефинансиски прашања од интерес на инвеститорите, акционерите и другите засегнатите страни.

Банката има усвоено Кодекс за корпоративно управување и Етички кодекс кон кои се придржува во секојдневното работење и истите се јавно достапни на веб-страницата на Банката. Секој нов вработен во Банката е должен да се запознае со содржината на Етичкиот кодекс и да се обврзе со потпишана Изјава дека ќе ги почитува неговите одредби. Во таа насока, на почетокот од 2024 година сите вработени во Банката потпишаа Изјава со која ја потврдуваат согласноста со Етичкиот кодекс за однесување на вработените во Комерцијална банка АД Скопје.

Во поглед на заштитеното внатрешно пријавување, Банката има воспоставено процедури за постапување по пријави од укажувачи во случај на разумно сомневање или сознание за извршено казниво, неетичко или друго недозволиво постапување со кое се повредува или се загрозува јавниот интерес. Во согласност со усвоената законска регулатива, Банката има донесено Правилник за заштитено внатрешно пријавување во Комерцијална банка АД Скопје и назначено овластено лице за прием на пријави од укажувачи кои се јавно објавени на веб-страницата на Банката.

Грижата за личните податоци и безбедноста на податоците е еден од приоритетите на Банката. Политиката за заштита на личните податоци е уредена со повеќе акти на Банката, кои обезбедуваат доследно почитување на правилата и обврските предвидени во домашната и во меѓународната регулатива. Политиката за приватност, Политиката за колачиња и други информации и интерни акти од оваа област, се јавно достапни на веб-страницата на Банката, како и податоци за контакт лицето – Офицер за заштита на личните податоци во Комерцијална банка АД Скопје. Како и досега, и во 2024 година Банката посветено се придржуваше кон своите корпоративни вредности, доброто корпоративно управување и високите етички стандарди во своето деловно работење.

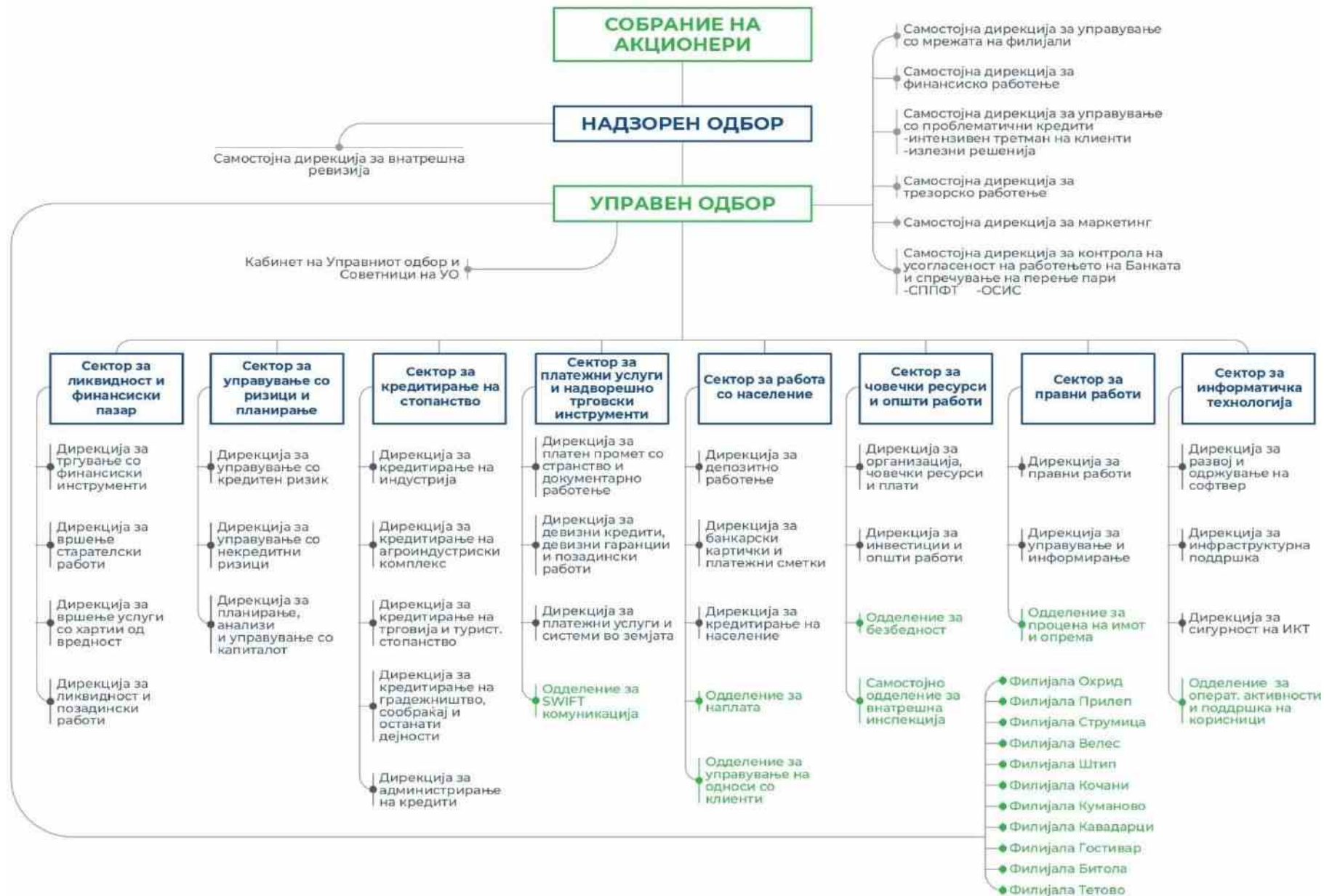
Скопје, февруари 2025 година

УПРАВЕН ОДБОР

²⁷ Повеќе информации за преземените активности во делот на финансиска едукација и инклузија се дадени во точка XXI. Корпоративна општествена одговорност.

²⁸ Детални податоци во поглед на структурата и работењето на Одборите на Банката се дадени во глава XX. ИЗВЕШТАЈ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ ВО КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ.

Прилог-дијаграм бр.1: ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА НА КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД СКОПЈЕ

Прилог-дијаграм бр.2: ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА НА КБ ИНВЕСТ АД СКОПЈЕ²⁹

²⁹ Согласно Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, точка 59, став 2, алинеја 4, е објавена организационата шема на подружницата.

**Комерцијална
банка**

02-100-1438/1 22-01-2025

ул. Васил Илоски бр. 3
1000 Скопје • П. Факс 563
S.W.I.F.T.: KOB5MK2X
Контакт центар: 02 / 3296 800
contact@kb.mk • www.kb.mk

Изјава за усогласеност со Кодексот за корпоративно управување

Ние, членови на Управен одбор на Комерцијална банка АД Скопје, изјавуваме дека Комерцијална банка АД Скопје во своето работење го применува Кодексот за корпоративно управување на акционерските друштва на Македонска берза АД Скопје, објавен на интернет страната на Берзата www.mse.mk.

Комерцијална банка АД Скопје ги применува принципите и најдобрите практики на корпоративното управување предвидени во Кодексот според пристапот „примени или појасни зошто не се применил“, преку пополнување на прашалници чија форма и содржина е пропишана со Кодексот.

Со оваа Изјава потврдуваме дека прашалниците се објавени на СЕИ-НЕТ и на интернет страницата на Комерцијална банка АД Скопје и дека одговорите во истите се точни и вистинити и веродостојно ја отсликуваат примената на принципите и најдобрите практики на корпоративното управување од страна на Комерцијална банка АД Скопје пропишани со Кодексот за корпоративно управување.

УПРАВЕН ОДБОР

**ГЛАВЕН ДИРЕКТОР ЗА
ПРОДАЖБА И РАЗВОЈ**
Никола Цамбазовски

**ГЛАВЕН ДИРЕКТОР ЗА
КОРПОРАТИВНО БАНКАРСТВО**
Билјана Максимовска Поповиќ

ГЛАВЕН ФИНАНСОВ ДИРЕКТОР
Маја Стевкова Штеријева

ГЛАВЕН ОПЕРАТИВЕН ДИРЕКТОР
Илија Илоски

ГЛАВЕН ИЗВРШЕН ДИРЕКТОР
Хари Костов

Согласно член 384-а од Законот за трговски друштва, Управниот одбор на Комерцијална банка АД Скопје, ја дава следната

ИЗЈАВА

Ние, долупотпишаните членови на Управниот одбор на Комерцијална банка АД Скопје изјавуваме дека:

Надзорниот одбор на Комерцијална банка АД Скопје на ден 28.06.2018 година донесе Кодекс за корпоративно управување во Комерцијална банка АД Скопје.

Кодексот за корпоративно управување во Комерцијална банка АД Скопје е објавен на интернет страницата на Банката.

Банката во целост ги почитува и применува одредбите на Кодексот за корпоративно управување. Покрај, правилата пропишани со закон и подзаконската регулатива, Банката во Кодексот за корпоративно управување има пропишано и одредби кои се однесуваат на составот и надлежностите на Кредитниот одбор како и правила за составот и надлежностите на Одборот за надгледување на информативната технологија.

При примената на Кодексот за корпоративно управување Банката не отстапува од пропишаните правила и принципи.

УПРАВЕН ОДБОР

ГЛАВЕН ДИРЕКТОР ЗА
ПРОДАЖБА И РАЗВОЈ
Никола Цамбазовски

ГЛАВЕН ДИРЕКТОР ЗА
КОРПОРАТИВНО БАНКАРСТВО
Билјана Максимовска Поповиќ

ГЛАВЕН ФИНАНСОВ ДИРЕКТОР
Маја Стевкова Штеријева

ГЛАВЕН ОПЕРАТИВЕН ДИРЕКТОР
Илија Илоски

ГЛАВЕН ИЗВРШЕН ДИРЕКТОР
Хари Костов

